

NΟΜΙΣΜΑΤΙΚΑ ΜΕΣΑ

Περιεχόμενα

Περιεχόμενα.....	2
1. Τα νομισματικά ή χρηματοοικονομικά μέσα.....	5
1.1 Εισαγωγή.....	5
1.2 Ορισμός και Είδη Χρηματοοικονομικών μέσων.....	5
1.3 Βάσεις Λογιστικής και Χρηματοοικονομικά μέσα.....	10
2. Η αρχή της αυτοτέλειας των χρήσεων και η Λογιστική Δεδουλευμένων (accrual accounting) 11	
2.1 Μεταβατικοί λογαριασμοί ενεργητικού και παθητικού.....	12
2.2 ΟΙ Δεδουλευμένοι τόκοι και η αρχή της αυτοτέλειας των χρήσεων.....	17
3. Λογιστική και Μέθοδοι παρακολούθησης του συναλλάγματος.....	20
3.1 Αποτίμηση των μη νομισματικών μέσων σε ΞΝ.....	21
3.2 Μέθοδοι Συναλλάγματος.....	21
4. Καταθέσεις.....	26
5. Τοκοφόροι διακανονισμοί και πραγματικό ή αποτελεσματικό επιτόκιο EIR (Effective Interest Rate).....	30
6. Δάνεια - Χορηγήσεις.....	32
6.1 Είδη Δανείων Ενιαίο, Χρεολυτικό και Τοκοχρεωλυτικού.....	33
6.2 Τα έξοδα και οι προμήθειες των δανείων και το EIR.....	40
6.3 Οι μορφές του Πραγματικού Επιτοκίου και οι Καρτέλες των Δανείων και οι προμήθειες των τραπεζών επί των δανείων.....	42
6.4 Χορηγήσεις προσωπικών – καταναλωτικών δανείων - Δανεισμός Υπαλλήλου και Καρτέλα Δανείου.....	45
6.5 Δάνεια και αλλαγές επιτοκίων.....	47
6.6 Δάνειο σε ευρώ και αλλαγή του σε Ξένο Νόμισμα.....	49
7. Προβλέψεις (για κινδύνους και βάρη).....	51
7.1 Προβλέψεις για επισφαλείς πελάτες των εταιρειών.....	54
7.2 Ο κίνδυνος των Τραπεζών και η επιτροπή της Βασιλείας.....	56
7.3 Προβλέψεις δανείων.....	75
7.4 Απομείωση Δανείων.....	76
8. Συμμετοχές σε άλλες επιχειρήσεις.....	77
8.1 Συμμετοχές σε θυγατρικές (Investments in Subsidiaries).....	81
8.2 Άμεσα και έμμεσα ποσοστά συμμετοχής και η δημιουργία Ομίλων Επιχειρήσεων.....	82
8.3 Συμμετοχές σε θυγατρικές εταιρείες σε ΞΝ.....	89
8.4 Συμμετοχές σε συγγενείς εταιρίες (Investments in Associates).....	91
8.5 Λογιστικές εγγραφές απόκτησης μετοχών συμμετοχικού χαρακτήρα.....	92
9. Τα Χρεόγραφα.....	93
9.1 Τίτλοι Χρηματαγοράς.....	94
9.2 Τίτλοι Κεφαλαιαγοράς.....	94

9.3	Παράγωγα Χρηματοοικονομικά Προϊόντα	94
9.4	Αποτίμηση και χαρτοφυλάκια χρεογράφων	94
9.5	Επιχειρηματικές συμμετοχές Venture Capital.....	103
9.6	Η δημιουργία αξίας μέσω συγκέντρωσης επιχειρήσεων bootstrap effect	105
9.7	Η συγκέντρωση επιχειρήσεων η επιτροπή ανταγωνισμού και ο δείκτης ΗΗΙ.....	107
10.	Τα Ομόλογα.....	108
10.1	Επιτόκια και Premium / Discount Ομολόγων.....	109
10.2	Αποκοπή τοκομεριδίων STRIP Ομολόγων.....	113
10.3	Αποτίμηση Ομολόγων	116
10.4	Ομόλογο σε ΞΝ.....	117
10.5	Εκτοκισμός ομολόγων όταν υπάρχουν κουπόνια ή Μη	118
10.6	Repo και Reverse Repo.....	121
11.	Ανάλυση οικονομικών πληροφοριών κατά τομέα βάσει του Δ.Λ.Π. 14	121
11.1	Επιχειρηματικός τομέας.....	122
11.2	Γεωγραφικός τομέας	122
11.3	Πληροφόρηση κατά τομείς	123
12.	Λοιπά Θέματα - Παροχές στους εργαζομένους	125
12.1	Τα είδη παροχών στους εργαζόμενους	126
12.2	Άμεσες ή βραχυπρόθεσμες παροχές στους εργαζόμενους.	126
12.3	Παροχές μετά τη συνταξιοδότηση.	126
12.4	Άλλες μακροπρόθεσμες παροχές στους εργαζόμενους.	127
12.5	Αποζημιώσεις παύσης εργασίας ή λόγω εξόδου από την υπηρεσία.....	127
12.6	Προγράμματα και φορείς παροχών στους εργαζόμενους	127
12.7	Προγράμματα που έχουν νομική υποχρέωση να τα αναγνωρίσουν οι επιχειρήσεις .	127
12.8	Προγράμματα παροχών που ηθικά δεσμεύεται η επιχείρηση.....	128
12.9	Κάλυψη των παροχών των εργαζομένων μέσω προγραμμάτων.....	128
12.10	Άμεση αναγνώριση της υποχρέωσης και του εξόδου για τις επιχειρήσεις και ταμειακή καταβολή στους εργαζόμενους.....	128
12.11	Με καταβολή και αναγνώριση μιας εισφοράς ως εξόδου χωρίς καμία άλλη υποχρέωση.....	129
12.12	Με ανάληψη της υποχρέωσης και του εξόδου της παροχής από την επιχείρηση, χωρίς άμεση αλλά μελλοντική καταβολή στον εργαζόμενο.	130
12.13	Η εφαρμογή των ΔΠΧΠ για τις παροχές των εργαζομένων στην Ελλάδα.....	133
13.	Προσαρμογή των τιμών των κινητών αξιών εισηγμένων εταιρειών.....	134
13.1	Γενική Ταυτότητα Κινητών Αξιών μετά από εταιρική πράξη (Κεντρική Υπόθεση)	135
13.2	Μεταβολές στις κινητές αξίες μετά από Αύξηση Μετοχικού Κεφαλαίου.....	135
13.3	Κεφαλαιοποίηση Αποθεματικών	136
13.4	Μετά από Έκδοση Μετατρέψιμου Ομολογιακού Δανείου.....	136
13.5	Σύνθετες Αυξήσεις Μετοχικού Κεφαλαίου	136

13.6	Διάσπαση Ονομαστικής Αξίας Μετοχής (split) – Σύμπτυξη Αριθμού Μετοχών (reverse split)	138
13.7	Ιδιωτική Τοποθέτηση	139
13.8	Επανεπένδυση Μερισμάτων	139
13.9	Συγχωνεύσεις	139
13.10	Απορρόφηση εισηγμένης από εισηγμένη εταιρεία	141
13.11	Μείωση Μετοχικού Κεφαλαίου	141
13.12	Ακύρωση Μετοχών	141
13.13	Ακύρωση μετοχών με αναλογία αντικατάστασης	141
13.14	Επιστροφή Κεφαλαίου στους μετόχους με συνακόλουθη μείωση της ονομαστικής αξίας της μετοχής	142
13.15	Νέες ή συνδυασμένες εταιρικές πράξεις	142

1. Τα νομισματικά ή χρηματοοικονομικά μέσα

1.1 Εισαγωγή

Η χρηματοοικονομική λογιστική διαφοροποιείται από τη λογιστική στο ότι όλοι οι λογαριασμοί της είναι εκφρασμένοι σε νομισματικές – χρηματοοικονομικές μονάδες έτσι ώστε να έχουμε κοινή μονάδα μέτρησης. Από την παρατήρηση αυτή και μόνο μπορεί κάποιος να πει ότι όλα τα περιουσιακά στοιχεία και οι υποχρεώσεις είναι νομισματικά μεγέθη αλλά αυτό δεν ισχύει. Απλά τα νομισματικά μέσα είναι αυτά που είναι ή προορίζονται σε χρόνο ωρίμανσης στο εγγύς μέλλον να διακανονισθούν με μετρητά και δεν έχουν υλική υπόσταση αλλά ως περιουσιακά στοιχεία αποτελούνται αποκλειστικά από απαιτήσεις ή χρηματικούς τίτλους.

Τα νομισματικά ή χρηματοοικονομικά μέσα έχουν ένα ακόμη χαρακτηριστικό οι τιμές/αξίες τους αλλάζουν πολύ συχνά και διαμορφώνονται αγοραία ή επηρεάζονται από αγορές μεταβλητές. Τέτοιες μεταβλητές μπορεί να είναι για παράδειγμα οι συναλλαγματικές ισοτιμίες των νομισμάτων, τα επιτόκια, οι τιμές και χρηματιστηριακοί δείκτες κ.ο.κ. Το αποτέλεσμα είναι η χρηματοοικονομική αξία των νομισματικών μέσων να μεταβάλλεται πολύ συχνά και κυρίως η λογιστική των δεδουλευμένων μερών (accrual accounting) συνήθως εφαρμόζεται.

Ακολουθώντας την παραπάνω λογική στο μέρος αυτό αναπτύσσουμε τις παρακάτω ενότητες για τα νομισματικά-χρηματοοικονομικά μέσα τόσο για τον εκδότη – Τράπεζα (συνήθως) όσο και για τον αγοραστή – Εταιρεία (ή γενικά οντότητα συνήθως). Τα μέρη που αναπτύσσονται είναι:

- 1) Λογιστική του δεδουλευμένου και οι μεταβατικοί λογαριασμοί ενεργητικού και παθητικού (Accrual Accounting).
- 2) Καταθέσεις (Deposits)
- 3) Συνάλλαγμα (Exchange Rate) και θέση συναλλάγματος (Position)
- 4) Πραγματικό – αποτελεσματικό επιτόκιο (Effective Interest Rate)
- 5) Χορηγήσεις (Loans)
- 6) Χρεόγραφα Ομόλογα και Μετοχές (Securities – Bonds, Treasury Bills, Shares)
- 7) Προβλέψεις και απομειώσεις νομισματικών μέσων (Provision, Contingent Liabilities, Impairment Losses)
- 8) Παράγωγα (Derivatives)
- 9) Αναφορές Λειτουργικών και Γεωγραφικών Τομέων (segmental reporting), Αποζημιώσεις εργαζομένων (Employ's Benefits)

1.2 Ορισμός και Είδη Χρηματοοικονομικών μέσων

Χρηματοοικονομικό μέσο είναι κάθε σύμβαση που δημιουργεί στους αντισυμβαλλόμενους ταυτόχρονα αντίθετα χρηματοοικονομικά στοιχεία δηλαδή στη μεν μία συμβαλλόμενη οικονομική

μονάδα δημιουργεί ένα χρηματοοικονομικό στοιχείο ενεργητικού, στη δε άλλη συμβαλλόμενη οικονομική μονάδα ένα χρηματοοικονομικό στοιχείο υποχρεώσεων ή στοιχείο καθαρής θέσεως. (Paragraph 11 of NZ IAS 32 ‘Financial Instruments: Disclosure and Presentation’, namely: ‘any contract that gives rise to a financial asset of one entity and a financial liability or equity instrument of another entity’)

Αυτό που διαφοροποιεί ένα χρηματοοικονομικό μέσο από οποιαδήποτε άλλη εταιρική συναλλαγή είναι η ύπαρξη σύμβασης εάν δεν υπάρχει σύμβαση τότε δεν είναι χρηματοοικονομικό μέσο (If there is no contractual right or obligation then there is no financial instrument). Για να κατανοήσουμε καλύτερα την έννοια του χρηματοοικονομικού μέσου πρέπει να αναλύσουμε και να ορίσουμε τα χρηματοοικονομικά στοιχεία που δημιουργεί δηλαδή χρηματοοικονομικό στοιχείο ενεργητικού (financial asset), χρηματοοικονομικό στοιχείο υποχρεώσεων (financial liability), στοιχείο καθαρής θέσεως (equity instrument of another entity).

Σύμφωνα με το IAS 32 χρηματοοικονομικό στοιχείο ενεργητικού (financial asset) είναι:

- 1) Μετρητά (cash)
- 2) Συμμετοχικό τίτλο άλλης οντότητας (an equity instrument of another entity)
- 3) Συμβατικό δικαίωμα (a contractual right):
 - a. Να λαμβάνει μετρητά ή άλλο χρηματοοικονομικό περιουσιακό στοιχείο από άλλη οικονομική οντότητα (to receive cash or another financial asset from another entity ή
 - b. Να ανταλλάσσουν χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία ή χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις με μια άλλη οντότητα υπό συνθήκες που είναι δυνητικά ευνοϊκή για την οικονομική οντότητα. (to exchange financial assets or financial liabilities with another entity under conditions that are potentially favourable to the entity), ή
 - c. Σύμβαση που θα διακανονιστεί ή μπορεί να διακανονιστεί στα ίδια κεφάλαια της ίδιας της εταιρείας (a contract that will or may be settled in the entity’s own equity instruments) και είναι:
 - i. Μη παράγωγο για το οποίο η οντότητα υποχρεούται ή ενδέχεται να υποχρεωθεί να λάβει έναν μεταβλητό αριθμό ιδίων συμμετοχικών τίτλων από άλλη οντότητα (a non-derivative for which the entity is or may be obliged to receive a variable number of the entity’s own equity instruments) ή
 - ii. ένα παράγωγο που θα διακανονιστεί ή μπορεί να διακανονιστεί εκτός από την ανταλλαγή σταθερού ποσού μετρητών ή άλλου χρηματοοικονομικού περιουσιακού στοιχείου για ένα σταθερό αριθμό ιδίων συμμετοχικών τίτλων της οικονομικής οντότητας. Για το σκοπό αυτό, η οντότητα τα ίδια κεφάλαια δεν περιλαμβάνουν χρηματοοικονομικά μέσα που μπορούν να τεθούν σε κυκλοφορία και ταξινομούνται ως συμμετοχικοί τίτλοι σύμφωνα με τις παραγράφους 16Α και

16B, μέσα που επιβάλλουν στην οντότητα υποχρέωση να παραδίδει σε άλλο μέρος ένα αναλογικό μερίδιο του καθαρού ενεργητικού της οντότητας μόνο κατά την εκκαθάριση και είναι τα οποία ταξινομούνται ως συμμετοχικά μέσα σύμφωνα με τις παραγράφους 16Γ και 16Δ, ή τα μέσα που είναι συμβάσεις για τη μελλοντική παραλαβή ή παράδοση ιδίων συμμετοχικών τίτλων της οικονομικής οντότητας (a derivative that will or may be settled other than by the exchange of a fixed amount of cash or another financial asset for a fixed number of the entity's own equity instruments. For this purpose the entity's own equity instruments do not include puttable financial instruments classified as equity instruments in accordance with paragraphs 16A and 16B, instruments that impose on the entity an obligation to deliver to another party a pro rata share of the net assets of the entity only on liquidation and are classified as equity instruments in accordance with paragraphs 16C and 16D, or instruments that are contracts for the future receipt or delivery of the entity's own equity instruments).

Σύμφωνα με το IAS 32 χρηματοοικονομικό στοιχείο υποχρεώσεων (financial liability) είναι:

- 1) Συμβατική υποχρέωση (a contractual obligation) :
 - a. Να παραδώσει μετρητά ή άλλο χρηματοοικονομικό περιουσιακό στοιχείο σε άλλη οικονομική οντότητα, (to deliver cash or another financial asset to another entity) ή
 - b. Να ανταλλάσσουν χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία ή χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις με μια άλλη οντότητα υπό συνθήκες που είναι δυνητικά δυσμενείς για την οικονομική οντότητα (to exchange financial assets or financial liabilities with another entity under conditions that are potentially unfavorable to the entity), ή
- 2) Σύμβαση που θα διακανονιστεί ή μπορεί να διακανονιστεί στα ίδια κεφάλαια της οικονομικής οντότητας (a contract that will or may be settled in the entity's own equity instruments) και είναι:
 - a. Μη παράγωγο για το οποίο η οντότητα είναι ή μπορεί να υποχρεωθεί να παραδώσει έναν μεταβλητό αριθμό ιδίων συμμετοχικών τίτλων της οικονομικής οντότητας (a non-derivative for which the entity is or may be obliged to deliver a variable number of the entity's own equity instruments), ή
 - b. Ένα παράγωγο που έχει ή μπορεί να διακανονιστεί εκτός από την ανταλλαγή σταθερού ποσού μετρητών ή άλλου χρηματοοικονομικού περιουσιακού στοιχείου για ένα σταθερό αριθμό ιδίων συμμετοχικών τίτλων της οικονομικής οντότητας. Για το σκοπό αυτό, τα δικαιώματα, τα δικαιώματα προαίρεσης ή τα δικαιώματα αγοράς μετοχών για να αποκτήσουν ένα σταθερό αριθμό ιδίων συμμετοχικών τίτλων της ίδιας οντότητας για ένα σταθερό ποσό οποιουδήποτε νομίσματος είναι συμμετοχικοί τίτλοι εάν η οντότητα προσφέρει τα δικαιώματα, δικαιώματα προαίρεσης ή δικαιώματα αγοράς κατ'αναλογία

σε όλους τους υπάρχοντες ίδιας κατηγορίας των δικών της μη παράγωγων συμμετοχικών τίτλων. Επίσης, για τους σκοπούς αυτούς, τα ίδια κεφαλαιακά μέσα της οικονομικής οντότητας δεν περιλαμβάνουν χρηματοοικονομικά μέσα διαθέσιμα στην αγορά που ταξινομούνται ως συμμετοχικοί τίτλοι σύμφωνα με τις παραγράφους 16Α και 16Β, μέσα που επιβάλλουν στην οικονομική οντότητα την υποχρέωση να παραδώσει σε άλλο μέρος ένα αναλογικό μερίδιο του καθαρού τα περιουσιακά στοιχεία της οντότητας μόνο κατά την εκκαθάριση και ταξινομούνται ως συμμετοχικοί τίτλοι σύμφωνα με τις παραγράφους 16Γ και 16Δ ή μέσα που αποτελούν συμβάσεις για μελλοντική παραλαβή ή παράδοση ιδίων συμμετοχικών τίτλων της οικονομικής οντότητας (a derivative that will or may be settled other than by the exchange of a fixed amount of cash or another financial asset for a fixed number of the entity's own equity instruments. For this purpose, rights, options or warrants to acquire a fixed number of the entity's own equity instruments for a fixed amount of any currency are equity instruments if the entity offers the rights, options or warrants pro rata to all of its existing owners of the same class of its own non-derivative equity instruments. Also, for these purposes the entity's own equity instruments do not include puttable financial instruments that are classified as equity instruments in accordance with paragraphs 16A and 16B, instruments that impose on the entity an obligation to deliver to another party a pro rata share of the net assets of the entity only on liquidation and are classified as equity instruments in accordance with paragraphs 16C and 16D, or instruments that are contracts for the future receipt or delivery of the entity's own equity instruments).

Κατ' εξαίρεση, ένα μέσο που πληροί τον ορισμό μιας χρηματοοικονομικής υποχρέωσης ταξινομείται ως συμμετοχικός τίτλος εάν διαθέτει όλα τα χαρακτηριστικά και πληροί τους όρους των παραγράφων 16Α και 16Β παραγράφων 16C και 16D

Ο συμμετοχικός τίτλος ορίζεται στο ΔΛΠ 32 ως «κάθε σύμβαση που ο κάτοχός της έχει καταλείπουσα κυριότητα στα περιουσιακά στοιχεία μιας οικονομικής οντότητας μετά την αφαίρεση όλων των υποχρεώσεών της» 'any contract that evidences a residual interest in the assets of an entity after deducting all of its liabilities'. Το πιο συχνά εκδοθέν μετοχικό μέσο είναι η συνήθης μετοχή σε μια εταιρεία.

Ένα χαρακτηριστικό ενός συμμετοχικού τίτλου είναι ότι ο κάτοχος δεν δικαιούται αποζημίωση με τη μορφή σταθερού ποσοστού απόδοσης - επιτοκίου.

Οι ανωτέρω ορισμοί αναφέρονται και σε παράγωγα που ονομάζονται επίσης παράγωγα χρηματοπιστωτικά μέσα (derivative financial instruments). Τα παράγωγα αυτά όπως τα δικαιώματα προαίρεσης μετοχών, τα συμβόλαια μελλοντικής εκπλήρωσης, οι πράξεις ανταλλαγής νομισμάτων αντλούν την αξία τους από άλλα υποκείμενα στοιχεία όπως απαιτήσεις ή κοινές μετοχές.

Τα παράγωγα περιγράφονται στο ΔΛΠ 32 στην παράγραφο AG16. Η παράγραφος αυτή ορίζει:

Τα παράγωγα χρηματοπιστωτικά μέσα δημιουργούν δικαιώματα και υποχρεώσεις που έχουν ως αποτέλεσμα τη μεταφορά μεταξύ των μερών του μέσου ενός ή περισσότερων από τους χρηματοοικονομικούς κινδύνους που είναι εγγενείς σε ένα υποκείμενο πρωτογενές χρηματοπιστωτικό μέσο. Κατά την έναρξη, τα παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα παρέχουν σε ένα συμβαλλόμενο μέρος συμβατικό δικαίωμα ανταλλαγής χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων ή χρηματοοικονομικών υποχρεώσεων με άλλο μέρος υπό όρους που είναι δυνητικά ευνοϊκές ή συμβατικής υποχρέωσης ανταλλαγής χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων ή χρηματοοικονομικών υποχρεώσεων με άλλο μέρος υπό δυνητικά δυσμενείς συνθήκες. Εντούτοις, κατά κανόνα δεν οδηγούν σε μεταβίβαση του υποκείμενου πρωτογενούς χρηματοπιστωτικού μέσου κατά την έναρξη της σύμβασης, ούτε πραγματοποιείται κατ' ανάγκη αυτή η μεταφορά κατά τη λήξη της σύμβασης. Ορισμένα μέσα ενσωματώνουν τόσο δικαίωμα όσο και υποχρέωση για ανταλλαγή. Επειδή οι όροι της ανταλλαγής καθορίζονται κατά την έναρξη του παράγωγου μέσου, καθώς οι τιμές στις χρηματοπιστωτικές αγορές αλλάζουν, αυτοί οι όροι μπορεί να γίνουν είτε ευνοϊκοί είτε δυσμενείς. ('Derivative financial instruments create rights and obligations that have the effect of transferring between the parties to the instrument one or more of the financial risks inherent in an underlying primary financial instrument. On inception, derivative financial instruments give one party a contractual right to exchange financial assets or financial liabilities with another party under conditions that are potentially favourable, or a contractual obligation to exchange financial assets or financial liabilities with another party under conditions that are potentially unfavorable. However, they generally do not result in a transfer of the underlying primary financial instrument on inception of the contract, nor does such a transfer necessarily take place on maturity of the contract. Some instruments embody both a right and an obligation to make an exchange. Because the terms of the exchange are determined on inception of the derivative instrument, as prices in financial markets change those terms may become either favorable or unfavorable').

Κατά τον προσδιορισμό της κατάταξης ενός χρηματοπιστωτικού μέσου είτε ως χρηματοοικονομικής υποχρέωσης είτε ως συμμετοχικού τίτλου, κεντρικό ζήτημα είναι η ύπαρξη «συμβατικής υποχρέωσης». Εάν ένα χρηματοπιστωτικό μέσο δεν δημιουργεί συμβατική υποχρέωση εκ μέρους του εκδότη να παραδώσει μετρητά ή άλλο χρηματοοικονομικό περιουσιακό στοιχείο ή να ανταλλάξει άλλο χρηματοπιστωτικό μέσο υπό δυνητικά δυσμενείς συνθήκες, θεωρείται συμμετοχικός τίτλος. Όπως αναφέρεται στο ΔΛΠ 32, παράγραφος 17,

Με την εξαίρεση των περιπτώσεων που περιγράφονται στις παραγράφους 16A και 16B ή στις παραγράφους 16C και 16D, ένα κρίσιμο χαρακτηριστικό στη διαφοροποίηση μιας χρηματοοικονομικής υποχρέωσης από ένα συμμετοχικό τίτλο είναι η ύπαρξη συμβατικής υποχρέωσης ενός μέρους του χρηματοπιστωτικού μέσου (ο εκδότης) να παραδώσει μετρητά ή άλλο

χρηματοοικονομικό περιουσιακό στοιχείο στο άλλο μέρος (ο κάτοχος) ή να ανταλλάξει χρηματοπιστωτικά περιουσιακά στοιχεία ή χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις με τον κάτοχο υπό συνθήκες δυνητικά δυσμενείς για τον εκδότη. Παρόλο που ο κάτοχος ενός συμμετοχικού τίτλου μπορεί να δικαιούται να λάβει αναλογικά μετοχές από μερίσματα ή άλλες διανομές ιδίων κεφαλαίων, ο εκδότης δεν έχει συμβατική υποχρέωση να πραγματοποιεί τέτοιες διανομές, επειδή δεν μπορεί να υποχρεωθεί να δώσει μετρητά ή άλλο χρηματοοικονομικό περιουσιακό στοιχείο σε ένα άλλο μέρος. Προφανώς, οι ορισμοί του «χρηματοοικονομικού περιουσιακού στοιχείου» και της «χρηματοοικονομικής υποχρέωσης» συνδέονται με τον προσδιορισμό του κατά πόσο ένα μέρος του συμβατικού διακανονισμού θα πρέπει να ανταλλάξει χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία ή χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις με μια άλλη οντότητα υπό όρους που είναι δυνητικά ευνοϊκοί για την οντότητα (δηλαδή θα ήταν χρηματοοικονομικό περιουσιακό στοιχείο) ή εάν το μέρος θα πρέπει να ανταλλάξει χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία ή χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις με άλλη οικονομική οντότητα υπό συνθήκες δυνητικά δυσμενείς για την οικονομική οντότητα (οπότε θα ήταν χρηματοοικονομική υποχρέωση).

Αλλά στις πιο κάτω περιπτώσεις χρηματοοικονομικών μέσων έχουμε

Τα Χρηματοοικονομικά μέσα είναι για τον Αγοραστή – ή για αυτόν που το κατέχει – ή για αυτόν που το ζητά, ενώ είναι για τον Εκδότη – ή για αυτόν που το παρέχει ή το δίνει – ή για αυτόν που το προσφέρει Χρηματοοικονομικό περιουσιακό στοιχείο ή Χρηματοοικονομική υποχρέωση. Έτσι:

Ένα ομόλογο είναι:	Χρηματοοικονομικό περιουσιακό στοιχείο,	Χρηματοοικονομική υποχρέωση
Μια μετοχή είναι:	Χρηματοοικονομικό περιουσιακό στοιχείο,	Συμμετοχικός Τίτλος
Μια χορήγηση είναι:	Χρηματοοικονομική υποχρέωση	Χρηματοοικονομικό περιουσιακό στοιχείο,
Μια Κατάθεση είναι	Χρηματοοικονομικό περιουσιακό στοιχείο,	Χρηματοοικονομική υποχρέωση

1.3 Βάσεις Λογιστικής και Χρηματοοικονομικά μέσα

Η λογιστική των Τραπεζών καθώς και η λογιστική των χρηματοοικονομικών μέσων επηρεάζεται από εξωγενείς παράγοντες όπως οι αξίες που διαμορφώνονται αγοραία αλλά και από ενδογενείς παράγοντες όπως τα επιτόκια ή οι ποσοστιαίες αποδόσεις που αυτά συμβατικά αποφέρουν.

Ως εκ τούτου η λογιστική αυτών πολλές φορές δεν μπορεί να είναι άλλη από τη λογιστική του δεδουλευμένου (accrual accounting). Ένας άλλος λόγος είναι επίσης ότι η χρονική διάρκεια που καθίστανται απαιτητές οι αποδόσεις των χρηματοοικονομικών μέσων είναι μεγάλη και ως εκ τούτου η Ταμειακή Λογιστική (Cash Accounting) καθώς και η λογιστική του απαιτητού (Accounting on

invoicing) ή λογιστική στην ημέρα ωρίμανσης (Accounting on maturity) των αποδόσεων καθώς και η φορολογική λογιστική (tax accounting) δεν αποδίδουν κατά την ημερομηνία της οικονομικής αναφοράς για το χρηματοοικονομικό μέσο την πραγματική του αξία.

Από την άλλη πλευρά για τα χρηματοοικονομικά μέσα υπάρχουν ή διαμορφώνονται στην αγορά οι τιμές τους διαχρονικά. Επίσης οι αγορές αυτές χαρακτηρίζονται από βάθος (μεγάλος αριθμός συναλλαγών και διασπορά) έτσι υπάρχουν δίκαιες τιμές (Fair values) τα χρηματοοικονομικά μέσα τις περισσότερες φορές. Το αποτέλεσμα από αυτή την πραγματικότητα είναι επηρεάζεται η Λογιστική τόσο κατά την αναγνώριση (Recognition) όσο κατά την διαχρονική αποτίμηση (Valuation) και μέτρηση (Measurement) της αξίας ενός χρηματοοικονομικού μέσου ως περιουσιακού στοιχείου μιας επιχείρησης.

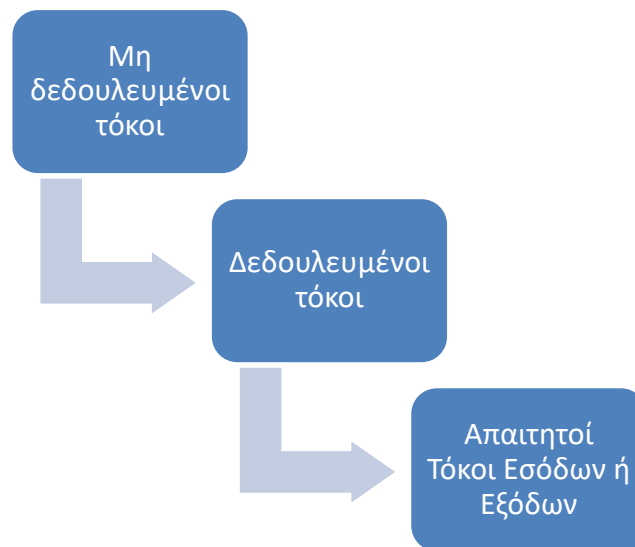
Σύμφωνα με τα παραπάνω η λογιστική της εύλογης αξίας (Fair Value Accounting) φαίνεται να είναι η πιο κατάλληλη από τη λογιστική στο αποσβέσιμο κόστος (Accounting at amortized cost). Παρά το παραπάνω, οι προθέσεις της διοίκησης μιας επιχείρησης σε σχέση με το χρόνο παρακράτησης του χρηματοοικονομικού μέσου ορίζει και την καταλληλότητα της ακολουθούμενης λογιστικής μεθόδου. Έτσι αν η παρακράτηση ενός χρηματοοικονομικού μέσου είναι μέχρι τη λήξη του, και η επιχείρηση απολαμβάνει τις συμβατικές του αποδόσεις (contractual revenues – coupons) τότε πιο κατάλληλη είναι η λογιστική στο αποσβέσιμο κόστος (Accounting at amortized cost).

2. Η αρχή της αυτοτέλειας των χρήσεων και η Λογιστική Δεδουλευμένων (accrual accounting)

Η εφαρμογή της αρχής της αυτοτέλειας των χρήσεων σε μια επιχείρηση πραγματοποιείται μέσω της λογιστικής των δεδουλευμένων ποσών και με την χρήση των μεταβατικών λογαριασμών ενεργητικού και παθητικού. Μια ειδική αλλά πολύ συχνή περίπτωση για τα νομισματικά μέσα είναι η λογιστική των Τόκων. Οι τόκοι μπορεί να είναι:

- 1) Τόκοι δεδουλευμένοι και απαιτητοί, τότε με βάση τη σύμβαση ή τα χαρακτηριστικά του νομισματικού μέσου η αξία του νομισματικού μέσου που αφορούν (κατάθεση, χορήγηση, χρεόγραφο κλπ) μεταβάλλεται.
- 2) Τόκοι δεδουλευμένοι και μη απαιτητοί, αυτοί υπολογίζονται όπως οι μεταβατικοί για να ισχύει η αρχή της αυτοτέλειας των χρήσεων και αντιλογίζονται στην επόμενη χρήση όταν συμπληρώνονται και γίνονται απαιτητοί.
- 3) Τόκοι μη δεδουλευμένοι, αυτοί αποτελούν προσωρινό λογαριασμό και αντιλογίζονται καθώς γίνονται δεδουλευμένοι.

Το παρακάτω διάγραμμα συνοψίζει τους τόκους από πλευράς λογιστικής αναγνώρισης τους.

Ένα άλλο σημείο που θα μας απασχολήσει στο μέρος αυτό είναι η εξ αντισυμβαλλομένου εμφάνιση των νομισματικών μέσων μεταξύ Πιστωτικών Ιδρυμάτων και Εμπορικών Επιχειρήσεων (απαίτηση για τον ένα υποχρέωση για τον άλλο, Έσοδο για τον ένα έξοδο για τον άλλο). Στη συνέχεια θα καταβάλλουμε προσπάθεια να καλύψουμε και τα δύο μέρη κατά το δυνατό όταν οι λογιστικές εγγραφές διαφοροποιούνται με αντίστροφο τρόπο καθώς και όταν δεν διαφοροποιούνται.

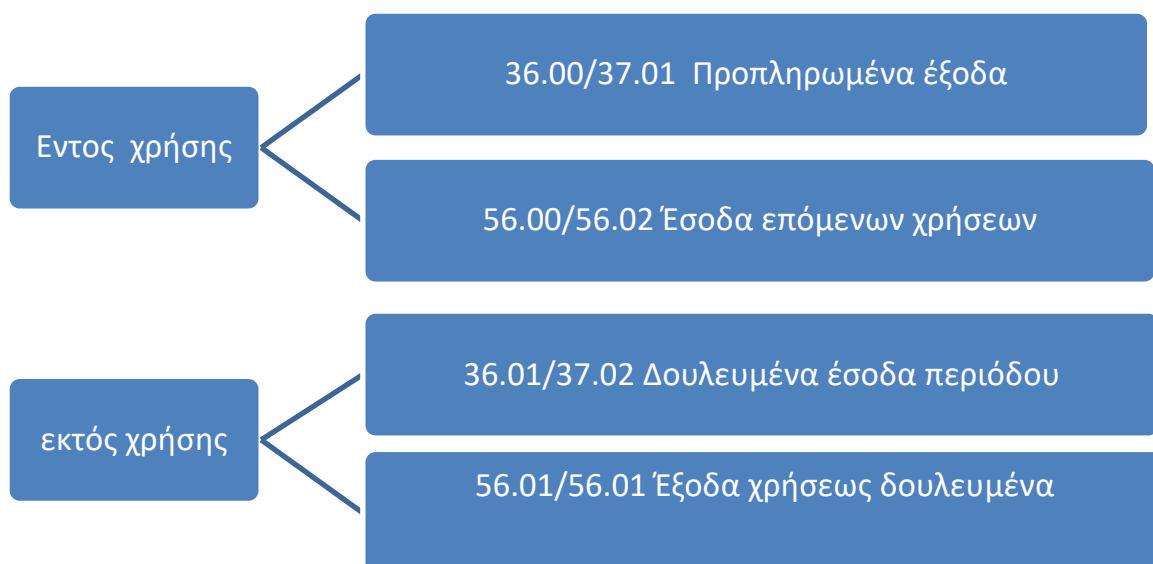
Στη συνέχεια προχωράμε στην ανάλυση των εγγραφών έτσι ώστε να τηρηθεί η αρχή της αυτοτέλειας των χρήσεων και τα έσοδα και έξοδα τόσο ώριμα και απαιτητά όσο και τα δεδουλευμένα να καταγράφονται αποκλειστικά στη χρήση που αφορούν και ανήκουν.

2.1 Μεταβατικοί λογαριασμοί ενεργητικού και παθητικού

Σύμφωνα με την αρχή αυτοτέλειας των χρήσεων τα έσοδα και τα έξοδα πρέπει να καταγράφονται στη χρήση την οποία αφορούν και να βαρύνουν τα αποτελέσματα. Η αρχή της αυτοτέλειας των χρήσεων δηλώνει ότι όταν τα έσοδα και τα έξοδα που αφορούν μια χρήση, πρέπει να καταγράφονται στα αποτελέσματα της χρήσης αυτής. Για το διαχωρισμό των εσόδων και εξόδων μεταξύ των δύο χρήσεων χρησιμοποιούνται (πρώτα ο λογαριασμός ΕΓΛΣ και δεύτερος ο αντίστοιχος ΕΛΠ):

1. οι μεταβατικοί ενεργητικού ο 36.00/37.01 Προπληρωμένα έξοδα ή/και έξοδα επόμενων χρήσεων και ο 36.01/37.02 Δουλευμένα έσοδα περιόδου ή/και έσοδα χρήσεως εισπρακτέα, και
2. οι μεταβατικοί λογαριασμοί παθητικού που χρησιμοποιούνται οι λογαριασμοί 56.00/56.02 Έσοδα επόμενων χρήσεων και 56.01/56.01 (έξοδα χρήσεως δεδουλευμένα).

Οι λογαριασμοί έσοδα και έξοδα επομένων χρήσεων χρησιμοποιούνται για καταβολές εσόδων-εξόδων που αφορούν χρονικό διάστημα επόμενης χρήσης από αυτή που έχει εκδοθεί το παραστατικό. Οι λογαριασμοί 36.01 έσοδα χρήσης εισπρακτέα και 56.01 έξοδα χρήσης πληρωτέα η είσπραξη των εσόδων και η πληρωμή των εξόδων γίνεται την επόμενη χρήση ενώ στην κλειόμενη χρήση έχουν καταστεί δεδουλευμένα.

Εφαρμογή

Η επιχείρηση πληρώνει ασφάλιστρα γενικής φύσης 2.000€ την 1/10, το ασφαλιστήριο σημείωμα καλύπτει την περίοδο μέχρι τη 31/3.

	X	Π
62.05/64.06 Ασφάλιστρα	1.000	
36.00/37.01 Προπληρωμένα έξοδα ή/και έξοδα επόμενων χρήσεων	1.000	
38.00/38.01 Ταμείο		2.000
Επόμενη Χρήση		
62.05/64.06 Ασφάλιστρα	1.000	
36.00/37.01 Προπληρωμένα έξοδα ή/και έξοδα επόμενων χρήσεων		1.000

Εφαρμογή

Η εταιρία X εμπορίας επίπλων πραγματοποιεί πώληση για λογαριασμό τρίτων και εκκαθαρίζει την προμήθεια της κάθε εξάμηνο. Ο εκκαθαρισμός γίνεται 2 φορές το χρόνο στις 31/3 και 30/9. οι πωλήσεις που αντιστοιχούν από 1/10 μέχρι 31/12 είναι 200.000€, ενώ το ποσοστό της προμήθειας είναι 4%. Να πραγματοποιήσετε την εγγραφή της δεδουλευμένης προμήθειας την 31/12, αν από 1/1 μέχρι 31/3 έγιναν άλλες 150.000€ πωλήσεις εμπορευμάτων τρίτων. Να πραγματοποιήσετε την εγγραφή της συνολικής προμήθειας μετά από την τιμολόγηση με Φ.Π.Α 24%.

Έτσι $(200.000 + 150.000) \cdot 4\% = 14.000$ που είναι από 1/1 μέχρι 31/3 και προσθέτουμε και το Φ.Π.Α.

Αφού εκκαθαρίζει 31/3 πιο πριν δεν λαμβάνει κάποιο ποσό.

(31/12/t προηγούμενη χρήση)		X	Π
36.01/37.02	Δουλεωμένα έσοδα περιόδου		
	ή/και έσοδα χρήσεως εισπρακτέα	8.000	
	75.02/71.04 (προμήθειες - μεσιτείες) / Άλλα λειτουργικά έσοδα		8.000
(Την 31/3/t+1)			
38.00/38.01	Ταμείο	17.360	
	75.02/71.04 (προμήθειες - μεσιτείες) / Άλλα λειτουργικά έσοδα		6.000
	36.01/37.02 Δουλεωμένα έσοδα περιόδου ή/και έσοδα χρήσεως εισπρακτέα		8.000
	54.00/54.02 Φόρος προστιθέμενης αξίας (ΦΠΑ) 14.000*24%		3.360

Στην λογιστική δεν ισχύει το ταμειακό γεγονός (cash flow) αλλά το δεδουλευμένο.

Εφαρμογή

Η επιχείρηση X παρέχει υπηρεσία προώθησης πωλήσεων στην επιχείρηση Ψ, με συμβόλαιο που έχουν υπογράψει μεταξύ τους. Προκαταβάλλοντας δυο φορές την 31/3 και 30/9 ποσό 10.000€ με Φ.Π.Α 24% (την 30/9 που εκκαθαρίζω για να εισπράξω, κόβω τιμολόγιο).

	X	Π
38.00/38.01 Ταμείο	12.400	
75.02/71.04 (προμήθειες - μεσιτείες) / Άλλα λειτουργικά έσοδα (30/9)		5.000
56.00/56.02 Έσοδα επόμενων χρήσεων (31/3)		5.000
54.00/54.02 Φόρος προστιθέμενης αξίας (ΦΠΑ) 10.000*24%		2.400

Συνήθως την ημέρα που εκκαθαρίζετε η υπηρεσία πραγματοποιείτε και η πληρωμή.

31/3/t+1	X	Π
56.00/56.02 Έσοδα επόμενων χρήσεων	5.000	

75.02/71.04 προμήθειες - μεσιτείες /

Άλλα λειτουργικά έσοδα

5.000

Εφαρμογή

Τον Φεβρουάριο παραλαμβάνει τον λογαριασμό της ΔΕΗ για το δίμηνο 1/12 έως 31/1 1.000€ με 24% Φ.Π.Α. Τι εγγραφή θα κάνει στην προηγούμενη και την στην επόμενη χρήση;

	X	Π
62.00/64.02 Ενέργεια	500	
56.01/56.01 (έξοδα χρήσεως δεδουλευμένα)		500
62.00/64.02 Ενέργεια	500	
56.01/56.01 (έξοδα χρήσεως δεδουλευμένα)	500	
54.00/54.02 Φόρος προστιθέμενης αξίας (ΦΠΑ) 1.000*24%	240	
38.00/38.01 Ταμείο		1240

Στο ΕΓΛΣ υπάρχει ένας λογαριασμός 56.02 που λέγεται αγορές υπό τακτοποίηση. Συνήθως λειτουργεί με χρέωση του λογαριασμού 20.001 .

Ακόμα υπάρχει ο 56.03 εκπτώσεις επί πωλήσεων υπό διακανονισμό και λειτουργεί μόνο όταν δεν κόβεται οικείο παραστατικό για έκπτωση.

Ο 36.03 Εκπτώσεις επί αγορών χρήσεων με διακανονισμό είναι αντίστροφος του 56.03 .

Στα ΕΛΠ δεν υπάρχουν άλλοι λογαριασμοί και οι παραπάνω λογαριασμοί καλύπτονται στο τμήμα των λογαριασμών που αφορούν πχ αποθέματα.

Για τους μεταβατικούς λογαριασμούς ενεργητικού παρέχουμε και τα παρακάτω παραδείγματα:

Μεταβατικοί Λογαριασμοί Ενεργητικού Γενικές Περιπτώσεις		
Εγγραφές Μεταβατικών κατά την ημερομηνία σύνταξης των οικονομικών Καταστάσεων		
ΕΞΟΔΑ ΕΠΟΜΕΝΩΝ ΧΡΗΣΕΩΝ		
Η επιχείρηση ενοικιάζει κατάστημα με Ενοίκιο	5.000	Ευρώ
Δίδοντας προκαταβολή για	12	μήνες
Έναρξη Μίσθωσης	30/11/23	
ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟ	ΧΡΕΩΣΗ	ΠΙΣΤΩΣΗ
30/11/23		
Προπληρωμένα έξοδα ή/και έξοδα επόμενων χρήσεων	60.000	
Ταμείο		60.000

31/12/23		
Στρογγυλοποίηση στο μήνα [Διαφορά ημερών /30]	1	ROUND
Ενοίκια	5.000	
Προπληρωμένα έξοδα ή/και έξοδα επόμενων χρήσεων		5.000
ΕΣΟΔΑ ΧΡΗΣΕΩΣ ΕΙΣΠΡΑΚΤΕΑ ΕΚΤΟΣ ΤΟΚΩΝ		
Η επιχείρηση ενοικιάζει κατάστημα σε Ιδιώτη με Ενοίκιο	1000	Ευρώ
Ημερομηνία Πληρωμής Ενοικίου	16/9/23	εκάστου μήνα
Ημ/νια σύνταξης ισολογισμού	30/9/23	
ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟ	ΧΡΕΩΣΗ	ΠΙΣΤΩΣΗ
30/9/23		
Δουλευμένα έσοδα περιόδου ή/και έσοδα χρήσεως εισπρακτέα	500	
Άλλα λειτουργικά έσοδα / Ενοίκια Έσοδα		500
Στρογγυλοποίηση στο μήνα [Διαφορά ημερών /30]	2	ROUND
16/10/23		
Ταμείο	1.000	
Άλλα λειτουργικά έσοδα / Ενοίκια Έσοδα		1.000
Άλλα λειτουργικά έσοδα / Ενοίκια Έσοδα	500	
Δουλευμένα έσοδα περιόδου ή/και έσοδα χρήσεως εισπρακτέα		500

Τώρα σε σχέση με τους μεταβατικούς λογαριασμούς Παθητικού παραθέτουμε το παρακάτω παράδειγμα επίσης:

Μεταβατικοί Λογαριασμοί παθητικού		
Εγγραφές Μεταβατικών κατά την ημερομηνία σύνταξης των οικονομικών Καταστάσεων		
ΕΣΟΔΑ ΕΠΟΜΕΝΩΝ ΧΡΗΣΕΩΝ		
Ενοικίαση καταστήματος από την επιχείρηση σε Τρίτο	1.000	Ευρώ
Παίρνοντας Προκαταβολές ενοικίων για	12	μήνες
Ημερομηνία Έναρξης Μισθώσεως	30/11/24	
ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟ	ΧΡΕΩΣΗ	ΠΙΣΤΩΣΗ
30/11/24		
TAMEIO	12.000	
ΕΣΟΔΑ ΕΠΟΜΕΝΩΝ ΧΡΗΣΕΩΝ		12.000
31/12/24		
ΕΣΟΔΑ ΕΠΟΜΕΝΩΝ ΧΡΗΣΕΩΝ	1.000	
ΕΝΟΙΚΙΑ - ΕΣΟΔΑ		1.000
ΕΞΟΔΑ ΧΡΗΣΕΩΣ ΔΕΔΟΥΛΕΥΜΕΝΑ		
Τα Έξοδα ΔΕΗ τέλους χρήσης καλύπτουν Περίοδο από	20/9/24	19/1/25
Το Ποσό ανέρχεται στα	1.200	Ευρώ
Η Ημερομηνία σύνταξης ισολογισμού είναι η	31/12/24	
ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟ	ΧΡΕΩΣΗ	ΠΙΣΤΩΣΗ
31/12/24		

ΠΑΡΟΧΕΣ ΤΡΙΤΩΝ - ΔΕΗ	1.012	
ΕΞΟΔΑ ΧΡΗΣΕΩΣ ΔΕΔΟΥΛΕΥΜΕΝΑ ΕΚΤΟΣ ΤΟΚΩΝ		1.012
19/1/25		
ΠΑΡΟΧΕΣ ΤΡΙΤΩΝ - ΔΕΗ	1.200	
TAMEIO		1.200
ΕΞΟΔΑ ΧΡΗΣΕΩΣ ΔΕΔΟΥΛΕΥΜΕΝΑ ΕΚΤΟΣ ΤΟΚΩΝ	1.012	
ΠΑΡΟΧΕΣ ΤΡΙΤΩΝ - ΔΕΗ		1.012

2.2 ΟΙ Δεδουλευμένοι τόκοι και η αρχή της αυτοτέλειας των χρήσεων

Οι μεταβατικοί με τους τόκους διακρίνονται σε δύο κατηγορίες:

- 1) Δεδουλευμένοι και μη απαιτητοί τόκοι έσοδα, ή/και Δεδουλευμένοι και μη απαιτητοί τόκοι εισπρακτέοι και
- 2) Δεδουλευμένοι και μη απαιτητοί τόκοι έσοδα ή/και Δεδουλευμένοι και μη απαιτητοί τόκοι πληρωτέοι

Σημειώνουμε και πάλι όταν είναι έσοδα ή εισπρακτέοι για την Τράπεζα είναι έξοδα ή Πληρωτέοι τόκοι για την επιχείρηση και αντίστροφα.

Για να το κατανοήσουμε καλύτερα παρέχουμε την παρακάτω εφαρμογή:

Δεδουλευμένοι και Μη Απαιτητοί Τόκοι έναντι Απαιτητών Τόκων Εσόδων - Εισπρακτέων		
Εγγραφές δεδουλευμένων και μη απαιτητών τόκων κατά την ημερομηνία σύνταξης των οικονομικών Καταστάσεων		
Εγγραφές δεδουλευμένων και απαιτητών τόκων κατά την ημερομηνία εκτοκισμού		
ΔΕΔΟΥΛΕΥΜΕΝΟΙ ΚΑΙ ΜΗ ΑΠΑΙΤΗΤΟΙ ΤΟΚΟΙ ΕΞΟΔΑ 1		
Έστω δάνειο με πληρωμή τόκων ανά	6	μήνες
Ημερομηνίες Πληρωμής Τόκων	20/11/23	20/5/24
Ποσό Δανείου	100.000,00	
Επιτόκιο	8%	
Ημερομηνία Ισολογισμού	31/12/23	
ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟ - Τραπεζικής Επιχείρησης	ΧΡΕΩΣΗ	ΠΙΣΤΩΣΗ
31/12/23		
ΔΑΝΕΙΑ -ΔΕΔΟΥΛΕΥΜΕΝΟΙ ΚΑΙ ΜΗ ΑΠΑΙΤΗΤΟΙ ΤΟΚΟΙ ΕΞΟΔΑ	899	
ΤΟΚΟΙ ΔΑΝΕΙΩΝ		899
20/5/24		
ΔΑΝΕΙΑ -ΔΕΔΟΥΛΕΥΜΕΝΟΙ ΚΑΙ ΑΠΑΙΤΗΤΟΙ ΤΟΚΟΙ	3.989	
ΤΟΚΟΙ ΔΑΝΕΙΩΝ		3.989

ΤΟΚΟΙ ΔΑΝΕΙΩΝ	899	
ΔΑΝΕΙΑ -ΔΕΔΟΥΛΕΥΜΕΝΟΙ ΚΑΙ ΜΗ ΑΠΑΙΤΗΤΟΙ ΤΟΚΟΙ ΕΣΟΔΑ		899
<i>ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟ-Εμπορικής Επιχείρησης</i>	<i>ΧΡΕΩΣΗ</i>	<i>ΠΙΣΤΩ ΣΗ</i>
<i>31/12/23</i>		
Τόκοι τραπεζικών δανείων	899	
Τραπεζικά δάνεια - δεουλευμένοι και μη απαιτητοί		899
<i>20/5/24</i>		
Τόκοι τραπεζικών δανείων	3.989	
Τραπεζικά δάνεια - μη συνδεδεμένες οντότητες		3.989
Τραπεζικά δάνεια - μη συνδεδεμένες οντότητες	899	
Τόκοι τραπεζικών δανείων		899
ΔΕΔΟΥΛΕΥΜΕΝΟΙ ΚΑΙ ΜΗ ΑΠΑΙΤΗΤΟΙ ΤΟΚΟΙ ΕΣΟΔΑ 2, κοινή εγγραφή ή για Τράπεζα ή για Επιχείρηση		
Ομόλογο Ελληνικού Δημοσίου Ημερομηνίας Έκδοσης	31/3/20	με
Ετήσιο κουπόνι - Τρέχουσα Ημερομηνία Κουπονιού	31/3/24	και
Ονομαστική Αξία Ομολόγου	500.000	με
Επιτόκιο	4%	και
Ημερομηνία Ισολογισμού	31/12/24	
<i>ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟ</i>	<i>ΧΡΕΩΣΗ</i>	<i>ΠΙΣΤΩ ΣΗ</i>
<i>31/12/24</i>		
ΔΕΔΟΥΛΕΥΜΕΝΟΙ ΚΑΙ ΜΗ ΑΠΑΙΤΗΤΟΙ ΤΟΚΟΙ ΟΜΟΛΟΓΩΝ	15.068	
ΕΣΟΔΑ ΑΠΟ ΔΕΔΟΥΛΕΥΜΕΝΟΥΣ ΚΑΙ ΜΗ ΑΠΑΙΤΗΤΟΥΣ ΤΟΚΟΥΣ ΟΜΟΛΟΓΩΝ		15.068
<i>31/3/25</i>		
ΛΗΓΜΕΝΑ ΤΟΚΟΜΕΡΙΔΙΑ	20.000	
ΤΟΚΟΙ ΟΜΟΛΟΓΩΝ		20.000
ΤΟΚΟΙ ΟΜΟΛΟΓΩΝ	15.068	
ΔΕΔΟΥΛΕΥΜΕΝΟΙ ΚΑΙ ΜΗ ΑΠΑΙΤΗΤΟΙ ΤΟΚΟΙ ΟΜΟΛΟΓΩΝ		15.068

Σημειώνουμε ότι όταν ο αντισυμβαλλόμενος του νομισματικού μέσου δεν είναι η Τράπεζα ή η επιχείρηση δηλαδή όταν ο εκδότης δεν είναι ένας από τους δύο πχ. Περίπτωση ομολόγων με εκδότη το ελληνικό δημόσιο εννοείται ότι οι εγγραφές τότε δεν διαφοροποιούνται, όπως στην περίπτωση 2 της παραπάνω εφαρμογής.

Ας δούμε και την αντίστροφη εφαρμογή με μια προθεσμιακή κατάθεση:

Δεδουλευμένοι και Μη Πληρωτέοι Τόκοι Έξοδα		
Εγγραφές δεδουλευμένων και μη απαιτητών τόκων κατά την ημερομηνία σύνταξης των οικονομικών Καταστάσεων		
Εγγραφές δεδουλευμένων και απαιτητών τόκων κατά την ημερομηνία εκτοκισμού		
ΔΕΔΟΥΛΕΥΜΕΝΟΙ ΚΑΙ ΜΗ ΠΛΗΡΩΤΕΟΙ ΤΟΚΟΙ ΕΞΟΔΑ		
Η τράπεζα έχει δεχθεί Προθεσμιακή κατάθεση για την περίοδο		
Περίοδο από	20/9/24	19/1/25
Το Ποσό και το Επιτόκιο ανέρχονται αντίστοιχα	50.000	2,00%
Η Ημερομηνία σύνταξης ισολογισμού είναι η	31/12/24	
Τοκοφόρες ημέρες στο έτος	360	
Οι Συνολικοί Τόκοι της Προθεσμιακής κατάθεσης είναι	336	
<i>ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟ για την Τράπεζα</i>	<i>ΧΡΕΩΣΗ</i>	<i>ΠΙΣΤΩΣΗ</i>
31/12/24		
ΤΟΚΟΙ ΕΞΟΔΑ - ΠΡΟΘΕΣΜΙΑΚΩΝ ΚΑΤΑΘΕΣΕΩΝ	283	
ΠΡΟΘΕΣΜΙΑΚΕΣ ΚΑΤΑΘΕΣΕΙΣ - ΔΕΔΟΥΛΕΥΜΕΝΟΙ ΚΑΙ ΜΗ ΠΛΗΡΩΤΕΟΙ ΤΟΚΟΙ		283
19/1/25		
ΤΟΚΟΙ ΕΞΟΔΑ - ΠΡΟΘΕΣΜΙΑΚΩΝ ΚΑΤΑΘΕΣΕΩΝ	336	
ΠΡΟΘΕΣΜΙΑΚΕΣ ΚΑΤΑΘΕΣΕΙΣ		336
ΠΡΟΘΕΣΜΙΑΚΕΣ ΚΑΤΑΘΕΣΕΙΣ - ΔΕΔΟΥΛΕΥΜΕΝΟΙ ΚΑΙ ΜΗ ΠΛΗΡΩΤΕΟΙ ΤΟΚΟΙ	283	
ΤΟΚΟΙ ΕΞΟΔΑ - ΠΡΟΘΕΣΜΙΑΚΩΝ ΚΑΤΑΘΕΣΕΩΝ		283
ΠΡΟΘΕΣΜΙΑΚΕΣ ΚΑΤΑΘΕΣΕΙΣ	50.336	
TAMEIO		50.336
<i>ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟ για την Επιχείρηση</i>	<i>ΧΡΕΩΣΗ</i>	<i>ΠΙΣΤΩΣΗ</i>
31/12/24		
ΠΡΟΘΕΣΜΙΑΚΕΣ ΚΑΤΑΘΕΣΕΙΣ - ΔΕΔΟΥΛΕΥΜΕΝΟΙ ΚΑΙ ΜΗ ΠΛΗΡΩΤΕΟΙ ΤΟΚΟΙ	283	
ΤΟΚΟΙ ΕΞΟΔΑ - ΠΡΟΘΕΣΜΙΑΚΩΝ ΚΑΤΑΘΕΣΕΩΝ		283
19/1/25		

ΠΡΟΘΕΣΜΙΑΚΕΣ ΚΑΤΑΘΕΣΕΙΣ - ΔΕΔΟΥΛΕΥΜΕΝΟΙ ΚΑΙ ΜΗ ΠΛΗΡΩΤΕΟΙ ΤΟΚΟΙ	336	
ΤΟΚΟΙ ΕΣΟΔΑ - ΠΡΟΘΕΣΜΙΑΚΩΝ ΚΑΤΑΘΕΣΕΩΝ		336
ΤΟΚΟΙ ΕΣΟΔΑ - ΠΡΟΘΕΣΜΙΑΚΩΝ ΚΑΤΑΘΕΣΕΩΝ	283	
ΠΡΟΘΕΣΜΙΑΚΕΣ ΚΑΤΑΘΕΣΕΙΣ - ΔΕΔΟΥΛΕΥΜΕΝΟΙ ΚΑΙ ΜΗ ΠΛΗΡΩΤΕΟΙ ΤΟΚΟΙ		283
ΤΑΜΕΙΟ	50.336	
ΠΡΟΘΕΣΜΙΑΚΕΣ ΚΑΤΑΘΕΣΕΙΣ		50.336

Μετά τη λογιστική των δεδουλευμένων μερών ένα σημαντικό αντικείμενο είναι αυτό της λογιστικής συναλλάγματος.

3. Λογιστική και Μέθοδοι παρακολούθησης του συναλλάγματος.

Η λογιστική παρακολούθηση του συναλλάγματος διαφοροποιείται ανάλογα με το αν αφορά νομισματική ή μη-νομισματικά μέσα. Έχουμε συνοψίσει τη λογιστική συναλλάγματος σε σχέση με τα νομισματικά και μη μέσα στον παρακάτω πίνακα:

ΧΕΙΡΙΣΜΟΣ ΣΥΝΑΛΛΑΓΜΑΤΙΚΩΝ ΔΙΑΦΟΡΩΝ		
ΝΟΜΙΣΜΑΤΙΚΑ ΜΕΓΕΘΗ		
ΣΥΜΜΕΤΟΧΕΣ Ή ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΣΤΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟ Ή ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΜΕΣΑ ΠΟΥ ΑΝΤΙΣΤΑΘΜΙΖΟΥΝ ΚΙΝΔΥΝΟ ΑΠΟ ΤΙΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΑΥΤΕΣ	ΛΟΙΠΕΣ ΠΕΡΙΠΤΩΣΕΙΣ ΝΟΜΙΣΜΑΤΙΚΩΝ ΜΕΓΕΘΩΝ	
ΜΕΣΑ ΑΝΤΙΣΤΑΘΜΙΣΗΣ ΧΡΗΜΑΤΙΚΩΝ ΡΟΩΝ		
Η ΜΕΤΑΒΟΛΗ ΤΟΥΣ ΕΠΗΡΕΑΖΕΙ ΤΗ ΚΑΘΑΡΗ ΘΕΣΗ ΜΕΣΩ ΤΗΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ ΣΥΝΟΛΙΚΟΥ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ ΟΣΙ	Η ΜΕΤΑΒΟΛΕΣ ΤΟΥΣ ΕΠΗΡΕΑΖΟΥΝ ΤΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΣΤΗΝ ΚΑΧ	
ΜΗ ΝΟΜΙΣΜΑΤΙΚΑ ΜΕΓΕΘΗ		
ΝΟΜΙΣΜΑΤΙΚΑ ΚΑΙ ΜΗ ΝΟΜΙΣΜΑΤΙΚΑ ΜΕΓΕΘΗ ΠΟΥ ΑΠΟΤΙΜΟΥΝΤΑΙ ΣΤΟ ΙΣΤΟΡΙΚΟ ή ΣΤΟ ΑΠΟΣΒΕΣΙΜΟ ΚΟΣΤΟΣ	ΜΗ ΝΟΜΙΣΜΑΤΙΚΑ ΜΕΓΕΘΗ ΠΟΥ ΑΠΟΤΙΜΟΥΝΤΑΙ ΣΤΗΝ ΕΥΛΟΓΗ ΑΞΙΑ	
ΔΕΝ ΠΡΟΚΥΠΤΟΥΝ ΣΥΝΑΛΛΑΓΜΑΤΙΚΕΣ ΔΙΑΦΟΡΕΣ	ΟΙ ΜΕΤΑΒΟΛΕΣ ΣΤΗΝ ΕΥΛΟΓΗ ΑΞΙΑ ΤΟΥΣ ΑΚΟΛΟΥΘΟΥΝ ΤΟ ΔΙΚΟ ΤΟΥΣ ΛΟΓΙΣΤΙΚΟ ΧΕΙΡΙΣΜΟ	
ΤΙΜΕΣ ΣΥΝΑΛΛΑΓΜΑΤΟΣ ΜΕΤΑ ΤΗΝ ΑΡΧΙΚΗ ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΗ		ΝΟΜΙΣΜΑΤΙΚΑ ΜΕΓΕΘΗ
ΜΗ ΝΟΜΙΣΜΑΤΙΚΑ ΜΕΓΕΘΗ		

ΕΥΛΟΓΗ ΑΞΙΑ	ΙΣΤΟΡΙΚΟ ΚΟΣΤΟΣ	ΤΡΕΧΟΥΣΑ ΤΙΜΗ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ ΣΥΝΤΑΞΗΣ ΤΩΝ ΟΙΚ. ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ
ΤΙΜΕΣ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΑΠΟΤΙΜΗΣΗ	ΤΙΜΕΣ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΑΡΧΙΚΗ ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΗ	

Κυρίως τα νομισματικά μέσα αποτιμώνται στην τρέχουσα τιμή κατά την ημερομηνία σύνταξης των οικονομικών καταστάσεων, άρα και το συνάλλαγμα επηρεάζει τις αξίες τους όταν το έχουν ως συστατικό τους.

Ξεκινάμε την ανάλυσή μας στο συνάλλαγμα με το νόμισμα των οικονομικών καταστάσεων και των λογαριασμών που τις απαρτίζουν που υποχρεούται να έχει μια επιχείρησης και αυτό δεν είναι άλλο από το ΤΟΠΙΚΟ ΝΟΜΙΣΜΑ της χώρας της έδρας της επιχείρησης. Μια επιχείρηση μπορεί να ακολουθήσει μια από τις τρεις μεθόδους παρακολούθησης των λογαριασμών σε συνάλλαγμα.

3.1 Αποτίμηση των μη νομισματικών μέσων σε ΞΝ

Πριν προχωρήσουμε στις μεθόδους παρακολούθησης του συναλλάγματος δίνουμε ένα παράδειγμα για τα μη νομισματικά μέσα όταν αυτά έχουν διαφορετικό νόμισμα από το τοπικό.

ΑΠΟΤΙΜΗΣΗ ΣΕ ΜΗ ΝΟΜΙΣΜΑΤΙΚΑ ΜΕΓΕΘΗ ΣΕ ΞΝ	ΙΣΤΟΡΙΚΟ ΚΟΣΤΟΣ	ΕΥΛΟΓΗ ΑΞΙΑ
ΚΤΗΡΙΑ ΣΕ USD	\$400.000,00	\$450.000,00
ΚΤΗΡΙΑ ΣΕ GBP	£250.000,00	£200.000,00
ΤΙΜΕΣ ΣΥΝΑΛΛΑΓΜΑΤΟΣ USD GBP		
ΚΑΤΑ ΤΗ ΣΥΝΑΛΛΑΓΗ	ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΑΠΟΤΙΜΗΣΗ	ΣΤΟ ΚΛΕΙΣΙΜΟ ΤΟΥ ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΥ
\$0,90	\$0,95	\$1,00
£1,40	£1,45	£1,50
ΑΞΙΑ ΜΕ ΙΣΤΟΡΙΚΟ ΚΟΣΤΟΣ	ΕΥΛΟΓΗ ΑΞΙΑ	ΜΕ ΤΟ ΚΛΕΙΣΙΜΟ ΤΟΥ ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΥ
360.000,00 €	427.500,00 €	450.000,00 €
350.000,00 €	290.000,00 €	300.000,00 €

Από το παράδειγμα με το ιστορικό κόστος αυτό μεταφέρεται με την ιστορική τιμή συναλλάγματος ενώ με τη λογιστικής της εύλογης αξίας η μεταβολή των συναλλαγματικών ισοτιμιών επηρεάζει την τιμή αποτίμησης τόσο κατά την ημερομηνία της αποτίμησης όσο και κατά την ημερομηνία συντάξεως του Ισολογισμού.

3.2 Μέθοδοι Συναλλάγματος

Στη βιβλιογραφία αλλά και τη λογιστική πρακτική απαιτούνται τρεις μέθοδοι συναλλάγματος:

- 1) ΜΕΘΟΔΟΣ ΑΝΤΙΤΙΜΟΥ ΣΕ ΕΥΡΩ
- 2) ΜΕΘΟΔΟΣ ΤΟΥ ΛΟΓΙΣΤΙΚΟΥ ΙΣΟΤΙΜΟΥ

3) ΜΕΘΟΔΟΣ ΑΥΤΟΤΕΛΟΥΣ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ

Η πλέον προχωρημένη μέθοδος είναι αυτή της μεθόδου της αυτοτελούς λογιστικής ανά νόμισμα. Σύμφωνα με τη με τη μέθοδο αυτή κάθε λογαριασμός τηρείται στο νόμισμα που έχει δηλαδή μια κατάθεση προθεσμίας σε δολάρια τηρείται σε δολάρια. Οι μετατροπές μεταξύ νομισμάτων πραγματοποιείται διαμέσου της θέσης συναλλάγματος (Position) με διακριτούς λογαριασμούς στο κωδικό 46 στο Κλαδικό λογιστικό Σχέδιο των Τραπεζών ή στο λογαριασμό 45 των ΕΛΠ που λέγεται Συναλλαγματικές διαφορές – λογαριασμός καθαρής θέσης και μπορεί να αναπτυχθεί με τη μορφή των vice versa λογαριασμών όπου σε μια μετατροπή νομίσματος κινείται ο λογαριασμός [46.XX.01] ΣΥΝΑΛΛΑΓΜΑΤΙΚΗ ΘΕΣΗ ΣΕ ΞΕΝΟ ΝΟΜΙΣΜΑ και ταυτόχρονα ο αντίστροφος - αντίστοιχός του [46.XX.90] ΚΟΣΤΟΣ ΣΥΝΑΛΛΑΓΜΑΤΙΚΗΣ ΘΕΣΗΣ ΣΤΟ ΤΟΠΙΚΟ ΝΟΜΙΣΜΑ.

Σημειώνουμε ότι με την αυτοτελή λογιστική παράγεται και από ένα ισοζύγιο για κάθε νόμισμα ξεχωριστά που εμφανίζει στο ενεργητικό του τα περιουσιακά στοιχεία που έχει μια επιχείρηση στο αντίστοιχο νόμισμα και στο παθητικό τις υποχρεώσεις που έχει η επιχείρηση στο συγκεκριμένο νόμισμα. Το ισοζύγιο ισοσκελίζεται με το λογαριασμό της θέσης συναλλάγματος. Η θέση μπορεί να είναι αντίστοιχα LONG ή SHORT με το δεύτερο - SHORT να δηλώνει την ύπαρξη περισσότερων υποχρεώσεων σε ΞΝ ενώ το πρώτο - LONG περισσότερων περιουσιακών στοιχείων σε ΞΝ.

Στη συνέχεια παραθέτουμε το σχετικό πίνακα με τους δύο ανά θέση ΞΝ λογαριασμούς vice – versa.

POSITION		
[46.XX.01] ΣΥΝΑΛΛΑΓΜΑΤΙΚΗ ΘΕΣΗ ΣΕ ΞΕΝΟ ΝΟΜΙΣΜΑ	ΧΡΕΩΣΤΙΚΟ ΥΠΟΛΟΙΠΟ	ΠΙΣΤΩΤΙΚΟ ΥΠΟΛΟΙΠΟ
	SHORT	LONG
[46.XX.90] ΚΟΣΤΟΣ ΣΥΝΑΛΛΑΓΜΑΤΙΚΗΣ ΘΕΣΗΣ ΣΤΟ ΤΟΠΙΚΟ ΝΟΜΙΣΜΑ	ΧΡΕΩΣΤΙΚΟ ΥΠΟΛΟΙΠΟ	ΠΙΣΤΩΤΙΚΟ ΥΠΟΛΟΙΠΟ
	LONG	SHORT

Προς κατανόηση του τρόπου χρήσης της κάθε μεθόδου δίνουμε το παρακάτω παράδειγμα με όλες τις μεθόδους στο ίδιο παράδειγμα για τη συγκριτική αντιπαράθεση αυτών. Πρέπει επιπρόσθετα να αναφέρουμε ότι οι λογαριασμοί Εσόδων και Εξόδων παρακολουθούνται αποκλειστικά στο τοπικό νόμισμα ανεξαρτήτως μεθόδου παρακολούθησης του συναλλάγματος ανεξάρτητα αν αυτά προέρχονται από στοιχεία ισολογισμού – ενεργητικού ή παθητικού σε ΞΝ.

Οι συναλλαγές σε ΞΝ που πραγματοποιεί μια επιχείρηση μπορεί να μην ανοίγουν τη συναλλαγματική θέση του νομίσματος όταν τα περιουσιακά στοιχεία ή το ενεργητικό σε ΞΝ είναι ίσο με το παθητικό ή της υποχρεώσεις σε ΞΝ για παράδειγμα:

ΜΕΘΟΔΟΙ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ ΣΥΝΑΛΛΑΓΜΑΤΟΣ		
Ο πελάτης Χ καταθέτει επιταγή ποσού		\$10.000,00
ΙΣΟΤΙΜΙΑ	\$1,00	0,70 €

ΛΟΓΙΣΤΙΚΟ ΙΣΟΤΙΜΟ		\$1,00	0,80 €
ΜΕΘΟΔΟΣ ΑΝΤΙΤΙΜΟΥ ΣΕ ΕΥΡΩ	ΧΡΕΩΣΗ	ΠΙΣΤΩΣΗ	
ΑΝΤΑΠΟΚΡΙΤΕΣ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ Ή ΕΠΙΤΑΓΕΣ ΕΙΣΠΡΑΚΤΕΕΣ ΣΕ ΞΝ	7.000,00 €		
ΚΑΤΑΘΕΣΕΙΣ ΤΑΜΙΕΥΤΗΡΙΟΥ ΣΕ Ξ.Ν		7.000,00 €	
ΜΕΘΟΔΟΣ ΤΟΥ ΛΟΓΙΣΤΙΚΟΥ ΙΣΟΤΙΜΟΥ	ΧΡΕΩΣΗ	ΠΙΣΤΩΣΗ	
ΑΝΤΑΠΟΚΡΙΤΕΣ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ Ή ΕΠΙΤΑΓΕΣ ΕΙΣΠΡΑΚΤΕΕΣ ΣΕ ΞΝ	8.000,00 €		
ΚΑΤΑΘΕΣΕΙΣ ΤΑΜΙΕΥΤΗΡΙΟΥ ΣΕ Ξ.Ν		8.000,00 €	
ΜΕΘΟΔΟΣ ΑΥΤΟΤΕΛΟΥΣ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ	ΧΡΕΩΣΗ	ΠΙΣΤΩΣΗ	
ΑΝΤΑΠΟΚΡΙΤΕΣ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ Ή ΕΠΙΤΑΓΕΣ ΕΙΣΠΡΑΚΤΕΕΣ ΣΕ ΞΝ	\$10.000,00		
ΚΑΤΑΘΕΣΕΙΣ ΤΑΜΙΕΥΤΗΡΙΟΥ ΣΕ Ξ.Ν		\$10.000,00	

Στο παράδειγμά μας με τη μέθοδο του αντιτίμου πραγματοποιούμε την εγγραφή όχι στο νόμισμα αλλά στο τοπικό δηλαδή το ευρώ με την τρέχουσα την μέρα της συναλλαγής ισοτιμία. Από τη συναλλαγή η τράπεζα έχει ως περιουσιακό στοιχείο την επιταγή ή εφόσον εισπραχθεί η επιταγή υπόλοιπο σε καταθετικό της λογαριασμό τράπεζας-ανταποκριτή συναλλάγματος και έχει ισόποση υποχρέωση στον πελάτη της ως κατάθεση.

Με τη μέθοδο του λογιστικού ισοτίμου πραγματοποιούμε την εγγραφή όχι στο νόμισμα αλλά στο τοπικό δηλαδή το ευρώ με μια σταθερή ισοτιμία που λέγεται συναλλαγματικό λογιστικό ισοτίμη ή valuta. Το ισοτίμο αυτό συνήθως είναι σταθερό στη διάρκεια της χρήσης και αναθεωρείται σε ετήσια συνήθως βάση.

Με την αυτοτελή λογιστική οι λογαριασμοί κινούνται στο νόμισμά τους. Στην περίπτωση μας δεν κινείται ο λογαριασμός θέσης γιατί Ενεργητικό σε Δολάρια = Παθητικό σε Δολάρια.

Προχωρούμε σε παράδειγμα και με τις τρεις μεθόδους όπου κινείται ο λογαριασμός της θέσης με την αυτοτελή λογιστική.

Ο Πελάτης Χ πραγματοποιεί ανάληψη ποσού		\$1.000,00	Σε ευρώ -Τοπικό Νόμισμα
ΙΣΟΤΙΜΙΑ		\$1,00	0,75 €
ΛΟΓΙΣΤΙΚΟ ΙΣΟΤΙΜΟ		\$1,00	0,80 €
ΜΕΘΟΔΟΣ ΑΝΤΙΤΙΜΟΥ ΣΕ ΕΥΡΩ	ΧΡΕΩΣΗ	ΠΙΣΤΩΣΗ	
ΚΑΤΑΘΕΣΕΙΣ ΤΑΜΙΕΥΤΗΡΙΟΥ ΣΕ Ξ.Ν	750,00 €		
TAMEIO		750,00 €	
ΜΕΘΟΔΟΣ ΤΟΥ ΛΟΓΙΣΤΙΚΟΥ ΙΣΟΤΙΜΟΥ	ΧΡΕΩΣΗ	ΠΙΣΤΩΣΗ	

ΚΑΤΑΘΕΣΕΙΣ ΤΑΜΙΕΥΤΗΡΙΟΥ ΣΕ Ξ.Ν	800,00 €	
TAMEIO		750,00 €
ΚΕΡΔΗ ΣΥΝΑΛΛΑΓΜΑΤΟΣ		50,00 €
<i>ΜΕΘΟΔΟΣ ΑΥΤΟΤΕΛΟΥΣ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ</i>	<i>ΧΡΕΩΣΗ</i>	<i>ΠΙΣΤΩΣΗ</i>
ΚΑΤΑΘΕΣΕΙΣ ΤΑΜΙΕΥΤΗΡΙΟΥ ΣΕ Ξ.Ν	\$1.000,00	
ΣΥΝΑΛΛΑΓΜΑΤΙΚΗ ΘΕΣΗ ΔΟΛΑΡΙΩΝ		\$1.000,00
ΚΟΣΤΟΣ ΑΠΟ ΣΥΝΑΛΛΑΓΜΑΤΙΚΗ ΘΕΣΗ ΔΟΛΑΡΙΩΝ ΣΕ ΕΥΡΩ	750,00 €	
TAMEIO		750,00 €

Όταν γίνεται μετατροπή νομισμάτων έχουμε πάντα αντισυμβαλλόμενο λογαριασμό τη θέση συναλλάγματος. Στο παράδειγμά μας ο πελάτης της τράπεζας μειώνει τις καταθέσεις που έχει σε αυτή σε δολάρια και εισπράττει μετρητά ευρώ ή αντίστοιχα η Τράπεζα μειώνει την υποχρέωση της σε καταθέσεις πελατών σε ΞΝ και μειώνει το Ταμείο της σε ευρώ και για να γίνει αυτό στην αυτοτελή λογιστική πρέπει να διαμεσολαβήσει η θέση συναλλάγματος με πίστωση η θέση στο νόμισμα και με χρέωση στο τοπικό νόμισμα. Εάν στο μέλλον η συναλλαγματική ισοτιμία μεταβληθεί γίνεται προσαρμογή του κόστους της συναλλαγματικής θέσης στο τοπικό νόμισμα έτσι ώστε το υπόλοιπο του νομίσματος από τη θέση σε νόμισμα επί την νέα ισοτιμία να εξισωθεί με το ποσό που εμφανίζεται ως υπόλοιπο στο κόστος της συναλλαγματικής θέσης. Με την εξίσωση εξάγονται οι συναλλαγματικές διαφορές χρεωστικές (ζημιές) ή πιστωτικές (κέρδη). Παρατηρούμε ότι στην περίπτωση που η επιχείρηση ή η τράπεζα ακολουθεί τη μέθοδο του λογιστικού ισοτίμου τότε η οποιαδήποτε διαφορά της ισοτιμίας από το ισότιμο εξάγει άμεσα συναλλαγματικές διαφορές με τη διαφορά τους έτσι βλέπουμε οι καταθέσεις χρεώνονται με το νόμισμα επί το ισότιμο και πιστώνεται το ταμείο με την τρέχουσα ισοτιμία και η διαφορά στο παράδειγμα μας «κέρδη συναλλάγματος» πιστώνονται με τη διαφορά $800-750=50$. Η συναλλαγματική θέση ενός νομίσματος και το κόστος της χρησιμοποιείται και στην περίπτωση αλλαγής θέσης νομίσματος εκτός του τοπικού για το λόγω αυτό παρέχουμε το παρακάτω παράδειγμα.

Ο Πελάτης X μετατρέπει από λογαριασμό ταμιευτηρίου ποσό	\$4.000,00	
σε λογαριασμό ταμιευτηρίου με νόμισμα		£2.800,00
ΙΣΟΤΙΜΙΑ	\$1,00	£0,70
ΛΟΓΙΣΤΙΚΟ ΙΣΟΤΙΜΟ	\$1,00	0,80 €
ΙΣΟΤΙΜΙΑ	1,00 €	£0,90
PARITE USD GDP		1,29 €

ΜΕΘΟΔΟΣ ΑΝΤΙΤΙΜΟΥ ΣΕ ΕΥΡΩ	ΧΡΕΩΣΗ	ΠΙΣΤΩΣΗ
ΚΑΤΑΘΕΣΕΙΣ ΤΑΜΙΕΥΤΗΡΙΟΥ ΣΕ Ξ.Ν	3.600,00 €	
ΚΑΤΑΘΕΣΕΙΣ ΤΑΜΙΕΥΤΗΡΙΟΥ ΣΕ Ξ.Ν		3.600,00 €
ΜΕΘΟΔΟΣ ΤΟΥ ΛΟΓΙΣΤΙΚΟΥ ΙΣΟΤΙΜΟΥ	ΧΡΕΩΣΗ	ΠΙΣΤΩΣΗ
ΚΑΤΑΘΕΣΕΙΣ ΤΑΜΙΕΥΤΗΡΙΟΥ ΣΕ Ξ.Ν	3.200,00 €	
ΚΕΡΔΗ ΣΥΝΑΛΛΑΓΜΑΤΟΣ		- €
ΚΑΤΑΘΕΣΕΙΣ ΤΑΜΙΕΥΤΗΡΙΟΥ ΣΕ Ξ.Ν		3.600,00 €
ΖΗΜΙΕΣ ΣΥΝΑΛΛΑΓΜΑΤΟΣ	400,00 €	
ΜΕΘΟΔΟΣ ΑΥΤΟΤΕΛΟΥΣ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ	ΧΡΕΩΣΗ	ΠΙΣΤΩΣΗ
ΚΑΤΑΘΕΣΕΙΣ ΤΑΜΙΕΥΤΗΡΙΟΥ ΣΕ Ξ.Ν	\$4.000,00	
ΣΥΝΑΛΛΑΓΜΑΤΙΚΗ ΘΕΣΗ ΔΟΛΑΡΙΩΝ		\$4.000,00
ΣΥΝΑΛΛΑΓΜΑΤΙΚΗ ΘΕΣΗ ΛΙΡΩΝ	£2.800,00	
ΚΑΤΑΘΕΣΕΙΣ ΤΑΜΙΕΥΤΗΡΙΟΥ ΣΕ Ξ.Ν		£2.800,00
ΚΟΣΤΟΣ ΑΠΟ ΣΥΝΑΛΛΑΓΜΑΤΙΚΗ ΘΕΣΗ ΔΟΛΑΡΙΩΝ ΣΕ ΕΥΡΩ	3.600,00 €	
ΚΟΣΤΟΣ ΑΠΟ ΣΥΝΑΛΛΑΓΜΑΤΙΚΗ ΘΕΣΗ ΛΙΡΩΝ ΣΕ ΕΥΡΩ		3.600,00 €

Στη λογιστική και την τεχνική του συναλλάγματος σε αυτή την περίπτωση χρησιμοποιείται μια έννοια αυτή της *parite* που εξάγεται η σχετική ισοτιμία με την διαίρεση της ισοτιμίας μεταξύ των δύο νομισμάτων που ανταλλάσσονται με την ισοτιμία του νομίσματος που ανταλλάσσεται στην περίπτωσή μας τη λίρα. Αναλυτικά έχουμε την ισοτιμία δολαρίου/λίρα δια την ισοτιμία ευρώ/λίρας έτσι ώστε να βγαίνει η ισοτιμία έμμεσα ευρώ λίρας. Η εγγραφή με τη μέθοδο του αντιτίμου σε ευρώ η εγγραφή γίνεται με την *parite* επί το νέο νόμισμα λίρες. Στη λογιστική του ισοτίμου οι καταθέσεις σε συνάλλαγμα χρεώνονται – μειώνονται με το λογιστικό ισότιμο, οι καταθέσεις στο νέο νόμισμα με την *parite* και εφόσον το ποσό αυτό είναι μεγαλύτερο από το ποσό με το λογιστικό ισότιμο, όπως στην περίπτωσή μας, η εγγραφή κλείνει με τη δημιουργία ζημιών συναλλάγματος διαφορετικά κέρδη. Σημειώνουμε ότι η *parite* θα δουλέψει ως λογιστικό ισότιμο *valuta* για τη λίρα εφόσον δεν έχει τεθεί το λογιστικό ισότιμο εκ των προτέρων σε διαφορετική περίπτωση χρησιμοποιείται αυτό και από αυτό εξάγονται και οι συναλλαγματικές διαφορές. Στη λογιστική του αυτοτελούς συναλλάγματος αλλάζουμε τη θέση μεταξύ των νομισμάτων με τα ποσά τους σε αυτούσιο νόμισμα και η αλλαγή της θέσης για το κόστος σε ευρώ-τοπικό νόμισμα γίνεται με την *parite*.

Αναφέρουμε για μια φορά ακόμη ότι οι παραπάνω εγγραφές αφορούν τραπεζική επιχείρηση στην περίπτωση εμπορικής εταιρείας ισχύουν ακριβώς τα ίδια αλλά αντίστροφου χαρακτήρα

παραδείγματος χάριν οι καταθέσεις που εδώ είναι υποχρεώσεις για την τράπεζα είναι στοιχείο διαθέσιμου ενεργητικού για την εμπορική επιχείρηση.

Σημειώνεται ότι για τους αναλυτικούς υπολογισμούς ο αναγνώστης μπορεί να ανατρέξει στα αρχεία του Excel.

Στο συνάλλαγμα θα επανερχόμαστε συνεχώς και στη συνέχεια στη παρούσα ενότητα.

4. Καταθέσεις

Οι καταθέσεις αποτελούν υποχρεώσεις για τις εμπορικές τράπεζες και αυτό το προνόμιο είναι αυτό που τις χαρακτηρίζει έναντι των άλλων φορέων πιστοδοτήσεων όπως τις επενδυτικές τράπεζες, τα ασφαλιστικά και λοιπά ταμεία. Οι καταθέσεις διακρίνονται σε τρεις κατηγορίες:

Καταθέσεις Όψεως και τρεχούμενοι Λογαριασμοί με τα χρήματα διαθέσιμα προς ανάληψη άμεσα και έναντι των οποίων εκδίδονται μπλοκ επιταγών για της συναλλαγές του πελάτη ή κάρτες ανάληψης μετρητών Cash Cards. Συνήθως έχουν μηδενικές ή μικρές επιτοκιακές αποδόσεις. Τέλος οι λογαριασμοί αυτοί εκτοκίζονται και αποδίδουν τους τόκους συνήθως ανά εξάμηνο

Καταθέσεις Ταμιευτηρίου συνήθως απευθύνονται σε φυσικά πρόσωπα είναι τα ποσά τους άμεσα διαθέσιμα, συνοδεύονται από μπλοκ-βιβλιαράκι καταγραφής των κινήσεων του λογαριασμού και κάρτες ανάληψης μετρητών Cash Cards. Παρέχονται για καθαρά αποταμιευτικούς σκοπούς με μικρές ή μεσαίες επιτοκιακές αποδόσεις. Τέλος οι λογαριασμοί αυτοί εκτοκίζονται και αποδίδουν τους τόκους συνήθως ανά εξάμηνο.

Καταθέσεις Προθεσμίας αποτελούν δεσμεύσεις χρηματικών ποσών για ορισμένο χρονικό διάστημα για το οποίο τα χρήματα δεν είναι άμεσα διαθέσιμα σε σχέση με τις άλλες κατηγορίες έχουν μεγαλύτερες επιτοκιακές αποδόσεις. Σε περίπτωση που ζητηθούν τα χρήματα πριν την ωρίμανση του χρόνου που αυτά καθίστανται διαθέσιμα «σπασίματος προθεσμιακής κατάθεσης» τα ποσά των επιτοκιακών αποδόσεων μειώνονται ή μηδενίζονται. Τέλος οι λογαριασμοί αυτοί εκτοκίζονται και αποδίδουν τους τόκους με την ωρίμανση των ποσών.

Οι λογιστικές εγγραφές έχουν ως ακολούθως για τράπεζα ενώ από την πλευρά των επιχειρήσεων οι καταθέσεις αποτελούν στοιχείο του διαθέσιμου ενεργητικού τους.

Στη συνέχεια παρέχουμε το χειρισμό των καταθέσεων τόσο από την πλευρά της Τράπεζας όσο και από τη πλευρά του πελάτη της σε ένα προϊόν κατάθεσης που εκτοκίζεται αλλά και που αλλάζει νόμισμα στη διάρκεια του χρόνου. Στο τέλος του παραδείγματος εξάγουμε και τις συναλλαγματικές διαφορές. Αναλυτικά πραγματοποιούνται τα παρακάτω γεγονότα ο Πελάτης XXX της τράπεζας ΑΒΓ προβαίνει στις κάτωθι κινήσεις:

- 1) Ανοίγει λογαριασμό ταμιευτηρίου στις 17/8/24 με ποσό 1.000.000 και με επιτόκιο 2,00% σε €
- 2) Προβαίνει σε ανάληψη στις 22/10/24 ποσού 200.000€

- 3) Προβαίνει σε μετατροπή του λογαριασμού του από ευρώ σε συνάλλαγμα στις 10/12/24 για το σύνολο της κατάθεσης Κεφάλαιο + Τόκοι, ο λογαριασμός αυτός έχει επιτόκιο 5% και η συναλλαγματική ισοτιμία ήταν 1€ = 1,20 \$
- 4) Προβαίνει σε ανάληψη στις 8/1/25 ποσού 300.000 \$, σε αυτούσιο νόμισμα \$.
- 5) Προβαίνει σε ολική ανάληψη του υπολοίπου της κατάθεσής του στις 29/1/25 Κεφάλαιο + Τόκοι και η συναλλαγματική ισοτιμία ήταν 1€ = 1,18 \$, τέλος
- 6) Ημερομηνία Ισολογισμού η 31/12/24 για εκτοκισμούς δεδουλευμένων τόκων και η συναλλαγματική ισοτιμία ήταν 1€ = 1,15 \$

Οι εγγραφές παρέχονται τόσο για το λογιστήριο της τράπεζας όσο και για το λογιστήριο του πελάτη της, σημειώνεται επίσης ότι οι σχετικοί υπολογισμοί είναι οι ίδιοι και για τα δύο μέρη των αντισυμβαλλομένων. Όπου δεν υπάρχει συμβολισμός νομίσματος η εγγραφή είναι σε ευρώ.

17/8/24	ΧΡΕΩΣΗ	ΠΙΣΤΩΣΗ	Πελάτης της Τράπεζας 17/8/24	ΧΡΕΩΣΗ	ΠΙΣΤΩΣΗ
Ταμείο	1.000.000		Καταθέσεις Όψεως	1.000.000	
Καταθέσεις Όψεως		1.000.000	Ταμείο		1.000.000
22/10/24			22/10/24		
Καταθέσεις Όψεως	200.000		Ταμείο	200.000	
Ταμείο		200.000	Καταθέσεις Όψεως		200.000
31/12/24			31/12/24		
Τόκοι έξοδα Καταθέσεων	6.685		Καταθέσεις Όψεως	6.685	
Καταθέσεις Όψεως		6.685	Πιστωτικοί τόκοι		6.685
Συναλλαγματική Θέση Δολαρίων	\$672.237		Καταθέσεις Όψεως	\$672.237	
Καταθέσεις Όψεως		\$672.237	Συναλλαγματική Θέση Δολαρίων		\$672.237
Καταθέσεις Όψεως	806.685		Κόστος Συναλλαγματικής Θέσης Δολαρίων σε ευρώ	806.685	
Κόστος Συναλλαγματικής Θέσης Δολαρίων σε ευρώ		806.685	Καταθέσεις Όψεως		806.685
31/12/24			31/12/24		
Συναλλαγματική Θέση Δολαρίων	\$1.934		Καταθέσεις Όψεως	\$1.934	
Καταθέσεις Όψεως		\$1.934	Συναλλαγματική Θέση Δολαρίων		\$1.934
Τόκοι έξοδα Καταθέσεων	2.224		Κόστος Συναλλαγματικής Θέσης Δολαρίων σε ευρώ	2.224	
Κόστος Συναλλαγματικής		2.224	Πιστωτικοί τόκοι		2.224

Θέσης Δολαρίων σε ευρώ					
8/1/25			8/1/25		
Καταθέσεις Όψεως	\$300.000		Λοιπά ταμειακά ισοδύναμα: 38.02	\$300.000	
Ανταποκτιτές Εξωτερικού		\$300.000	Καταθέσεις Όψεως		\$300.000
29/1/25			έστω ότι δεν αντιλογίζουμε τα εγγραφές της 31/12 για τόκους		
έστω ότι δεν αντιλογίζουμε τα εγγραφές της 31/12 για τόκους			29/1/25		
Συναλλαγματική Θέση Δολαρίων	\$1.815		Καταθέσεις Όψεως	\$1.815	
Καταθέσεις Όψεως		\$1.815	Συναλλαγματική Θέση Δολαρίων		\$1.815
Τόκοι έξοδα Καταθέσεων	2.142		Κόστος Συναλλαγματικής Θέσης Δολαρίων σε ευρώ	2.142	
Κόστος Συναλλαγματικής Θέσης Δολαρίων σε ευρώ		2.142	Πιστωτικοί τόκοι		2.142
Καταθέσεις Όψεως	\$375.986		Συναλλαγματική Θέση Δολαρίων	\$375.986	
Συναλλαγματική Θέση Δολαρίων		\$375.986	Καταθέσεις Όψεως		\$375.986
Κόστος Συναλλαγματικής Θέσης Δολαρίων σε ευρώ	443.664		Ταμείο	443.664	
Ταμείο		443.664	Κόστος Συναλλαγματικής Θέσης Δολαρίων σε ευρώ		443.664
Κόστος Συναλλαγματικής Θέσης Δολαρίων σε ευρώ	13.387		Χρεωστικές συν/τικές διαφορές διακανονισμού λοιπών στοιχείων ισολογισμού	13.387	
Κέρδη από Συναλλαγματικές Διαφορές		13.387	Κόστος Συναλλαγματικής Θέσης Δολαρίων σε ευρώ		13.387

Οι σχετικοί υπολογισμοί για τα ποσά των ανωτέρω εγγραφών δίδονται στη συνέχεια, τόσο για του τόκους δεδουλευμένους την ημερομηνία του Ισολογισμού ή μη όσο και για τις μεταβολές των συναλλαγματικών ισοτιμιών.

31/12/24			
Ποσά	από	έως	Τόκοι
1.000.000,00	17/8/24	22/10/24	3.616
800.000,00	22/10/24	31/12/24	3.068
			6.685

806.684,93	Νέο υπόλοιπο	EURO	
672.237,44	Νέο υπόλοιπο	USD	
31/12/24			
Τόκοι σε Δολάρια	από	έως	Τόκοι
672.237,44	10/12/24	31/12/24	\$1.934
		EURO	2.224
674.171,28	Νέο υπόλοιπο	USD	
8/1/25			
Κίνηση σε αυτούσιο συνάλλαγμα διαφορετικά μέσω θέσης			
29/1/25			
Τόκοι σε Δολάρια	από	έως	Τόκοι
674.171,28	31/12/24	8/1/25	\$739
374.171,28	8/1/25	29/1/25	\$1.076
			\$1.815
Συνολο τοκων σε			
	τόκοι σε	EURO	2.142
\$375.986	Νέο υπόλοιπο	USD	
443.664,04	Νέο υπόλοιπο	EURO	
Εκκαθαρισμος θέσης συναλλάγματος			
Συναλλαγματική Θέση Δολαρίων		Κόστος Συναλλαγματικής Θέσης Δολαρίων σε ευρώ	
\$672.237	\$375.986	443.664,04	806.685
\$1.934			2.224
\$1.815			2.142
\$675.986			811.051
\$300.000			367.387
354.000		Συν Διαφορές	
	Αποτιμημένο	13.386,73	
Η τράπεζα πρέπει να κλείσει την ανωτέρω θέση σε ανταποκρίτρια τράπεζα για αποφυγή συναλλαγματικού κινδύνου			

Από το ταμείο της ή τις καταθέσεις της σε ευρώ σε άλλες τράπεζες ή Τράπεζα για να κλείσει τη θέση της δηλαδή για να τη μηδενίσει και να μην έχει καμιά συναλλαγματική διαφορά στο μέλλον, μετατρέπει ευρώ σε δολάρια χρεώνοντας τη θέση της σε κόστος από δολάρια και πιστώνοντας το ταμείο ή τις καταθέσεις της με 367.387 ευρώ και καταθέτει στον λογαριασμό της στην ανταποκρίτρια τράπεζα \$300.000 με πίστωση το λογαριασμό της θέσης της σε δολάρια ο οποίος τώρα θα έχει υπόλοιπο μηδέν και δεν θα υπάρχει κανένας κίνδυνος από συναλλαγματικές διαφορές.

Στο τέλος του παρόντος κεφαλαίου θα δούμε και κάποια ιδιόρρυθμα προϊόντα καταθέσεων αλλά και χειρισμού συναλλάγματος.

Σημειώνεται ότι για τους αναλυτικούς υπολογισμούς ο αναγνώστης μπορεί να ανατρέξει στα αρχεία του Excel.

5. Τοκοφόροι διακανονισμοί και πραγματικό ή αποτελεσματικό επιτόκιο EIR (Effective Interest Rate)

Οι νομισματικοί διακανονισμοί που είναι κατά βάση και τοκοφόροι είναι ένα πολύπλοκο αντικείμενο στη λογιστική των νομισματικών μέσων. Το τεχνικό εργαλείο που χρησιμοποιούμε για την λογιστική αποτύπωση των συναλλαγών αυτών είναι το πραγματικό ή αποτελεσματικό επιτόκιο EIR (Effective Interest Rate). Ο τρόπος υπολογισμού του και η χρησιμοποίησή του γίνεται πιο κατανοητή με τη χρήση του παρακάτω παραδείγματος που έχουμε μια πώληση περιουσιακού στοιχείου με έντοκο διακανονισμό.

ΑΡΧΙΚΗ ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΗ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΜΕΣΩΝ ΚΑΙ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΟ ΕΠΙΤΟΚΙΟ			
ΠΩΛΗΣΗ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΚΟΥ ΣΤΟΙΧΕΙΟΥ ΜΕ ΕΝΤΟΚΟ ΔΙΑΚΑΝΟΝΙΣΜΟ			
Αξία Περιουσιακού Στοιχείου	70.000,00	την	1/1/20
με διακανονισμό έναντι συνολικού ποσού	100.000,00		
Διακανονισμός	Μετρητοίς	A δόση	B δόση
Ανά Έτος	0	1	5
Ποσά / Δόσεις	20.000	30.000	50.000
Επιτόκια συμφωνημένα ανά ποσό	0%	5%	8%
Ημερομηνίες	1/1/20	1/1/21	1/1/25
Παρούσα αξία Δόσεων	20.000	28.571	34.029
Συνολική παρούσα αξία PV(1)	82.601		
Δοκιμή ενός επιτοκίου>δεδομένα>Ανάλυση Πιθανοτήτων>Αναζήτηση Στόχου	EIR	7,571376%	Στόχος
Παρούσα αξία δόσεων με τη χρήση πραγματικού επιτοκίου	20.000	27.888	34.713
Συνολική παρούσα αξία με τη χρήση πραγματικού επιτοκίου PV(2)	82.601		
Βάζουμε το αποτέλεσμα της PV(1) ως στόχο για το PV(2) αλλάζοντας το EIR με τη διαδικασία αναζήτησης στόχου, το επιτόκιο που προσδιορίζεται είναι το Effective Interest Rate			

Δίδεται στην αρχή μια προκαταβολή 20.000 ευρώ μετά από 1 έτος αλλά 30.000 και μετά από 5 έτη από το χρόνο 0 ή 4 από την πρώτη δόση εξοφλείται το πάγιο με καταβολή και των άλλων 50.000 ευρώ από τα 100.000 που συνολικά συμφωνήθηκαν. Η πρώτη δόση έχει επιτόκιο 5% και η δεύτερη και τελευταία 8%. Με τη χρήση των ποσών, των επιτοκίων και των χρόνων υπολογίζουμε την

Συνολική παρούσα αξία PV(1). Στη συνέχεια δοκιμάζουμε ένα τυχαίο επιτόκιο και υπολογίζουμε την Συνολική παρούσα αξία με τη χρήση του τυχαίου αυτού επιτοκίου PV(2). Εφαρμόζουμε την αναζήτηση στόχου του excel - goal seek για να βρούμε το πραγματικό επιτόκιο, ως εξής: Ανάλυση Πιθανοτήτων>Αναζήτηση Στόχου, μας εμφανίζει ένα περιβάλλον και μας ζητά:

- 1) Βάλε το κελί – Set cell – «Βάζουμε το κελί με την PV(2)»
- 2) Στη τιμή – Το value-«Γράφουμε το ποσό που βρήκαμε στο PV(1)» - προσοχή όχι το κελί του PV(1), το ποσό του.
- 3) Αλλάζοντας το κελί – By changes cell - «Βάζουμε το κελί επιτοκίου δοκιμής»
- 4) Πατώντας OK στο κελί του επιτοκίου δοκιμής μας υπολογίζει το EIR στο 7,571376% και μας εξισώνει το Συνολική παρούσα αξία με τη χρήση πραγματικού επιτοκίου PV(2)=82.601 με το Συνολική παρούσα αξία PV(1)=82.601

Ένας άλλος τρόπος θα ήταν εναλλακτικά να δοκιμάζαμε διάφορα επιτόκια μέχρι να προσεγγίζαμε το επιτόκιο που κάνει τις δύο PV ίσες, αυτή η διαδικασία είναι γνωστή στη βιβλιογραφία ως Trial and Error. Με τον παραπάνω υπολογισμό του EIR θα γίνουν οι εγγραφές και θα συμπληρωθούν τα ποσά του διακανονισμού για εμπορική ή τραπεζική επιχείρηση (δεν διαφοροποιούνται οι εγγραφές) αυτό το πραγματοποιείται με τις παρακάτω εγγραφές και υπολογισμούς:

	ΧΡΕΩΣΗ	ΠΙΣΤΩΣΗ
<i>1/1/20</i>		
TAMEIO	20.000	
ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ ΑΠΟ ΠΩΛΗΣΕΙΣ ΠΑΓΙΩΝ	62.601	
ΚΕΡΔΗ ΑΠΟ ΠΩΛΗΣΗ ΠΑΓΙΩΝ		12.601
ΑΚΙΝΗΤΑ ΔΙΑΘΕΣΙΜΑ ΠΡΟΣ ΠΩΛΗΣΗ		70.000
<i>31/12/20</i>		
ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ ΑΠΟ ΠΩΛΗΣΕΙΣ ΠΑΓΙΩΝ	4.740	
ΤΟΚΟΙ ΑΠΟ ΛΟΠΙΕΣ ΧΟΡΗΓΗΣΕΙΣ		4.740
<i>1/1/21</i>		
TAMEIO	30.000	
ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ ΑΠΟ ΠΩΛΗΣΕΙΣ ΠΑΓΙΩΝ		30.000
<i>31/12/21</i>		
ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ ΑΠΟ ΠΩΛΗΣΕΙΣ ΠΑΓΙΩΝ	2.827	
ΤΟΚΟΙ ΑΠΟ ΛΟΠΙΕΣ ΧΟΡΗΓΗΣΕΙΣ		2.827

31/12/22		
ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ ΑΠΟ ΠΩΛΗΣΕΙΣ ΠΑΓΙΩΝ	3.041	
ΤΟΚΟΙ ΑΠΟ ΛΟΙΠΕΣ ΧΟΡΗΓΗΣΕΙΣ		3.041
1/1/24		
ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ ΑΠΟ ΠΩΛΗΣΕΙΣ ΠΑΓΙΩΝ	3.272	
ΤΟΚΟΙ ΑΠΟ ΛΟΙΠΕΣ ΧΟΡΗΓΗΣΕΙΣ		3.272
31/12/24		
ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ ΑΠΟ ΠΩΛΗΣΕΙΣ ΠΑΓΙΩΝ	3.519	
ΤΟΚΟΙ ΑΠΟ ΛΟΙΠΕΣ ΧΟΡΗΓΗΣΕΙΣ		3.519
1/1/25		
ΤΑΜΕΙΟ	50.000	
ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ ΑΠΟ ΠΩΛΗΣΕΙΣ ΠΑΓΙΩΝ		50.000

Η πρώτη εγγραφή γίνεται με τον υπολογισμό της παρούσας αξίας των ποσών του διακανονισμού με τα αντίστοιχα τους επιτόκια και αναλυτικά χρεώνεται με την είσπραξη το ταμείο με τα πρώτα χρήματα του διακανονισμού επίσης χρεώνονται οι απαιτήσεις που απομένουν για την πρώτη και την δεύτερη δόση σε παρούσες αξίες 62.601(παρούσα αξία για 1 και 2 δόση του διακανονισμού) =82.601(παρούσα αξία διακανονισμού) – 20.000 (πρώτη καταβολή).

Στη συνέχεια γίνεται η εγγραφή των τόκων με το EIR για το πρώτο έτος για το ποσό 62.601 και στη συνέχεια πληρώνεται η 1^η δόση του διακανονισμού. Στη συνέχεια οι τόκοι για κάθε χρόνο πάντα με το EIR και με το εκάστοτε υπόλοιπο της απαίτησης και στο τέλος η καταβολή της 2^{ης} δόσης. Παρέχουμε και την καρτέλα της απαίτησης που το σχετικό ποσό τελικά μηδενίζει.

ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ ΑΠΟ ΠΩΛΗΣΕΙΣ ΠΑΓΙΩΝ	
62.601	30.000
4.740	50.000
2.827	
3.041	
3.272	
3.519	
80.000	80.000

Σημειώνεται ότι διαχρονικά η επιχείρηση θα εγγράψει και τα έσοδα από τους τόκους του διακανονισμού στα αποτελέσματά της εκτός από τα αρχικά της κέρδη από την πώληση του παγίου. Ο υπολογισμός του EIR μπορεί να εφαρμοστεί κα σε άλλες περιπτώσεις που η κάθε μια έχει τα δικά της χαρακτηριστικά αλλά η διαδικασία που περιγράψαμε παραπάνω είναι σαφής.

6. Δάνεια - Χορηγήσεις

Το Δάνειο είναι η μεταφορά καταναλωτικής δύναμης από ένα μέρος σε ένα άλλο με την καταβολή αποζημίωση – τόκο. Δάνεια μπορούν να εκχωρήσουν τόσο τράπεζες όσο και επιχειρήσεις.. Τα δάνεια αποτελούν μια από τις κύριες περιπτώσεις νομισματικών μέσων και για το λόγο αυτό θα ασχοληθούμε διεξοδικά τόσο από την πλευρά της τράπεζας που συνήθως τα εκχωρεί όσο και από την πλευρά των επιχειρήσεων ή των φυσικών προσώπων που τα λαμβάνουν. Στη συνέχεια δίνουμε μια σειρά από παραδείγματα που περιγράφουν συχνά εμφανιζόμενες καταστάσεις στον οικονομικό βίο.

6.1 Είδη Δανείων Ενιαίο, Χρεολυτικό και Τοκοχρεωλυτικού

Τα δάνεια από τεχνικής άποψης είναι τριών ειδών:

- 1) Δάνειο ενιαίου ποσού πληρωμή μόνο τόκων ανά συμφωνημένη περίοδο και κεφάλαιο στη λήξη όπως κατά κανόνα ακολουθούν τα ομόλογα που είναι ουσιαστικά τίτλοι χρέους-δανείου σε αυτά ο τόκος που πληρώνεται ανά συμφωνημένη περίοδο λέγεται και κουπόνι.

Παρέχουμε στη συνέχεια ένα παράδειγμα ενιαίου δανείου 50.000 ευρώ με επιτόκιο 15% για 6 χρόνια και με τρίμηνο κουπόνι ή με πληρωμή τόκων ανά τρίμηνο, σταθερό 1.850 ευρώ που υπολογίζεται ως ποσό επί επιτόκιο διά 4 τα τρίμηνα στο έτος

ΔΑΝΕΙΑ				C	50.000,00
ΣΥΣΤΗΜΑ ΕΝΙΑΙΟΥ ΠΟΣΟΥ				i	15%
ΠΙΝΑΚΑΣ ΑΠΟΣΒΕΣΗΣ ΔΑΝΕΙΟΥ				n	6
ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ ΛΗΨΗΣ ΔΑΝΕΙΟΥ		1/1/21	m περίοδος σε ημέρες 91,3125		
m σε περιόδους/έτος		4			
ΠΕΡΙΟ ΔΟΣ Period t	ΤΟΚΟΣ PMT on Interest I	ΧΡΕΩΛΥΣΙΟ PMT on principal X	ΔΟΣΗ Periodic PMT P	ΕΞΟΦΛΗΘΕΝ Paid out E	ΥΠΟΛΟΙΠΟ Balance Y
2/4/21	1.875,00	-	1.875,00	-	50.000,00
2/7/21	1.875,00	-	1.875,00	-	50.000,00
1/10/21	1.875,00	-	1.875,00	-	50.000,00
1/1/22	1.875,00	-	1.875,00	-	50.000,00
2/4/22	1.875,00	-	1.875,00	-	50.000,00
2/7/22	1.875,00	-	1.875,00	-	50.000,00
2/10/22	1.875,00	-	1.875,00	-	50.000,00
1/1/23	1.875,00	-	1.875,00	-	50.000,00

2/4/23	1.875,00	-	1.875,00	-	50.000,00
3/7/23	1.875,00	-	1.875,00	-	50.000,00
2/10/23	1.875,00	-	1.875,00	-	50.000,00
1/1/24	1.875,00	-	1.875,00	-	50.000,00
2/4/24	1.875,00	-	1.875,00	-	50.000,00
2/7/24	1.875,00	-	1.875,00	-	50.000,00
1/10/24	1.875,00	-	1.875,00	-	50.000,00
1/1/25	1.875,00	-	1.875,00	-	50.000,00
2/4/25	1.875,00	-	1.875,00	-	50.000,00
2/7/25	1.875,00	-	1.875,00	-	50.000,00
1/10/25	1.875,00	-	1.875,00	-	50.000,00
1/1/26	1.875,00	-	1.875,00	-	50.000,00
2/4/26	1.875,00	-	1.875,00	-	50.000,00
2/7/26	1.875,00	-	1.875,00	-	50.000,00
2/10/26	1.875,00	-	1.875,00	-	50.000,00
1/1/27	1.875,00	50.000,00	51.875,00	50.000,00	-
SUM	45.000,00	50.000,00	95.000,00		

$$V_B = \sum_{t=1}^n \frac{INT_t}{(1+r_d)^t} + \frac{M_n}{(1+r_d)^n} = INT \left[\frac{1}{r_d} - \frac{1}{r_d(1+r_d)^n} \right] + \frac{M_n}{(1+r_d)^n}$$

Η τελευταία πληρωμή είναι το αρχικό ποσό συν οι τόκοι, το αρχικό ποσό λέγεται στην περίπτωση των ομολόγων λέγεται και «σώμα του ομολόγου». Η αξία του ομολόγου σε κάθε χρονική στιγμή καθώς και η παρούσα αξία των παραπάνω ταμειακών ροών δίνεται από τον παραπάνω τύπο.

2) Δάνειο τοκοχρεωλυτικό ίδιου ποσού και ίδιου επιτοκίου με σταθερή δόση (υπολογίζεται με τον τύπο της παρούσας αξίας ράντας) που περιλαμβάνει και τους τόκους και μέρος του κεφαλαίου που τελικά αποβαίνει το δάνειο. Το σύστημα αυτό λέγεται και προοδευτικό ή γαλλικό.

Ο πίνακας του δανείου με αυτή την μέθοδο δίνεται παρακάτω:

ΔΑΝΕΙΑ				C	50.000,00
ΠΡΟΟΔΕΥΤΙΚΟ ή ΓΑΛΛΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ				i	15%
ΠΙΝΑΚΑΣ ΑΠΟΣΒΕΣΗΣ ΔΑΝΕΙΟΥ				n	6
ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ ΛΗΨΗΣ ΔΑΝΕΙΟΥ			1/1/21	m περίοδος σε ημέρες	91,3125
m σε περιόδους/έτος			4	ΔΟΣΗ P	3.195,95
ΠΕΡΙΟΔΟΣ Period t	ΤΟΚΟΣ PMT on Interest I	ΧΡΕΩΛΥΣΙΟ PMT on principal X	ΔΟΣΗ Periodic PMT P	ΕΞΟΦΛΗΘΕΝ Paid out E	ΥΠΟΛΟΙΠΟ Balance Y
2/4/21	1.875,00	1.320,95	3.195,95	1.320,95	48.679,05
2/7/21	1.825,46	1.370,48	3.195,95	2.691,43	47.308,57
1/10/21	1.774,07	1.421,87	3.195,95	4.113,30	45.886,70
1/1/22	1.720,75	1.475,19	3.195,95	5.588,49	44.411,51
2/4/22	1.665,43	1.530,51	3.195,95	7.119,01	42.880,99
2/7/22	1.608,04	1.587,91	3.195,95	8.706,91	41.293,09
2/10/22	1.548,49	1.647,45	3.195,95	10.354,37	39.645,63
1/1/23	1.486,71	1.709,23	3.195,95	12.063,60	37.936,40
2/4/23	1.422,61	1.773,33	3.195,95	13.836,93	36.163,07
3/7/23	1.356,11	1.839,83	3.195,95	15.676,76	34.323,24
2/10/23	1.287,12	1.908,82	3.195,95	17.585,59	32.414,41
1/1/24	1.215,54	1.980,40	3.195,95	19.565,99	30.434,01
2/4/24	1.141,28	2.054,67	3.195,95	21.620,66	28.379,34
2/7/24	1.064,23	2.131,72	3.195,95	23.752,38	26.247,62
1/10/24	984,29	2.211,66	3.195,95	25.964,04	24.035,96
1/1/25	901,35	2.294,60	3.195,95	28.258,64	21.741,36
2/4/25	815,30	2.380,64	3.195,95	30.639,28	19.360,72
2/7/25	726,03	2.469,92	3.195,95	33.109,20	16.890,80
1/10/25	633,40	2.562,54	3.195,95	35.671,74	14.328,26
1/1/26	537,31	2.658,64	3.195,95	38.330,38	11.669,62

2/4/26	437,61	2.758,33	3.195,95	41.088,71	8.911,29
2/7/26	334,17	2.861,77	3.195,95	43.950,48	6.049,52
2/10/26	226,86	2.969,09	3.195,95	46.919,57	3.080,43
1/1/27	115,52	3.080,43	3.195,95	50.000,00	0,00
SUM	26.702,68	50.000,00	76.702,68		

Η δόση υπολογίζεται από τον τύπο $P = C/[1+(1+i)^{-n}]/i = C*i/[1+(1+i)^{-n}]$ ή με την συνάρτηση του excel PMT(Rate;Nper;Pv), όπου το Rate είναι το επιτόκιο τις περιόδου δηλαδή αν είναι η περίοδος της δόσης είναι τρίμηνο τότε το επιτόκιο διά 4 (τρίμηνα ανά έτος); Nper σύνολο δόσεων που θα αποπληρωθεί το δάνειο πχ σε 6 χρόνια ανά τρίμηνο 4 (τρίμηνα ανά έτος) δηλαδή $6*4=24$ Nper δόσεις. Ο τόκος κάθε περιόδου υπολογίζεται $I_t = Y_{t-1} * i$ δηλαδή επιτόκιο επί κεφάλαιο προηγούμενης περιόδου με την πρώτη περίοδο να είναι το αρχικό ποσό.

Το χρεολύσιο υπολογίζεται από τη δόση μείον τους τόκους $X=P-I$

- 3) Δάνειο χρεολυτικό ίδιου ποσού και ίδιου επιτοκίου με σταθερή ποσό κεφαλαίου που αποσβένει με σταθερό ποσό το δάνειο ανά περίοδο συν πληρωμή τόκων αλλά η δόση που πληρώνεται ανά περίοδο είναι άνιση και μικραίνει με την πάροδο του χρόνου αφού οι τόκοι υπολογίζονται διαχρονικά σε μικρότερο κεφάλαιο καθώς αποπληρώνεται το δάνειο με σταθερό ποσό ανά περίοδο.

Για το χρεολυτικό δάνειο ο πίνακας του δανείου είναι:

ΔΑΝΕΙΑ				C	50.000,00
ΧΡΕΩΛΥΤΙΚΟΥ ΔΑΝΕΙΟΥ				i	15%
ΠΙΝΑΚΑΣ ΑΠΟΣΒΕΣΗΣ ΔΑΝΕΙΟΥ				n	6
ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ ΛΗΨΗΣ ΔΑΝΕΙΟΥ			1/1/21	m περίοδος σε ημέρες	91,3125
m σε περιόδους/έτος			4	X=	2.083,33
ΠΕΡΙΟΔΟΣ	ΤΟΚΟΣ	ΧΡΕΩΛΥΣΙΟ	ΔΟΣΗ	ΕΞΟΦΛΗΘΕΝ	ΥΠΟΛΟΙΠΟ
Period	PMT on	PMT on	Periodic PMT	Paid out	Balance
t	Interest	principal	P=X+I	E	Y
	I	X			
2/4/21	1.875,00	2.083,33	3.958,33	2.083,33	47.916,67
2/7/21	1.796,88	2.083,33	3.880,21	4.166,67	45.833,33
1/10/21	1.718,75	2.083,33	3.802,08	6.250,00	43.750,00
1/1/22	1.640,63	2.083,33	3.723,96	8.333,33	41.666,67
2/4/22	1.562,50	2.083,33	3.645,83	10.416,67	39.583,33

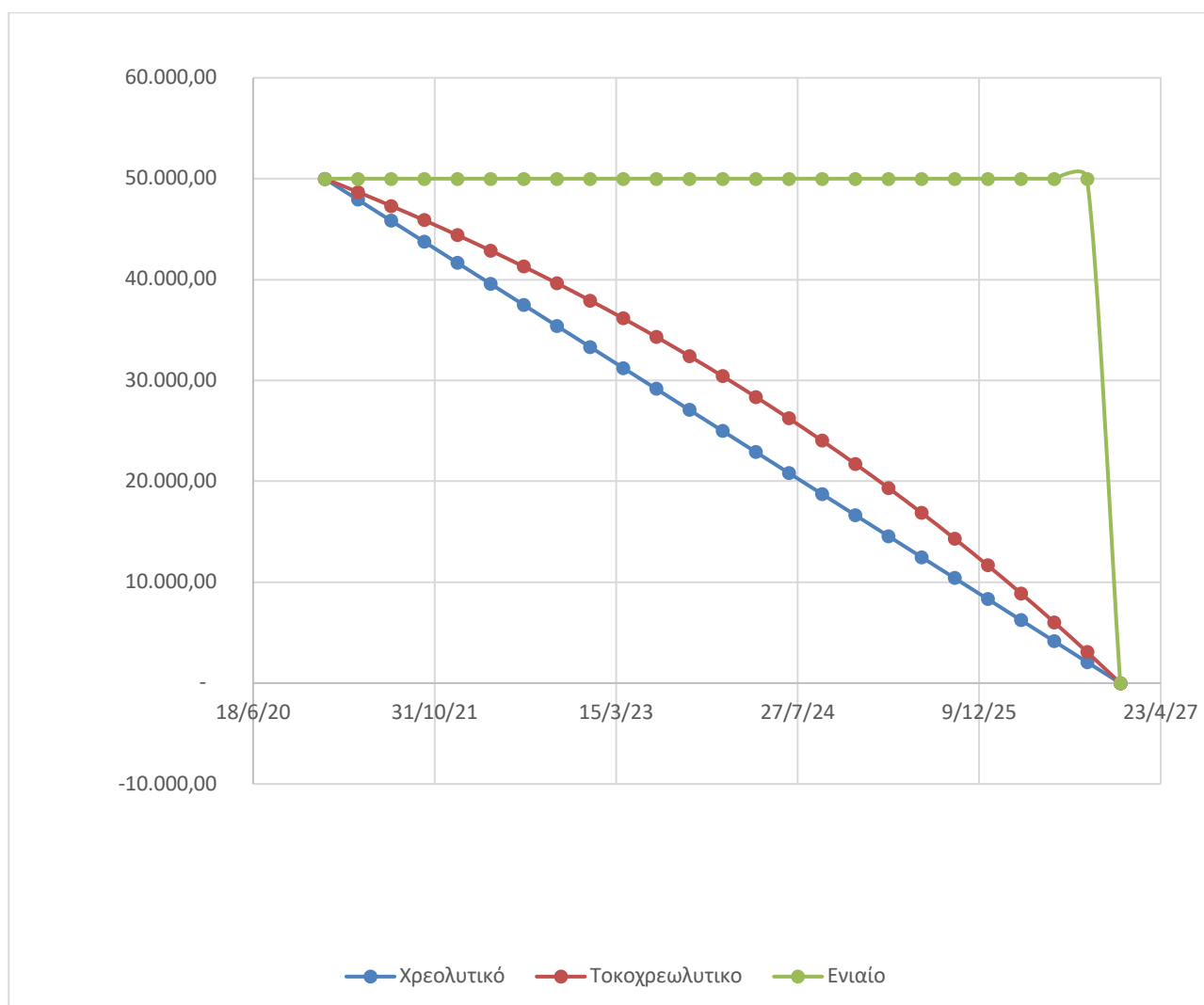
2/7/22	1.484,38	2.083,33	3.567,71	12.500,00	37.500,00
2/10/22	1.406,25	2.083,33	3.489,58	14.583,33	35.416,67
1/1/23	1.328,13	2.083,33	3.411,46	16.666,67	33.333,33
2/4/23	1.250,00	2.083,33	3.333,33	18.750,00	31.250,00
3/7/23	1.171,88	2.083,33	3.255,21	20.833,33	29.166,67
2/10/23	1.093,75	2.083,33	3.177,08	22.916,67	27.083,33
1/1/24	1.015,63	2.083,33	3.098,96	25.000,00	25.000,00
2/4/24	937,50	2.083,33	3.020,83	27.083,33	22.916,67
2/7/24	859,38	2.083,33	2.942,71	29.166,67	20.833,33
1/10/24	781,25	2.083,33	2.864,58	31.250,00	18.750,00
1/1/25	703,13	2.083,33	2.786,46	33.333,33	16.666,67
2/4/25	625,00	2.083,33	2.708,33	35.416,67	14.583,33
2/7/25	546,88	2.083,33	2.630,21	37.500,00	12.500,00
1/10/25	468,75	2.083,33	2.552,08	39.583,33	10.416,67
1/1/26	390,63	2.083,33	2.473,96	41.666,67	8.333,33
2/4/26	312,50	2.083,33	2.395,83	43.750,00	6.250,00
2/7/26	234,38	2.083,33	2.317,71	45.833,33	4.166,67
2/10/26	156,25	2.083,33	2.239,58	47.916,67	2.083,33
1/1/27	78,12	2.083,33	2.161,46	50.000,00	-
SUM	23.437,50	50.000,00	73.437,50		0,00

Το χρεολύσιο είναι το κεφάλαιο δια τις περιόδους αποπληρωμής $X=C/n$. Η δόση είναι το άθροισμα του χρεολυσίου και των τόκων $P=X+I$. Οι τόκοι $I_t = Y_{t-1} \cdot i$ δηλαδή επιτόκιο επί κεφάλαιο προηγούμενης περιόδου με την πρώτη περίοδο να είναι το αρχικό ποσό. Το εξοφληθέν ποσό είναι $E_t = E_{t-1} + X_t$ το προηγούμενο ποσό συν το σταθερό χρεολύσιο.

Για να συγκρίνουμε τις μεθόδους των δανείων μεταξύ τους δίνουμε και την γραφική παράσταση της απόσβεσης του δανείου και ένα συγκριτικό πίνακα:

Ημερομηνία	Χρεολυτικό	Τοκοχρεωλυτικό	Ενιαίο
1/1/21	50.000,00	50.000,00	50.000,00
2/4/21	47.916,67	48.679,05	50.000,00

2/7/21	45.833,33	47.308,57	50.000,00
1/10/21	43.750,00	45.886,70	50.000,00
1/1/22	41.666,67	44.411,51	50.000,00
2/4/22	39.583,33	42.880,99	50.000,00
2/7/22	37.500,00	41.293,09	50.000,00
2/10/22	35.416,67	39.645,63	50.000,00
1/1/23	33.333,33	37.936,40	50.000,00
2/4/23	31.250,00	36.163,07	50.000,00
3/7/23	29.166,67	34.323,24	50.000,00
2/10/23	27.083,33	32.414,41	50.000,00
1/1/24	25.000,00	30.434,01	50.000,00
2/4/24	22.916,67	28.379,34	50.000,00
2/7/24	20.833,33	26.247,62	50.000,00
1/10/24	18.750,00	24.035,96	50.000,00
1/1/25	16.666,67	21.741,36	50.000,00
2/4/25	14.583,33	19.360,72	50.000,00
2/7/25	12.500,00	16.890,80	50.000,00
1/10/25	10.416,67	14.328,26	50.000,00
1/1/26	8.333,33	11.669,62	50.000,00
2/4/26	6.250,00	8.911,29	50.000,00
2/7/26	4.166,67	6.049,52	50.000,00
2/10/26	2.083,33	3.080,43	50.000,00
1/1/27 -	0,00	0,00	-

Επισημαίνουμε ότι στην πράξη απαιτούνται και πολλές άλλες μορφές αποπληρωμής δανειακών υποχρεώσεων οι οποίες όμως αποτελούν μεικτές μορφές των παραπάνω. Οι μορφές αυτές διαφοροποιούνται με δύο τρόπους:

1η περίπτωση το ποσό της δανειακής υποχρέωσης σπάει σε διάφορα ποσά που κάθε ένα ακολουθεί μια από τις παραπάνω μορφές ως προς την αποπληρωμή του με σταθερή και ίδια την διάρκεια αποπληρωμής τόσο για το όλον όσο και για το μέρος. Εάν το συνολικό ποσό σπάσει σε ένα μέρος που ακολουθεί τοκοχρεολυτική μορφή ή χρεολυτική και ένα άλλο μέρος που ακολουθεί την ενιαία μορφή τότε το δάνειο καλείται balloon.

2η περίπτωση το ποσό της δανειακής υποχρέωσης παραμένει ενιαίο ή σπάει σε διάφορα ποσά που κάθε ένα ακολουθεί μια από τις παραπάνω μορφές ως προς την αποπληρωμή του με διαφορετικές διάρκειες αποπληρωμής τόσο για το όλον όσο και για το μέρος.

Τα δάνεια έχουν πολλές φορές περίοδο χάριτος grace period κατά την περίοδο που ο δανειολήπτης δεν πληρώνει οι τόκοι δεν χαρίζονται απλά υπολογίζονται και προσαυξάνουν το κεφάλαιο και θα αποπληρωθούν και αυτοί έντοκα με την αποπληρωμή του δανείου με όποια μέθοδο επιλεγεί.

Ποια θα είναι τελικά η μορφή αποπληρωμής ενός δανείου εξαρτάται αποκλειστικά από τις προσδοκίες επί του Cash Flow που έχει ο δανειολήπτης (και αυτό είναι που πρέπει να εξετάζει πριν πάρει ένα δάνειο) όταν του παρέχεται αυτή η δυνατότητα από ένα πιστωτικό ίδρυμα.

6.2 Τα έξοδα και οι προμήθειες των δανείων και το EIR

Τα δάνεια έχουν ως παρελκόμενα έξοδα και προμήθειες τα πιο κύρια από αυτά είναι τα έξοδα επεξεργασίας του αιτήματος ή η προμήθεια φακέλου, τα δικηγορικά, τα έξοδα μηχανικών, υποθηκοφυλακείων – κτηματολογίου κλπ.

Τα έξοδα αυτά σύμφωνα με τα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα πρέπει να ακολουθούν το λόγο που πραγματοποιήθηκαν δηλαδή το δάνειο. Αυτό δημιουργεί αλλαγές στο επιτόκιο της χορήγησης και εισάγει το Effective Interest Rate στη λογιστική των δανείων. Οι δανειολήπτριες εταιρείες θα πρέπει και αυτές να ακολουθούν τη λογιστική με το EIR αλλά αυτό απαιτεί μεγάλη λογιστική οργάνωση που το έχουν οι Τράπεζες αλλά όχι οι περισσότερες εταιρείες και συνήθως δεν το επιλέγουν.

Παρέχουμε στη συνέχεια ένα παράδειγμα για να δούμε τον υπολογισμό και τη χρήση του EIR σε μια τράπεζα.

Η Τράπεζα «Τ» δάνεισε την εταιρεία «Α» με το ποσό των 100.000,00 €, με επιτόκιο 8%, με τα έξοδα του δανείου ανέρχονται σε 1.500,00 € τα οποία τα κατέβαλε η τράπεζα για να δώσει το δάνειο, χωρίς να ενημερώσει ούτε να επιβαρύνει τον δανειολήπτη. Αυτό γίνεται πολλές φορές με πιο συνηθισμένο έξοδο την αμοιβή στα «κανάλια προσέλκυσης πελατείας». Η λήψη δανείου έγινε την 1/1/21. Όταν τα έξοδα επιβαρύνουν την Τράπεζα τότε το ποσό του δανείου προσαυξάνεται κατά τα έξοδα και είναι 101.500,00 €. Η Δόση του Δανείου του Πελάτη για 3 χρόνια τοκοχρεολυτικά με τρεις ετήσιες δόσεις είναι 38.803,35 €, υπολογισμός με $PMT(8\%; 3; 100.000)$ ή με τύπο παρούσας αξίας ράντας. Για να βρούμε το effective rate χρησιμοποιούμε τη συνάρτηση $RATE(Nper; Pmt; Pn)$ και εφαρμογή $RATE(Nper=3; Pmt=38.803,35; Pn=101.500,00) = 7,1791\%$. Μετά τον υπολογισμό του EIR χωρίς να κάνουμε χρήση το ονομαστικό επιτόκιο της χορήγησης κάνουμε τις εγγραφές:

	ΧΡΕΩΣΗ	ΠΙΣΤΩΣΗ
<i>1/1/21</i>		
ΧΟΡΗΓΗΣΕΙΣ ΣΕ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ	100.000	
ΧΟΡΗΓΗΣΕΙΣ ΣΕ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ	1.500	
ΤΑΜΕΙΟ		1.500
ΚΑΤΑΘΕΣΕΙΣ ΟΨΕΩΣ ΕΤΑΙΡΕΙΩΝ		100.000
<i>1/1/22</i>		
ΧΟΡΗΓΗΣΕΙΣ ΣΕ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ	7.287	
ΤΟΚΟΙ ΕΣΟΔΑ ΧΟΡΗΓΗΣΕΩΝ		7.287
<i>1/1/22</i>		
ΚΑΤΑΘΕΣΕΙΣ ΟΨΕΩΣ ΕΤΑΙΡΕΙΩΝ	38.803	
ΧΟΡΗΓΗΣΕΙΣ ΣΕ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ		38.803

<i>1/1/23</i>		
ΧΟΡΗΓΗΣΕΙΣ ΣΕ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ	5.024	
ΤΟΚΟΙ ΕΣΟΔΑ ΧΟΡΗΓΗΣΕΩΝ		5.024
<i>1/1/23</i>		
ΚΑΤΑΘΕΣΕΙΣ ΟΨΕΩΣ ΕΤΑΙΡΕΙΩΝ	38.803	
ΧΟΡΗΓΗΣΕΙΣ ΣΕ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ		38.803
<i>1/1/24</i>		
ΧΟΡΗΓΗΣΕΙΣ ΣΕ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ	2.599	
ΤΟΚΟΙ ΕΣΟΔΑ ΧΟΡΗΓΗΣΕΩΝ		2.599
<i>1/1/24</i>		
ΚΑΤΑΘΕΣΕΙΣ ΟΨΕΩΣ ΕΤΑΙΡΕΙΩΝ	38.803	
ΤΟΚΟΙ ΕΣΟΔΑ ΧΟΡΗΓΗΣΕΩΝ		38.803

Με τη πρώτη εγγραφή τα έξοδα που πλήρωσε η τράπεζα δεν τα καταχωρεί σε λογαριασμό εξόδου αλλά προσαυξάνει με αυτά τη χορήγηση και στη συνέχεια υπολογίζει τους τόκους με το EIR ενώ εισπράττει κανονικά τη δόση που αρχικά υπολογίστηκε με το επιτόκιο της χορήγησης. Από την άλλη πλευρά η αντισυμβαλλόμενη εταιρεία θα κάνει τις εγγραφές με την ίδια τοκοχρεολυτική δόση αλλά με υπολογισμό των τόκων με το επιτόκιο της χορήγησης ως ακολούθως:

	<i>ΧΡΕΩΣΗ</i>	<i>ΠΙΣΤΩΣΗ</i>
<i>1/1/21</i>		
ΚΑΤΑΘΕΣΕΙΣ ΟΨΕΩΣ	100.000	
ΤΡΑΠΕΖΕΣ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΣ ΔΑΝΕΙΩΝ		100.000
<i>1/1/22</i>		
ΤΟΚΟΙ ΧΡΕΩΣΤΙΚΟΙ ΔΑΝΕΙΩΝ	8.000	
ΤΡΑΠΕΖΕΣ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΣ ΔΑΝΕΙΩΝ		8.000
<i>1/1/22</i>		
ΤΡΑΠΕΖΕΣ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΣ ΔΑΝΕΙΩΝ	38.803	
ΚΑΤΑΘΕΣΕΙΣ ΟΨΕΩΣ		38.803
<i>1/1/23</i>		
ΤΟΚΟΙ ΧΡΕΩΣΤΙΚΟΙ ΔΑΝΕΙΩΝ	5.536	
ΤΡΑΠΕΖΕΣ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΣ ΔΑΝΕΙΩΝ		5.536
<i>1/1/23</i>		
ΤΡΑΠΕΖΕΣ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΣ ΔΑΝΕΙΩΝ	38.803	
ΚΑΤΑΘΕΣΕΙΣ ΟΨΕΩΣ		38.803
<i>1/1/24</i>		
ΤΟΚΟΙ ΧΡΕΩΣΤΙΚΟΙ ΔΑΝΕΙΩΝ	2.874	
ΤΡΑΠΕΖΕΣ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΣ ΔΑΝΕΙΩΝ		2.874
<i>1/1/24</i>		
ΤΡΑΠΕΖΕΣ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΣ ΔΑΝΕΙΩΝ	38.803	
ΤΡΑΠΕΖΕΣ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΣ ΔΑΝΕΙΩΝ		38.803

Στη συνέχεια παραθέτουμε τις καρτέλες της Εταιρείας και της Τράπεζας όπου και οι δύο τακτοποιούνται αποσβένοντας το δάνειο αλλά με διαφορετικά ποσά.

ΕΤΑΙΡΕΙΑ: ΤΡΑΠΕΖΕΣ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΣ ΔΑΝΕΙΩΝ	
38.803	100.000
38.803	8.000
38.803	5.536
	2.874
116.410	116.410
ΤΡΑΠΕΖΑ: ΧΟΡΗΓΗΣΕΙΣ ΣΕ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ	
100.000	38.803
1.500	38.803
7.287	38.803
5.024	
2.599	
116.410	116.410

Πολλές φορές οι Τράπεζες μπορούν μηχανογραφικά και εκτυπώνουν το λογαριασμό του δανείου μια για το λογιστήριο τους με το EIR και μια με το ονομαστικό επιτόκιο της χορήγησης για τους πελάτες των.

Σημειώνεται ότι για τους αναλυτικούς υπολογισμούς ο αναγνώστης μπορεί να ανατρέξει στα αρχεία του Excel.

6.3 Οι μορφές του Πραγματικού Επιτοκίου και οι Καρτέλες των Δανείων και οι προμήθειες των τραπεζών επί των δανείων

Προς εξασφάλιση του Δανείου με τα καλύμματα αλλά και για την αξιολόγηση ενός δανειακού αιτήματος από μια επιχείρηση υπάρχουν εσωτερικά και εξωτερικά έξοδα – δαπάνες τις οποίες οι Τράπεζες μετακυλούν στους πελάτες τους.

Η μετακύληση γίνεται με τρεις τρόπους:

1η περίπτωση. Τα έξοδα- δαπάνες πληρώνονται από την τράπεζα αρχικά και στην συνέχεια μετακυλούνται στον πελάτη αυξάνοντας το ύψος του δανείου με ποσό εκταμίευσης το αρχικά εγκεκριμένο ποσό. Τα έξοδα προσαυξάνουν το ποσό της χορήγησης μειώνουν το πραγματικό επιτόκιο και αποσβένονται ταυτόχρονα με την απόσβεση του δανείου μέσω των καταβλημένων δόσεων. Τα έξοδα αυτά που πληρώνει η Τράπεζα δεν τα αναγνωρίζει απευθείας στα έξοδα της αλλά τμηματικά αναγνωρίζοντας μικρότερο έσοδο από τόκους μέσω της μείωσης του πραγματικού επιτοκίου.

2η περίπτωση. Η τράπεζα εισπράττει με την μορφή προμήθειας φακέλου δανείου ένα ποσό από τον πελάτη της ή το παρακρατά από το λογαριασμό του δανείου του για να καλύψει εσωτερικές της δαπάνες όπως του προσωπικού που επεξεργάζονται τα δάνεια.

3^η περίπτωση. Τα έξοδα- δαπάνες πληρώνονται από την τράπεζα αρχικά και στην συνέχεια μετακυλύονται στον πελάτη μειώνοντας το ποσό της εκταμίευσης έναντι του αρχικά εγκεκριμένου ποσού. Τα έξοδα παρακρατούνται από την αρχή με την εκταμίευση του δανείου με ποσό καταβολής στον πελάτη μειωμένο κατά τα έξοδα.

Στις δύο πρώτες περιπτώσεις λόγω αλλαγής του πραγματικού ποσού του δανείου (στην Τρίτη όσο πληρώνει τόσο εισπράττει) αλλάζει το επιτόκιο από το ονομαστικό σε πραγματικό το οποίο ως αποκλειστικό σκοπό έχει να αποσβέσει τόσο το δάνειο όσο και τα έξοδα στον ορίζοντα αποπληρωμής του δανείου. Τον ανωτέρω χειρισμό επιτάσσουν τα ΔΠΧΑ. Ακόμη και στην περίπτωση όπου τα έξοδα αυτά για τον πελάτη της Τράπεζας αποτελούν λειτουργικό έσοδο της Τράπεζας όπως η περίπτωση των εξόδων φακέλου του δανείου αυτά δεν πρέπει να αναγνωρισθούν από την Τράπεζα άμεσα σαν έσοδα, ακόμα και αν πληρώνονται από ίδια διαθέσιμα του πελάτη αλλά θα πρέπει να αναγνωρισθούν τμηματικά ως έσοδα από τόκους αυξάνοντας το πραγματικό επιτόκιο.

Στις περιπτώσεις αυτές οι συγκεκριμένοι χειρισμοί γίνονται κατόπιν εντολής των ΔΠΧΑ καλό είναι τόσο οι τράπεζες όσο και οι αντισυμβαλλόμενες επιχειρήσεις να τηρούν δύο καρτέλες για το Δάνειο μία με το ονομαστικό επιτόκιο και το εγκεκριμένο ποσό και μια με το πραγματικό ποσό του δανείου και το πραγματικό επιτόκιο.

Σε όλες τις περιπτώσεις ο Πελάτης – Επιχείρηση πληρώνει την δόση όπως την έχει συμφωνήσει με την τράπεζα και είναι αυτή που προκύπτει από τον τύπο της παρούσας αξίας ράντας σύμφωνα με τους όρους του δανείου, το εγκεκριμένο ποσό και το συμφωνημένο ονομαστικό επιτόκιο.

Για την καλύτερη κατανόηση του συγκεκριμένου θέματος παρέχονται τα πιο κάτω παραδείγματα.

1^η περίπτωση τα έξοδα πληρώνονται από την τράπεζα και αποσβένονται με το δάνειο, παράδειγμα: Έστω ότι η τράπεζα χορηγεί την 1/1/23 το ποσό των 1.000,00 € στον πελάτη ΧΨΖ με επιτόκιο 10% έως την 31/12/25 ο πελάτης είναι υποχρεωμένος κάθε 31-Δεκεμβρίου να πληρώνει τόκους και στο τέλος του δανείου να πληρώσει το κεφάλαιο. Το δάνειο έχει έξοδα 20,00 € που τα πληρώνει η τράπεζα έτσι το συνολικό ποσό που εκταμίευσε η τράπεζα είναι 1.020,00 € (1.000 το δάνειο και 20 για έξοδα.

Αρχικά

Παρούσα αξία	2023	2024	2025
1.136,16	100	100	1.100
5,0000%	Goal Seek Effective interest rate,		

Όπως βλέπουμε με επιτόκιο 5% από η παρούσα αξία των ταμειακών ροών του δανείου είναι 1.136,16 ενώ πρέπει να είναι 1.020, οπότε με αναζήτηση στόχου τεχνική που εξηγήσαμε σε προηγούμενη ενότητα υπολογίζουμε το EIR.

Παρούσα αξία	2023	2024	2025
1.020,00	100	100	1.100

9,2070%

Goal Seek Effective interest rate

Η τράπεζα κατασκευάζει δύο αντίγραφα λογαριασμών (extrait) για το δάνειο που εκχώρησε το ένα με το επιτόκιο της χορήγησης για τον πελάτη το οποίο αντικατοπτρίζεται με την καρτέλα του δανείου που εξάγει το λογιστήριό του και το άλλο το δικό της με το EIR, τα οποία είναι:

Καρτέλα χορήγησης για τον Πελάτη			
1/1/23	χορήγηση	1.000,00	
31/12/23	τοκοι	100,00	31/12/23 100,00
31/12/24	τοκοι	100,00	31/12/24 100,00
31/12/25	τοκοι	100,00	31/12/25 1.100,00
		<u>1.300,00</u>	<u>1.300,00</u>

Και η καρτέλα με την απόσβεση των εξόδων είναι:

Καρτέλα χορήγησης με EIR			
1/1/23	χορήγηση	1.000,00	
1/1/23	έξοδα	20,00	
31/12/23	τοκοι	93,91	31/12/23 100,00
31/12/24	τοκοι	93,35	31/12/24 100,00
31/12/25	τοκοι	92,74	31/12/25 1.100,00
		<u>1.300,00</u>	<u>1.300,00</u>

2^η περίπτωση αποτελούν οι προμήθειες του φακέλου των δανείων. Πριν την εφαρμογή των ΔΛΠ αποτελούσαν έσοδο για την τράπεζα με τη παρακράτησή τους από το προϊόν του δανείου (συνήθης τακτική των τραπεζών) με την εκταμίευσή του. Για την περίπτωση αυτή παρέχουμε ένα ανάλογο παράδειγμα με το παραπάνω για να συγκρίνουμε τις δύο περιπτώσεις λέγοντας εξαρχής ότι το επιτόκιο αναμένεται να αυξηθεί για να αποσβεστεί το έσοδο της προμήθειας αφού η τράπεζα εκταμιεύει τελικά μικρότερο ποσό από το ονομαστικό της χορήγησης λόγω του συμψηφισμού σε αυτό της προμήθειας.

Έστω ότι η τράπεζα χορηγεί 1/1/23 το ποσό των 1.000,00 € στον πελάτη ΧΨΖ με επιτόκιο 10% έως 31/12/25, ο πελάτης είναι υποχρεωμένος κάθε 31-Δεκ να πληρώνει τόκους και στο τέλος να πληρώσει το κεφάλαιο. Από το προϊόν του δανείου η τράπεζα παρακρατεί ως προμήθεια φακέλου 20 ευρώ. Το συνολικό καθαρό ποσό που εκταμιεύει η τράπεζα είναι τελικά 980. Ίδια αντιμετώπιση έχει και η περίπτωση της με παρακράτησης αλλά της ταμειακής καταβολής της προμήθειας από τον πελάτη (1.000 του καταβάλει η τράπεζα 20 της καταβάλει ο πελάτης καθαρή εκταμίευση 980). Η προμήθεια δεν καταχωρείται σαν έσοδο στα βιβλία της Τράπεζας αλλά μειώνει το ποσό που αυτή εκταμιεύει άρα, με το μικρότερο ποσό το EIR είναι μεγαλύτερο και η προμήθεια αυτή λογίζεται ως πρόσθετος τόκος στη διάρκεια του δανείου. Κάτ. αντιστοιχία με το προηγούμενο παράδειγμα:

παρούσα αξία	2023	2024	2025
--------------	------	------	------

980,00 100 100 1.100
 10,8158% Goal Seek Effective interest rate

Η εγγραφή της προμήθειας του φακέλου στην περίπτωση αυτή είναι:

<i>Εγγραφή προμήθειας Φακέλου</i>	<i>ΧΡΕΩΣΗ</i>	<i>ΠΙΣΤΩΣΗ</i>
Ταμείο	20	
Χορηγήσεις - Δάνεια		20

Εισπράττει το ταμείο χρεούμενο με την πίστωση να μειώνει το ύψος του δανείου και να μην εγγράφεται ως έσοδο προμήθειας. Παρατηρούμε ότι το EIR 10,82% μεγαλύτερο από το ονομαστικό επιτόκιο της χορήγησης και η τράπεζα μπορεί να κατασκευάσει τα δύο extrait.

Καρτέλα χορήγησης για τον Πελάτη			
1/1/23	χορήγηση	1.000,00	
31/12/23	τοκοι	100,00	31/12/23 100,00
31/12/24	τοκοι	100,00	31/12/24 100,00
31/12/25	τοκοι	100,00	31/12/25 1.100,00
		1.300,00	1.300,00
Καρτέλα χορήγησης με EIR			
1/1/23	χορήγηση	1.000,00	1/1/23 20,00
31/12/23	τοκοι	105,99	31/12/23 100,00
31/12/24	τοκοι	106,64	31/12/24 100,00
31/12/25	τοκοι	107,36	31/12/25 1.100,00
		1.320,00	1.320,00

Αναφέρουμε ότι δεν αποτελεί κάποια ειδική περίπτωση όταν ο πελάτης είναι αυτός που πληρώνει τα έξοδα που έχει αρχικά καταβάλει η τράπεζα απλά γιατί το καθαρό ταμειακό ποσό που εκταμιεύει η τράπεζα είναι το ίδιο με το ονομαστικό ποσό του δανείου (Ονομαστικό ποσό μείον έξοδα συν είσπραξη εξόδων από πελάτη) . Στην περίπτωση που προκύπτει η οποιαδήποτε διαφορά είτε κέρδος για την τράπεζα από την είσπραξη μείον την πληρωμή των εξόδων είτε ζημιά όταν παρέχει την όποια έκπτωση στον πελάτη της στην καταβολή των εξόδων αυτή πρέπει να μεταβάλει τη χορήγηση και να αποσβένεται ως έξοδο ή να λογίζεται τμηματικά ως έσοδο κατά τη διάρκεια του δανείου με τη χρήση του EIR.

Πρέπει να σημειώσουμε ότι και από πλευράς της επιχείρησης μπορεί να ακολουθηθεί ο αντίστοιχος χειρισμός με το δάνειο ως υποχρέωση και τα έξοδα της προμήθειας φακέλου να αναγνωρίζονται τμηματικά με την αλλαγή του ονομαστικού επιτοκίου με το πραγματικό.

Σημειώνεται ότι για τους αναλυτικούς υπολογισμούς ο αναγνώστης μπορεί να ανατρέξει στα αρχεία του Excel.

6.4 Χορηγήσεις προσωπικών – καταναλωτικών δανείων - Δανεισμός Υπαλλήλου και Καρτέλα Δανείου

Η Τράπεζα ή η επιχείρηση γενικά ABC χορήγησε στον υπάλληλό της Παπαδόπουλο, €10.000 σε 3 ετήσιες τοκοχρεωλυτικές δόσεις με επιτόκιο 3% και επιτόκιο Αναφοράς 5% (το χαμηλότερο επιτόκιο χορηγήσεων από την ΤτΕ) την 01/01/2021. Να πραγματοποιήσετε τις σχετικές λογιστικές εγγραφές και να παραθέσετε την καρτέλα του Δανείου.

Η διαφορά μεταξύ του προνομιακού επιτοκίου 3% που χορηγείται το δάνειο και του χαμηλότερου επιτοκίου που χορηγεί η Τράπεζα αποτελεί σύμφωνα με τα ΔΠΧΑ πρόσθετη παροχή στο προσωπικό. Φορολογικά παλαιότερα η διαφορά μεταξύ του επιτοκίου του δανείου στο προσωπικών και των ΕΓΕΔ αποτελούσε λογιστική φορολογική διαφορά. Το σωστότερο και σύμφωνο με τα διεθνή λογιστικά πρότυπα αλλά και τα ΕΛΠ πλέον, είναι η διαφορά αυτή να αποτελεί πρόσθετες αμοιβές προσώπου και να εκκαθαρίζονται-αναγνωρίζονται ως πρόσθετες αμοιβές στην φορολογική δήλωση του φυσικού προσώπου του μισθωτού.

Ο υπολογισμός της δόσης γίνεται με τον τύπο της παρούσας αξίας της ράντας για 3 έτη με επιτόκιο 3% και παρούσα αξία το ποσό του δανείου 10.000. Η Παρούσα Αξία με το επιτόκιο αναφοράς 5% υπολογίζεται με προεξόφληση με επιτόκιο 5% των ποσών των δόσεων του δανείου. Το ποσό των τόκων ανά περίοδο υπολογίζεται με απλό εκτοκισμό του εκάστοτε υπολοίπου της χορήγησης. Τέλος οι παρεπόμενες παροχές στο προσωπικό είναι η διαφορά μεταξύ του ποσού της εκταμίευσης δηλαδή 10.000 με την παρούσα αξία των δόσεων του δανείου με το επιτόκιο αναφοράς δηλαδή 9.627,51 ήτοι 372,49 και αναγνωρίζεται λογιστικά με την εκταμίευση του δανείου. Στη συνέχεια παρέχονται οι ημερολογιακές εγγραφές για Τράπεζα, ενώ στις επιχειρήσεις η μόνη διαφορά αποτελεί ο λογαριασμός της εκταμίευσης του δανείου που στις Τράπεζες είναι ο λογαριασμός «Καταθέσεις ταμειυτηρίου Απλές» με τις επιχειρήσεις να είναι ο λογαριασμός «Ταμείο» ή ο λογαριασμός «Καταθέσεις Όψεως της εταιρείας».

	ΧΡΕΩΣΗ	ΠΙΣΤΩΣΗ
<i>1/1/21</i>		
ΔΑΝΕΙΑ - ΧΟΡΗΓΗΣΕΙΣ STAFF	9.628	
ΠΑΡΕΠΟΜΕΝΕΣ ΑΜΟΙΒΕΣ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ	372	
ΚΑΤΑΘΕΣΕΙΣ ΤΑΜΙΕΥΤΗΡΙΟΥ ή Καταθέσεις Όψεως της εταιρείας σε περίπτωση που το δάνειο το δίνει η εταιρεία στον υπάλληλό της και όχι η Τράπεζα.		10.000
<i>1/1/22</i>		
ΔΑΝΕΙΑ - ΧΟΡΗΓΗΣΕΙΣ STAFF	481	
ΤΟΚΟΙ ΕΣΟΔΑ - ΧΟΡΗΓΗΣΕΩΝ STAFF		481
<i>2/1/22</i>		
ΚΑΤΑΘΕΣΕΙΣ ΤΑΜΙΕΥΤΗΡΙΟΥ	3.535	
ΔΑΝΕΙΑ - ΧΟΡΗΓΗΣΕΙΣ STAFF	3.535	3.535
<i>1/1/23</i>		
ΔΑΝΕΙΑ - ΧΟΡΗΓΗΣΕΙΣ STAFF	329	

ΤΟΚΟΙ ΕΣΟΔΑ - ΧΟΡΗΓΗΣΕΩΝ STAFF		329
2/1/23		
ΚΑΤΑΘΕΣΕΙΣ ΤΑΜΙΕΥΤΗΡΙΟΥ	3.535	
ΔΑΝΕΙΑ - ΧΟΡΗΓΗΣΕΙΣ STAFF		3.535
1/1/24		
ΔΑΝΕΙΑ - ΧΟΡΗΓΗΣΕΙΣ STAFF	168	
ΤΟΚΟΙ ΕΣΟΔΑ - ΧΟΡΗΓΗΣΕΩΝ STAFF		168
1/1/24		
ΚΑΤΑΘΕΣΕΙΣ ΤΑΜΙΕΥΤΗΡΙΟΥ	3.535	
ΤΟΚΟΙ ΕΣΟΔΑ - ΧΟΡΗΓΗΣΕΩΝ STAFF		3.535
	ΔΑΝΕΙΑ - ΧΟΡΗΓΗΣΕΙΣ STAFF	
	9.628	3.535
	481	3.535
	329	3.535
	168	
	10.606	10.606

6.5 Δάνεια και αλλαγές επιτοκίων

Τα δάνεια και γενικά τα νομισματικά μέσα οποιασδήποτε μορφής διακρίνονται σε:

- 1) Δάνεια ή Νομισματικά μέσα σταθερού επιτοκίου Fixed Rate Notes ή απλά Fixed και στα
- 2) Δάνεια ή Νομισματικά μέσα μεταβλητού επιτοκίου Floating Rate Notes ή απλά FRNs

Στα τελευταία πολύ συχνό φαινόμενο αποτελεί η αλλαγή των επιτοκίων που μπορεί να προέρχεται όταν το επιτόκιο τους είναι συνδεδεμένο με ένα μεταβλητό επιτόκιο βάσης. Τα μεταβλητά επιτόκια βάση διακρίνονται στα:

- 1) Το εσωτερικά διαμορφούμενο στη Τράπεζα επιτόκιο, βασικό επιτόκιο χορήγησης BEX, στο οποίο οι τράπεζες ενσωματώνουν τα σταθερά έξοδα τους με την μορφή επιτοκιακών επιβαρύνσεων για τους πελάτες των χορηγήσεων.
- 2) Το εσωτερικά διαμορφούμενο στη Τράπεζα επιτόκιο, προνομιούχο επιτόκιο χορηγήσεων ΠΕΧ στο οποίο οι τράπεζες συνήθως ενσωματώνουν μόνο τα μεταβλητά έξοδα τους με την μορφή επιτοκιακών επιβαρύνσεων για τους πελάτες των χορηγήσεων, τα οποία είναι συνήθως το μέσο κόστος χρήματος που αυτές έχουν και προέρχεται συνήθως από το έξοδο που πληρώνουν στους καταθετικούς λογαριασμούς των πελατών.
- 3) Το εξωτερικά διαμορφούμενο επιτόκιο είναι κυρίως το Euribor το οποίο ορίζεται ανάλογα με τη νομισματική πολιτική που ασκεί η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα (ΕΚΤ) ή European Central Bank (ECB)

Η τελευταία μορφή είναι η πιο συχνά χρησιμοποιούμενη από τις Τράπεζες αλλά και ζητείται από τις επιχειρήσεις για να αποφεύγουν τον αυξημένο κίνδυνο που έχουν τα Fixed επιτοκίου νομισματικά μέσα όταν αλλάζουν τα επιτόκια στην αγορά.

Παρέχουμε το πιο κάτω παράδειγμα λογιστικού χειρισμού τέτοιων περιπτώσεων με ένα στεγαστικό δάνειο που το επιτόκιο του αλλάζει συμβατικά ή μη κάθε τρία χρόνια.

Η τράπεζα Χ χορήγησε την 1/10/15 στεγαστικό δάνειο 120.000,00 με το επιτόκιο μεταβάλλεται ανά 3 έτη, τα πρώτα 3 είναι 4,00%, τα επόμενα 3 έτη γίνεται 5,00% και τα επόμενα 3 έτη 6,00%. Το δάνειο έχει τη μορφή του τοκοχρεολυτικού ή προοδευτικού ή Γαλλικού με δόσεις ανά εξάμηνο και με διάρκεια 9 έτη.

Αρχικά κατασκευάζουμε την καρτέλα του δανείου. Όταν δεν γνωρίζουμε τη μεταβολή του επιτοκίου κατασκευάζουμε εκ νέου την καρτέλα απόσβεσης του δανείου όταν συμβεί.

ΚΑΡΤΕΛΑ ΑΠΟΣΒΕΣΗΣ ΔΑΝΕΙΟΥ				
ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ	ΤΟΚΟΧΡΕΩΛΥΣΙΟ	ΤΟΚΟΣ	ΚΕΦΑΛΑΙΟ	ΥΠΟΛΟΙΠΟ ΔΑΝΕΙΟΥ
1/10/15				120.000,00 €
31/3/16	8.004,25 €	2.400,00 €	5.604,25 €	114.395,75 €
30/9/16	8.004,25 €	2.287,91 €	5.716,34 €	108.679,41 €
31/3/17	8.004,25 €	2.173,59 €	5.830,66 €	102.848,75 €
30/9/17	8.004,25 €	2.056,97 €	5.947,28 €	96.901,47 €
31/3/18	8.004,25 €	1.938,03 €	6.066,22 €	90.835,25 €
30/9/18	8.004,25 €	1.816,70 €	6.187,55 €	84.647,70 €
1/4/19	8.252,06 €	2.116,19 €	6.135,87 €	78.511,83 €
1/10/19	8.252,06 €	1.962,80 €	6.289,27 €	72.222,57 €
31/3/20	8.252,06 €	1.805,56 €	6.446,50 €	65.776,07 €
30/9/20	8.252,06 €	1.644,40 €	6.607,66 €	59.168,41 €
31/3/21	8.252,06 €	1.479,21 €	6.772,85 €	52.395,56 €
30/9/21	8.252,06 €	1.309,89 €	6.942,17 €	45.453,39 €
31/3/22	8.390,58 €	1.363,60 €	7.026,98 €	38.426,41 €
30/9/22	8.390,58 €	1.152,79 €	7.237,79 €	31.188,62 €
1/4/23	8.390,58 €	935,66 €	7.454,92 €	23.733,69 €
1/10/23	8.390,58 €	712,01 €	7.678,57 €	16.055,12 €
31/3/24	8.390,58 €	481,65 €	7.908,93 €	8.146,20 €
30/9/24	8.390,58 €	244,39 €	8.146,20 €	0,00 €
Μπορεί να υπάρξει περίοδος χάρητος για τα δάνεια αλλά στο τέλος της περιόδου χάρητος οι τόκοι της κεφαλαιοποιούνται				
Τα δάνεια μπορεί να είναι σε συνάλλαγμα και να εξοφλούνται σε αυτό οπότε σε αυτή την περίπτωση δεν κινείται η position				
Εναλλακτικά αν αγοράζεται το συνάλλαγμα με ευρώ για την αποπληρωμή του δανείου τότε κινείται θέση συναλλάγματος.				

Στη συνέχεια παρέχουμε τις εγγραφές μέχρι την 31/12/2016 για να δούμε και τους δεδουλευμένους τόκους τέλους χρήσης, τέλος οι εγγραφές συνεχίζουν ακολουθώντας την καρτέλα απόσβεσης του δανείου που σε κάθε αλλαγή του επιτοκίου επανάλ. Υπολογίζεται.

Ημερολόγιο	ΧΡΕΩΣΗ	ΠΙΣΤΩΣΗ
------------	--------	---------

<i>1/10/15</i>		
Στεγαστικά Δάνεια	120.000	
Ταμείο ή Καταθέσεις		120.000
<i>31/12/15</i>		
Δεδουλευμένοι τόκοι Στεγαστικών Δανείων	1.200	
Τόκοι Έσοδα Στεγαστικών δανείων		1.200
<i>30/3/16</i>		
Τόκοι Έσοδα Στεγαστικών δανείων	1.200	
Δεδουλευμένοι τόκοι Στεγαστικών Δανείων		1.200,0
<i>30/3/16</i>		
Στεγαστικά Δάνεια	2.400	
Τόκοι Έσοδα Στεγαστικών δανείων		2.400
<i>31/3/16</i>		
Ταμείο ή Καταθέσεις	8.004	
Στεγαστικά Δάνεια		8.004,3
<i>29/6/16</i>		
Δεδουλευμένοι τόκοι Στεγαστικών Δανείων	1.144	
Τόκοι Έσοδα Στεγαστικών δανείων		1.144
<i>29/9/16</i>		
Τόκοι Έσοδα Στεγαστικών δανείων	1.144	
Δεδουλευμένοι τόκοι Στεγαστικών Δανείων		1.144
<i>29/9/16</i>		
Στεγαστικά Δάνεια	2.288	
Τόκοι Έσοδα Στεγαστικών δανείων		2.288
<i>30/9/16</i>		
Ταμείο ή Καταθέσεις	8.004	
Στεγαστικά Δάνεια		8.004
<i>30/12/16</i>		
Δεδουλευμένοι τόκοι Στεγαστικών Δανείων	1.087	
Τόκοι Έσοδα Στεγαστικών δανείων		1.087

Όταν το δάνειο είναι επιχειρηματικό τότε η επιχείρηση αντί για τόκους έσοδα έχει τόκους έξοδα με τα ίδια με ανωτέρω ποσά και στην εκταμίευση και τις πληρωμές αυξάνει και μειώνει αντίστοιχα τα ταμειακά της διαθέσιμα στο ταμείο ή στις καταθέσεις της χρεώνοντας και πιστώνοντας τα αντίστοιχα. Τα ποσά να είναι όπως στην καρτέλα απόσβεσης του δανείου που η επιχείρηση πρέπει να την λαμβάνει από την τράπεζα και εάν όχι να την κατασκευάζει, γιατί αποτελεί οδηγό για τις εγγραφές που αφορούν το δάνειο.

6.6 Δάνειο σε ευρώ και αλλαγή του σε Ξένο Νόμισμα

Μια άλλη συχνή περίπτωση αποτελεί σε ένα επιχειρηματικό κατά κανόνα δάνειο να αλλάζει το νόμισμα της χορήγησης. Για αυτή την περίπτωση παρέχουμε και επεξηγούμε το παρακάτω παράδειγμα.

Η εταιρεία ΑΒΓ έλαβε από την τράπεζα ΧΧΧ την 10/10/15 δάνειο 10 ετών, ποσού 1.000.000,00 € Και επιτοκίου 6%. Λόγω της φύσης των εργασιών της ζητά την 20/2/16 τη μετατροπή του δανείου. Η τράπεζα το μετατρέπει με συναλλαγματική ισοτιμία \$1,00 = 0,85 €. Ποιες οι εγγραφές στα βιβλία της τράπεζας 10/10/15, 31/12/15 και 20/2/16.

Τέλος η τράπεζα κλείνει τη θέση της με την ανταποκρίτρια τράπεζα ΦΦ με ισοτιμία \$1,00 = 0,86 € Η εταιρεία διατηρεί λογαριασμό όψεως, το δάνειο είναι τοκοχρεωλυτικό εξαμηνιαίο και η ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΥ είναι η 31/12/15.

Ημερολόγιο	ΧΡΕΩΣΗ	ΠΙΣΤΩΣΗ
10/10/15		
Χορηγήσεις - Δάνεια	1.000.000,00 €	
Ταμείο ή Καταθέσεις		1.000.000,00 €
<i>Η εκταμίευση του δανείου...αντίστροφη εγγραφή στη περίπτωση εταιρείας</i>		
31/12/15		
Δεδουλευμένοι τόκοι Δανείων	13.479,45 €	
Τόκοι Έσοδα δανείων		13.479,45 €
<i>Δεδουλευμένοι τόκοι = 1.000.000 * 6% * (31/12/2015 - 10/10/2015) / 365</i>		
20/2/16		
Τόκοι Έσοδα δανείων	13.479,45 €	
Δεδουλευμένοι τόκοι Δανείων		13.479,45 €
<i>Αντιλογισμός δεδουλευμένων τόκων όταν αυτοί γίνονται απαιτητοί</i>		
ΚΕΦΑΛΑΙΟΠΟΙΗΣΗ ΤΟΚΩΝ ΠΡΙΝ ΤΗΝ ΜΕΤΑΤΡΟΠΗ		
Χορηγήσεις - Δάνεια	21.863,01 €	
Τόκοι Έσοδα δανείων		21.863,01 €
<i>Συνολικοί τόκοι από την έναρξη της χορήγησης και κεφαλαιοποίησή τους = 1.000.000 * 6% * (20/2/2016 - 10/10/2015) / 365</i>		
ΜΕΤΑΤΡΟΠΗ		
Χορηγήσεις - Δάνεια	\$1.202.191,78	
Θέση Δολαρίων σε ΞΝ		\$1.202.191,78
Κόστος Θέσης Δολαρίων σε Ευρώ	1.021.863,01 €	
Χορηγήσεις - Δάνεια		1.021.863,01 €
<i>Το συνολικό υπόλοιπο του δανείου 1.021.863,01 € μετατρέπεται σε 1.021.863,01 € / 0,85 = \$1.202.191,78</i>		
ΚΛΕΙΣΙΜΟ ΔΑΝΕΙΟΥ ΕΥΡΩ		
Θέση Δολαρίων σε ΞΝ	\$1.202.191,78	
Ανταποκριτές Εξωτερικού		\$1.202.191,78
Ανταποκριτές Εσωτερικού	1.033.884,93 €	
Κόστος Θέσης Δολαρίων σε Ευρώ		1.033.884,93 €

<i>Η τράπεζα μηδενίζει τη θέση της για να κλείσει το κίνδυνο συναλλάγματος με τη νέα συναλλαγματική ισοτιμία 0,86 το οποίο είναι 1.033.884,93 € = \$1.202.191,78*0,86</i>		
<i>κλείσιμο θέσης</i>		
Κόστος Θέσης Δολαρίων σε Ευρώ	12.021,92 €	
Κέρδη Συναλλάγματος		12.021,92 €
<i>Με τη νέα ισοτιμία προκύπτουν κέρδη 12.021,92 € ως υπόλοιπο του κόστους της θέσης συναλλάγματος 1.033.884,93 € - 1.021.863,01 € ως πιστωτικό υπόλοιπο το οποίο χρεώνεται και πιστώνονται τα κέρδη συναλλάγματος</i>		

7. Προβλέψεις (για κινδύνους και βάρη)

Πρόβλεψη κατά το κλείσιμο ισολογισμού είναι η διενεργούμενη κράτηση ενός ορισμένου ποσού, σε βάρος του λογαριασμού γενικής εκμεταλλεύσεως (προβλέψεις για κινδύνους εκμεταλλεύσεως) ή του λογαριασμού αποτελεσμάτων χρήσεως (προβλέψεις για έκτακτους κινδύνους), η οποία αποβλέπει στην κάλυψη πιθανών ζημιών ή εξόδων, υποτίμηση στοιχείων ενεργητικού, ή αύξηση υποχρέωσης παθητικού.

Οι προβλέψεις αντιπροσωπεύουν αβέβαιο προς είσπραξη ποσό, το οποίο έχει πιθανότητες κατά τη σύνταξη του ισολογισμού, άνω του 50% να μην εισπραχθεί. Οι λογαριασμοί που χρησιμοποιούνται για το σχηματισμό προβλέψεων εκμετάλλευσης είναι οι αναλυτικοί λογαριασμοί του λογαριασμού 68 "Προβλέψεις εκμετάλλευσης" τους οποίους παραθέτουμε παρακάτω :

68 ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΕΩΣ

68.00 Προβλέψεις για αποζημίωση προσωπικού λόγω εξόδου από την υπηρεσία

68.01 Προβλέψεις για υποτιμήσεις συμμετοχών και χρεογράφων

68.09 Λοιπές προβλέψεις εκμεταλλεύσεως

68.10 Προβλέψεις για υποτίμηση αξίας παγίων

68.11 Προβλέψεις για επισφάλειες

68.12 Προβλέψεις για κινδύνους και έκτακτα έξοδα

68.13 Προβλέψεις προηγούμενων χρήσεων

68.14 Προβλέψεις για συναλλαγματικές επί απαιτήσεων και χρεώσεων

68.15 Προβλέψεις για συναλλαγματικές διαφορές δανείων για πάγιες εγκαταστάσεις

Με τα ΕΛΠ

60.04 Προβλέψεις για παροχές μετά την έξοδο από την υπηρεσία (καθαρό): 68.00

68 Προβλέψεις (εκτός από προβλέψεις για το προσωπικό)

68.01 Προβλέψεις για εκκρεμοδικίες: 68.09, 83.12, 83.13

68.02 Προβλέψεις για δοσμένες εγγυήσεις: 68.09, 83.12, 83.13

68.03 Προβλέψεις για αποκατάσταση περιβάλλοντος: 68.09, 83.12, 83.13

68.04 Προβλέψεις για διαφορές φορολογικού ελέγχου πλην φόρου εισοδήματος: 68.09, 83.12, 83.13

68.05 Άλλες προβλέψεις: 68.09, 83.12, 83.13

68.06 Προβλέψεις για συνδεδεμένες οντότητες: Δεν υπάρχει

57 Προβλέψεις

57.01 Προβλέψεις για παροχές σε εργαζομένους: 44.00

57.02 Λοιπές προβλέψεις

57.02.01 Προβλέψεις για εκκρεμοδικίες: 44.09, 44.12, 44.13, 83.12, 83.13

57.02.02 Προβλέψεις για δοσμένες εγγυήσεις: 44.09, 44.12, 44.13, 83.12, 83.13

57.02.03 Προβλέψεις για αποκατάσταση περιβάλλοντος: 44.09, 44.12, 44.13, 83.12, 83.13

57.02.04 Προβλέψεις για διαφορές φορολογικού ελέγχου: Δεν υπάρχει

57.02.05 Άλλες προβλέψεις: 44.09, 44.12, 44.13, , , 83.13

57.03 Προβλέψεις για συνδεδεμένες οντότητες: Δεν υπάρχει

Για την πραγματοποίηση εγγραφής πρόβλεψης χρεώνεται ο οικείος δευτεροβάθμιος λογαριασμός του λογαριασμού 68 Προβλέψεις εκμετάλλευσης, σε πίστωση του αντίστοιχου δευτεροβάθμιου λογαριασμού 44 Προβλέψεις .

Για την κατανόηση των όσων αναφέρθηκαν παρατίθεται το παρακάτω παράδειγμα.

Την 31/12 η επιχείρηση μετά την πραγματοποίηση αναλογιστικής μελέτης για τον προσδιορισμό των κονδυλίων που απαιτούνται να αναγραφούν στον ισολογισμό ως προβλέψεις, πραγματοποιεί την εγγραφή προβλέψεως αποζημίωσης προσωπικού λόγω εξόδου από την υπηρεσία ποσού 10.000€. Η εγγραφή πρόβλεψης είναι η εξής :

	X	Π
60.04 Προβλέψεις για παροχές μετά την έξοδο από την υπηρεσία (καθαρό): 68.00	10.000	
57.01 Προβλέψεις για παροχές σε εργαζομένους: 44.00		10.000

Την επόμενη χρονιά το αντίστοιχο ποσό ανέρχεται σε 20.000€

	X	Π
60.04 Προβλέψεις για παροχές μετά την έξοδο από την υπηρεσία (καθαρό): 68.00	20.000	

57.01 Προβλέψεις για παροχές σε εργαζομένους: 44.00	20.000
--	--------

Στην επόμενη χρονιά απολύονται δύο εργαζόμενοι, για τους οποίους έχει κρατηθεί πρόβλεψη 1.500€ (1.000€ στον έναν και 500€ στον άλλο) ενώ τους καταβάλλεται ποσό 2.000€. Οι εγγραφές πληρωμής της αποζημίωσης έχουν ως εξής :

	X	Π
60.04 Προβλέψεις για παροχές μετά την έξοδο από την υπηρεσία (καθαρό): 68.00	500	
57.01 Προβλέψεις για παροχές σε εργαζομένους: 44.00	1.500	
53.03 Αποδοχές προσωπικού πληρωτέες: 53.00, 53.03		2.000
53.03 Αποδοχές προσωπικού πληρωτέες: 53.00, 53.03	2.000	
38.01 Ταμείο 38.00		2.000

Η εγγραφή χρησιμοποίησης των προβλέψεων όπου γίνεται χρήση των προβλέψεων που έχουν κρατηθεί και σχηματίζεται ταυτόχρονα η αναλογούσα για τη χρήση πρόβλεψη καλείται άμεση μέθοδος.

Με την έμμεση μέθοδο πρώτα σχηματίζουμε τις προβλέψεις και μετά πληρώνουμε την αποζημίωση λόγω εξόδου από την υπηρεσία.

	X	Π
60.04 Προβλέψεις για παροχές μετά την έξοδο από την υπηρεσία (καθαρό): 68.00	500	
57.01 Προβλέψεις για παροχές σε εργαζομένους: 44.00		2000
57.01 Προβλέψεις για παροχές σε εργαζομένους: 44.00	2000	
53.03 Αποδοχές προσωπικού πληρωτέες: 53.00, 53.03		2000
53.03 Αποδοχές προσωπικού πληρωτέες: 53.00, 53.03	2000	

7.1 Προβλέψεις για επισφαλείς πελάτες των εταιρειών

Ο πιο συνηθισμένος σχηματισμός πρόβλεψης των επιχειρήσεων είναι η πρόβλεψη για επισφαλής απαιτήσεις. Επισφαλής είναι ο πελάτης για τον οποίο υπάρχουν σαφείς ενδείξεις ότι η επιχείρηση θα απολέσει μέρος ή το σύνολο της απαίτησής της. Επίδικος είναι ο πελάτης για τον οποίο η επιχείρηση έχει εξαντλήσει τα ένδिका μέσα, και η απώλεια του υπολοίπου θεωρείται σχεδόν βέβαιη.

Η επιχείρηση πρέπει να τηρεί τους λογαριασμούς τόσο των επίδικων όσο και των επισφαλών, για να γνωρίζει το μέγεθος της πιθανολογούμενης ζημίας της.

Πρέπει να σημειωθεί ότι επισφάλεια μπορεί να προκύψει και σε οποιονδήποτε άλλο λογαριασμό απαιτήσεων.

Οι προβλέψεις για επισφαλείς απαιτήσεις κρατούνται κατ' έτος σαν:

1. Σταθερό ποσοστό επί του τζίρου
2. Σαν σταθερό ποσοστό επί του υπολοίπου των απαιτήσεων
3. Με ισοσκελισμό όλων των επίδικων και επισφαλών απαιτήσεων (δηλαδή ότι ποσό έχει ο 30.97 και 30.99 ισόποσο πιστωτικό να έχει και 44.11).
4. Με χρήση ιστορικών στοιχείων για το ποσοστό της ετήσιας πρόσθετης επισφάλειας επί του συνόλου των απαιτήσεων

Η ιστορική επισφάλεια ονομάζεται default probability ενώ το υπόλοιπο ποσό λέγεται LGD (Loss Given Default).

Εφαρμογή.

Την 31/12 το υπόλοιπο στον λογαριασμό 30.97 είναι 110.000€ και του 44.11 90.000€. Επίσης ο λογιστής διαπιστώνει ότι άλλοι πελάτες με υπόλοιπο 10.000€ καθίστανται και αυτοί επισφαλείς. Οι οριστικά επισφαλείς πελάτες ανέρχονται σε 30.000€. Πολιτική της επιχείρησης είναι να διαγράφει τους οριστικά επισφαλείς και να τηρεί υπόλοιπο προβλέψεων όσες είναι και επισφάλειες. Να γίνουν οι εγγραφές των προβλέψεων.

30.01.01 Πελάτες μη συνδεδεμένες οντότητες - ονομαστικό ποσό: 30.00, 30.01, 30.02, 30.03, 30.04, 30.97, 30.98, 30.99

	X	Π
30.97/30.01.01 Πελάτες μη συνδεδεμένες οντότητες - ονομαστικό ποσό: 30.00, 30.01, 30.02, 30.03, 30.04, 30.97, 30.98, 30.99	10.000	

30.00/30.01.01 Πελάτες μη συνδεδεμένες οντότητες - ονομαστικό ποσό: 30.00, 30.01, 30.02, 30.03, 30.04, 30.97, 30.98, 30.99		10.000
30.99/30.01.01 Πελάτες μη συνδεδεμένες οντότητες - ονομαστικό ποσό: 30.00, 30.01, 30.02, 30.03, 30.04, 30.97, 30.98, 30.99	30.000	
30.00/30.01.01 Πελάτες μη συνδεδεμένες οντότητες - ονομαστικό ποσό: 30.00, 30.01, 30.02, 30.03, 30.04, 30.97, 30.98, 30.99		30.000
30.02.04 Απομείωση συνδεδεμένων πελατών: 44.11	30.000	
30.99/30.01.01 Πελάτες μη συνδεδεμένες οντότητες - ονομαστικό ποσό: 30.00, 30.01, 30.02, 30.03, 30.04, 30.97, 30.98, 30.99		30.000
61.05.01 Απομείωση πελατών: 83.11	30.000	
30.02.04 Απομείωση συνδεδεμένων πελατών: 44.11		30.000

30.02.04 Απομείωση συνδεδεμένων
πελατών: 44.11

30000	90000
	(=)60000

30.97/30.01.01 Πελάτες μη
 συνδεδεμένες οντότητες - ονομαστικό
 ποσό: 30.00, 30.01, 30.02, 30.03, 30.04,
 30.97, 30.98, 30.99

110.000	
10.000	
120.000	30.000
(=)90000	

30.99/30.01.01 Πελάτες μη
 συνδεδεμένες οντότητες - ονομαστικό
 ποσό: 30.00, 30.01, 30.02, 30.03, 30.04,
 30.97, 30.98, 30.99

30000	30000
-------	-------

7.2 Ο κίνδυνος των Τραπεζών και η επιτροπή της Βασιλείας

Για την αντιμετώπιση του κινδύνου που αντιμετωπίζουν τα πιστωτικά ιδρύματα έχει θεσπιστεί η «Τραπεζική Επιτροπή Εποπτείας της Βασιλείας» (Basel Committee on Banking Supervision).

Ο σκοπός της είναι η προώθηση ενιαίων κανόνων εποπτείας και διαχείρισης κινδύνων διεθνούς τραπεζικού συστήματος. Ιδρύθηκε το 1974 από κεντρικές τράπεζες και εποπτικές αρχές με έδρα BIS στην Βασιλεία Ελβετίας. Από αυτή έχουν καθιερωθεί:

- 1) Το 1988 η Συνθήκη Βασιλείας I «Κανόνες κεφαλαιακής επάρκειας για την εποπτεία πιστωτικού κινδύνου τραπεζών »
- 2) Το 1996 η Διεύρυνση Βασιλείας I με ενσωμάτωση κανόνων εποπτείας και κινδύνου αγοράς (Χαρτοφυλακίου Συναλλαγών)
- 3) Το 2007 η Συνθήκη Βασιλείας II. Με τους 3 πυλώνες και τέλος
- 4) Τον Νοέμβριο του 2010 η Συνθήκη Βασιλείας III. Στόχος της είναι η ενίσχυση της κανονιστικής ρύθμισης, της εποπτείας και της διαχείρισης κινδύνων του τραπεζικού τομέα. Τα αναθεωρημένα πρότυπα της Βασιλείας 3 τέθηκαν σε εφαρμογή σταδιακά από το 2022, με περαιτέρω περίοδο προσαρμογής. Η Βρετανία ανέβαλε την εφαρμογή της για το 2027, ενώ η Ουάσινγκτον δεν έχει ανακοινώσει χρονοδιάγραμμα.

Στη συνέχεια ασχολούμαστε με τους τρεις πυλώνες της Βασιλείας II που ακόμη εφαρμόζεται και στη συνέχεια με τη Βασιλεία III που είναι σταδιακά σε φάση εφαρμογής και πρόσφατα θεσμοθετήθηκε Μάιος 2024 από την Ευρωπαϊκή Ένωση.

7.2.1 Βασιλεία II: Οι 3 πυλώνες και ο Πιστωτικός Κίνδυνος

Ο Πυλώνας I εισάγει μεθοδολογίες υπολογισμού ελάχιστων κεφαλαιακών υποχρεώσεων τραπεζών για την κάλυψη κινδύνων ισολογισμού τους (Πιστωτικού + Αγοράς + Λειτουργικού) και την προστασία των καταθετών.

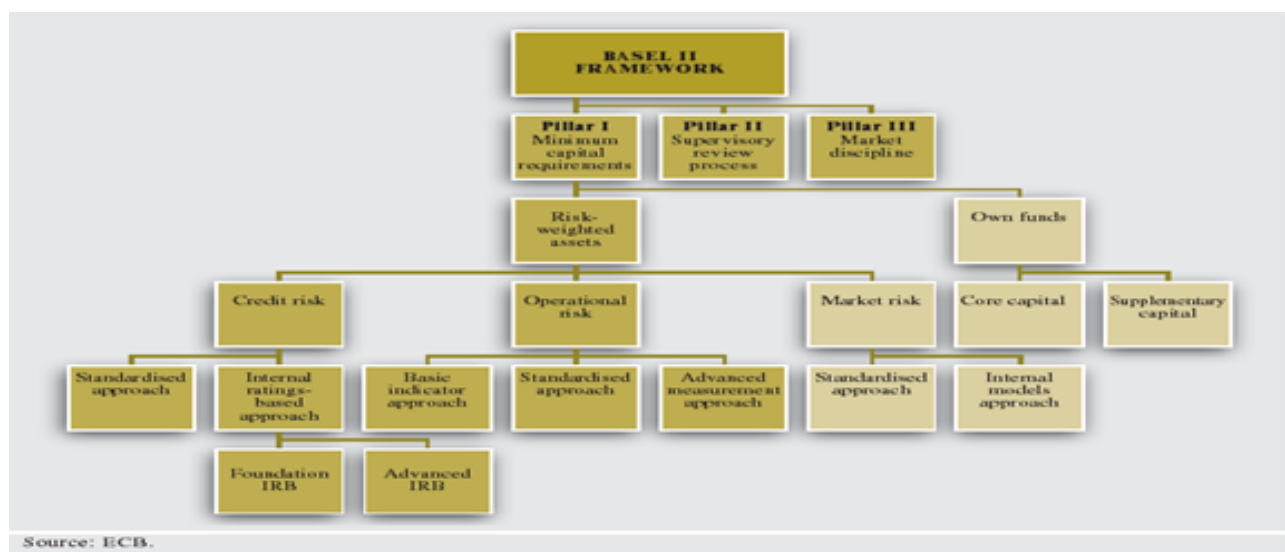
Ο Πυλώνας II τις διαδικασίες εποπτικής αξιολόγησης της επάρκειας των εσωτερικών συστημάτων μέτρησης και ελέγχου κινδύνων των τραπεζών.

Τέλος ο Πυλώνας III αφορά την Πειθαρχία της Αγοράς (κανόνες πληροφόρησης επενδυτών για κεφαλαιακή επάρκεια και διαχείριση κινδύνων τραπεζών, με στόχο αυξημένη διαφάνεια ισολογισμών και καλύτερη αξιολόγηση management από την αγορά)

Η Βασιλεία II έναντι του προηγούμενου θεσμικού πλαισίου συνεισφέρει στο ότι:

- 1) Αυξάνεται η συσχέτιση των υποχρεώσεων των τραπεζών σε ίδια κεφάλαια με τους κινδύνους του ισολογισμού τους.
- 2) Διευρύνεται η εξειδίκευση των εποπτικών ελέγχων σε μεγαλύτερο φάσμα τραπεζικών εργασιών (πιστωτικά παράγωγα, τιτλοποίηση δανείων, project finance κ.α.)
- 3) Ενισχύονται τα κίνητρα των τραπεζών για βελτίωση των συστημάτων και διαδικασιών διαχείρισης των κινδύνων τους.
- 4) Προωθείται ο στόχος της μεγαλύτερης διαφάνειας των ισολογισμών και της δομής των ανειλημμένων κινδύνων
- 5) Εναρμονίζονται οι διαδικασίες εποπτείας των εσωτερικών συστημάτων και μηχανισμών διαχείρισης κινδύνων των τραπεζών.

Τα συστατικά της μέρη είναι:

Ο πυλώνας 1 επιβάλλει Minimum κεφαλαιακές υποχρεώσεις

$$k = \frac{\text{Εποπτικά Ίδια Κεφάλαια}}{\text{Σύνολο Σταθμισμένων Βάσει Κινδύνου Ανοιγμάτων}} \geq 8\%$$

k: συντελεστής κεφαλαιακής επάρκειας (capital adequacy ratio)

Εποπτικά κεφάλαια: Βασικά + Συμπληρωματικά (ΠΔΤΕ : 2587/20.8.2007- Ορισμός Ιδίων κεφαλαίων)

Βασικά (≥4%): Μετοχικό + Αποθεματικά + Κέρδη κ.α.

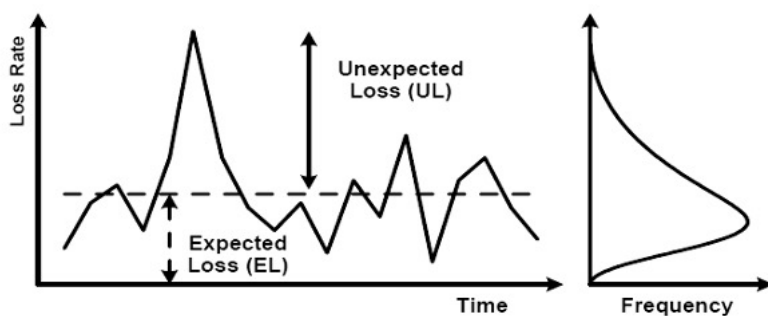
Συμπληρωματικά : Αποθεματικά αναπροσαρμογής +ομολογιακά δάνεια μειωμένης εξασφάλισης κ.α.

Σύνολο Ανοιγμάτων σε: Κινδύνους Τραπεζικού + Εμπορικού Χαρτοφυλακίου (Risk Weighted Assets)

Η στάθμιση γίνεται έναντι των συνολικών κινδύνων (Πιστωτικών + Λειτουργικών + Αγοράς) με υπολογισμό των σταθμισμένων ανοιγμάτων.

Το θεωρητικό υπόβαθρο του πυλώνα Ι:βρίσκεται στην απαίτηση για τον υπολογισμό τόσο για τις αναμενόμενες (expected) όσο και για τις μη (Unexpected) ζημιές

- 1) Αναμενόμενες ζημιές : το μέσο προβλεπόμενο ετήσιο επίπεδο ζημιών ενός δανειακού χαρτοφυλακίου. Οι τράπεζες τις αντιμετωπίζουν ως στοιχείο κόστους και τις καλύπτουν μέσω προβλέψεων επηρεάζοντας τα σχετικά spreads.
- 2) Μη αναμενόμενες ζημιές: Αντιστοιχούν σε αποκλίσεις ζημιών άνω του μέσου όρου. Οι κανόνες της Βασιλείας τις θέλουν να καλύπτονται από τα ίδια κεφάλαια των τραπεζών (η ετήσια απόδοση των οποίων ενσωματώνεται στις τιμές των τραπεζικών υπηρεσιών και τα σχετικά spreads).

Πηγή : BIS ,An Explanatory Note on the Basel II IRB Risk Weight Functions, 2005

Βασικές συναρτήσεις αξίας κινδύνου και υπολογισμός για τις αναμενόμενες και μη ζημιές

Αναμενόμενες ζημιές (EL): (επηρεάζουν ύψος ετήσιων προβλέψεων)

$EL = PD * EAD * LGD$ όπου,

PD: πιθανότητα αθέτησης δανειακών υποχρεώσεων (Probability of Default)

EAD: ύψος δανειακής οφειλής την στιγμή της αθέτησης (exposure at default)

LGD: Ποσοστό τελικής ζημιάς καθυστερημένου δανείου (Loss Given Default)

Μη αναμενόμενες ζημιές (UL): (επηρεάζουν ύψος εποπτικών κεφαλαίων)

$UL = RWA \times 8\%$

RWA: Σταθμισμένο κατά τον κίνδυνο πιστωτικό άνοιγμα, $RWA = \text{Συντελεστές στάθμισης} * \text{πιστωτικά ανοίγματα (μετά από προβλέψεις)}$

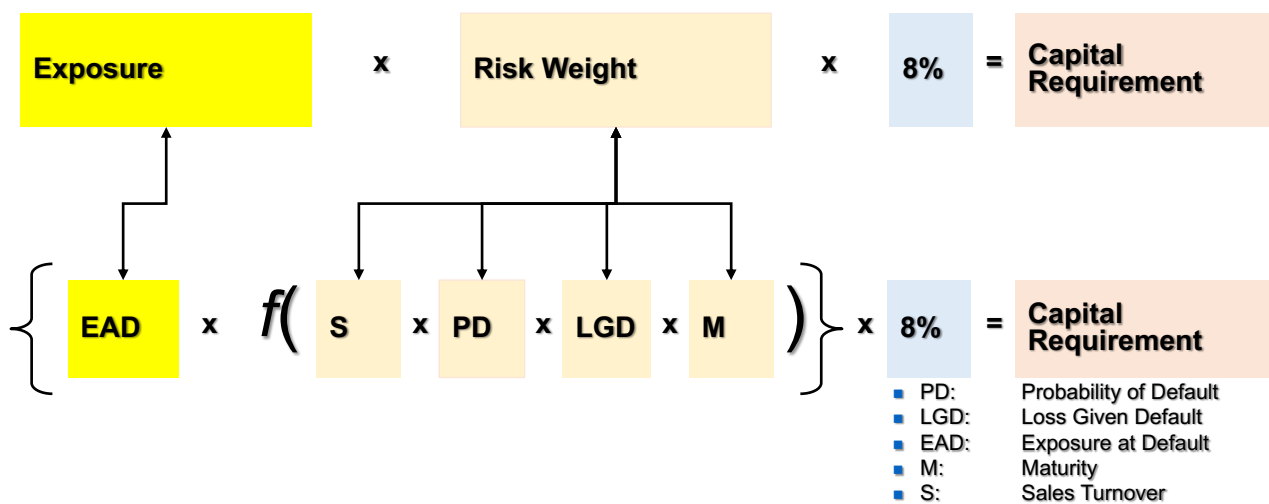
Δύο βασικές μεθοδολογίες υπολογισμού συντελεστών στάθμισης :

- 1) Τυποποιημένη (Standardized) ΠΔΤΕ 2588/2007 (Συσχέτιση συντελεστών με διαβαθμίσεις rating agencies)

- 2) Εσωτερικών Διαβαθμίσεων (IRB) 2589/2007 Συσχέτιση συντελεστών με διαβαθμίσεις εσωτερικών συστημάτων rating των τραπεζών)

Capital Calculation under Basel II – IRB

Calculation of Capital under Standardised Approach

Calculation of Capital under IRB Approach

Under the retail approach, sales turnover and maturity are not considered!

Η Τυποποιημένη Προσέγγιση

- Εξελεγμένη έκδοση της Βασιλείας I, RWAs περισσότερο ευαίσθητα σε διαφοροποιήσεις κινδύνου λόγω συσχέτισης με εξωτερικά ratings.
- Αναγνώριση συμβολής ευρύτερου φάσματος εξασφαλίσεων στην μείωση κεφαλαιακών υποχρεώσεων
- Αναγνώριση μειωτικής επίδρασης στον κίνδυνο των πιστωτικών παραγώγων

	rating	Προς Δημόσιο	Προς Τράπεζες Βραχ - μακρ. (>3μ)		Προς Επιχειρήσεις	Retail	Στεγαστικά (LTV <75%)
1.	AAA ... AA-	0	20	20	20	75	35*
2.	A+ ... A-	20	20	50	50	75	35
3.	BBB+...BBB-	50	20	50	100	75	35

4.	BB+...BB-	100	50	100	100	75	35
5.	B+ ... B-	100	50	100	150	75	35
6.	CCC και κάτω	150	150	150	150	75	35
7.	Unrated	100	20	50	100	75	35

Ανοίγματα εκτός ισολογισμού:

$$RWA = N * CCF * RW$$

N: λογιστική αξία εκτός ισολογισμού ανοίγματος

CCF: συντελεστής μετατροπής σε ισοδύναμο πιστωτικό άνοιγμα εντός ισολογισμού (τιμές 0-100% λογιστικής αξίας ανάλογα με βαθμό κινδύνου, πχ 100% για ΕΕ Γ' κατηγορίας)

RW: συντελεστής στάθμισης ισοδύναμου πιστωτικού ανοίγματος. Καθυστερήσεις : συντελεστές στάθμισης 50-150% ανάλογα με ποιότητα εξασφαλίσεων και σχηματισθέντα αποθεματικά ειδικών προβλέψεων.

Μείωση πιστωτικού κινδύνου όταν τα ανοίγματα καλύπτονται από ισχυρό πλέγμα πιστωτικής προστασίας, ήτοι :

- 1) Χρηματοοικονομικές εξασφαλίσεις ποιότητας
 - a. Απλή μέθοδος : οι συντελεστές στάθμισης του ανοίγματος υποκαθίστανται από τους συντελεστές της εξασφάλισης (minimum συντελεστής κινδύνου 20%)
 - b. Αναλυτική μέθοδος : μειώνεται το ίδιο το πιστωτικό άνοιγμα κατά το ποσοστό κάλυψης του από την αξία της εξασφάλισης. Στις εξασφαλίσεις υψηλότερης μεταβλητότητας αξίας (Volatility), διαφορετικής διάρκειας και νομίσματος, το ποσοστό κάλυψης μειώνεται με την χρήση συντελεστών προσαρμογής (haircuts).
- 2) Υποθήκες σε αστικά και εμπορικά ακίνητα: εφαρμογή συντελεστών κινδύνου 35% για υποθήκες σε αστικά και 50% σε εμπορικά ακίνητα εφόσον η σχέση $Loan\ to\ Value \leq 75\%$ και 50% αντίστοιχα.
- 3) Εγγυήσεις τρίτων ή καλύψεις μέσω πιστωτικών παραγώγων : εφαρμογή των συντελεστών κινδύνου των εγγυητών επί του ποσοστού παρεχομένης κάλυψης κάτω από όρους σχετικά με τον ανέκκλητο χαρακτήρα της και τα νομικά της αποτελέσματα.
- 4) Εκχώρηση συμβάσεων (ασφαλιστηρίων ζωής, καταθέσεων σε τρίτους κ.α.): υποκατάσταση συντελεστών κινδύνου του δανείου από τους συντελεστές κινδύνου των ασφαλιστικών εταιρειών ή των τραπεζών όπου τηρούνται οι καταθέσεις

Αποδεκτές Χρηματοοικονομικές Εξασφαλίσεις

Απλή μέθοδος

- 1) Καταθέσεις μετρητών (δικαιολογούν συντελεστή 0% κατ' εξαίρεση του 20% minimum 20%)
- 2) Χρεωστικοί τίτλοι κρατών, τραπεζών, επιχειρήσεων υψηλής ποιότητας (πχ με rating γενικά όχι χαμηλότερο του BB-) και ιδίας ληκτότητας με πιστωτικό άνοιγμα
- 3) Χρυσός
- 4) Μετοχές/ ομολογίες μετατρέψιμες κυρίων δεικτών αναγνωρισμένων χρηματιστηρίων
- 5) Μερίδια ΟΣΕΚΑ που επενδύουν στα ανωτέρω μέσα.

Αναλυτική μέθοδος

- 1) Οι αποδεκτές από την απλή μέθοδο εξασφαλίσεις
- 2) Μετοχές και μετατρέψιμες ομολογίες αναγνωρισμένων χρηματιστηρίων.
- 3) Μερίδια ΟΣΕΚΑ που επενδύουν στα ανωτέρω μέσα

$$RWA = (E - C) * RW$$

E: αξία δανειακής οφειλής

C: αξία εξασφάλισης μειωμένη, αναλόγως μεταβλητότητας με την χρήση haircuts

RW: εφαρμογή συντελεστών κινδύνου επί του ακάλυπτου τμήματος οφειλής

Βασικό πλεονέκτημα : μείωση συντελεστών στάθμισης και κάτω του 20% (minimum για την απλή μέθοδο)

Τυποποιημένη προσέγγιση : Παραδείγματα υπολογισμού κεφαλαιακών υποχρεώσεων

Δάνειο προς αδιαβάθμητη επιχείρηση (unrated) ύψους 1 εκατ. €

Συντελεστής στάθμισης RW: 100%

Σταθμισμένο άνοιγμα RWA: 1εκατ.*100%=1 εκατ.€

Κεφαλαιακή Υποχρέωση : RWA*8%=80.000 €

Παροχή εγγυητικής επιστολής καλής εκτέλεσης υπέρ ανωτέρω εταιρείας ύψους 1εκατ. € .

Εκτός ισολογισμού στοιχείο μέσου κινδύνου, CCF: 50%

Ισοδύναμο πιστωτικό άνοιγμα : 1εκατ.* 50%= 500.000 €

RWA = 500.000 * 100%= 500.000 €

Κεφαλαιακή Υποχρέωση : RWA*8%=500.000 * 8%= 40.000 €

Παροχή υποθήκης για το πρώτο δάνειο σε ακίνητο αγοραίας αξίας 1,4 εκατ. € (LTV: 70% - RW : 35%)

RWA: 1 εκατ. € * 35%= 350.000 €

Κεφαλαιακή Υποχρέωση : RWA*8%= 350.000 *8%= 28.000 €

Η Προσέγγιση Εσωτερικών Διαβαθμίσεων (IRB). Βασικός της άξονας: η αναγνώριση – κάτω από όρους – της αξιοπιστίας των εσωτερικών συστημάτων διαβάθμισης των πιστωτικών κινδύνων (rating systems) των τραπεζών και η χρησιμοποίηση των εκτιμήσεων τους αναφορικά με τις πιθανότητες αθέτησης των δανειοληπτών ως αφετηρίας για την εκτίμηση των κεφαλαιακών υποχρεώσεων των τραπεζών

Βασικές λειτουργίες ενός συστήματος rating

Ταξινόμηση των πιστωτικών ανοιγμάτων σε ομάδες ή βαθμίδες κινδύνου με ομοειδή χαρακτηριστικά -Αντιστοίχιση σε κάθε βαθμίδα ή ομάδα, των βασικών παραμέτρων πιστωτικού κινδύνου. Οι κανόνες της Βασιλείας II επιβάλλουν η ταξινόμηση των ανοιγμάτων προς επιχειρήσεις να γίνεται σε δύο επίπεδα (rating system δύο διαστάσεων) , για τα ανοίγματα λιανικής , η εκτίμηση PDs και LGDs επιτρέπεται να γίνεται ταυτόχρονα σε ένα επίπεδο.

- 1) Σε πρώτο επίπεδο, της πιθανότητας αθέτησης (PD) των υποχρεώσεων του δανειολήπτη, σε χρονικό ορίζοντα 1 έτους (η PD συνάρτηση οικονομικής επιφάνειας δανειολήπτη αλλά και ορισμού αθέτησης: όσο ευρύτερος τόσο υψηλότερες οι τιμές που αυτή μπορεί να λάβει).
- 2) Σε δεύτερο επίπεδο, της τελικής ζημιάς σε περίπτωση αθέτησης (LGD), λαμβανομένων υπόψη: ποιότητας εξασφαλίσεων, διάρκειας δανείου και τρόπου αποπληρωμής (καθώς και εξόδων διαδικασίας ρευστοποίησης της απαίτησης).

Χρησιμοποίηση ανωτέρω πληροφορικών για εκτίμηση αναμενόμενων ζημιών (και ετήσιων προβλέψεων), και μη αναμενόμενων ζημιών – εκτίμηση spreads επιτοκίων και εσωτερικών αναγκών σε ίδια κεφάλαια

Για το πότε υπάρχει αθέτηση υποχρεώσεων ως τέτοια ορίζεται από την ΤτΕ. «Αθέτηση Υποχρέωσης» η επέλευση ενός ή και των δύο από τα παρακάτω γεγονότα:

- 1) Το πιστωτικό ίδρυμα θεωρεί ότι ο πιστούχος είναι ευλόγως πιθανό να μην εκπληρώσει στο σύνολό τους τις υποχρεώσεις πληρωμών προς το πιστωτικό ίδρυμα.
- 2) Ο πιστούχος έχει εμφανίσει ουσιαστική καθυστέρηση άνω των 90 ημερών (180 προκειμένου περί ΔΕΚΟ ή ενυπόθηκων στεγαστικών στην αποπληρωμή κάποιας εκ των υποχρεώσεών του.
- 3) Ουσιαστική καθυστέρηση θεωρείται ότι εμφανίζεται όταν το ποσό της καθυστέρησης υπερβαίνει το μεγαλύτερο μεταξύ των:
 - a) 5% της δόσης, εφόσον υπάρχουν προκαθορισμένες δόσεις, ή το 2% του εν ισχύ ορίου, εφόσον πρόκειται για ανοικτό αλληλόχρεο λογαριασμό και
 - b) € 500 για ανοίγματα έναντι επιχειρήσεων, € 100 για ανοίγματα λιανικής εξασφαλιζόμενα με ακίνητα τα οποία χρησιμοποιούνται ως κατοικίες και € 50 για τα λοιπά ανοίγματα.

Η μέθοδος των εσωτερικών διαβαθμίσεων IRB Internal ratings - based approach και ο ρόλος των rating systems.

Η IRB αποδέχεται τις εκτιμήσεις των rating systems σχετικά με τις PDs ανά βαθμίδα κινδύνου και τις μετατρέπει σε (συντηρητικές από πλευράς εποπτικών αρχών) εκτιμήσεις μη αναμενόμενων ζημιών (δηλ. δυνητικών ζημιών σε φάση ύφεσης), επομένως σε εκτιμήσεις κεφαλαιακών υποχρεώσεων, κάτω από παραδοχές σχετικά με:

Την τιμή του συντελεστή συσχέτισης των πιστωτικών κινδύνων των δανειοληπτών σε σχέση με την οικονομία (συστηματικός κίνδυνος),

Το ποσοστό τελικής ζημιάς (LGD) σε περίπτωση αθέτησης

Για τις επιχειρήσεις, οι εκτιμήσεις κεφ. υποχρεώσεων διαφοροποιούνται ανάλογα με μέγεθος πωλήσεων (λόγω μεταβολής συντελεστή συσχέτισης) και διάρκεια δανείου (οι κεφ. υποχρεώσεις αυξάνονται με την επιμήκυνση της διάρκειας)

Οι εκτιμήσεις για τα ανοίγματα λιανικής δεν περιλαμβάνουν προσαρμογές λόγω μεγέθους και λόγω διάρκειας. Επίσης διαφέρουν οι συντελεστές συσχέτισης οι οποίοι διαφοροποιούνται για στεγαστικά -καταναλωτικά δάνεια.

Οι τράπεζες υποχρεούνται παράλληλα σε εκτιμήσεις κεφαλαιακών υποχρεώσεων στο πλαίσιο σεναρίων ακραίων καταστάσεων (stress testing)

Η IRB έχει δύο Μεθόδους:

- 1) Θεμελιώδης μέθοδος (foundation approach). Δεδομένα από τις εποπτικές αρχές τα ποσοστά ζημιών (LGD) για τα επιχειρηματικά δάνεια (45% δια δάνεια κανονικής εξοφλητικής προτεραιότητας και 75% για ήσσονος προτεραιότητας). Για τα ανοίγματα λιανικής οι τράπεζες χρησιμοποιούν εσωτερικές εκτιμήσεις
- 2) Εξελιγμένη μέθοδος (advanced). Οι τράπεζες χρησιμοποιούν εσωτερικές εκτιμήσεις ποσοστού ζημιάς και για τα επιχειρηματικά και για τα ανοίγματα λιανικής με βάση εσωτερικά υποδείγματα και μακροχρόνιες βάσεις δεδομένων. Απαραίτητη προϋπόθεση για να λαμβάνεται υπόψη η ύπαρξη εξασφαλίσεων κατά την εκτίμηση του LGD, είναι το πιστωτικό ίδρυμα να έχει υιοθετήσει επαρκείς εσωτερικές διαδικασίες για τη διαχείριση των εξασφαλίσεων, τη νομική ασφάλεια και τη διαχείριση των συναφών κινδύνων.

Τα πιστωτικά ιδρύματα μπορούν να χρησιμοποιήσουν γενικά την Προσέγγιση Εσωτερικών Διαβαθμίσεων (Π.Ε.Δ.), για τον υπολογισμό των σταθμισμένων κατά κίνδυνο χρηματοδοτικών ανοιγμάτων, κατόπιν ειδικής άδειας από την Τράπεζα της Ελλάδος.

Στη συνέχεια παραθέτουμε ένα αυτοποιημένο παράδειγμα IRB με ενδεικτικές εκτιμήσεις RWs επιχειρηματικών, στεγαστικών, καταναλωτικών δανείων ως συνάρτηση των PDs, των ποσοστών LGD (καθορισμένων από εποπτικές αρχές, 45%, 25% κλπ) και των πωλήσεων (για τις επιχειρήσεις) – Κεφ. Υποχρεώσεις = RWs *8%

Foundation IRB και Advanced IRB

•Η χρήση τους από τις Τράπεζες προϋποθέτει την έγκριση της Εποπτικής Αρχής και υπόκειται σε αυστηρά κριτήρια σχετικά με τη χρησιμοποιούμενη μεθοδολογία και την παροχή στοιχείων
•F-IRB:Η Τράπεζα εκτιμά τις PD ενώ οι υπόλοιπες παράμετροι κινδύνου παρέχονται από την εποπτική αρχή
•A-IRB:Η Τράπεζα εκτιμά όλες τις παραμέτρους κινδύνου

Λεπτομερής υπολογισμός συστατικών κινδύνου

1.Πιθανότητα Αθέτησης (Probability of Default)	PD	2,50%
--	----	-------

2.Ζημιά σε περίπτωση αθέτησης (Loss Given Default)	LGD	45,00%
3.Έκθεση σε κίνδυνο την στιγμή της αθέτησης (Exposure At Default)	EAD	100,00
4.Ληκτότητα των απαιτήσεων (Maturity)	M	2,50

Αναμενόμενες Ζημιές (EL):

(επηρεάζουν ύψος ετήσιων προβλέψεων)

$$EL = PD * EAD * LGD$$

1,13

PD: πιθανότητα αθέτησης δανειακών υποχρεώσεων (Probability of Default)

EAD: ύψος δανειακής οφειλής την στιγμή της αθέτησης (exposure at default)

LGD :Ποσοστό τελικής ζημιάς καθυστερημένου δανείου (Loss Given Default)

Μη Αναμενόμενες Ζημιές (UL)

Formula for derivation of risk-weighted assets			Corporate Exposures
Correlation (R) = $0.12 \times (1 - \text{EXP}(-50 \times \text{PD})) / (1 - \text{EXP}(-50)) + 0.24 \times [1 - (1 - \text{EXP}(-50 \times \text{PD})) / (1 - \text{EXP}(-50))]$			0,1544
Maturity Adjustment (b) = $(0.11852 - 0,05478 \times \ln(\text{PD}))^2$			0,1028
Capital Requirement (K) = $\text{LGD} \times (\text{N}[(1 - \text{R})^{-0.5} \times \text{G}(\text{PD}) + (\text{R} / (1 - \text{R}))^{0.5} \times \text{G}(0.999)] - \text{PD}) \times (1 - 1.5 \times \text{b})^{-1} \times (1 + (\text{M} - 2.5) \times \text{b})$			0,0977
Risk-weighted assets (RWA) = $\text{K} \times 12.5 \times \text{EAD}$			122,16
N(x): είναι η αθροιστική συνάρτηση κατανομής μιας τυποποιημένης κανονικής τυχαίας μεταβλητής (δηλαδή η πιθανότητα να είναι μια κανονική τυχαία μεταβλητή με μέσο όρο 0 και διακύμανση 1 μικρότερη ή ίση με x).			
G(z): είναι η αντίστροφη αθροιστική συνάρτηση κατανομής μιας τυποποιημένης κανονικής τυχαίας μεταβλητής (δηλαδή η τιμή του x ώστε N(x)=z).			
RWA: Risk Weighted Assets (ή RAA:Risk Adjusted Assets).			
			Firm-size adjustment for small- and medium-sized entities (SME)
Correlation (R) = $0.12 \times (1 - \text{EXP}(-50 \times \text{PD})) / (1 - \text{EXP}(-50)) + 0.24 \times [1 - (1 - \text{EXP}(-50 \times \text{PD})) / (1 - \text{EXP}(-50))] - 0.04 \times (1 - (\text{S}-5) / 45)$			0,1144
S is expressed as total annual sales in millions of euros with values of S falling in the range of equal to or less than €50 million or greater than or equal to €5 million.	R	S	K
		5	
RWA			93,43
			Qualifying revolving retail exposures
Residential mortgage exposures			
Correlation (R) = 0.15	0,1500		0,0400
Capital requirement (K) = $\text{LGD} \times \text{N}[(1 - \text{R})^{-0.5} \times \text{G}(\text{PD}) + (\text{R} / (1 - \text{R}))^{0.5} \times \text{G}(0.999)] - \text{PD} \times \text{LGD}$	0,0805		0,0272
Risk-weighted assets = $\text{K} \times 12.5 \times \text{EAD}$	100,64		33,98

Other retail exposures

Correlation (R) = $0.03 \times (1 - \text{EXP}(-35 \times \text{PD})) / (1 - \text{EXP}(-35)) + 0.16 \times [1 - (1 - \text{EXP}(-35 \times \text{PD})) / (1 - \text{EXP}(-35))]$	0,0842
Capital requirement (K) = $\text{LGD} \times \text{N}[(1 - \text{R})^{-0.5} \times \text{G}(\text{PD}) + (\text{R} / (1 - \text{R}))^{0.5} \times \text{G}(0.999)] - \text{PD} \times \text{LGD}$	0,0487
Risk-weighted assets = $\text{K} \times 12.5 \times \text{EAD}$	60,90

Σημειώσεις

Τα κελιά με το χρώμα αυτό μπορούν να αλλάζουν για να είναι εφικτές πλήθος από ασκήσεις

Τα κελιά με το χρώμα αυτό είναι τύποι και αλλάζουν αυτόματα

Η παραπάνω εφαρμογή σε excel δεν απαιτεί την προσφυγή στους αναλυτικούς πίνακες που παρέχει η IRB μέθοδος γιατί αυτοί παράγονται αυτόματα από τις συναρτήσεις και τους αυτοματισμούς μέσω excel.

Ειδικές μέθοδοι υπολογισμού των RWs απαιτούνται για τις ακόλουθες ειδικές κατηγορίες χορηγήσεων όπου η αποτίμηση του εμπεριεχομένου περιουσιακού στοιχείου (valuation of embedded asse)t έχει μεγάλη σημασία

- Πιστωτικά ανοίγματα σε μετοχές
- Χρηματοδότηση Έργων (project finance)
- Χρηματοδότηση για αγορά περιουσιακού στοιχείου (object finance)
- Χρηματοδότηση βασικών εμπορευμάτων (commodities finance)
- Χρηματοδότηση ακινήτων που αποφέρουν εισόδημα (income producing real estate)

IRB: Τεχνικές μείωσης κινδύνου. Αναγνωρίζονται ως μειωτικά του πιστωτικού κινδύνου τα ακόλουθα μέσα πιστωτικής προστασίας:

- 1) Οι γνωστές εξασφαλίσεις της Τυποποιημένης Μεθόδου (Χρηματοοικονομικού χαρακτήρα ενέχυρα , ακίνητα αστικά και εμπορικά, Εγγυήσεις, Πιστωτικά παράγωγα κλπ) και επιπλέον εισπρακτέες απαιτήσεις επιχειρήσεων (γραμμάτια, επιταγές) , αλλά και αυτοκίνητα και πλοία (εφόσον η τράπεζα παρακρατεί την κυριότητα τους) κάτω από ένα πλέγμα προϋποθέσεων σχετικά με τις διαδικασίες αποτίμησης των εξασφαλίσεων (πχ εκτίμηση αξίας ακινήτων από εκτιμητές), της παρακολούθησης εκ μέρους της τράπεζας των διακυμάνσεων της αξίας τους σε συνεχή βάση και διασφάλισης των νομικών όρων για την ομαλή ρευστοποίηση τους σε περίπτωση αθέτησης
- 2) Υπολογισμός επιπτώσεων στην μείωση πιστωτικού κινδύνου και κεφαλαιακών υποχρεώσεων με εγγυήσεις – παράγωγα όπου η PD του εγγυητή υποκαθιστά στα σχετικά υποδείγματα την PD του πρωτοφειλέτη.
- 3) Χρηματοοικονομικές εξασφαλίσεις, ακίνητα, απαιτήσεις όπου η επίπτωση τους στην μείωση των κεφαλαιακών υποχρεώσεων υπολογίζεται μέσω της συμβολής τους στην μείωση του ποσοστού της τελικής ζημιάς λόγω αθέτησης. Η μείωση αυτή είναι ευθέως ανάλογη του ποσοστού κάλυψης

που προσφέρουν. Για τον υπολογισμό του σχετικού ποσοστού, η αξία των εξασφαλίσεων μειώνεται προηγουμένως σε συντηρητικότερα επίπεδα (πχ για τα χρεόγραφα με χρήση των γνωστών haircuts της τυποποιημένης μεθόδου).

7.2.2 Λειτουργικός Κίνδυνος

Τα βασικά αίτια των ζημιών είναι οι ενέργειες του ανθρώπινου παράγοντα (π.χ απάτες ή ανεπάρκεια προσωπικού λόγω κακής εκπαίδευσης και management), οι ανεπάρκεια εσωτερικών διαδικασιών (auditing, ασφαλείας), η δυσλειτουργία συστημάτων (πχ λόγω κακού σχεδιασμού) και τέλος τα εξωτερικά γεγονότα (π.χ. φυσικές καταστροφές) ΠΔΤΕ 2590/07.

I. Ο ρόλος του ανθρώπινου παράγοντα συνίσταται:

- 1) στην εσωτερική απάτη (Ζημιές από πράξεις που διαπράττονται με πρόθεση καταδολίευσης, υπεξαίρεσης περιουσιακών στοιχείων ή καταστρατήγησης κανονιστικών ή νομοθετικών διατάξεων ή πολιτικών της επιχείρησης με την εξαίρεση των περιπτώσεων που σχετίζονται με πρακτικές αντίθετες με τους κανόνες περί πολιτιστικής πολυμορφίας/διακριτικής μεταχείρισης, στις οποίες εμπλέκεται τουλάχιστον ένα μέρος της επιχείρησης),
- 2) εξωτερική απάτη (Ζημιές από πράξεις που διαπράττονται από τρίτο με πρόσθεση καταδολίευσης, υπεξαίρεσης περιουσιακών στοιχείων ή καταστρατήγησης κανονιστικών ή νομοθετικών διατάξεων),
- 3) θέματα ασφάλειας εργατικού δυναμικού και εργασιακών πρακτικών (Ζημιές από πράξεις αντίθετες από την εργατική νομοθεσία και τη νομοθεσία και τις συμβάσεις για την υγιεινή και την ασφάλεια, από πληρωμές αποζημιώσεων για σωματική βλάβη ή από πρακτικές αντίθετες με τους κανόνες περί πολιτιστικής πολυμορφίας/διακριτικής μεταχείρισης),
- 4) πελάτες προϊόντα και επιχειρηματικές πρακτικές (Ζημιές από ακούσια ή εξ αμελείας παράληψη εκπλήρωσης επαγγελματικής υποχρέωσης έναντι πελάτη -περιλαμβανομένων των απαιτήσεων εμπιστοσύνης και εντιμότητας – ή από τη φύση ή τα χαρακτηριστικά του προϊόντος)

II. Ο ρόλος εξωτερικών γεγονότων και δυσλειτουργίας συστημάτων συνίσταται:

- 1) Βλάβη σε ενσώματα περιουσιακά στοιχεία (Ζημιά από απώλεια ή βλάβη ενσώματων περιουσιακών στοιχείων λόγω φυσικών καταστροφών ή άλλων γεγονότων)
- 2) Διακοπή δραστηριότητας και δυσλειτουργία συστημάτων (Ζημιές από διακοπή επιχειρηματικής δραστηριότητας ή δυσλειτουργίας των συστημάτων)

III. Ο ρόλος των διαδικασιών – εκτέλεση, παράδοση και διαχείριση των διαδικασιών (Ζημιές από ανεπάρκειες στην επεξεργασία των συναλλαγών ή στην διαχείριση των διαδικασιών και από τις σχέσεις με τους εμπορικούς αντισυμβαλλομένους και τους πωλητές)

Για το λειτουργικό κίνδυνο απαιτείται θέσπιση κανόνων κεφαλαιακής επάρκειας για την ομαλή απορρόφηση σχετικών ζημιών και προώθηση εκσυγχρονισμού συστημάτων διαχείρισης λειτουργικών κινδύνων και ζητημάτων ασφάλειας τραπεζικών συστημάτων.

Μεθοδολογίες καθορισμού κεφαλαιακών υποχρεώσεων για το Λειτουργικό Κίνδυνος(Κ.Υ.)

- 1) Προσέγγιση του Βασικού Δείκτη $KY=15\% * (M.O)$ Ακαθάριστων Λειτουργικών Εσόδων 3ετίας, ήτοι των : Καθαρών εσόδων (τόκων+ προμηθειών) +Κερδών Χαρτοφυλακίου, Συναλλαγών και λοιπών εσόδων (Δεν περιλαμβάνονται τα έσοδα πώλησης επενδύσεων (πχ μετοχών εκ των Διαθέσιμων προς Πώληση), τα έκτακτα έσοδα και τα έσοδα από ασφαλιστικές εργασίες. Δεν αφαιρούνται επίσης οι προβλέψεις και τα λειτουργικά έξοδα)
- 2) Τυποποιημένη Προσέγγιση $KY=(M.O)$ Ακαθάριστων Λειτουργικών Εσόδων 3ετίας κατά τομέα τραπεζικής σταθμισμένων με αντίστοιχους κατά τομέα συντελεστές (από 12-18%)
- 3) Εξελιγμένες προσεγγίσεις (Εκτίμηση λειτουργικών ζημιών (αναμενόμενων και μη) βασισμένη στην χρήση αξιόπιστων εσωτερικών και εξωτερικών βάσεων δεδομένων ζημιών και κατόπιν έγκρισης Τραπεζής Ελλάδος)

Τυποποιημένη Προσέγγιση προτείνει συντελεστές Κεφ. Υποχρεώσεων (%) σε τομείς δραστηριότητας

Επενδυτική τραπεζική	Υπηρεσίες underwriting μετοχικών εκδόσεων συγχωνεύσεις –εξαγορές – συμβουλές	18
Διαπραγμάτευση και πωλήσεις τίτλων	Εκτέλεση εντολών για λογαριασμό πελατών και ίδιο όφελος –πράξεις διατραπεζικής	18
Λιανική Τραπεζική	Καταθέσεις – χορηγήσεις – εγγυήσεις	12
Εμπορική Τραπεζική	Καταθέσεις – χορηγήσεις – εγγυήσεις	15
Υπηρεσίες πληρωμών	Μεταφορά κεφαλαίων	18
Φύλαξη- διαχείριση	Υπηρεσίες θεματοφυλακής	15
Asset management	Διαχείριση χαρτοφυλακίων	12

Retail Brokerage	Λήψη /διαβίβαση εντολών σε πελάτες λιανικής και μικρομεσαίες επιχειρήσεις	12
------------------	---	----

Στη συνέχεια παρέχουμε ένα παράδειγμα για τον υπολογισμό του λειτουργικού κινδύνου

		ΣΥΝΤΕΛΕΣΤΕΣ ΣΤΑΘΜΙΣΗΣ	ΑΚΑΘΑΡΙΣΤΑ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΑ ΕΣΟΔΑ			ΣΤΑΘΜΙΣΜΕΝΑ ΑΚΑΘΑΡΙΣΤΑ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΑ ΕΣΟΔΑ		
			X-2	X-1	X	X-2	X-1	X
Επενδυτική τραπεζική	Υπηρεσίες underwriting μετοχικών εκδόσεων συγχωνεύσεις –εξαγορές – συμβουλές	18%	10	10	10	1,8	1,8	1,8
Διαπραγματεύση και πωλήσεις τίτλων	Εκτέλεση εντολών για λογαριασμό πελατών και ίδιο όφελος –πράξεις διατραπεζικής	18%	20	-60	30	3,6	-10,8	5,4
Λιανική Τραπεζική	Καταθέσεις – χορηγήσεις – εγγυήσεις	12%	-10	10	20	-1,2	1,2	2,4
Εμπορική Τραπεζική	Καταθέσεις – χορηγήσεις – εγγυήσεις	15%	20	20	30	3	3	4,5
Υπηρεσίες πληρωμών	Μεταφορά κεφαλαίων	18%	20	15	10	3,6	2,7	1,8
Φύλαξη- διαχείριση	Υπηρεσίες θεματοφυλακής	15%	10	-40	10	1,5	-6	1,5
Asset management	Διαχείριση χαρτοφυλακίων	12%	20	15	0	2,4	1,8	0
Retail Brokerage	Λήψη /διαβίβαση εντολών σε πελάτες λιανικής και μικρομεσαίες επιχειρήσεις	12%	0	20	30	0	2,4	3,6
			ΣΥΝΟΛΟ			ΣΥΝΟΛΟ		
			90	-10	140	14,7	-3,9	21
						ΔΙΟΡΘΩΣΗ ΑΡΝΗΤΙΚΩΝ ΠΟΣΩΝ		
						14,7	0	21
						Μέσος Όρος = Κεφαλαικές Απαιτήσεις		
						11,9		

Σημειώσεις

Τα κελιά με το χρώμα αυτό μπορούν να αλλάξουν για να είναι εφικτές πλήθος από ασκήσεις

Τα κελιά με το χρώμα αυτό είναι τύποι και αλλάζουν αυτόματα

Για την καλύτερη και ολοκληρωμένη κατανόηση της χρήσης των ανωτέρω στον υπολογισμό του δείκτη κεφαλαιακής επάρκειας μιας τράπεζας παρέχουμε το παρακάτω παράδειγμα:

ΑΝΑΛΥΣΗ ΠΙΣΤΩΤΙΚΟΥ ΚΙΝΔΥΝΟΥ					
Corporate Exposures					
PD	2,50%	R	0,1544		
LGD	45,00%	b	0,1028		
EAD	100,00	k	0,0977		
M	2,50	RWA	122,16	Κεφαλαιακές Απαιτήσεις	Σύνολο RWA
Αναμενόμενες ζημιές (EL):	1,13	Μη Αναμενόμενες ζημιές (UL)	12,83	13,95	132,87
Firm-size adjustment for small- and medium-sized entities (SME)					
PD	2,50%	R	0,1144		
LGD	45,00%	b	0,1028		
EAD	100,00	k	0,0747		
M	2,50	RWA	93,43	Κεφαλαιακές Απαιτήσεις	Σύνολο RWA
Αναμενόμενες ζημιές (EL):	1,13	Μη Αναμενόμενες ζημιές (UL)	9,81	10,94	104,15
	S	5			
Residential mortgage exposures					
PD	2,50%	R	0,1500		
LGD	45,00%	b	0,1028		
EAD	100,00	k	0,0805		
M		RWA	100,64	Κεφαλαιακές Απαιτήσεις	Σύνολο RWA
Αναμενόμενες ζημιές (EL):	1,13	Μη Αναμενόμενες ζημιές (UL)	10,57	11,69	111,35
Qualifying revolving retail exposures					
PD	2,50%	R	0,0400		
LGD	45,00%	b	0,1028		
EAD	100,00	k	0,0272		
M		RWA	33,98	Κεφαλαιακές Απαιτήσεις	Σύνολο RWA
Αναμενόμενες ζημιές (EL):	1,13	Μη Αναμενόμενες ζημιές (UL)	3,57	4,69	44,69

Other retail exposures					
PD	2,50%	R	0,0842		
LGD	45,00%	b	0,1028		
EAD	100,00	k	0,0487		
M		RWA	60,90	Κεφαλαιακές Απαιτήσεις	Σύνολο RWA
Αναμενόμενες ζημιές (EL):	1,13	Μη Αναμενόμενες ζημιές (UL)	6,39	7,52	71,61
Πιστωτικός Κίνδυνος				Κεφαλαιακές Απαιτήσεις	Σύνολο RWA
				59,73	568,82
Λειτουργικός Κίνδυνος					568,82
				Κεφαλαιακές Απαιτήσεις	Σύνολο RWA
				11,90	113,33
Πιστωτικός Κίνδυνος + Λειτουργικός Κίνδυνος				Κεφαλαιακές Απαιτήσεις	Σύνολο RWA
				71,63	682,16
Κίνδυνος από λοιπά στοιχεία ενεργητικού & Λοιποί Κίνδυνοι					682,16
				Κεφαλαιακές Απαιτήσεις	Σύνολο RWA
Λοιπά Στοιχεία ενεργητικού		300	100%	31,50	300,00
				Σύνολο	
				Κεφαλαιακές Απαιτήσεις	Σύνολο RWA
				103,13	982,16
		Κεφαλαιακό απόθεμα για λόγους συντήρησης (από 1.1.2019)	κεφάλαια	Δείκτης Κεφαλαιακής Επάρκειας	
Δείκτης Core Tier I	4,5%	2,5%	60	6,11%	
Δείκτης πρόσθετα Tier I	1,5%	8,5%	15	1,53%	
Συμπληρωματικά Ίδια Κεφάλαια Tier II	2,0%	2,0%	30	3,05%	
Συνολική κεφαλαιακή απαίτηση (βασικά + συμπληρωματικά ίδια κεφάλαια)	8,0%	10,5%	105	10,69%	
Σημειώσεις					
Τα κελιά με το χρώμα αυτό μπορούν να αλλάζουν για να είναι εφικτές πλήθος από ασκήσεις					
Τα κελιά με το χρώμα αυτό είναι τύποι και αλλάζουν αυτόματα					

Σημειώνεται ότι για τους αναλυτικούς υπολογισμούς ο αναγνώστης μπορεί να ανατρέξει στα αρχεία του Excel.

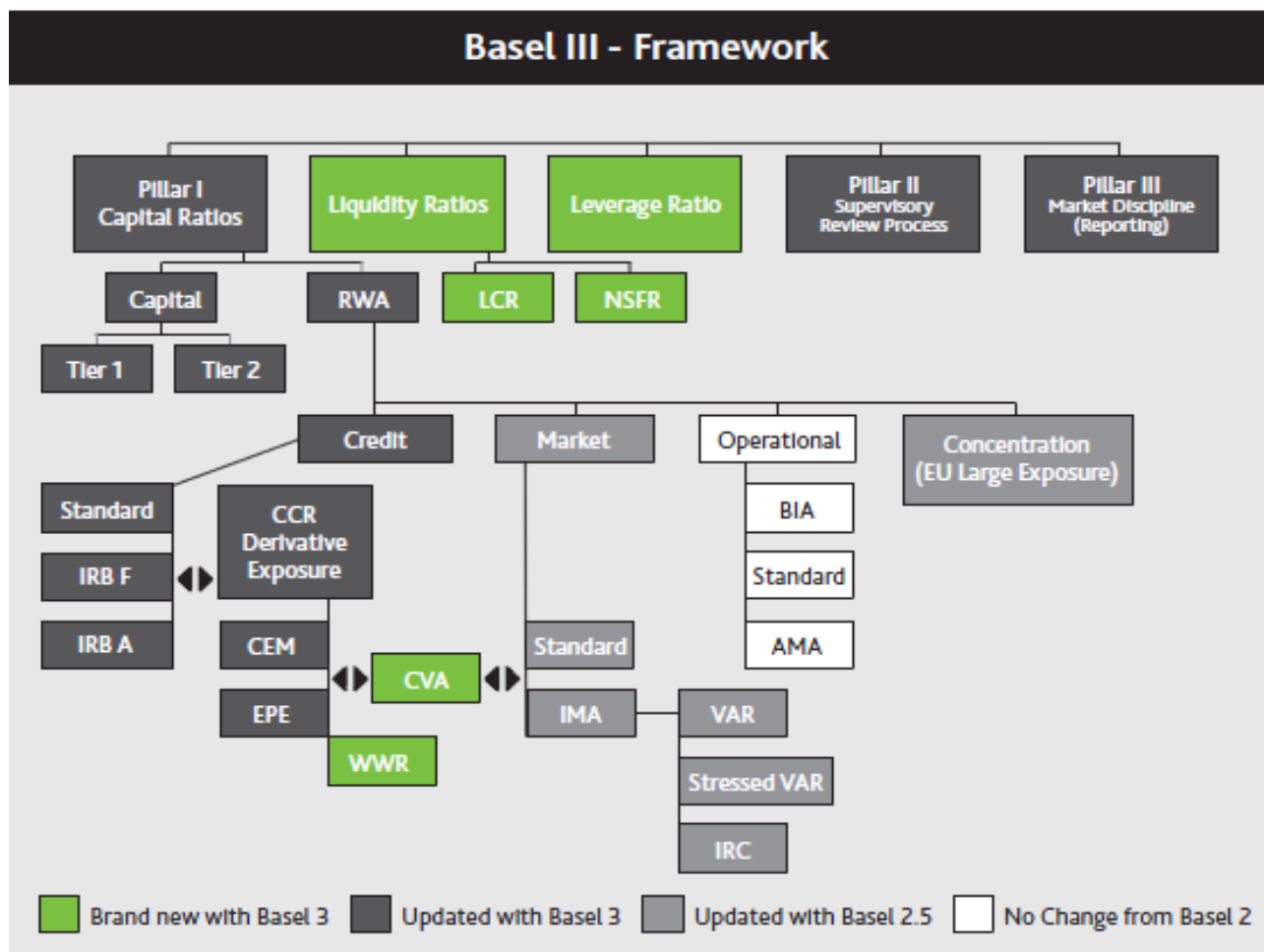
7.2.3 Βασιλεία III

Η πιστωτική κρίση κατάφερε ισχυρό πλήγμα στην αξιοπιστία και προβλεπτική ικανότητα εσωτερικών συστημάτων ratings των τραπεζών και των εξωτερικών rating agencies.

Έγιναν προσπάθειες νέας αναθεώρησης της Βασιλείας II με έμφαση στην ενίσχυση της εποπτείας των τιτλοποιήσεων των δανείων και πιστωτικών παραγώγων, αύξησης κεφαλαιακών υποχρεώσεων, επιβολής ανώτατου δείκτη δανειακής, επιβάρυνσης τραπεζικών ισολογισμών, αναθεώρησης του θεσμικού πλαισίου των λογιστικών προβλέψεων (ΔΛΠ 39) που άλλαξε εκ νέου με το IFRS9, επιβολής κανόνων εποπτείας της ρευστότητας και των των τραπεζικών συστημάτων.

Στόχος του νέου πλαισίου η αύξηση της ποιότητας και της ποσότητας των ιδίων κεφαλαίων των τραπεζών όπως επίσης και αύξηση της ρευστότητάς τους.

Η μείωση κινήτρων έναντι των τραπεζών να αναλαμβάνουν υπερβολικούς κινδύνους και δημιουργία επαρκών κεφαλαιακά αποθεμάτων.

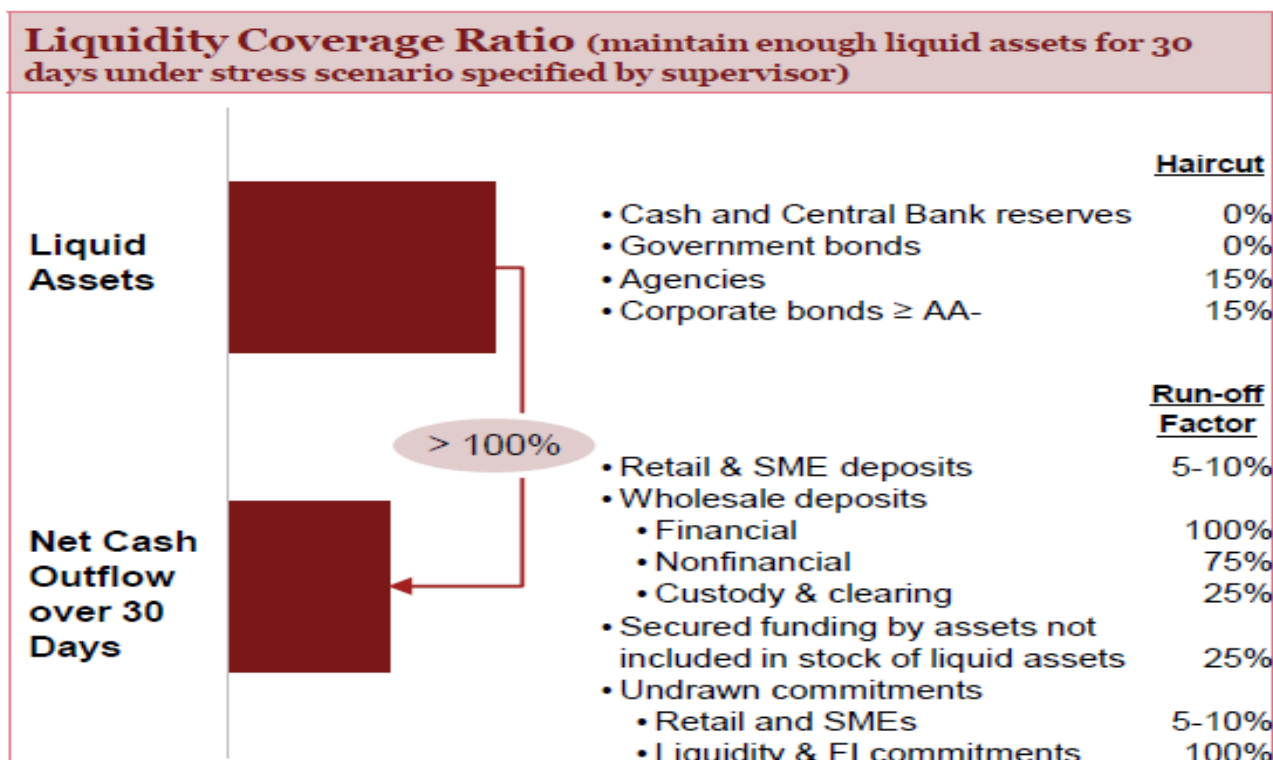
Το νέο πλαίσιο της Βασιλείας III εισάγει τους κάτωθι δείκτες ρευστότητας:

Δείκτης Κάλυψης Ρευστότητας Liquidity Coverage Ratio (LCR)

$$= \frac{\text{Απόθεμα υψηλής ρευστότητας περιουσιακά στοιχεία}}{\text{καθαρές ταμειακές ροές για 30 ημέρες έκτακτης περιόδου}}$$

$$= \frac{\text{Stock of highly liquid assets}}{\text{Net cash flow over a 30 – day stress period}} > 100\%$$

Με την καθιέρωση του εν λόγω ‘**Συντελεστή Κάλυψης Ρευστότητας**’ επιδιώκεται η διασφάλιση της ύπαρξης επαρκών, υψηλής ποιότητας ρευστοποιήσιμων στοιχείων του ενεργητικού, ώστε να καλυφθούν ληξιπρόθεσμες υποχρεώσεις.

PwC Financial Services Institute, ‘The New Basel III Framework: Navigating Changes in Bank Capital Management’, Oct 2010

Δείκτης σταθερής καθαρής χρηματοδότησης Net stable funding ratio (NSFR)

$$= \frac{\text{Διαθέσιμο ποσό σταθερής χρηματοδότησης}}{\text{Απαιτούμενο ποσό σταθερής χρηματοδότησης}}$$

$$= \frac{\text{Available amount of stable funding}}{\text{Required amount of stable funding}} > 100\%$$

Ο σκοπός του NSFR είναι να περιορίσει τις βραχυπρόθεσμες αναντιστοιχίες ρευστότητας και να ενθαρρύνει τη χρήση μιας πιο μακροπρόθεσμης χρηματοδότησης. Με την καθιέρωση του εν λόγω **Συντελεστή καθαρής σταθερής χρηματοδότησης** επιδιώκεται, η δημιουργία κινήτρων στις τράπεζες να χρησιμοποιούν σταθερές πηγές για τη χρηματοδότηση των περιουσιακών τους στοιχείων (περιλαμβανομένων των δανείων), η διάρκεια των οποίων υπερβαίνει το έτος.

Συστατικά Στοιχεία Αριθμητή του Δείκτη NSFR

- 1) Capital (including Tier 1& Tier 2) 100%
- 2) Preference shares not included in Tier 2 that an effective maturity of one year and more 100%
- 3) Secured and unsecured borrowing with an effective maturity of one year or more 100%
- 4) Stable deposits (as defined in LCR) and/or term deposits with a residual maturity of less than one year from retail and small business customers 90%
- 5) Less stable deposits (as defined in LCR) and/or term deposits with residual maturity of less than one year provided by retail and small business customers 80%
- 6) Unsecured wholesale funding, demand deposits and/or term deposits provided by non-financial corporates, sovereigns, central banks and public sector entities 50%
- 7) All other funding (including inter-bank) 0%
- 8) Cash immediately available to meet obligations and not held for planned use 0%
- 9) Unencumbered short-term unsecured instruments and transactions with a maturity of under one year 0%
- 10) Unencumbered securities with a remaining maturity of under one year 0%
- 11) Unencumbered securities held where the institution has an offsetting reverse repurchase transaction on the same security 0%
- 12) Unencumbered loans to financial entities with a maturity of less than one year 0%
- 13) Unencumbered marketable securities with a maturity of one year or greater issued or guaranteed by sovereigns, central banks or multi-lateral development banks risk-weighted 0% under the Basel standardized approach 5%
- 14) Unencumbered corporate bonds or covered bonds rated AA- or better with residual maturity of one year or greater constituting Level 2 assets for the purposes of the LCR 20%
- 15) Unencumbered marketable securities with a maturity of one year or greater issued or guaranteed by sovereigns, central banks or public sector entities risk-weighted 20% under the Basel standardized approach constituting Level 2 assets for purposes of the LCR 20%
- 16) Unencumbered gold 50%
- 17) Unencumbered equities not issued by a financial institution or its affiliates if listed and included in a large cap market index 50%
- 18) Unencumbered corporate bonds and covered bonds not issued by financial institutions or their affiliates (except in the case of covered bonds) rated A+ to A- and traded in large, deep and active markets 50%
- 19) Unencumbered loans to non-financial corporates, sovereigns, central banks and public sector entities with a maturity of less than one year 50%

- 20) Unencumbered residential mortgages of any maturity eligible for a 35% risk weight under Basel II standardized approach 65%
- 21) Other unencumbered loans, excluding loans to financial institutions, with a remaining maturity of one year or greater and risk-weighted 35% or lower under the Basel II standardized approach 65%
- 22) Unencumbered loans to retail customers and small businesses with maturity of less than one year 85%
- 23) All other loans and assets 100%

24) Προσαρμογές αποτίμησης πιστοληπτικής ικανότητας (CVA)

Σε όρους υπολογισμού των σταθμισμένων ως προς τον κίνδυνο στοιχείων ενεργητικού, βασική καινοτομία της Βασιλείας III βρίσκεται στην απαιτούμενη ποσότητα κεφαλαίου για προσαρμογές CVAs στα εξω-χρηματιστηριακά παράγωγα. Το τελευταίο μετρά την διαφορά μεταξύ της αξίας ενός χαρτοφυλακίου χωρίς κίνδυνο αντισυμβαλλομένου και της αξίας του ίδιου ακριβώς χαρτοφυλακίου όταν λαμβάνεται υπόψη η πιθανότητα αθέτησης αντισυμβαλλομένου.

Πραγματικά αναμενόμενα θετικά ανοίγματα (EEPE), WWR

Ο γενικός κίνδυνος δυσμενούς συσχέτισης εμφανίζεται όταν η πιστοληπτική ικανότητα των αντισυμβαλλομένων συσχετίζεται θετικά με τους γενικούς παράγοντες κινδύνου της αγοράς. Κατά τη διάρκεια της οικονομικής κρίσης διαπιστώθηκε ότι τα ανοίγματα έναντι αντισυμβαλλομένων αυξάνονταν ακριβώς όταν η πιστοληπτική τους ικανότητα επιδεινωνόταν. Για την αντιμετώπιση αυτού του ζητήματος, η BCBS απαιτεί από τις τράπεζες να υπολογίζουν τον πιστωτικό κίνδυνο αντισυμβαλλομένου (counterparty credit risk - CCR), χρησιμοποιώντας παραμέτρους υπό συνθήκες πίεσης.

Βασιλεία III και η Χρηματοοικονομική Κρίση Δημιουργία Αποθεματικών κεφαλαίων

	Tier I Σύνολο βασικών ιδίων κεφαλαίων	Core Tier I Κύρια στοιχεία βασικών ιδίων κεφαλαίων	Tier II Συμπληρω ματικά Ίδια Κεφάλαια	Συνολική κεφαλαιακή απαίτηση (βασικά + συμπληρωματικά ίδια κεφάλαια)
Ελάχιστα ίδια κεφάλαια (από 1.1.2015)	6% (από 4%)	4,5% (από 2%)	Max 2%	8% (αμετάβλητο)

Κεφαλαιακό απόθεμα για λόγους συντήρησης (από 1.1.2019)	2,5% (νέο)			2,5%
Άθροισμα 1 και 2 (από 1.1.2019)	8,5%	7%		10,5%
Αντικυκλικό κεφαλαιακό απόθεμα (από 1.1.2019)	0 – 2,5% (νέο)			
Τράπεζες συστημικά σημαντικές	2%			

Οι βασικοί κανόνες της Βασιλείας III και οι διαφορές με τη Βασιλείας II

Tier 1

Βασιλεία II : Δείκτης Tier 1 = 4% Δείκτης Core Tier 1 = 2%

Βασιλεία III: Δείκτης Tier 1 = 6% Δείκτης Core Tier 1 = 4,5%

(πριν το 2013 το Core Tier 1 = 2%, την 1η Ιανουαρίου 2013 = 3,5%, την 1η Ιανουαρίου 2014 = 4% και την 1η Ιανουαρίου 2015 = 4,5%)

Capital Conservation Buffer («μαξιλάρι»)

Βασιλεία II : Δεν υπάρχει μαξιλάρι

Βασιλεία III: Ενα περαιτέρω 2,5% στο Tier 1

(πριν το 2016 =0%, την 1η Ιανουαρίου 2016 = 0,625%, την 1η Ιανουαρίου 2017 = 1,25%, την 1 Ιανουαρίου 2018 = 1,875%, την 1η Ιανουαρίου 2019=2,5%)

Countercyclical Capital Buffer (αντικυκλικά κεφαλαιακά αποθέματα)

Βασιλεία II : Δεν υπάρχει CCB

Βασιλεία III: Ενα περαιτέρω μαξιλάρι της τάξης του 0%-2,5% των ιδίων κεφαλαίων, θα πρέπει να τηρείται εάν το «ζητούν» οι συνθήκες της αγοράς. Όταν για παράδειγμα, οι πιστωτικές αγορές βρίσκονται σε άνηση, τότε οι τράπεζες οφείλουν να κτίσουν ένα ξεχωριστό μαξιλάρι, το «countercyclical buffer». Οι εθνικές ρυθμιστικές αρχές είναι υπεύθυνες να αποφασίσουν πότε η οικονομία έχει μπει σε τέτοια φάση, και αυτό αποτελεί μία προσπάθεια επιβράδυνσης του δανεισμού όταν οι πιστωτικές αγορές απειλούνται με υπερθέρμανση, έτσι ώστε να αποφευχθεί η δημιουργία φούσκας. (πριν το 2016 = 0%, την 1η Ιανουαρίου 2016= 0,625%, την 1η Ιανουαρίου 2017 = 1,25%, την 1 Ιανουαρίου 2018= 1,875%, την 1η Ιανουαρίου 2019=2,5%).

7.3 Προβλέψεις δανείων

Σε ετήσια βάση με τις παραπάνω αναφερόμενες πρόνοιες οι τράπεζες από τα κέρδη της χρήσης παρακρατούν μέσω της χρέωσης ενός ειδικού εξόδου για το σχηματισμό προβλέψεων συνήθως κωδικός 68 το υπολογισθέν ποσό και πιστώνουν ένα αποθεματικό κεφάλαιο προβλέψεων συνήθως λογαριασμός 44.

Με την εφαρμογή του IFRS 9 λογιστικά οι προβλέψεις διακρίνονται σε γενικές προβλέψεις και ειδικές προβλέψεις με μια μεθοδολογία που έρχεται αρκετά σε σχέση με τον υπολογισμό με τη Βασιλεία II.

Η χρήση των σχηματισμένων προβλέψεων συνίσταται στην μείωση του πιστωτικού κινδύνου που αντιμετωπίζουν τράπεζες αλλά και επιχειρήσεις όταν αυτές σχηματίζονται για τα νομισματικά τους μέσα ή για τις εμπορικές απαιτήσεις τους. Μια άλλη χρήση είναι η μείωση των ζημιών από απομείωση των νομισματικών μέσων μέσω της χρησιμοποίησης των σχηματισμένων προβλέψεων αντί των ζημιών της χρήσης ειδικά δε αν είχαν κρατηθεί για το συγκεκριμένο νομισματικό μέσο σε πρότερο χρόνο και είχαν βαρύνει τα αποτελέσματα με την υποψία αθέτησης πληρωμής που καλύφθηκε με σχηματισμένη πρόβλεψη.

7.4 Απομείωση Δανείων

Η μείωση της απαίτησης από την Τράπεζα ενός δανείου χωρίς την διαμεσολάβηση του πελάτη καλείται απομείωση του δανείου. Για τη διαδικασία αυτή παρέχουμε το παρακάτω παράδειγμα:

Απομείωση ΔΑΝΕΙΩΝ			
Η τράπεζα ΚΑΠΑ διαπιστώνει ότι ο πελάτης της Χ έχει πρόβλημα την 30/9/20	8%	αρχικό επιτόκιο	
το ληξηπρόθεσμο χρέος του πελάτη ανέρχεται στο ποσό των 800.000,00		παρούσα αξία	
Δέχεται να καταβάλει άμεσα	30/9/20	100.000,00	100.000,00
	30/9/21	300.000,00	277.777,78
	30/9/22	300.000,00	257.201,65
ποιες οι εγγραφές για να συνταχθούν οι οικονομικές καταστάσεις της 30/9/20	700.000,00		634.979,42
	31/12/20		
Υπόλοιπο δανείου μετά την απομείωση	634.979,42	Ζημιά απομείωσης	165.020,58

Η τράπεζα θα κάνει τις παρακάτω εγγραφές για την απομείωση για την εμφάνιση του δανείου στα ρυθμιζόμενα δάνεια (ειδική απαίτηση του κανονιστικού πλαισίου της Βασιλείας) και την πληρωμή της πρώτης δόσης καθώς και της εγγραφής για το κλείσιμο της χρήσης με τους δεδουλευμένους τόκους.

Ημερολόγιο	ΧΡΕΩΣΗ	ΠΙΣΤΩΣΗ
------------	--------	---------

30/9/20		
Ζημία από απομείωση Δανείων ή σχηματισμένη πρόβλεψη	165.020,58	
Χορηγήσεις - Δάνεια		165.020,58
Δάνεια Ρυθμισμένα	634.979,42	
Χορηγήσεις - Δάνεια		634.979,42
Ταμείο ή Καταθέσεις	100.000,00	
Δάνεια Ρυθμισμένα		100.000,00
31/12/20		
Δεδουλευμένοι Τόκοι Ρυθμισμένων Δανείων	10.787,53	
Τόκοι Έσοδα Ρυθμισμένων Δανείων		10.787,53

Σημειώνεται ότι για τους αναλυτικούς υπολογισμούς ο αναγνώστης μπορεί να ανατρέξει στα αρχεία του Excel.

8. Συμμετοχές σε άλλες επιχειρήσεις

Σημαντικό τμήμα του ενεργητικού στις σημερινές επιχειρήσεις κατέχουν οι επενδύσεις σε μετοχές άλλων εταιρειών. Οι επενδύσεις αυτές αναλύονται σε βραχυπρόθεσμες και μακροπρόθεσμες .

Ως βραχυπρόθεσμες χαρακτηρίζονται οι επενδύσεις σε μετοχές που καταχωρούνται στο κυκλοφορούν ενεργητικό εφόσον έχουν εξής χαρακτηριστικά : α) οι μετοχές να είναι εύκολα ρευστοποιήσιμες, β) Η επιχείρηση να έχει την πρόθεση να χρησιμοποιήσει τις μετοχές όπως και τα υπόλοιπα στοιχεία που ανήκουν στο κεφάλαιο κίνησης της επιχείρησης.

Αν οι επενδύσεις σε μετοχές δεν εμφανίζουν τα παραπάνω χαρακτηριστικά, τότε καταγράφονται στις μακροπρόθεσμες τοποθετήσεις τις οποίες αναλύουμε παρακάτω.

Συμμετοχές σε άλλες επιχειρήσεις ονομάζονται οι τοποθετήσεις σε μετοχές Α.Ε, εταιρικά μερίδια Ε.Π.Ε, και εταιρικές μερίδες άλλων εταιρειών (Ο.Ε, Ε.Ε. κ.τ.λ.) τα οποία αντιπροσωπεύουν τουλάχιστον το 10% του κεφαλαίου των αποκτώμενων επιχειρήσεων, και ο σκοπός είναι η μακροπρόθεσμη κατοχή τους. Διακρίσεις των συμμετοχών σε άλλες επιχειρήσεις:.

ΣΥΜΜΕΤΟΧΕΣ: Ορίζονται τα δικαιώματα συμμετοχής στο κεφάλαιο άλλων επιχειρήσεων, οποιασδήποτε νομικής μορφής, τα οποία αντιπροσωπεύουν ποσοστό τουλάχιστον 10% του κεφαλαίου των επιχειρήσεων αυτών και αποκτώνται με σκοπό διαρκούς κατοχής τους (αρθ. 42^ε παρ. 5 και Ε.Γ.Α.Σ. παρ. 2.2.1 12, περίπτωση 1).

- Συμμετοχές σε θυγατρικές
- Συμμετοχές σε λοιπές επιχειρήσεις
- Τίτλοι με χαρακτήρα ακινητοποιήσεων: Είναι οι μετοχές που αντιπροσωπεύουν κεφάλαιο της εκδότριας κάτω του 10% και δεν είναι χρεόγραφα.
- Χρεόγραφα: Είναι οι μετοχές που αντιπροσωπεύουν κεφάλαιο της εκδότριας κάτω του 10% και υπάρχει πρόθεση και ευχέρεια ρευστοποίησης.

Μέθοδοι Αποτίμησης συμμετοχών

Μέθοδος του Κόστους Κτήσης (Cost Method):

Σύμφωνα με τη μέθοδο αυτή η επιχείρηση που κατέχει μετοχές ή μερίδια συμμετοχής στο κεφάλαιο μιας εταιρίας, εμφανίζει την αξία τους στα βιβλία της στο κόστος που τα απέκτησε. Σε περίπτωση που η επιχείρηση κατά τη διάρκεια της χρήσης έκανε αγορές μετοχών σε διαφορετικές χρονικές περιόδους και με διαφορετικές τιμές κατά το τέλος της χρήσεως προσδιορίζεται η αξία κτήσεις είτε με τη μέθοδο του σταθμικού μέσου, είτε της L.I.F.O., είτε της F.I.F.O.

Μειονέκτημα της μεθόδου αυτής αποτελεί ότι αδυνατεί να πληροφορήσει το πραγματικό ύψος της απόδοσης της επένδυσης και της λογιστικής της αξίας των συμμετοχών.

Μέθοδος της Καθαρής θέσης (Equity Method):

Σύμφωνα με τη μέθοδο αυτή το χρόνο απόκτησης μιας συμμετοχής, αυτή καταχωρείται λογιστικά στο κόστος κτήσης και στη συνέχεια στο τέλος κάθε χρήσης το κόστος αναπροσαρμόζεται σύμφωνα με τη μεταβολή της καθαρής θέσης και το ποσοστό συμμετοχής στην άλλη εταιρία.

Η μέθοδο αυτή έχει σαφέστατα το πλεονέκτημα της συνεχούς ενημέρωσης και παρακολούθησης της λογιστικής αξίας των συμμετοχών, αλλά εκ νέου η πληροφόρηση της αμφισβητείται καθώς η λογιστική καθαρή θέση δεν αποδίδει την πραγματική αξία της επιχείρησης καθότι δεν υπολογίζονται πιθανά οφέλη φήμης και πελατείας. Επιπρόσθετα η λογιστική καθαρή θέση θα διαφέρει από την τρέχουσα χρηματιστηριακή αξία της επιχείρησης. Τέλος το σημαντικότερο μειονέκτημα αποτελεί το γεγονός ότι, η εταιρία που κατέχει τη συμμετοχή οφείλει να αυξάνει την αξία της κάθε φορά που ανεβαίνει η λογιστική καθαρή θέση της συμμετοχής και να επηρεάζει θετικά τα αποτελέσματα της με έσοδα που δεν είναι σίγουρο πως θα αποκομίσει.

Περιγραφή λογιστικής παρακολούθησης συμμετοχών

Ακολουθώντας τις αντιλήψεις που επικρατούν, η αντιμετώπιση των επενδύσεων σε μετοχές άλλων εταιριών παραθέτοντας τα εξής:

	Επένδυση	Χαρακτηριστικά	Λογιστική αντιμετώπιση
1	Χωρίς σημαντική επιρροή & έλεγχο, Κατοχή μετοχών χωρίς ψήφο	-	Cost Method
2	Χωρίς σημαντική επιρροή & έλεγχο, Κατοχή μετοχών με ψήφο	<20%	Cost Method

3	Με σημαντική επιρροή & χωρίς έλεγχο, Κατοχή μετοχών με ψήφο	από 20% έως 50%	Equity Method
4	Πλειοψηφικές συμμετοχές που δεν περιλαμβάνονται στις Ε.Ο.Κ	>50%	Equity Method
5	Πλειοψηφικές συμμετοχές που προσφέρονται για ενοποίηση	>50%	Κατάρτιση Ενοποιημένων Οικονομικών Καταστάσεων

Επιπρόσθετα παραθέτουμε τον παρακάτω πίνακα

Ownership percentage	Required accounting method	Balance sheet	Income statement
Held-to-maturity bonds or equities w/ no public market	Cost	Report investments at cost plus (less) unamortized premium (discount)	Income is interest received minus (plus) amortization of premium (discount)
< 20% and marketable “Passive”	Market	Investment reported at FMV	Change in FMV is either in OCI (AFS) Income (Trading) Dividends are income

20 – 50 % “Significant Influence”	Equity	Report investments at cost – dividends received $\pm$ proportionate share of investee income	Dividends reported as reduction of investment Report income equal to proportionate share of investee profits
> 50% “Control”	Consolidate	Report balance sheet of subsidiary together w/ parent	Report income statement of subsidiary together w/ parent

Σε σχέση με τους ομίλους επιχειρήσεων υπάρχουν και οι ποιά κάτω έννοιες:

ΜΗΤΡΙΚΗ: Είναι η επιχείρηση που έχει πλειοψηφική συμμετοχή σε μια ή περισσότερες θυγατρικές επιχειρήσεις και ασκεί έλεγχο σ αυτές.

ΘΥΓΑΤΡΙΚΗ: Είναι η επιχείρηση που ελέγχεται από μια ή περισσότερες μητρικές.

ΣΥΓΓΕΝΗΣ: Χαρακτηρίζεται η επιχείρηση στην οποία το κεφάλαιο συμμετέχει με ποσοστό τουλάχιστον 10% μια άλλη επιχείρηση, η οποία ασκεί ουσιώδη επιρροή στη διαχείριση και την οικονομική πολιτική της πρώτης. Σύμφωνα με το I.A.S 28 η ουσιώδη επιρροή υπάρχει όταν:

1. Εκπροσωπείται στο Δ.Σ. ή άλλο παρόμοιο όργανο της συγγενούς.
2. Συμμετέχει στις διαδικασίες χάραξης της πολιτικής της συγγενούς
3. Υπάρχουν σημαντικές συναλλαγές μεταξύ τους.
4. Ανταλλάσσονται διευθυντικά στελέχη
5. Παρέχονται σημαντικές τεχνικές πληροφορίες.

Σύμφωνα με την ελληνική νομοθεσία (αρθ. 106 παρ. 1) η άσκηση ουσιώδους επιρροής υπάρχει όταν μια επιχείρηση συμμετέχει σε μια άλλη με ποσοστό μεγαλύτερο του 20% του κεφαλαίου ή των δικαιωμάτων ψήφου.

ΟΜΙΛΟΣ: Είναι το σύνολο των εταιριών που συνδέονται μεταξύ τους με τους παραπάνω τρόπους. Δηλαδή ο όμιλος επιχειρήσεων αποτελείται από μια μητρική και τις θυγατρικές ή εξαρτημένες ή συνδεδεμένες επιχειρήσεις της. Επιπρόσθετα όπως τονίσαμε και προηγουμένως αποτελείται και από το σύνολο των εταιριών που βρίσκονται από κοινή διεύθυνση.

ΜΕΙΩΨΗΦΙΑ: Είναι το κομμάτι της καθαρής θέσης μαζί με τα αποτελέσματα μιας θυγατρικής επιχείρησης που αναλογεί στους μετόχους που δεν ανήκουν στον όμιλο επιχειρήσεων.

ΕΛΕΓΧΟΣ: Είναι η δύναμη να κατευθύνεται η οικονομική και επιχειρηματική πολιτική μιας οικονομικής μονάδας, ούτως ώστε να προκύπτουν οφέλη από τις δραστηριότητες της.

ΙΔΙΑΙΤΕΡΕΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ: Είναι οι οικονομικές καταστάσεις που παρουσιάζονται από μια μητρική, έναν επενδυτή σε μια συγγενή ή σε μια κοινοπραξία στην οποία οι επενδύσεις λογιστικοποιούνται στη βάση του άμεσου συμμετοχικού δικαιώματος, παρά στη βάση των απεικονιζόμενων αποτελεσμάτων και της καθαρής περιουσίας των εκδοτριών

8.1 Συμμετοχές σε θυγατρικές (Investments in Subsidiaries)

Θυγατρικές εταιρίες είναι οι εταιρίες στις οποίες η μητρική εταιρία ασκεί έλεγχο άμεσα ή έμμεσα μέσω άλλων θυγατρικών εταιριών κατέχοντας άνω του 50% των δικαιωμάτων ψήφου¹. Για να καθοριστεί εάν μια μητρική εταιρία ασκεί έλεγχο σε μια θυγατρική εταιρεία, λαμβάνεται υπόψη η ύπαρξη και η επιρροή των δυνητικών δικαιωμάτων ψήφου που είναι άμεσα εξασκήσιμα ή μετατρέψιμα². Οι θυγατρικές εταιρίες ενοποιούνται με τη μέθοδο της πλήρους ενοποίησης από την ημερομηνία που αποκτάται ο έλεγχος και παύουν να ενοποιούνται κατά την ημερομηνία που η μητρική εταιρία δεν ασκεί πλέον τον έλεγχο. Στις θυγατρικές εταιρείες περιλαμβάνονται και οι εταιρείες ειδικού σκοπού στις οποίες η μητρική εταιρία ασκεί έλεγχο.

Η λογιστική μέθοδος εξαγοράς (purchase method of accounting) χρησιμοποιείται για την λογιστικοποίηση των εξαγορών θυγατρικών της μητρικής εταιρίας. Το κόστος εξαγοράς ορίζεται ως το τίμημα που καταβλήθηκε μαζί με τα έξοδα που σχετίζονται άμεσα με την εξαγορά. Τα αναγνωριζόμενα στοιχεία ενεργητικού και υποχρεώσεων, καθώς και οι ενδεχόμενες υποχρεώσεις της εξαγοραζόμενης εταιρείας, επιμετρώνται αρχικά σε εύλογες αξίες κατά την ημερομηνία της εξαγοράς. Το μέρος του κόστους της εξαγοράς που υπερβαίνει την εύλογη αξία των αναλογούντων, στους μετόχους της μητρικής, ιδίων κεφαλαίων της εξαγοραζόμενης εταιρείας, καταχωρείται ως υπεραξία στα άυλα στοιχεία ενεργητικού. Στην περίπτωση όπου το κόστος εξαγοράς είναι μικρότερο της εύλογης αξίας των αναλογούντων στους μετόχους της μητρικής εταιρίας ιδίων κεφαλαίων της εξαγοραζόμενης εταιρείας, τότε η διαφορά αναγνωρίζεται ως έσοδο απευθείας στα αποτελέσματα. Για τον καθορισμό της εύλογης αξίας των στοιχείων ενεργητικού και υποχρεώσεων, καθώς και των ενδεχόμενων υποχρεώσεων των πρωτοενοποιούμενων εταιριών, χρησιμοποιείται η μέθοδος κατανομής του κόστους αγοράς (purchase price allocation method)³.

Οι Συμμετοχές σε συνδεδεμένες επιχειρήσεις: Σύμφωνα με το αρθ. 42^ε, παρ. 5 συνδεδεμένες επιχειρήσεις είναι εκείνες μεταξύ των οποίων υπάρχει σχέση μητρικής προς θυγατρικής επιχείρησης.

¹ A Guide through International Financial Reporting Standards (IFRSs), 2007 issued by the International Accounting Standard Board IASC – International Accounting Standard 27 “Consolidated and Separate Financial Statements ” pp 1297 – 1324 paragraph 4.

² International Accounting Standard 27 “Consolidated and Separate Financial Statements ” pp 1297 – 1324 paragraph 13.

³³ A Guide through International Financial Reporting Standards (IFRSs), 2007 issued by the International Accounting Standard Board IASC – International Financial Reporting Standards 3 “Business Combinations ” pp 271 – 398 paragraph 14, 24, 51, 56.

Αυτή η σχέση υφίσταται όταν:

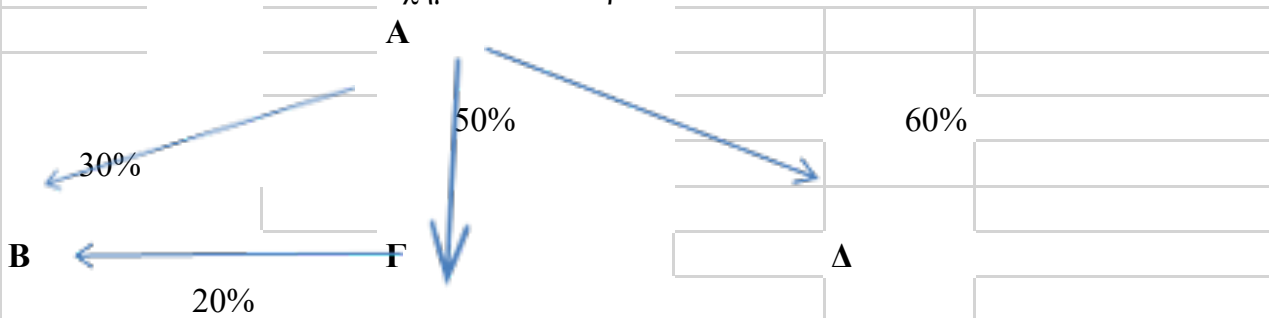
1. Έχει την πλειοψηφία του κεφαλαίου ή των δικαιωμάτων ψήφου της θυγατρικής,
2. Ελέγχει την πλειοψηφία των δικαιωμάτων ψήφου της θυγατρικής ύστερα από συμφωνία με μετόχους της εταιρίας,
3. Συμμετέχει στο κεφάλαιο μιας εταιρίας και έχει το δικαίωμα άμεσα ή έμμεσα μέσω τρίτων, να διορίζει ή να παύει τη πλειοψηφία των μελών της διοίκησης της εταιρίας αυτής,
4. Ασκεί δεσπόζουσα επιρροή σε μια άλλη εταιρία. Δεσπόζουσα επιρροή υπάρχει όταν η μητρική διαθέτει είτε έμμεσα μέσω τρίτων, είτε άμεσα τουλάχιστον το 20% του κεφαλαίου ή των δικαιωμάτων ψήφου της θυγατρικής και ταυτόχρονα ασκεί κυριαρχική επιρροή στη διοίκηση ή στη λειτουργία της.

8.2 Άμεσα και έμμεσα ποσοστά συμμετοχής και η δημιουργία Ομίλων Επιχειρήσεων

Μια μητρική επιχείρηση μπορεί να έχει άμεση συμμετοχή σε μια θυγατρική δηλαδή κατοχή από την μητρική μετοχών της θυγατρικής ή να την ελέγχει έμμεσα μέσω άλλης θυγατρικής. Στις περιπτώσεις εμμέσων συμμετοχών έχει παρατηρηθεί ότι η μητρική εταιρεία ελέγχει την θυγατρική πολλές φορές με πολύ μικρό άμεσο και έμμεσο ποσοστό συμμετοχής γιατί εισέρχονται οι μειοψηφίες από τις ανιούσες θυγατρικές. Το έμμεσο ποσοστό υπολογίζεται με τον πολλαπλασιασμό των επιμέρους ποσοστών της πλειοψηφίας δηλαδή της μητρικής στις θυγατρικές και των θυγατρικών προς τα κάτω σε άλλες θυγατρικές. Οι Όμιλοι επιχειρήσεων που παράγονται είναι κυκλικής ή πυραμιδοειδούς μορφής.

Στη συνέχεια παρέχουμε μια σειρά από υπολογισμούς από τους απλούς στο πιο σύνθετους:

α. Η εταιρία Α συμμετέχει στην εταιρία Β με ποσοστό 30%, στην εταιρία Γ με 50%, στην εταιρία Δ με ποσοστό 60%. Επιπρόσθετα στην εταιρία Β συμμετέχει η Γ με 20%. Άρα σχηματικά τα παραπάνω αποδίδονται:

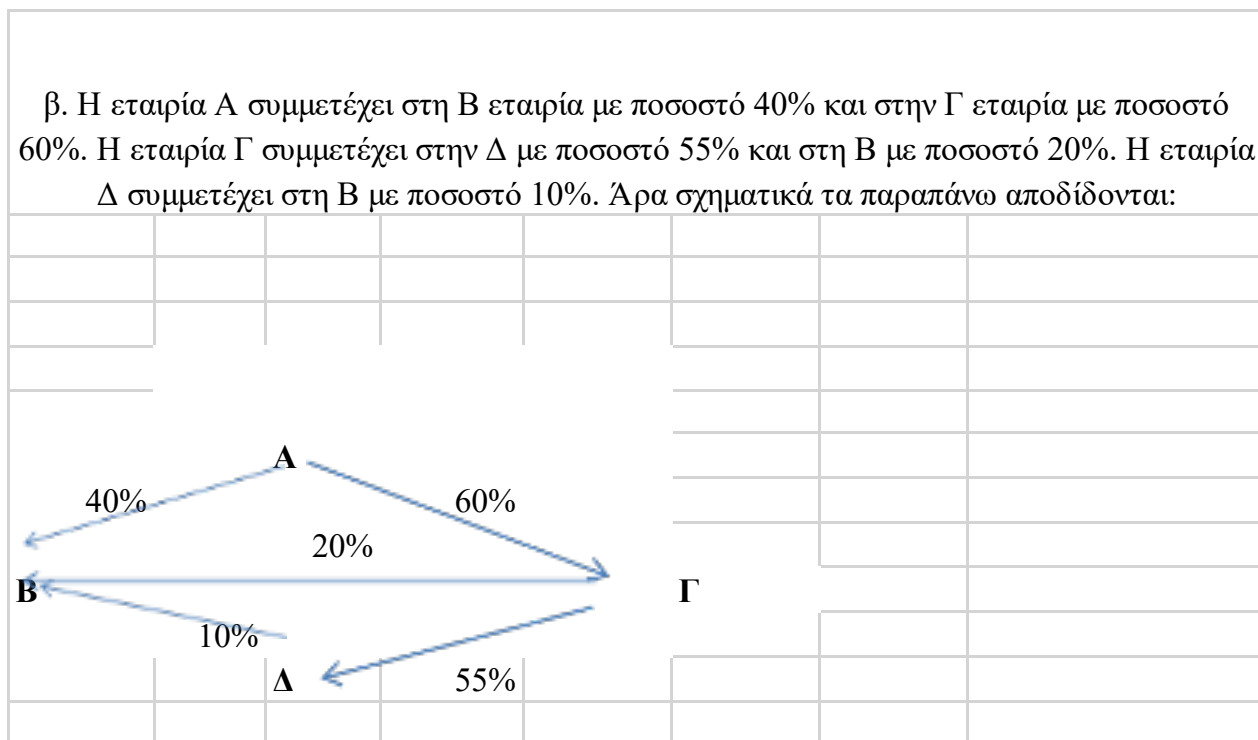

Και οι τέσσερις επιχειρήσεις είναι συνδεδεμένες, η Α είναι η μητρική και οι υπόλοιπες οι θυγατρικές αυτής. Συγκεκριμένα ελέγχει την Γ και τη Δ άμεσα και την Β έμμεσα.

	A	B	Γ	Δ
A			30%	50%
B				60%
Γ		20%		

Δ			
A Δικαιώματα Ψήφου	50%	50%	60%
Majority	40%	50%	60%
Minority	60%	50%	40%

Σε σχέση με τη διοίκηση του ομίλου έχει δικαιώματα ψήφου σε όλες τις ΓΣ πάνω από 50% άρα είναι όμιλος. Στη Β έχει άμεσα 30% και έμμεσα μέσω της Γ $50\% \cdot 20\% = 10\%$ άρα συνολικά 40% αλλά διοικητικά την ελέγχει αφού ελέγχει την Γ η οποία δίνει εντολή στον εκπρόσωπό της στη ΓΣ της Β να ψηφίσει με το 20% των μετοχών που κατέχει ότι και ο εκπρόσωπος της Α που κατέχει άλλο ένα 30% άρα έχουν την πλειοψηφία στη ΓΣ της Β.

	A	B	Γ	Δ
A		40%	60%	0%
B				
Γ		20%		55%
Δ		10%		
A Δικαιώματα Ψήφου		70%	60%	55%
Majority		55%	60%	33%
Minority		45%	40%	67%

Το ίδιο συμβαίνει και στο παράδειγμα αυτό. Τί γίνεται όμως στην περίπτωση όπου δημιουργούνται αμοιβές συμμετοχές μεταξύ των εταιρειών του ομίλου. Σε τέτοιες περιπτώσεις έχουμε υπολογιστικά κυκλικές αναφορές και η λύση βρίσκεται είτε με λύση συστήματος εξισώσεων με αντικατάσταση είτε με την άλγεβρα των μητρών.

ΕΙΔΙΚΕΣ ΠΕΡΙΠΤΩΣΕΙΣ ΑΜΟΙΒΑΙΩΝ ΣΥΜΜΕΤΟΧΩΝ											
Περιπτώσεις αμοιβαίων συμμετοχών				ΧΩΡΙΣ ΑΜΟΙΒΑΙΑ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ							
				Α		Β		Γ			
				ΑΜΕΣΑ ΠΟΣΟΣΤΑ		50%		40%		30%	
				ΕΜΜΕΣΑ ΠΟΣΟΣΤΑ				5%		13%	
				ΣΥΝΟΛΙΚΑ ΠΟΣΟΣΤΑ		45%		43%			
				ΜΕΙΟΦΗΦΙΑ		55%		58%			
								ΜΑΒ			
ΜΗΤΡΑ ΑΜΕΣΩΝ ΠΟΣΟΣΤΩΝ (Μ) ΜΗΤΡΑ (Φ) ΠΟΣΟΣΤΩΝ ΜΕΤΑΞΥ ΘΥΓΑΤΡΙΚΩΝ				ΜΕ ΑΜΟΙΒΑΙΑ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ							
				Έστω ότι τα ποσοστά για τις εταιρείες Α,Β,Γ είναι α,β,γ τότε							
				Αμ.% +		Α		Β		Γ	
				α		50%		0		20%	
				β		40%		10%			
				γ		30%		25%			
						3x3					
						1		0			
				ΜΟΝΑΔΙΑΙΑ		0		1			
						0		0			
						1		-0,2			
				I - Φ		-0,1		1			
						-0,25		0			
								-0,15			
						1,061007958		0,212201592			
				(I-Φ) ⁻¹		0,106100796		1,021220159			
						0,265251989		0,053050398			
								1,039787798			

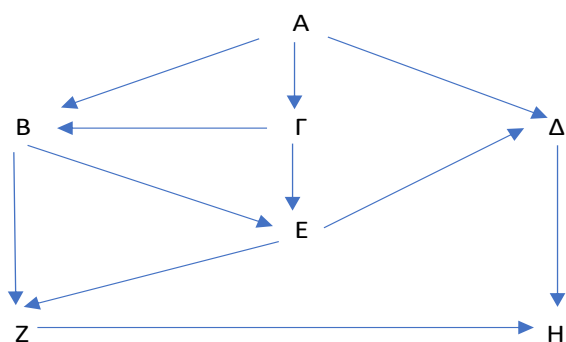
Έστω οι εταιρείες Α, Β, Γ, Δ, Ε, Ζ, Η ερωτάστε αν αποτελούν όμιλο επιχειρήσεων και γιατί; Ποια τα ποσοστά της πλειοψηφίας και ποια τα ποσοστά της μειοψηφίας; (πραγματοποιήστε αναλυτικούς υπολογισμούς).

Αν η ΚΘ των Α,Β,Γ,Δ,Ε,Ζ,Η είναι οι παρακάτω αντίστοιχα με το σύνολο των συμμετοχών και υπεραξιών στον όμιλο ανέρχεται αντίστοιχα σε 1500 και 500

ΚΘ = 800Α 600Β 500Γ 400Δ 500Ε 200Ζ 300Η

- 1) ποια η αξία των κεφαλαίων της Μειοψηφίας
- 2) ποιο το Post Acquisition Effect
- 3) ποια τα κεφάλαια της πλειοψηφίας - μετόχων μητρικής και ποια η συνολική ΚΘ του ομίλου;

Τα ποσοστά μεταξύ των εταιρειών του ομίλου είναι:

	A	B	Γ	Δ	Ε	Ζ	Η
A	0	0	0	0	0	0	0
B	0,5	0	0,2	0	0	0	0
Γ	0,5	0	0	0	0	0	0
Δ	0,5	0	0	0	0,3	0	0
Ε	0	0,3	0,4	0	0	0	0
Ζ	0	0,4	0	0	0,4	0	0
Η	0	0	0	0,3	0	0,2	0

- 1) Η Α έχει στην Β άμεσο ποσοστό 50% άρα Θυγατρική
- 2) Η Α έχει στην Γ άμεσο ποσοστό 50% 50% άρα Θυγατρική
- 3) Η Α έχει στην Δ άμεσο ποσοστό 50% άρα Θυγατρική
- 4) Η Γ έχει στην Β 20% άρα έμμεσο η Α ποσοστό στη Β $50,00\% \times 20\% = 10,00\%$. Συνολικό η Α στη Β 60,00%
- 5) Η Γ έχει στην Ε 40% άρα έμμεσο η Α ποσοστό στη Ε $50,00\% \times 40\% = 20,00\%$
- 6) Η Β έχει στην Ε 30% άρα έμμεσο η Α ποσοστό στη Ε $60,00\% \times 30\% = 18,00\%$. Συνολικό η Α στη Ε 38,00% και έμμεσα Θυγατρική επειδή οι θυγατρικές Β και Γ έχουν από κοινού 70% των ψήφων στη ΓΣ
- 7) Η Ε έχει στην Δ 30% άρα έμμεσο η Α ποσοστό στη Δ $38,00\% \times 30\% = 11,40\%$. Συνολικό η Α στη Δ 61,40%
- 8) Η Β έχει στην Ζ 40% άρα έμμεσο η Α ποσοστό στη Ζ $60,00\% \times 40\% = 24,00\%$
- 9) Η Ε έχει στην Ζ 40% άρα έμμεσο η Α ποσοστό στη Ζ $38,00\% \times 40\% = 15,20\%$. Συνολικό η Α στη Ζ 39,20% και έμμεσα Θυγατρική
- 10) Η Ζ έχει στην Η 20% άρα έμμεσο η Α ποσοστό στη Η $39,20\% \times 20\% = 7,84\%$
- 11) Η Δ έχει στην Η 30% άρα έμμεσο η Α ποσοστό στη Η $61,40\% \times 30\% = 18,42\%$ Συνολικό η Α στη Η 26,26% και έμμεσα Θυγατρική

Πραγματοποιούμε ανασκόπηση των παραπάνω

A	800	ψηφοι	Σ maj %	min %	Κεφάλαια Μειοψηφίας	Κεφάλαια Πλειοψηφίας
B	600	70%	60,00%	40,00%	240,00	360,00

Γ	500	50%	50,00%	50,00%	250,00	250,00
Δ	400	80%	61,40%	38,60%	154,40	245,60
Ε	500	70%	38,00%	62,00%	310,00	190,00
Ζ	200	80%	39,20%	60,80%	121,60	78,40
Η	300	50%	26,26%	73,74%	221,22	78,78
	<u>3300</u>				<u>1.297,22</u>	<u>1.202,78</u>

Η πιο σύνθετη εγγραφή στη λογιστική των ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων είναι αυτή της απαλοιφής των κεφαλαίων των θυγατρικών με τις συμμετοχές. Σημειώνουμε ότι οι Υπεραξίες προκύπτουν κατά την εξαγορά ως διαφορά του τιμήματος εξαγοράς από την εύλογη αξία των περιουσιακών στοιχείων που αναλογούν στο ποσοστό εξαγοράς. Οι υπεραξίες παραμένουν στη συνέχεια σταθερές και ελέγχονται για απομείωση. Στην περίπτωση που οι υπεραξίες είναι αρνητικές δηλαδή πιστωτικές δηλαδή δώσαμε λιγότερα από την εύλογη αξία αυτών που αγοράσαμε τότε αυτές είναι κέρδος. Οι όποιες μεταβολές στην ΚΘ των θυγατρικών στη συνέχεια δημιουργούν post-acquisition effect που προσαυξάνει τα αποθεματικά κεφάλαια του ενοποιημένου. Η εγγραφή έχει ως ακολούθως:

Εγγραφές απαλοιφής κεφαλαίων				Χρέωση	Πίστωση
κεφάλαια & αποθεματικά θυγατρικών	1.202,78			1.202,78	
Συμμετοχές	1.500,00				1.500,00
Υπεραξία	500,00			500,00	
Post Acquisition Effect	202,78				202,78
Κεφάλαια Πλειοψηφίας	1.002,78			1.702,78	1.702,78
Κεφάλαια Μειοψηφίας	1.297,22				
Συνολική ΚΘ ομίλου	2.300,00				

Οι υπολογισμοί μειώνονται όταν χρησιμοποιούμε την άλγεβρα των μητρών:

Αν Μ η μητρική εταιρεία και στον παρακάτω πίνακα τα ποσοστά συμμετοχής των εταιρειών ενός γκρουπ, υπολογίστε τα άμεσα και έμμεσα ποσοστά της μητρικής. Tip : Στον κάτω πίνακα η γραμμές συμβολίζουν τα ποσοστά της εταιρείας στις άλλες εταιρείες και οι στήλες αποτυπώνουν τα ποσοστά που διακρατούν στην i εταιρεία οι υπόλοιπες εταιρείες										
	M	A	B	C	D	E	F	G	H	I
M	0	0,7	0	0,2	0	0	0	0	0,2	0,4
A	0	0	0,51	0,33	0	0	0,33	0	0	0

B	0	0	0	0	0,35	0,05	0	0	0	0
C	0	0	0	0	0	0	0,18	0,18	0	0
D	0	0	0,4	0	0	0,27	0	0,05	0,08	0
E	0	0,15	0	0	0,25	0	0	0	0,23	0
F	0	0	0	0	0	0	0	0,31	0	0,2
G	0	0	0	0,1	0,05	0	0,3	0	0	0,05
H	0	0	0	0	0	0,4	0	0	0	0,15
I	0	0	0	0,15	0,05	0,19	0	0	0	0
Cumulated Percent	0,85	0,91	0,78	0,7	0,91	0,81	0,54	0,51	0,8	

MATRIX A - PARENT DIRECT SHAREHOLDINGS

M	
A	0,7
B	0
C	0,2
D	0
E	0
F	0
G	0
H	0,2
I	0,4

MATRIX Φ' - COMPANIES DIRECT SHAREHOLDINGS

	A	B	C	D	E	F	G	H	I
A	0	0	0	0	0,15	0	0	0	0
B	0,51	0	0	0,4	0	0	0	0	0
C	0,33	0	0	0	0	0	0,1	0	0,15
D	0	0,35	0	0	0,25	0	0,05	0	0,05
E	0	0,05	0	0,27	0	0	0	0,4	0,19
F	0,33	0	0,18	0	0	0	0,3	0	0
G	0	0	0,18	0,05	0	0,31	0	0	0
H	0	0	0	0,08	0,23	0	0	0	0
I	0	0	0	0	0	0,2	0,05	0,15	0

MATRIX I

	A	B	C	D	E	F	G	H	I
A	1								
B		1							
C			1						
D				1					
E					1				
F						1			
G							1		
H								1	

I	1								
	Matrix I - Φ'								
	A	B	C	D	E	F	G	H	I
A	1	0	0	0	-0,15	0	0	0	0
B	-0,51	1	0	-0,4	0	0	0	0	0
C	-0,33	0	1	0	0	0	-0,1	0	-0,15
D	0	-0,35	0	1	-0,25	0	-0,05	0	-0,05
E	0	-0,05	0	-0,27	1	0	0	-0,4	-0,19
F	-0,33	0	-0,18	0	0	1	-0,3	0	0
G	0	0	-0,18	-0,05	0	-0,31	1	0	0
H	0	0	0	-0,08	-0,23	0	0	1	0
I	0	0	0	0	0	-0,2	-0,05	-0,15	1

		Matrix (I - Φ')-1		Matrix (I - Φ')-1					
	A	B	C	D	E	F	G	H	I
A	1,0225	0,0348	0,003641	0,072389	0,1903	0,0109	0,0092	0,0822	0,0403
	90628	56119	564	762	94036	46336	84575	08703	4059
B	0,6319	1,2117	0,012905	0,567432	0,2636	0,0292	0,0424	0,1175	0,0804
	19371	85372	574	702	78526	424	55232	32369	06391
C	0,3775	0,0181	1,038707	0,040400	0,0800	0,0773	0,1377	0,0579	0,1730
	37386	4362	148	8	66792	05398	34314	82537	38803
D	0,2759	0,4850	0,027620	1,326284	0,4164	0,0591	0,0943	0,1890	0,1495
	95378	21879	94	808	43919	49422	00247	14826	81726
E	0,1506	0,2323	0,024277	0,482598	1,2692	0,0729	0,0618	0,5480	0,2689
	04183	74124	093	415	93576	75574	97166	5802	37264
F	0,4740	0,0253	0,269761	0,058695	0,0968	1,1274	0,3712	0,0479	0,0617
	22697	84183	304	348	16229	41009	32903	95599	94047
G	0,2287	0,0353	0,271974	0,091781	0,0652	0,3663	1,1445	0,0347	0,0577
	03534	86042	338	942	4725	79156	89389	66234	82225
H	0,0567	0,0922	0,007793	0,217100	0,3252	0,0215	0,0217	1,1411	0,0738
	18592	47799	407	42	53036	16336	80368	74531	22109
I	0,1147	0,0206	0,068719	0,048893	0,0714	0,2470	0,1347	0,1825	1,0263
	47505	83309	989	23	13564	3461	43105	13611	21237

Άμεσο και έμμεσο ποσοστόMatrix (I - Φ')-2	
A	74,91%
B	50,06%
C	55,28%
D	29,64%
E	32,75%
F	42,01%
G	24,46%
H	29,90%
I	54,11%

Σημειώνεται ότι για τους αναλυτικούς υπολογισμούς ο αναγνώστης μπορεί να ανατρέξει στα αρχεία του Excel.

8.3 Συμμετοχές σε θυγατρικές εταιρείες σε ΞΝ

Μια ιδιόρρυθμη λογιστικά κατάσταση σε σχέση με το συνάλλαγμα και τις επενδύσεις σε ΞΝ είναι το γεγονός ότι το συνάλλαγμα που καταβάλλεται ή εισφέρεται κατά την εξαγορά ή της ίδρυση της θυγατρικής εταιρείας παραμένει στην ιστορική του ισοτιμία όπως και οι υπεραξίες εάν υπάρξουν. Η μετά την πρώτη ενοποίηση ή την εξαγορά ή την ίδρυση συναλλαγματικές διαφορές καταχωρούνται στα κεφάλαια.

Στη συνέχεια παρέχουμε ένα παράδειγμα που σε παλιότερες εποχές ήταν πολύ συχνό όπου μια τράπεζα από την Ελλάδα αποκτά θυγατρική στην Αλβανία.

Έστω ο ισολογισμός της Μητρικής είναι:

ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΜΗΤΡΙΚΗΣ ΕΥΡΩ ΠΡΩΤΗΣ ΕΝΟΠΟΙΗΣΗΣ			
ΤΑΜΕΙΟ & ΔΙΑΘΕΣΙΜΑ	100.000.000	ΚΑΤΑΘΕΣΕΙΣ	225.000.000
ΧΟΡΗΓΗΣΕΙΣ	400.000.000	ΜΕΤΟΧΙΚΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ	250.000.000
ΣΥΜΜΕΤΟΧΕΣ	25.000.000	ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΕΙΣ ΝΕΟ	50.000.000
	<u>525.000.000</u>		<u>525.000.000</u>

Και ο Ισολογισμός της θυγατρικής με την ιστορική ισοτιμία από LEK σε ευρώ είναι:

ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΘΥΓΑΤΡΙΚΗΣ ΠΡΩΤΗΣ ΕΝΟΠΟΙΗΣΗΣ					
	LEK	EURO		LEK	EURO
ΤΑΜΕΙΟ & ΔΙΑΘΕΣΙΜΑ	1.000.000.000	10.000.000	ΚΑΤΑΘΕΣΕΙΣ	4.000.000.000	40.000.000
ΧΟΡΗΓΗΣΕΙΣ	5.000.000.000	50.000.000	ΜΕΤΟΧΙΚΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ	2.000.000.000	20.000.000
	<u>6.000.000.000</u>	<u>60.000.000</u>		<u>6.000.000.000</u>	<u>60.000.000</u>

ΙΣΟΤΙΜΙΑ ΠΡΩΤΟΥ ΕΤΟΥΣ	EURO	100,00	LEK
-----------------------	------	--------	-----

Ο ενοποιημένος με απαλοιφή κεφαλαίων θυγατρικής με συμμετοχές μητρικής είναι, υπεραξία η διαφορά 5.000.000.

ΕΝΟΠΟΙΗΜΕΝΟΣ			
ΤΑΜΕΙΟ & ΔΙΑΘΕΣΙΜΑ	110.000.000	ΚΑΤΑΘΕΣΕΙΣ	265.000.000
ΧΟΡΗΓΗΣΕΙΣ	450.000.000	ΜΕΤΟΧΙΚΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ	250.000.000
ΣΥΜΜΕΤΟΧΕΣ	-	ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΕΙΣ ΝΕΟ	50.000.000
ΥΠΕΡΑΞΙΑ	5.000.000		
	<u>565.000.000</u>		<u>565.000.000</u>

Τώρα για την επόμενη χρήση έστω ότι τα στοιχεία είναι

ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΜΗΤΡΙΚΗΣ ΕΥΡΩ ΕΠΟΜΕΝΗΣ ΕΝΟΠΟΙΗΣΗΣ			
ΤΑΜΕΙΟ & ΔΙΑΘΕΣΙΜΑ	55.000.000	ΚΑΤΑΘΕΣΕΙΣ	321.000.000

ΧΟΡΗΓΗΣΕΙΣ	500.000.000	ΜΕΤΟΧΙΚΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ	200.000.000
ΣΥΜΜΕΤΟΧΕΣ	25.000.000	ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΕΙΣ ΝΕΟ	59.000.000
	<u>580.000.000</u>		<u>580.000.000</u>

ΚΑΧ ΜΗΤΡΙΚΗΣ	
ΤΟΚΟΙ ΕΣΟΔΑ	20.000.000
ΤΟΚΟΙ ΕΞΟΔΑ	11.000.000
	<u>9.000.000</u>

Και για τη θυγατρική τα στοιχεία είναι και υπολογιστικά τα μετατρέπουμε σε ευρώ με τα κεφάλαι στην ιστορική ισοτιμία της πρώτης ενοποίησης

ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΘΥΓΑΤΡΙΚΗΣ ΕΠΟΜΕΝΗΣ ΧΡΗΣΗΣ					
	LEK	EURO		LEK	EURO
ΤΑΜΕΙΟ & ΔΙΑΘΕΣΙΜΑ	1.200.000.000	12.631.579	ΚΑΤΑΘΕΣΕΙΣ	6.000.000.000	63.157.895
ΧΟΡΗΓΗΣΕΙΣ	7.000.000.000	73.684.211	ΜΕΤΟΧΙΚΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ	2.000.000.000	20.000.000
	<u>8.200.000.000</u>	<u>86.315.789</u>	ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΕΙΣ ΝΕΟ	200.000.000	2.040.816
			ΣΥΝΑΛΛΑΓΜΑΤΙΚΕΣ ΔΙΑΦΟΡΕΣ		1.117.078
				<u>8.200.000.000</u>	<u>86.315.789</u>
ΚΑΧ ΘΥΓΑΤΡΙΚΗΣ					
	LEK	EURO			

ΤΟΚΟΙ ΕΣΟΔΑ 650.000.000 6.632.653

ΤΟΚΟΙ ΕΞΟΔΑ 450.000.000 4.591.837

200.000.000 2.040.816

ΙΣΟΤΙΜΙΑ ΔΕΥΤΕΡΟΥ ΕΤΟΥΣ ΜΕΣΗ ΙΣΟΤΙΜΙΑ ΔΕΥΤΕΡΟΥ ΕΤΟΥΣ	EURO	95,00	LEK	
ΣΥΝΑΛΛΑΓΜΑΤΙΚΕΣ ΔΙΑΦΟΡΕΣ	EURO	98,000	LEK	
ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΕΙΣ ΝΕΟ	200.000.000	2.105.263	2.040.816	64.447
ΜΕΤΟΧΙΚΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ	2.000.000.000	21.052.632	20.000.000	1.052.632
				1.117.078

Με τον ενοποιημένο να γίνεται:

ΕΝΟΠΟΙΗΜΕΝΟΣ			
ΤΑΜΕΙΟ & ΔΙΑΘΕΣΙΜΑ	67.631.579	ΚΑΤΑΘΕΣΕΙΣ	384.157.895
ΧΟΡΗΓΗΣΕΙΣ	573.684.211	ΜΕΤΟΧΙΚΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ	200.000.000
ΣΥΜΜΕΤΟΧΕΣ	-	ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΕΙΣ ΝΕΟ	61.040.816
ΥΠΕΡΑΞΙΑ	5.000.000	ΣΥΝΑΛΛΑΓΜΑΤΙΚΕΣ ΔΙΑΦΟΡΕΣ	1.117.078
	<u>646.315.789</u>		<u>646.315.789</u>

Σημειώνεται ότι για τους αναλυτικούς υπολογισμούς ο αναγνώστης μπορεί να ανατρέξει στα αρχεία του Excel.

8.4 Συμμετοχές σε συγγενείς εταιρίες (Investments in Associates)

Συγγενείς είναι οι εταιρίες στις οποίες ένας επενδυτής ασκεί ουσιώδη επιρροή (τουλάχιστον 20% των δικαιωμάτων ψήφου της εκδότριας⁴) αλλά δεν ασκεί έλεγχο. Οι συμμετοχές σε συγγενείς εταιρίες ενοποιούνται με τη μέθοδο της καθαρής θέσης και αρχικά καταχωρούνται στον Ισολογισμό στο κόστος κτήσης. Η λογιστική αξία των συμμετοχών σε συγγενείς εταιρείες αυξάνεται ή μειώνεται για να απεικονίσει το μερίδιο του επενδυτή στα κέρδη ή τις ζημιές της εκδότριας μετά την ημερομηνία της απόκτησης. Οι επενδύσεις σε συγγενείς εταιρείες περιλαμβάνουν την υπεραξία (μείον όποια μόνιμη μείωση της αξίας) που δημιουργήθηκε κατά την εξαγορά.

Το μερίδιο του επενδυτή στα -μετά την εξαγορά- κέρδη/ ζημιές συγγενών εταιρειών καταχωρείται στα αποτελέσματα χρήσης και το μερίδιο στα μετά την εξαγορά αποθεματικά καταχωρείται στα αποθεματικά του επενδυτή. Οι σωρευτικές μεταβολές των αποθεματικών/ κερδών προσαρμόζονται στη λογιστική αξία της επένδυσης σε συγγενείς εταιρείες. Όταν το μερίδιο του επενδυτή στις ζημιές μιας συγγενούς εταιρείας ισούται ή υπερβαίνει το ποσό της συμμετοχής του σε αυτήν, ο επενδυτής δεν καταχωρεί περαιτέρω ζημιές εκτός εάν έχει αναλάβει υποχρεώσεις ή έχει κάνει πληρωμές για λογαριασμό της συγγενούς⁵.

Τα μη πραγματοποιηθέντα κέρδη από συναλλαγές μεταξύ των συγγενών εταιρειών και του επενδυτή απαλείφονται κατά το ποσοστό που κατέχει ο επενδυτής στις συγγενείς εταιρείες. Οι μη πραγματοποιηθείσες ζημιές απαλείφονται εκτός εάν η συναλλαγή παρέχει ένδειξη απομείωσης του μεταφερόμενου στοιχείου ενεργητικού. Για το σκοπό της ενοποίησης με τη μέθοδο της καθαρής θέσης οι λογιστικές αρχές των συγγενών επιχειρήσεων πρέπει να συμβαδίζουν με αυτές που έχει υιοθετήσει ο επενδυτής⁶. Οι λογιστικές εγγραφές για χρεόγραφα επενδύσεων σε θυγατρικές και Συγγενείς επιχειρήσεις έχουν ως ακολούθως:

^{4 4} A Guide through International Financial Reporting Standards (IFRSs), 2007 issued by the International Accounting Standard Board IASC – International Accounting Standard 28 “Investments in Associates” pp 1325 – 1346 paragraph 6,7

⁵ International Accounting Standard 28 “Investments in Associates” pp 1325 – 1346 paragraph 11,29,31.

⁶ International Accounting Standard 28 “Investments in Associates” pp 1325 – 1346 paragraph 27.

Αξία Κτήσης	1.000.000,00		
	Περιγραφή Λογαριασμού	Χρέωση	Πίστωση
Αγορά(& αύξηση μετοχικού κεφαλαίου)			
	Θυγατρική ή Συγγενής Εταιρεία	1.000.000,00	
	Ταμείο		1.000.000,00
Μόνιμη μείωση Αξίας 100.000,00			
	Πρόβλεψη μείωσης αξίας συμμετοχής		100.000,00
	Ζημιά από μόνιμη μείωση αξίας συμμετοχής	100.000,00	
Πώληση 1.300.000,00			
	Ταμείο	1.300.000,00	
	Πρόβλεψη μείωσης αξίας συμμετοχής	100.000,00	
	Θυγατρική ή Συγγενής Εταιρεία		1.000.000,00
	Κέρδη από πώληση θυγατρικών ή συγγενών επιχειρήσεων		400.000,00
ΜΕΡΙΣΜΑ 50.000,00			
	Απαιτήσεις	50.000,00	
	Έσοδα από μερίσματα		50.000,00
με την είσπραξη	Ταμείο	50.000,00	
	Απαιτήσεις		50.000,00

8.5 Λογιστικές εγγραφές απόκτησης μετοχών συμμετοχικού χαρακτήρα.

Εφαρμογή.

Η επιχείρηση Α Α.Ε. αποκτά το 60% της μη εισηγμένης στο χρηματιστήριο επιχείρησης Β Α.Ε το κεφάλαιο της οποίας ανέρχεται σε 1.000.000 ευρώ. Οι σχετικές λογιστικές εγγραφές έχουν ως εξής:

	X	Π
36.01.01 Συμμετοχές σε θυγατρικές: 18.00	600.000	
38.01 Ταμείο: 38.00		600.000

Οι λογαριασμοί των ΕΛΠ για τις συμμετοχές είναι:

36 Συμμετοχές

36.01 Συμμετοχές σε θυγατρικές

36.01.01 Συμμετοχές σε θυγατρικές: 18.00

36.01.02 Απομείωση συμμετοχών σε θυγατρικές: 18.00.19

36.02 Συμμετοχές σε συγγενείς

36.02.01 Συμμετοχές σε συγγενείς: 18.00

36.02.02 Απομείωση συμμετοχών σε συγγενείς: 18.00.19

36.03 Συμμετοχές σε κοινοπραξίες

36.03.01 Συμμετοχές σε κοινοπραξίες: 18.00

36.03.02 Απομείωσης συμμετοχών σε κοινοπραξίες: 18.00.19

9. Τα Χρεόγραφα

Τα χρεόγραφα είναι τίτλοι κινητών χρηματοοικονομικών αξιών σταθερής ή μεταβλητής απόδοσης. Στα χρεόγραφα συμπεριλαμβάνονται όλοι σχεδόν οι τίτλοι τόσο της χρηματαγοράς (εκτός από τις απλές δανειακές συμβάσεις) όσο και της κεφαλαιαγοράς. Τα χρεόγραφα καλούνται και χρηματοοικονομικά μέσα (Financial Tools) και οι κύριες κατηγορίες τους είναι :

Τίτλοι Χρηματαγοράς όπως Ομόλογα Δημοσίου σταθερής ή μεταβλητής απόδοσης, Ομολογιακά δάνεια Δημοσίου, Έντοκα Γραμμάτια, Βραχυπρόθεσμοι Δανειακοί τίτλοι, Ομόλογα και Ομολογιακά δάνεια Ιδιωτικών Επιχειρήσεων μετατρέψιμα σε μετοχικούς τίτλους ή όχι κα. Βασικά χαρακτηριστικά των τίτλων χρηματαγοράς, εκτός από το φορέα της έκδοσής τους, είναι η διάρκεια (μακροπρόθεσμοι – βραχυπρόθεσμοι τίτλοι) , η απόδοση – επιτόκιο και το εάν αυτοί είναι εισηγμένοι σε οργανωμένη χρηματιστηριακή αγορά.

Τίτλοι Κεφαλαιαγοράς όπως Μετοχικοί τίτλοι επιχειρήσεων δηλαδή μετοχές ονομαστικές ή ανώνυμες, κοινές ή προνομιούχες, εισηγμένες ή μη κα. Οι Τίτλοι αυτοί είναι συνήθως μεταβλητής απόδοσης απαντώνται όμως και τίτλοι σταθερής κυρίως στις περιπτώσεις των προνομιούχων μετοχών.

Παράγωγα Χρηματοοικονομικά Προϊόντα Τα χρηματοοικονομικά αυτά μέσα είναι σύνθετα προϊόντα μελλοντικής αγοράς πώλησης αξιών. Παράγωγα υπάρχουν επί συναλλάγματος, επί μετοχών, επί χρηματιστηριακών δεικτών, επί τιμών εμπορευμάτων και μικτά ή εξωτικά παράγωγα. Τα παράγωγα χρησιμοποιούνται από τις επιχειρήσεις ή για κερδοσκοπικούς λόγους ή για λόγους αντιστάθμισης κινδύνων (Hedging).

Η σταθερότητα ή μη ως προς την απόδοση εξαρτάται εάν ο τίτλος είναι συνδεδεμένος με αποδόσεις – επιτόκια τα οποία μεταβάλλονται αγοραία, πχ διατραπεζικά επιτόκια Ευρωζώνης ή Λονδίνου (Euribor , Libor), οπότε είναι μεταβλητής απόδοσης ή έχει σταθερή ονομαστική απόδοση οπότε καλείται σταθερής απόδοσης. Η πραγματική αξία ενός τίτλου μεταβάλλεται ανάλογα με τις αποδόσεις που ισχύουν στην αγορά έτσι οι μεταβλητής απόδοσης εμφανίζουν ως προς την αξία τους μικρότερη μεταβλητότητα (Volatility) σε σχέση με τους τίτλους σταθερής απόδοσης, λόγω ότι αυτοί συνδέονται με αγοραίους δείκτες- επιτόκια. Η αποτίμηση των χρεογράφων στη πραγματική τους αξία καλείται και αποτίμηση στη Δίκαιη ή Εύλογη Τιμή (Fair value) . Εύλογη τιμή στα ΔΠΧΠ είναι η αγοραία τιμή όταν υφίσταται οργανωμένη χρηματιστηριακή αγορά με βάθος(πραγματοποιούνται σε

αυτή πλήθος συναλλαγών) εάν όχι τότε αυτή είναι η τιμή που προκύπτει από τις γενικά παραδεκτές αρχές – μεθοδολογίες εκτιμήσεων η μέθοδος όμως εκτίμησης που χρησιμοποιεί η επιχείρηση πρέπει να ακολουθείται με συνέπεια⁷. Τα χρεόγραφα καλούνται και χρηματοοικονομικά μέσα (Financial Tools) και οι κύριες κατηγορίες τους είναι :

9.1 Τίτλοι Χρηματαγοράς

Όπως Ομόλογα Δημοσίου σταθερής ή μεταβλητής απόδοσης, Ομολογιακά δάνεια Δημοσίου, Έντοκα Γραμμάτια, Βραχυπρόθεσμοι Δανειακοί τίτλοι, Ομόλογα και Ομολογιακά δάνεια Ιδιωτικών Επιχειρήσεων μετατρέψιμα σε μετοχικούς τίτλους ή όχι κα. Βασικά χαρακτηριστικά των τίτλων χρηματαγοράς, εκτός από το φορέα της έκδοσής τους, είναι η διάρκεια (μακροπρόθεσμοι – βραχυπρόθεσμοι τίτλοι) , η απόδοση – επιτόκιο και το εάν αυτοί είναι εισηγμένοι σε οργανωμένη χρηματιστηριακή αγορά.

9.2 Τίτλοι Κεφαλαιαγοράς

Όπως Μετοχικοί τίτλοι επιχειρήσεων δηλαδή μετοχές ονομαστικές ή ανώνυμες, κοινές ή προνομιούχες, εισηγμένες ή μη κα. Οι Τίτλοι αυτοί είναι συνήθως μεταβλητής απόδοσης απαντώνται όμως και τίτλοι σταθερής κυρίως στις περιπτώσεις των προνομιούχων μετοχών. Σημειώνουμε ότι όταν οι μετοχές είναι εισηγμένες είναι εύκολη η αποτίμησή τους με βάση την τιμή στην αγορά όταν όμως δεν είναι πρέπει να αποτιμηθούν. Με την αποτίμηση μετοχικών μη εισηγμένων τίτλων ασχολούμαστε σε ξεχωριστή ενότητα στο μέρος αυτό.

9.3 Παράγωγα Χρηματοοικονομικά Προϊόντα

Τα χρηματοοικονομικά αυτά μέσα είναι σύνθετα προϊόντα μελλοντικής αγοράς πώλησης αξιών. Παράγωγα υπάρχουν επί συναλλάγματος, επί μετοχών, επί χρηματιστηριακών δεικτών, επί τιμών εμπορευμάτων και μικτά ή εξωτικά παράγωγα. Τα παράγωγα χρησιμοποιούνται από τις επιχειρήσεις ή για κερδοσκοπικούς λόγους ή για λόγους αντιστάθμισης κινδύνων (Hedging).

9.4 Αποτίμηση και χαρτοφυλάκια χρεογράφων

Η σταθερότητα ή μη ως προς την απόδοση εξαρτάται εάν ο τίτλος είναι συνδεδεμένος με αποδόσεις – επιτόκια, τα οποία μεταβάλλονται αγοραία, πχ διατραπεζικά επιτόκια Ευρωζώνης ή Λονδίνου (Euribor , Libor), οπότε είναι μεταβλητής απόδοσης ή έχει σταθερή ονομαστική απόδοση οπότε καλείται σταθερής απόδοσης. Η πραγματική αξία ενός τίτλου μεταβάλλεται ανάλογα με τις αποδόσεις που ισχύουν στην αγορά έτσι οι μεταβλητής απόδοσης εμφανίζουν ως προς την αξία τους μικρότερη μεταβλητότητα (Volatility) σε σχέση με τους τίτλους σταθερής απόδοσης, λόγω ότι αυτοί συνδέονται με αγοραίους δείκτες- επιτόκια. Η αποτίμηση των χρεογράφων στη πραγματική τους αξία

⁷ A Guide through International Financial Reporting Standards (IFRSs), 2007 issued by the International Accounting Standard Board IASC – International Accounting Standard 8 “Accounting Policies, Changes in Accounting Estimates and Errors ” pp 875-912

καλείται και αποτίμηση στη Δίκαιη ή Εύλογη Τιμή (Fair value). Εύλογη τιμή στα ΔΠΧΠ είναι η αγοραία τιμή όταν υφίσταται οργανωμένη χρηματιστηριακή αγορά με βάθος (πραγματοποιούνται σε αυτή πλήθος συναλλαγών) εάν όχι τότε αυτή είναι η τιμή που προκύπτει από τις γενικά παραδεκτές αρχές – μεθοδολογίες εκτιμήσεων η μέθοδος όμως εκτίμησης που χρησιμοποιεί η επιχείρηση πρέπει να ακολουθείται με συνέπεια⁸

Τα χρεόγραφα εντάσσονται σε διάφορα χαρτοφυλάκια που έχουν και διαφορετική λογιστική και διαχειριστική αντιμετώπιση. Πρέπει να σημειωθεί ότι η αποτίμηση των χρεογράφων εφόσον πραγματοποιηθεί το αποτέλεσμα της κέρδος ή ζημία ή θα καταχωρηθεί στην κατάσταση αποτελεσμάτων χρήσης ή σε λογαριασμό στα κεφάλαια αφού διαμεσολαβήσει ο λογαριασμός συνολικού εισοδήματος Other Comprehensive Income OCI. Ο παρακάτω πίνακας παρέχει την ανάλυση των χαρτοφυλακίων αυτών.

Χαρτοφυλάκια Χρηματοοικονομικών Μέσων					
Χαρτοφυλάκια Χρηματοοικονομικών Μέσων	Δυνατά χαρτοφυλάκια και αποτίμηση μετά την αρχική αναγνώριση				
	Δάνεια και Απαιτήσεις [Loans]	Χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού για εμπορικούς σκοπούς [Trading]	Επενδύσεις που κρατούνται μέχρι τη λήξη [Held To Maturity]	Χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού διαθέσιμα προς Πώληση [Available For Sale]	Χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού αποτιμώμενα στις εύλογες αξίες με μεταφορά της εκάστοτε διαφοράς στα αποτελέσματα [At fair value through P&L]
	Μέθοδος Αποτίμησης	Στο αναπόσβεστο κόστος	Στην Εύλογη Αξία	Στο αναπόσβεστο κόστος	Στην Εύλογη Αξία
	Καταχώριση διαφορών από αποτίμηση	Δεν προκύπτει διαφορά – εκτός από την απομείωση	Στα Αποτελέσματα Χρήσης	Δεν προκύπτει διαφορά – εκτός από την απομείωση	Στη Καθαρή Θέση μέσω OCI
					Στα Αποτελέσματα Χρήσης

Οι λογαριασμοί που χρησιμοποιούνται για τα χρεόγραφα με τα ΕΛΠ για τις επιχειρήσεις είναι:

⁸ A Guide through International Financial Reporting Standards (IFRSs), 2007 issued by the International Accounting Standard Board IASB – International Accounting Standard 8 “Accounting Policies, Changes in Accounting Estimates and Errors ” pp 875-912

34 Επενδύσεις

34.01 Διακρατούμενες έως τη λήξη επενδύσεις

34.01.01 Διακρατούμενες έως τη λήξη επενδύσεις - ονομαστική αξία: 18.15, 18.16

34.01.02 Διακρατούμενες έως τη λήξη επενδύσεις - συμπληρωματικά ποσά: 18.15, 18.16

34.01.03 Απομείωση διακρατούμενων έως τη λήξη επενδύσεων: 44.11,

34.02 Διαθέσιμα για πώληση

34.02.01 Διαθέσιμα για πώληση: 18.01, 18.15, 18.16

34.02.02 Απομείωση διαθέσιμων για πώληση: 18.01.19, 44.11

34.03 Εμπορικό χαρτοφυλάκιο: 34

9.4.1 Χρεόγραφα εμπορικού χαρτοφυλακίου (Trading Portfolio)

Η κατηγορία αυτή περιλαμβάνει χρεόγραφα που αγοράστηκαν με σκοπό την επίτευξη κέρδους από βραχυπρόθεσμες μεταβολές των αγοραίων τιμών τους⁹

Όλα τα πραγματοποιηθέντα κέρδη/ ζημιές από την πώληση των χρεογράφων εμπορικού χαρτοφυλακίου, καθώς και τα μη πραγματοποιηθέντα κέρδη/ ζημιές από την αποτίμησή τους στις εύλογες αξίες, συμπεριλαμβάνονται στα "Αποτελέσματα από χρεόγραφα εμπορικού χαρτοφυλακίου" στον πίνακα αποτελεσμάτων χρήσης της επιχείρησης¹⁰

Οι αποδόσεις (Οι τόκοι ή τα μερίσματα) που προκύπτουν από τα χρεόγραφα που έχει κατατάξει η επιχείρηση στο εμπορικό της χαρτοφυλάκιο καταχωρούνται στα "Έσοδα από Τόκους" και στα "Έσοδα από Μερίσματα" αντίστοιχα στα αποτελέσματα της επιχείρησης ¹¹. Οι λογιστικές εγγραφές για τα χρεόγραφα του εμπορικού χαρτοφυλακίου έχουν ως ακολούθως:

Τεμάχια			
Αγοράς	100.000,00		
Τιμή κτήσης	10,00		
Αξία Κτήσης	1.000.000,00		
	Περιγραφή Λογαριασμού	Χρέωση	Πίστωση
Αγορά			
	Μετοχές εισηγμένες στο Χρηματιστήριο	1.000.000,00	
	Ταμείο		1.000.000,00
Μηνιαία Αποτίμηση – Τιμή Αποτίμησης 12,00			

⁹ A Guide through International Financial Reporting Standards (IFRSs), 2007 issued by the International Accounting Standard Board IASC – International Accounting Standard 39 “Financial Instruments : Recognition and Measurement ” pp 1803-2130 paragraph 9

¹⁰ International Accounting Standard 39 “Financial Instruments : Recognition and Measurement ” pp 1803-2130 paragraph 55.

¹¹ International Accounting Standard 39 “Financial Instruments : Recognition and Measurement ” pp 1803-2130 paragraph 55

	Πρόβλεψη Μεταβολής Τιμής Μετοχής	200.000,00	
	Έσοδα από αποτίμηση		200.000,00
Πώληση – Τιμή Πώλησης 15,00			
	Ταμείο	1.500.000,00	
	Πρόβλεψη Μεταβολής Τιμής Μετοχης μτχ ΑΒΓ		200.000,00
	Μετοχές εισηγμένες στο Χρηματιστήριο – μτχ ΑΒΓ		1.000.000,00
	Έσοδα από πώληση		300.000,00
Μέρισμα 50.000,00			
	Απαιτήσεις	50.000,00	
	Έσοδα από μερίσματα		50.000,00
με την είσπραξη	Ταμείο	50.000,00	
	Απαιτήσεις		50.000,00

9.4.2 Χαρτοφυλάκιο Χρηματοπιστωτικών στοιχείων ενεργητικού αποτιμώμενων σε εύλογες αξίες μέσω του λογαριασμού αποτελεσμάτων χρήσης (Financial Assets at fair value through profit or loss)

Στην κατηγορία αυτή περιλαμβάνονται τα χρεόγραφα ή χρηματοπιστωτικά μέσα τα οποία όταν αποκτήθηκαν η επιχείρηση τα κατηγοριοποίησε σε ειδικό χαρτοφυλάκιο ως αποτιμώμενα σε εύλογες αξίες μέσω του λογαριασμού αποτελεσμάτων χρήσης (συνήθως οι συμβάσεις ανταλλαγής στοιχείων ενεργητικού περιλαμβάνονται σε αυτό το χαρτοφυλάκιο)¹².

Μια επιχείρηση δεν μπορεί να κάνει μεταφορές χρεογράφων από και προς την κατηγορία του χαρτοφυλακίου αυτού (δεσμεύεται από το πώς το έχει ταξινομήσει αρχικά)¹³

Τα χρηματοπιστωτικά μέσα που αποτιμώνται σε εύλογες αξίες μέσω λογαριασμού αποτελεσμάτων καταχωρούνται αρχικά στην εύλογη αξία (τα έξοδα της συναλλαγής καταχωρούνται στα αποτελέσματα απευθείας) και στη συνέχεια αποτιμώνται σε εύλογες αξίες με βάση τις τρέχουσες τιμές.

Όλα τα πραγματοποιηθέντα κέρδη/ ζημιές από την πώληση των χρηματοπιστωτικών μέσων που αποτιμώνται σε εύλογες αξίες μέσω λογαριασμού αποτελεσμάτων, καθώς και τα μη πραγματοποιηθέντα κέρδη και ζημιές από την αποτίμησή τους στις εύλογες αξίες, συμπεριλαμβάνονται στα "Αποτελέσματα από χρηματοοικονομικά μέσα αποτιμώμενα σε εύλογη

¹² International Accounting Standard 39 "Financial Instruments : Recognition and Measurement " pp 1803-2130 paragraph 9

¹³ International Accounting Standard 39 "Financial Instruments : Recognition and Measurement " pp 1803-2130 paragraph 50

αξία μέσω αποτελεσματικών λογαριασμών" στον πίνακα αποτελεσμάτων χρήσης της επιχείρησης 14.

Οι αγορές και οι πωλήσεις των χρηματοπιστωτικών μέσων που αποτιμώνται σε εύλογες αξίες μέσω λογαριασμού αποτελεσμάτων ταξινομούνται στο χαρτοφυλάκιο αυτό κατά την ημερομηνία συναλλαγής, ημερομηνία κατά την οποία η εταιρία δεσμεύεται σε σχέση με το λογιστικό χειρισμό της αγοράς ή της πώλησης των χρεογράφων αυτών¹⁵. Η εταιρία παύει να κατέχει τα χρεόγραφα ή τα χρηματοπιστωτικά στοιχεία στις οικονομικές καταστάσεις από τη στιγμή που παύει να έχει τον έλεγχο των συμβατικών δικαιωμάτων που απορρέουν από αυτά. Ο έλεγχος των δικαιωμάτων ενός χρηματοπιστωτικού στοιχείου παύει να υφίσταται όταν πωληθεί, λήξει ή διαγραφεί, ή όταν όλες οι ταμειακές ροές που σχετίζονται με αυτό μεταβιβαστούν σε ένα τρίτο μέρος 16.

Τα χρηματοπιστωτικά μέσα πρέπει να ταξινομούνται ως αποτιμώμενα σε εύλογες αξίες μέσω αποτελεσματικών λογαριασμών όταν:

- ✓ Συνδέονται με παράγωγα τα οποία έχουν ταξινομηθεί στο εμπορικό χαρτοφυλάκιο. Αυτό θα έχει ως αποτέλεσμα τη μείωση των διακυμάνσεων των αποτελεσμάτων – Κερδών ή Ζημιών της επιχείρησης,
- ✓ Η επιχείρηση θέλει να αποτιμώνται οι επενδύσεις της σε χρεόγραφα (μετοχές ή ομόλογα) σε εύλογες αξίες ενώ τα χρεόγραφα αυτά δεν πληρούν τα κριτήρια του εμπορικού χαρτοφυλακίου (βραχυπρόθεσμη κατοχή για κερδοσκοπία),
- ✓ Τα χρεόγραφα εμπεριέχουν ενσωματωμένα παράγωγα τα οποία επηρεάζουν σημαντικά τις ταμειακές του ροές .

Η λογιστική επί των χρεογράφων του χαρτοφυλακίου αυτού είναι ταυτόσημη με των χρεογράφων του εμπορικού χαρτοφυλακίου που είδαμε παραπάνω.

9.4.3 Διαθέσιμο προς πώληση χαρτοφυλάκιο (Available for sale financial assets)

Το διαθέσιμο προς πώληση είναι το χαρτοφυλάκιο χρεογράφων για τα οποία η επιχείρηση δεν έχει όταν τα αποκτά καθορισμένο χρονικό ορίζοντα αποδέσμευσης από την κατοχής τους. Τα χρεόγραφα αυτά μπορούν να ρευστοποιηθούν ανάλογα με τις ανάγκες ρευστότητας, τις μεταβολές των επιτοκίων ή των τιμών ή για οποιοδήποτε λόγο σε μια τυχαία (μη αρχικά προσδιορισμένη) μελλοντική χρονική στιγμή (μακροπρόθεσμη ή βραχυπρόθεσμη). Η κατηγοριοποίηση χρεογράφων στο διαθέσιμο προς πώληση χαρτοφυλάκιο δεν είναι δεσμευτική και συνεπώς επιτρέπεται η

¹⁴ International Accounting Standard 39 "Financial Instruments : Recognition and Measurement " pp 1803-2130 paragraph 55

¹⁵ International Accounting Standard 39 "Financial Instruments : Recognition and Measurement " pp 1803-2130 paragraph 38

¹⁶ International Accounting Standard 39 "Financial Instruments : Recognition and Measurement " pp 1803-2130 paragraph 17,18,20,23.

μεταγενέστερη αλλαγή κατηγοριοποίησης στο χαρτοφυλάκιο χρεογράφων με διαχρονική κατοχή ως τη λήξη τους.¹⁷

Οι συνήθεις αγορές και πωλήσεις των χρεογράφων του διαθέσιμου προς πώληση χαρτοφυλακίου καταχωρούνται με βάση την ημερομηνία της συναλλαγής, ημερομηνία κατά την οποία η εταιρία δεσμεύεται να αγοράσει ή να πωλήσει τα χρεόγραφα¹⁸.

Τα χρεόγραφα του διαθέσιμου προς πώληση χαρτοφυλακίου με την κτήση τους καταχωρούνται αρχικά στην εύλογη αξία (συμπεριλαμβανομένων των εξόδων συναλλαγών) και μετέπειτα αποτιμώνται σε εύλογες αξίες με βάση τις τρέχουσες τιμές ή τις αξίες που προκύπτουν από μοντέλα αποτίμησης όπου τρέχουσες τιμές δεν είναι διαθέσιμες σύμφωνα με τις διατάξεις του ΔΛΠ 39¹⁹.

Τα εξ αποτιμήσεως κέρδη ή ζημιές τα οποία προκύπτουν από τις μεταβολές της εύλογης αξίας των χρεογράφων που κατατάσσονται στο διαθέσιμο προς πώληση χαρτοφυλάκιο καταχωρούνται σε ειδικό αποθεματικό στα ίδια κεφάλαια αφού πρώτα καταχωρηθούν στο λογαριασμό συνολικού εισοδήματος Other Comprehensive Income OCI. Κατά την πώληση των χρεογράφων του διαθέσιμου προς πώληση χαρτοφυλακίου τα αντίστοιχα συσσωρευμένα κέρδη/ ζημιές μεταφέρονται από το ειδικό αποθεματικό στους αποτελεσματικούς λογαριασμούς της Κατάστασης Αποτελεσμάτων Χρήσης²⁰.

Τα χρεόγραφα του διαθέσιμου προς πώληση χαρτοφυλακίου διαγράφονται από αυτό όταν παύει να είναι εφικτή-δυνατή η λήψη των ταμειακών ροών ή όταν η εταιρία έχει μεταφέρει κατά το μεγαλύτερο μέρος όλους τους κινδύνους και τα οφέλη από ένα χρεόγραφο μέσω σύμβασης σε τρίτους.

Η εταιρία πρέπει να εξετάζει κάθε φορά που συντάσσει οικονομικές καταστάσεις εάν υπάρχουν ενδείξεις μόνιμης μείωσης της αξίας (σημαντικές ή παρατεταμένες μειώσεις της εύλογης αξίας) των χρεογράφων αυτών χρησιμοποιώντας διάφορα μοντέλα αποτίμησης.

Όταν υπάρχουν αντικειμενικές ενδείξεις ότι το διαθέσιμο προς πώληση στοιχείο ενεργητικού έχει υποστεί μόνιμη μείωση της αξίας του, τότε η συσσωρευμένη ζημιά που έχει καταχωρηθεί, διαχρονικά μέσω αποτιμήσεων, στα ίδια κεφάλαια μεταφέρεται στα αποτελέσματα της επιχείρησης. Η ζημιά αυτή είναι η διαφορά μεταξύ του κόστους κτήσης και της τρέχουσας αξίας αφού αφαιρεθεί τυχόν ζημιά μόνιμης μείωσης που καταχωρήθηκε στα αποτελέσματα σε προηγούμενες περιόδους²¹.

¹⁷ International Accounting Standard 39 “Financial Instruments : Recognition and Measurement ” pp 1803-2130 paragraph 9

¹⁸ International Accounting Standard 39 “Financial Instruments : Recognition and Measurement ” pp 1803-2130 paragraph 38

¹⁹ International Accounting Standard 39 “Financial Instruments : Recognition and Measurement ” pp 1803-2130 paragraph 43

²⁰ International Accounting Standard 39 “Financial Instruments : Recognition and Measurement ” pp 1803-2130 paragraph 55

²¹ International Accounting Standard 39 “Financial Instruments : Recognition and Measurement ” pp 1803-2130 paragraph 67,68.

Η ζημιά από μόνιμη μείωση της αξίας των μετοχών του διαθέσιμου προς πώληση χαρτοφυλακίου, που έχει καταχωρηθεί στα αποτελέσματα, δεν μπορεί να αντιστραφεί δηλαδή να αυξηθούν τα αποτελέσματα της επιχείρησης και η ζημιά να μεταφερθεί στο αποθεματικό στη καθαρή της θέση. Η ζημιά μόνιμης μείωσης των ομολόγων του διαθέσιμου προς πώληση χαρτοφυλακίου μπορεί να αντιστραφεί από τα αποτελέσματα στην περίπτωση που η αύξηση της τρέχουσας αξίας του ομολόγου μπορεί να σχετισθεί αντικειμενικά με γεγονόσ που συνέβη μετά την καταχώρηση της μόνιμης μείωσης της αξίας του ομολόγου στα αποτελέσματα²². Οι λογιστικές εγγραφές για τα χρεόγραφα διαθέσιμα προς πώληση έχουν ως ακολούθως:

Τεμάχια			
Αγοράς	100.000,00		
Τιμή κτήσης	10,00		
Αξία Κτήσης	1.000.000,00		
	Περιγραφή Λογαριασμού	Χρέωση	Πίστωση
Αγορά			
	Μετοχές εισηγμένες στο Χρηματιστήριο	1.000.000,00	
	Ταμείο		1.000.000,00
Μηνιαία Αποτίμηση – Τιμή αποτίμησης 12,00			
	Πρόβλεψη αποτίμησης	200.000,00	
	Αποθεματικό Διαφοράς από αναπροσαρμογή αξίας χρεογράφων/ λογαριασμός συνολικού εισοδήματος Other Comprehensive Income OCI		200.000,00
Πώληση - Αποτίμηση με τιμή 11,00			
	Πρόβλεψη αποτίμησης		100.000,00
	Αποθεματικό Διαφοράς από αναπροσαρμογή αξίας χρεογράφων	100.000,00	
Πώληση			
	Ταμείο	1.100.000,00	
	Πρόβλεψη αποτίμησης		100.000,00

²² International Accounting Standard 39 “Financial Instruments : Recognition and Measurement ” pp 1803-2130 paragraph 69,70.

	Αποθεματικό Διαφοράς από αναπροσαρμογή αξίας χρεογράφων	100.000,00	
	Μετοχές εισηγμένες στο Χρηματιστήριο		1.000.000,00
	Κέρδη από πώληση		100.000,00
Μέρισμα 50.000,00			
	Απαιτήσεις	50.000,00	
	Έσοδα από μερίσματα		50.000,00
με την είσπραξη	Ταμείο	50.000,00	
η	Απαιτήσεις		50.000,00

Στην περίπτωση όπου το χρεόγραφο είναι ομόλογο παρέχουμε το παρακάτω παράδειγμα:

Έστω ότι μια Τράπεζα το 2023 αγόρασε ομόλογο ονομαστικής τιμής 100,00 € στην τιμή των 105,00 €. Έστω τώρα ότι το έτος 2024 η τιμή του ομολόγου αυξάνεται στο 108,00 € και το έτος 2025 η τιμή του μειώνεται στα 103,00 € και πωλείται στην τιμή αυτή όμως την ημερομηνία πώλησης η τιμή του ήταν 104,00 €. Η αναπόσβεστη αξία του την 31/12/25 είναι 104,3.

	ΧΡΕΩΣΗ	ΠΙΣΤΩΣΗ
2023		
ΟΕΔ Face Value	100,00	
ΟΕΔ Premium	5,00	
TAMEIO		105,00
2024		
ΟΕΔ Valuation Diferenses	3,70	
Αποθεματικό AFS		3,70
Απόσβεση Premium	1,00	
ΟΕΔ Premium		1,00
2025		
TAMEIO	103,00	
Ζημιές από Πώληση ΟΕΔ	4,70	
ΟΕΔ Valuation Diferenses		3,70
ΟΕΔ Premium		4,00

	ΟΕΔ Face Value	100,00
Αποθεματικό AFS	3,70	
Κέρδη από Πώληση ΟΕΔ		3,70

Σύνολα 111,40 111,40

9.4.4 Χαρτοφυλάκιο χρεογράφων τα οποία η επιχείρηση προτίθεται να τα κρατήσει μέχρι τη λήξη τους (Financial Assets held to maturity) .

Το κατεχόμενο ως τη λήξη είναι το χαρτοφυλάκιο που η εταιρία έχει την πρόθεση και τη δυνατότητα να κρατήσει ως τη λήξη για όλα τα χρεόγραφα που τα απαρτίζουν. Τα χρεόγραφα που κατέχονται ως τη λήξη τους καταχωρούνται αρχικά στην εύλογη αξία (που εμπεριέχει και το κόστος συναλλαγών)²³. Στη συνέχεια, τα χρεόγραφα του κατεχόμενου ως τη λήξη χαρτοφυλακίου αποτιμώνται στο κόστος κτήσης, χρησιμοποιώντας τη μέθοδο του πραγματικού επιτοκίου, μείον τις τυχόν συσσωρευμένες μόνιμες μειώσεις των αξιών τους²⁴.

Ένα στοιχείο του ενεργητικού έχει υποστεί μόνιμη μείωση της αξίας του, αν η λογιστική του αξία υπερβαίνει την ρευστοποιήσιμη αξία του. Το ποσό της μόνιμης μείωσης των στοιχείων ενεργητικού που καταχωρούνται στο κόστος κτήσης υπολογίζεται ως η διαφορά της λογιστικής αξίας του στοιχείου ενεργητικού και της παρούσας αξίας των αναμενόμενων μελλοντικών ταμειακών ροών, προεξοφλημένων με το αρχικό πραγματικό επιτόκιο του στοιχείου ενεργητικού. Η μόνιμη μείωση της αξίας επιβαρύνει τα αποτελέσματα περιόδου²⁵.

Αν η εταιρία πουλήσει ή μεταφέρει μέρος των χρεογράφων του κατεχόμενου ως τη λήξη χαρτοφυλακίου πριν από τη λήξη τους, τότε το σύνολο του κατεχομένου έως τη λήξη χαρτοφυλακίου πρέπει να μεταφερθεί στο διαθέσιμο προς πώληση χαρτοφυλάκιο (εκτός αν πληρούνται οι προϋποθέσεις του ΔΛΠ 39) και να αποτιμηθεί στην εύλογη αξία απεικονίζοντας το κέρδος ή τη ζημία που προκύπτει στο αποθεματικό του διαθέσιμου προς πώληση χαρτοφυλακίου²⁶. Επίσης στην περίπτωση αυτή τα ΔΠΧΠ προβλέπουν ποινή απαγόρευσης στην κατηγοριοποίηση ενός στοιχείου ενεργητικού ως κατεχόμενο ως τη λήξη για τα επόμενα δύο έτη από την ημερομηνία μεταφοράς των χρεογράφων σε άλλο χαρτοφυλάκιο²⁷.

²³ International Accounting Standard 39 “Financial Instruments : Recognition and Measurement ” pp 1803-2130 paragraph 43.

²⁴ International Accounting Standard 39 “Financial Instruments : Recognition and Measurement ” pp 1803-2130 paragraph 46.

²⁵ International Accounting Standard 39 “Financial Instruments : Recognition and Measurement ” pp 1803-2130 paragraph 63.

²⁶ International Accounting Standard 39 “Financial Instruments : Recognition and Measurement ” pp 1803-2130 paragraph 51.

²⁷ International Accounting Standard 39 “Financial Instruments : Recognition and Measurement ” pp 1803-2130 paragraph 9.

9.5 Επιχειρηματικές συμμετοχές Venture Capital

Οι επιχειρηματικές συμμετοχές έχουν ως χαρακτηριστικά και μεταβλητές λήψης απόφασης

- 1) Το Μέγεθος επένδυσης (Magnitude of investment)
- 2) Τη Σταδιακή διαίρεση της επένδυσης (Staging of investment)
- 3) Τη Συνδικασία (Syndication)
- 4) Τοποθέτηση στόχου με χρήση του εσωτερικού ρυθμού απόδοσης. Στόχος Εσωτερικού Ποσοστού (IRR) (Target IRR)
- 5) Χρονικός ορίζοντας επένδυσης (Investment time horizon)
- 6) Τελική αξία της εταιρείας (Terminal value of firm)
- 7) Απαιτούμενο ποσοστό ιδιοκτησίας (% ownership required)
- 8) Δομή συμφωνίας (Deal structure)
- 9) Μελλοντική χρηματοδότηση και υποβάθμιση – «Η μέθοδος του επιχειρηματικού κεφαλαίου» (Future financing and dilution – “The Venture Capital Method”)
- 10) Ποσό επένδυσης Συνήθως >1,0 εκατομμύριο για θεσμικούς επενδυτές (Typically >1.0 million for institutional)
- 11) Μικρές συμφωνίες πολύ δαπανηρές (Small deals too costly)
- 12) Συνήθως λιγότερο από 10 εκατομμύρια (Typically less than 10 million)
- 13) Οι περισσότερες συμφωνίες 1,0-3,0 (Most deals 1.0-3.0)
- 14) Βασίζονται σε pro forma επιχειρηματικού σχεδίου (Based on business plan pro formas)
- 15) Ελεύθερη ταμειακή ροή (EBIAT, κεφάλαιο κίνησης, κεφαλαιουχικές δαπάνες)(Free cash flow (EBIAT, working capital, capital expenditures))
- 16) 4-7 έτη (4-7 years)
- 17) Πόσος χρόνος θα χρειαστεί για τη δημιουργία αξίας; (How long will it take to create value?)
- 18) Χρόνια για την επίτευξη νεκρού σημείου ταμειακής ροής (Years to cash flow breakeven)
- 19) Στόχος IRR VC (VC Target IRR)
- 20) Στη σύλληψη της επιχειρηματικής ιδέας (Seed) IRR>80%
- 21) Έναρξη λειτουργίας (Startup) 50-70%
- 22) Πρώτο στάδιο (First stage) 40-60%
- 23) Δεύτερο στάδιο (Second stage) 30-50%
- 24) Γέφυρα (Bridge) 20-35%
- 25) Επανεκκίνησης (Restart) ??

Δεδομένης της επένδυσης VC, του στόχου IRR και του χρονικού ορίζοντα της επένδυσης, προσδιορίζουμε τη μελλοντική αξία της επένδυσης VC $FV = PV(1+i)^n$, i = στόχος IRR, N = χρονικός ορίζοντας εξόδου. Παράδειγμα:

Έστω η εταιρεία ABΓ χρηματοδοτείται μέσω εταιρείας Venture Capital με ποσό επένδυσης 5.000.000,00 ευρώ. Αν η χρονική διάρκεια της επένδυσης είναι 6 χρόνια ποια η μελλοντική αξία της ώστε να επιτύχει $IRR = 22\%$ $FV = 5.0m(1+0.22)^6 = 16,5m$

Αν τα έσοδα έχουν προβλεφθεί στο τέλος της επένδυσης σε 2.000.000 ευρώ, υπολογίστε την αξία της επιχείρησης θεωρώντας $P/E = 15$ $TV = P/E * Future Profits = 30m$

Τι ποσοστό ιδιοκτησίας χρειάζεται το VC για την παραπάνω επένδυση; $16.5m/TV30m = 55\%$

Υπολογίστε τον αριθμό των νέων μετοχών και την αξία τους αν οι αρχικές μετοχές της εταιρείας ABΓ είναι 1.000.000 τεμάχια. $VC \% \text{ Ιδιοκτησίας} = NS/(NS + OS)$

Υπολογίστε την αξία πριν την επένδυση και μετά την επένδυση.

IRR =	22%
T =	6
Investment =	5.000.000
No =	1.000.000
Rn=	2.000.000
P/E=	15

1. $FV = 16.486.520$ 16.486.519,80

2. $TV = 30.000.000$

3. $\% \text{ owner}^* = 54,96\%$ ή $PV^* = 11.099.977,57$

$\% \text{ owner}^* = 45,05\%$

4. $NS = 819.675$

$Price = 6,1000$

5. **Post money Valuation =** 9.098.342,27

Pre money Valuation = 4.098.342,27

Πρέπει να προσέχουμε έτσι ώστε να έχει νόημα αυτή η αποτίμηση και να είναι ρεαλιστική. Πρέπει επίσης να εξεταστεί εάν στην επιτυχία θα δοθούν μετοχές στη διοίκηση και αν θα εισέλθουν στην εταιρεία μελλοντικοί επενδυτές.

Πρέπει να προσεχθούν οι υπολογισμοί και να έχουν νόημα.

- 1) Η Τελική Αξία
- 2) Τα Μελλοντικά Κέρδη (Πωλήσεις, Έξοδα, Κέρδη)
- 3) Το PER
- 4) Στόχος IRR

- 5) Ο Κίνδυνος της επένδυσης
- 6) Η Δομή Συναλλαγής
- 7) Η Ρευστότητα
- 8) Οι Μελλοντικοί Γύροι (Ποσά, IRR, Ορίζοντας)
- 9) Τα Κίνητρα Διοίκησης
- 10) Η επίτευξη ορόσημων/στόχου
- 11) Η δυνατότητα / Επιλογή εγκατάλειψης
- 12) Από Κοινού χρήση της συμφωνίας με άλλες εταιρείες VC
- 13) Αποφυγή/Διαφοροποίηση του κινδύνου
- 14) Διεύρυνση του δικτύου εσωτερικών συμμετοχών
- 15) Αύξηση του μεγέθους του χαρτοφυλακίου

9.6 Η δημιουργία αξίας μέσω συγκέντρωσης επιχειρήσεων bootstrap effect

Είναι η αύξηση των κερδών ανά μετοχή ως αποτέλεσμα μιας συγχώνευσης, σε συνδυασμό με τη χρήση από την αγορά του P/E πριν από τη συγχώνευση για την αξία μετά τη συγχώνευση

Παράδειγμα: Κέρδη εκκίνησης

Υπολογίστε με τα στοιχεία του παρακάτω πίνακα :

- a. Τους δείκτες P/E και EPS για τις 2 εταιρείες
- b. Αν η εταιρεία ένα απορροφήσει την εταιρεία 2 τις μετοχές που θα πρέπει να εκδοθούν
- c. Τους δείκτες P/E και EPS για την νέα εταιρεία. Τι παρατηρείτε;
- d. Να υπολογιστεί ο σταθμισμένος δείκτης P/E και να σχολιάσετε

Σε εκατομμύρια €	Εταιρεία Ένα	Εταιρεία Δύο
	Απορροφούσα	Εταιρεία Στόχος
Πραγματική Τιμή ανά μετοχή P/Sh	80	100
Αριθμός μετοχών	80.000,00	20.000,00
Κέρδη	320.000,00	150.000,00

Τα κέρδη εκκίνησης είναι η αύξηση των κερδών ανά μετοχή ως αποτέλεσμα μιας συγχώνευσης, σε συνδυασμό με τη χρήση από την αγορά του P/E πριν από τη συγχώνευση για την αξία του EPS μετά τη συγχώνευση.

Σε αυτό το παράδειγμα, υποθέτουμε πρώτα ότι η αγορά είναι ατελής και εφαρμόζει εσφαλμένα το P/E πριν από τη συγχώνευση στην εταιρεία Ένα στη συγχωνευθείσα εταιρεία.

Στην συνέχεια, υποθέτουμε ότι η αγορά εκτιμά σωστά την εταιρεία μετά τη συγχώνευση χρησιμοποιώντας ένα σταθμισμένο μέσο όρο P/E.

Υποθέσεις:

Δείκτης ανταλλαγής: Μία μετοχή της Εταιρείας Ένα για 3,2 μετοχές της Εταιρείας Δύο

Η αγορά εφαρμόζει σταθμισμένο μέσο P/E στην εταιρεία μετά τη συγχώνευση.

A.

Εταιρεία 1

Κεφαλαιο-Κεφαλαιοποίηση	6.400.000,00	Πραγματική Τιμή ανά μετοχή P/Sh	X	Αριθμός μετοχών
P/E	20,0	Κεφαλαιο- Κεφαλαιοποίηση	/	Κέρδη
EPS	4	Κέρδη	/	Αριθμός μετοχών

Εταιρεία 2

Κεφαλαιο-Κεφαλαιοποίηση	2.000.000,00	Πραγματική Τιμή ανά μετοχή P/Sh	X	Αριθμός μετοχών
P/E	13,3	Κεφαλαιο- Κεφαλαιοποίηση	/	Κέρδη
EPS	7,5	Κέρδη	/	Αριθμός μετοχών

B.

Η εταιρεία A θα πρέπει να εκδώσει:

Κεφαλαιοποίηση - Κεφάλαιο B	2.000.000,00	Κεφαλαιοποίηση - Κεφάλαιο B	/	Τιμή Μετοχής A
Τιμή Μετοχής A	80			
Νέες Μετοχές για B	25.000,00	Κεφαλαιοποίηση - Κεφάλαιο A	/	Κεφαλαιοποί ηση - Κεφάλαιο B
Όροι ανταλλαγής	3,20			

Γ.

Εταιρεία 2 - post acquisition (bootstrap effect - P/E της A εταιρείας)

P (A+B)	89,52	P/E εταιρείας A	X	EPS (A+B)
P/E A	20,00	P/E εταιρείας A		(Αριθμός μετοχών A + / Νέες Μετοχές για B)
EPS (A+B)	4,48	(Κέρδη A+Κέρδη B)		

Δ.

P - same as acquirer	80	[(Κέρδη A)/ (Κέρδη A+Κέρδη B)]	X	P/E A
Weighted Average P/E	17,9	[(Κέρδη B)/ (Κέρδη A+Κέρδη B)]	X	P/E B
	17,9	P - same as ή acquirer	/	EPS (A+B)

Λόγω της απορρόφησης τα EPS της νέας εταιρείας είναι υψηλότερα. Στην ουσία αυτό έχει δημιουργηθεί καθώς πλέον το άθροισμα των κερδών αντιστοιχεί σε λιγότερες μετοχές. Οι αγορές συνήθως αναγνωρίζουν αυτή την αντίδραση και προσαρμόζουν την τιμή της μετοχής προς τα κάτω.

$$\text{Weighted P/E} = \left(\frac{320}{470} \times 20 \right) + \left(\frac{150}{470} \times 13,3 \right) = 17.9$$

Η σωστή αποτίμηση, με την προϋπόθεση ότι δεν υπάρχουν συνεργιστικές επιδράσεις που δεν αντικατοπτρίζονται στις αξίες πριν από τη συγχώνευση της εταιρείας, χρησιμοποιεί ένα σταθμισμένο P/E, στο οποίο οι συντελεστές στάθμισης είναι οι συνεισφορές στα κέρδη:

Τα κίνητρα μιας συγχώνευσης επηρεάζονται, εν μέρει, από το στάδιο του κύκλου ζωής του κλάδου.

9.7 Η συγκέντρωση επιχειρήσεων η επιτροπή ανταγωνισμού και ο δείκτης HHI

Αποτελεί μέτρο συγκέντρωσης εντός ενός κλάδου και χρησιμοποιείται συχνά από τις ρυθμιστικές αρχές για την αξιολόγηση των επιπτώσεων μιας συγχώνευσης.

Απαιτεί γνώση των μεριδίων αγοράς των εταιρειών του κλάδου.

Το HHI κατασκευάζεται ως το άθροισμα των τετραγωνικών μεριδίων αγοράς των επιχειρήσεων του κλάδου:

$$\text{HHI} = \sum_i^n \left(\frac{\text{Output of firm } i}{\text{Total sales or output of the market}} \times 100 \right)^2$$

Κλειδί για τη ρύθμιση: Τόσο το επίπεδο του HHI όσο και η μεταβολή του HHI που προέκυψε από τη συγχώνευση είναι σημαντικά.

Επίπεδο συγκέντρωσης HHI και πιθανή κυβερνητική δράση			
HHI μετά τη συγχώνευση	Συγκέντρωση	Αλλαγή στο HHI	Κυβερνητική Δράση
Λιγότερο από 1.000	Μη συμπακνωμένο	Οποιοδήποτε ποσό	Καμία ενέργεια
Μεταξύ 1.000 και 1.800	Μέτρια συγκεντρωμένη	100 ή περισσότερη	Πιθανή πρόκληση
Πάνω από 1.800	Εξαιρετικά συγκεντρωμένος	50 ή περισσότερη	Πρόκληση

Παράδειγμα: HHI

Εξετάστε έναν κλάδο που έχει οκτώ εταιρείες και τα αντίστοιχα μερίδια αγοράς τους:

Έστω ο παρακάτω κλάδος :	
A	150.000,00
B	120.000,00
C	80.000,00
D	100.000,00
E	140.000,00
F	250.000,00

G	200.000,00
H	160.000,00
MARKET TOTAL	1.200.000,00
Εάν η δεξιά στήλη αντιπροσωπεύει τις πωλήσεις κάθε εταιρείας να υπολογίσετε τον δείκτη HHI. Τι θα συμβεί αν συγχωνευτούν οι εταιρείες A & B και F & G;	

Ο υπολογισμός του δείκτη έχει ως ακολούθως:

Μερίδιο Αγοράς		HHI	
Πωλήσεις A / Πωλήσεις Κλάδου		$(\text{Μερίδιο Αγοράς A} \times 100)^2$	
Πωλήσεις B / Πωλήσεις Κλάδου		$(\text{Μερίδιο Αγοράς B} \times 100)^2$	
Πωλήσεις C / Πωλήσεις Κλάδου		$(\text{Μερίδιο Αγοράς C} \times 100)^2$	
Πωλήσεις D / Πωλήσεις Κλάδου		$(\text{Μερίδιο Αγοράς D} \times 100)^2$	
Πωλήσεις E / Πωλήσεις Κλάδου		$(\text{Μερίδιο Αγοράς E} \times 100)^2$	
Πωλήσεις F / Πωλήσεις Κλάδου		$(\text{Μερίδιο Αγοράς F} \times 100)^2$	
Πωλήσεις G / Πωλήσεις Κλάδου		$(\text{Μερίδιο Αγοράς G} \times 100)^2$	
Πωλήσεις H / Πωλήσεις Κλάδου		$(\text{Μερίδιο Αγοράς H} \times 100)^2$	
100%		Index HHI=Sum(HHI)	
	Πωλήσεις	Μερίδιο Αγοράς	HHI
A	150.000,00	13%	156,25
B	120.000,00	10%	100,00
C	80.000,00	7%	44,44
D	100.000,00	8%	69,44
E	140.000,00	12%	136,11
F	250.000,00	21%	434,03
G	200.000,00	17%	277,78
H	160.000,00	13%	177,78
MARKET TOTAL	1.200.000,00	100%	1396
	Πωλήσεις	Μερίδιο Αγοράς	HHI
A+B	270.000,00	23%	506,25
C	80.000,00	7%	44,44
D	100.000,00	8%	69,44
E	140.000,00	12%	136,11
F+G	450.000,00	38%	1406,25
H	160.000,00	13%	177,78
MARKET TOTAL	1.200.000,00	100%	2340

Όπως βλέπουμε κλάδος υπερ. συγκεντρώνεται και αναμένονται παρεμβάσεις από τις εποπτικές αρχές του ανταγωνισμού και ίσως πρόστιμα

10. Τα Ομόλογα

Τα ομόλογα είναι μαζί με τις μετοχές οι κύριες μορφές χρεογράφων στην ενότητα αυτή θα ασχοληθούμε με τα Ομόλογα διεξοδικά. Οι εγγραφές και οι χειρισμοί που παρέχονται είναι κοινοί είτε πρόκειται για επιχειρήσεις είτε για πιστωτικά ιδρύματα.

10.1 Επιτόκια και Premium / Discount Ομολόγων

Για να εξετάσουμε τις μεταβολές των επιτοκίων και την μεταβολή της αξίας τους λόγω αυτών των μεταβολών παρέχουμε το παρακάτω παράδειγμα:

Επενδυτής αγοράζει ομόλογο ελληνικού δημοσίου στις 9/6/21 έναντι ποσού: 5.060.274,00 € η διαφορά από την ονομαστική αντιστοιχεί στους αγοραζόμενους τόκους από την έκδοση μέχρι την αγορά με Ημερομηνία Έκδοσης 30/4/21, επιτόκιο 11% ημερομηνία λήξης 30/4/24 με ονομαστική αξία 5.000.000,00 €

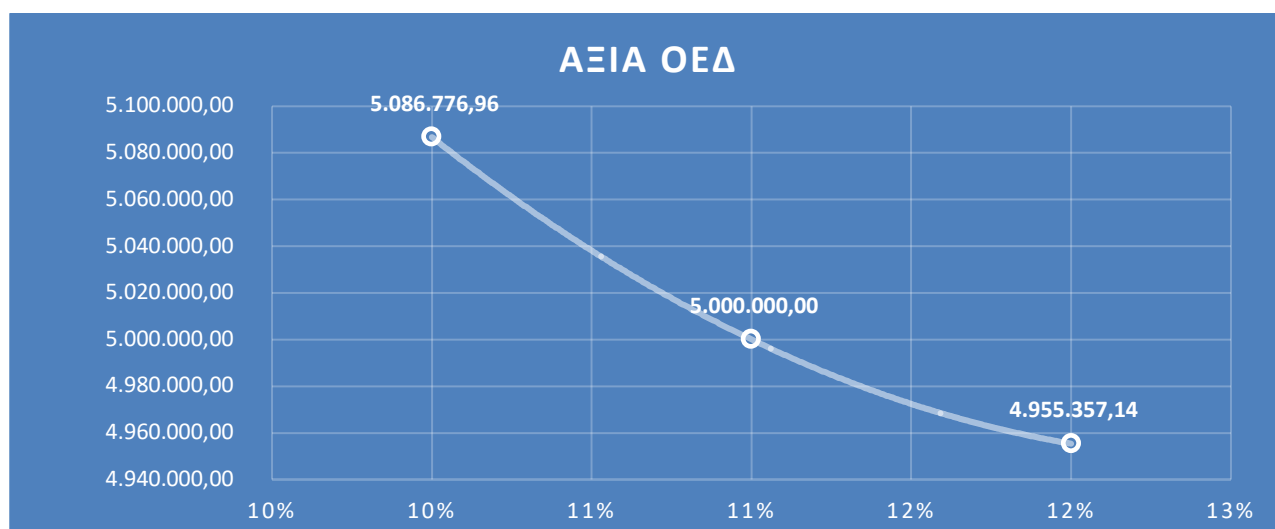
Ημερολόγιο	ΧΡΕΩΣΗ	ΠΙΣΤΩΣΗ
9/6/21		
Ομόλογα - face value	5.000.000,00	
Ομόλογα - Premium	60.274	Αντιστοιχεί στους αγοραζόμενους τόκους από την έκδοση μέχρι την αγορά
Ταμείο ή Καταθέσεις		5.060.274
30/4/22		
Ταμείο ή Καταθέσεις	550.000	
Ομόλογα - face value		550.000
Ομόλογα - face value	60.274	
Ομόλογα - Premium		60.274

Αξιοσημείωτο γεγονός είναι ότι το ομόλογο αλλάζει αξία με τη μεταβολή των επιτοκίων το οποίο καλείται απόδοση στη λήξη yield to maturity YTM. Για το λόγο αυτό παρέχουμε το παρακάτω παράδειγμα:

ΜΕΤΑΒΛΗΤΟΤΗΤΑ ΤΩΝ ΕΠΙΤΟΚΙΩΝ YTM		
Η ΑΠΟΔΟΣΗ ΜΕΧΡΙ ΤΗ ΛΗΞΗ ΤΟΥ ΟΜΟΛΟΓΟΥ ΕΙΝΑΙ ΤΗΝ	30/4/22	10%
Η ΑΠΟΔΟΣΗ ΜΕΧΡΙ ΤΗ ΛΗΞΗ ΤΟΥ ΟΜΟΛΟΓΟΥ ΕΙΝΑΙ ΤΗΝ	1/5/23	12%
ΤΑΜΕΙΑΚΕΣ ΡΟΕΣ ΟΜΟΛΟΓΟΥ	τοκομερίδια + σώμα	Παρούσα Αξία
30/4/21	Ον.Επιτόκιο	11%
30/4/22	550.000,00	495.495,50
1/5/23	550.000,00	446.392,34
30/4/24	5.550.000,00	4.058.112,17

Παρούσα Αξία Ομολόγου με Ον. Επικόκιο = Αξία έκδοσης Ομολόγου = <u>5.000.000,00</u>		
30/4/22		10%
1/5/23	550.000,00	500.000,00
30/4/24	5.550.000,00	4.586.776,86
Παρούσα Αξία Ομολόγου με Επικόκιο μειωμένο = Αξία μολόγου > Αγία έκδοσης Ομολόγου <u>5.086.776,96</u>		
1/5/23		12%
30/4/24	5.550.000,00	4.955.357,14
Παρούσα Αξία Ομολόγου με Επικόκιο αυξημένο = Αξία μολόγου < Αξία έκδοσης Ομολόγου <u>4.955.357,14</u>		
ΕΠΙΤΟΚΙΑ	Αξία ΟΕΔ	
11%	5.000.000,00	
10%	5.086.776,96	
12%	4.955.357,14	
<i>Η ΜΕΤΑΒΛΗΤΟΤΗΤΑ ΤΩΝ ΕΠΙΤΟΚΙΩΝ ΥΤΜ ΔΗΜΙΟΥΡΓΕΙ PREMIUM - DISCOUNT ΚΑΤΑ ΤΙΣ ΣΥΝΑΛΛΑΓΕΣ ΜΕΤΑ ΤΗΝ ΕΚΔΟΣΗ ΤΩΝ ΟΕΔ</i>		

Το παραπάνω μπορούμε να το δείξουμε και γραφικά. Πρέπει να σημειώσουμε ότι αυτό συμβαίνει στα ομόλογα σταθερού επιτοκίου fixed income bond.

Για να διερευνήσουμε ακόμη περισσότερο το Premium και το Discount των ομολόγων παρέχουμε ένα ακόμη παράδειγμα:

Επενδυτής αγόρασε ομόλογο την 31/8/21 έναντι ποσού 1.051.541,90 FACE VALUE 1.000.000,00 με ονομαστικό επιτόκιο 10% και απόδοση στη λήξη 8% YTM

Θέλει να υπολογίσει τα έσοδα που αναλογούν στο ομόλογο μέχρι τη λήξη του επόμενου τοκομεριδίου
 31/8/22 τοκομερίδιο=100.000,00 Premium =51.541,90

ΑΝΑΜΕΝΟΜΕΝΕΣ ΧΡΗΜΑΤΟΡΟΕΣ		
31/8/23	100.000,00	92.592,59
30/8/24	100.000,00	85.733,88
30/8/24	1.000.000,00	857.338,82
ΓΙΑ ΝΑ ΔΙΑΤΗΡΗΣΕΙ ΤΗΝ ΙΔΙΑ ΑΠΟΔΟΣΗ Η ΑΞΙΑ ΤΟΥ ΟΜΟΛΟΓΟΥ ΓΙΝΕΤΑΙ		1.035.665,29
ΚΑΙ ΤΟ PREMIUM ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΜΕΙΩΘΕΙ ΚΑΤΑ	31/8/22	15.876,61
30/8/24	100.000,00	92.592,59
30/8/24	1.000.000,00	925.925,93
		1.018.518,52
ΚΑΙ ΤΟ PREMIUM ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΜΕΙΩΘΕΙ ΚΑΤΑ	31/8/23	17.146,78
30/8/24	1.000.000,00	1.000.000,00
ΚΑΙ ΤΟ PREMIUM ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΜΕΙΩΘΕΙ ΚΑΤΑ		1.000.000,00
	30/8/24	18.518,52

ΕΤΗ	ΚΟΣΤΟΣ ΚΤΗΣΗΣ ΣΤΗΝ ΑΡΧΗ ΤΗΣ ΠΕΡΙΟΔΟΥ	ΕΣΟΔΑ ΤΟΚΟΦΟΡΟΥ ΠΕΡΙΟΔΟΥ Α*8%	ΤΟΚΟΜΕΡΙΔΙΑ	ΑΠΟΣΒΕΣ Η PREMIUM Β-Γ	ΑΝΑΠΟΣΒΕΣΤΟ PREMIUM ΣΤΟ ΤΕΛΟΣ ΤΗΣ ΠΕΡΙΟΔΟΥ	ΚΟΣΤΟΣ ΚΤΗΣΗΣ ΣΤΟ ΤΕΛΟΣ ΤΗΣ ΠΕΡΙΟΔΟΥ
0					51.541,90	1.051.541,90
1	1.051.541,90	84.123,35	100.000,00	15.876,65	35.665,25	1.035.665,25
2	1.035.665,25	82.853,22	100.000,00	17.146,78	18.518,47	1.018.518,47
3	1.018.518,47	81.481,48	100.000,00	18.518,52	-	1.000.000

Ημερολόγιο	ΧΡΕΩΣΗ	ΠΙΣΤΩΣΗ
31/8/22		
Ομόλογα - face value	1.000.000,00	
Ομόλογα - Premium	51.542	

Ταμείο ή Καταθέσεις		1.051.542
31/8/22		
Ταμείο ή Καταθέσεις	100.000	
Τόκοι Ομολόγων		100.000
Τόκοι Ομολόγων	15.877	
Ομόλογα - Premium		15.877
ΑΝ ΘΕΛΕΙ ΝΑ ΚΑΝΕΙ ΕΓΓΡΑΦΗ ΜΕ ΤΟ ΚΛΕΙΣΙΜΟ ΤΗΣ ΠΡΩΤΗΣ ΧΡΗΣΗΣ ΤΟΥ 2021		
<i>Ημερολόγιο</i>	<i>ΧΡΕΩΣΗ</i>	<i>ΠΙΣΤΩΣΗ</i>
31/12/21		
Ομόλογα - Accruals	33.424,66	
Τόκοι Ομολόγων		28.117,94
Δεδουλευμένοι Τόκοι ΟΕΔ		5.306,72

Τώρα για την περίπτωση του Discount παρέχουμε το παρακάτω παράδειγμα

Επενδυτής αγόρασε ομόλογο την 31/8/21 έναντι ποσού 907.134,70, FACE VALUE 1.000.000,00 με ονομαστικό επιτόκιο 10% και απόδοση στη λήξη 14% YTM

Θέλει να υπολογίσει τα έσοδα που αναλογούν στο ομόλογο μέχρι τη λήξη του επόμενου τοκομεριδίου 31/8/22 τοκομερίδιο = 100.000,00 Discount = -92.865,30

ΑΝΑΜΕΝΟΜΕΝΕΣ ΧΡΗΜΑΤΟΡΟΕΣ			
31/8/23	100.000,00		87.719,30
30/8/24	100.000,00		76.946,75
30/8/24	1.000.000,00		769.467,53
ΓΙΑ ΝΑ ΔΙΑΤΗΡΗΣΕΙ ΤΗΝ ΙΔΙΑ ΑΠΟΔΟΣΗ Η ΑΞΙΑ ΤΟΥ ΟΜΟΛΟΓΟΥ ΓΙΝΕΤΑΙ			934.133,58
ΚΑΙ ΤΟ DISCOUNT ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΜΕΙΩΘΕΙ ΚΑΤΑ	31/8/22	-	26.998,88
30/8/24	100.000,00		87.719,30
30/8/24	1.000.000,00		877.192,98
			964.912,28
ΚΑΙ ΤΟ DISCOUNT ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΜΕΙΩΘΕΙ ΚΑΤΑ	31/8/23	-	30.778,70
30/8/24	1.000.000,00		1.000.000,00
			1.000.000,00
ΚΑΙ ΤΟ DISCOUNT ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΜΕΙΩΘΕΙ ΚΑΤΑ	30/8/24	-	35.087,72

ΕΤ Η	ΚΟΣΤΟΣ ΚΤΗΣΗΣ ΣΤΗΝ ΑΡΧΗ ΤΗΣ ΠΕΡΙΟΔΟΥ	ΕΣΟΔΑ ΤΟΚΟΦΟΡΟ Υ ΠΕΡΙΟΔΟΥ Α*8%	ΤΟΚΟΜΕΡΙΔΙ Α	ΑΠΟΣΒΕΣ Η DISCOUN Τ Β-Γ	ΑΝΑΠΟΣΒΕΣΤΟ PREMIUM ΣΤΟ ΤΕΛΟΣ ΤΗΣ ΠΕΡΙΟΔΟΥ	ΚΟΣΤΟΣ ΚΤΗΣΗΣ ΣΤΟ ΤΕΛΟΣ ΤΗΣ ΠΕΡΙΟΔΟΥ
0					- 92.865,30	907.134,70
1	907.134,70	126.998,86	100.000,00	- 26.998,86	- 65.866,44	934.133,56
2	934.133,56	130.778,70	100.000,00	- 30.778,70	- 35.087,74	964.912,26
3	964.912,26	135.087,72	100.000,00	- 35.087,72	- 0	1.000.000

Ημερολόγιο	ΧΡΕΩΣΗ	ΠΙΣΤΩΣΗ
31/8/22		
Ομόλογα - face value	1.000.000,00	
Ομόλογα - Discount		92.865
Ταμείο ή Καταθέσεις		907.135
31/8/22		
Ταμείο ή Καταθέσεις	100.000	
Τόκοι Ομολόγων		100.000
Τόκοι Ομολόγων		26.999
Ομόλογα - Discount	26.999	
ΑΝ ΘΕΛΕΙ ΝΑ ΚΑΝΕΙ ΕΓΓΡΑΦΗ ΜΕ ΤΟ ΚΛΕΙΣΙΜΟ ΤΗΣ ΠΡΩΤΗΣ ΧΡΗΣΗΣ ΤΟΥ 2021		
Ημερολόγιο	ΧΡΕΩΣΗ	ΠΙΣΤΩΣΗ
31/12/21		
Ομόλογα - Accruals	33.424,66	
Τόκοι Ομολόγων		42.448,93
Δεδουλευμένοι Τόκοι ΟΕΔ	9.024,28	
ΣΕ ΤΙΤΛΟΥΣ ΜΗΛΕΝΙΚΟΥ ΚΟΥΠΟΝΙΟΥ ΟΠΩΣ ΤΑ ΕΓΕΛ ΔΕΝ ΥΠΑΡΧΕΙ ΘΕΜΑ ΑΠΟΣΒΕΣΗΣ PREMIUM ;Η DISCOUNT		

Σημειώνεται ότι για τους αναλυτικούς υπολογισμούς ο αναγνώστης μπορεί να ανατρέξει στα αρχεία του Excel.

10.2 Αποκοπή τοκομεριδίων STRIP Ομολόγων

Τα κουπόνια των ομολόγων δηλαδή τα τοκομερίδια μπορούν να αποκοπούν από το σώμα του ομολόγου να αποτελέσουν ξεχωριστό χρεόγραφο που προσομοιάζει με τα Έντοκα Γραμμάτια του Δημοσίου. Τα αποκομμένα κουπόνια – τοκομερίδια μπορούν να πουληθούν μετά την αποκοπή.

Για τη περίπτωση αυτή παρέχουμε την παρακάτω εφαρμογή:

Ένας Επενδυτής αγόρασε τριετές ΟΕΔ με κουπόνια την 31/12/21 ονομαστικής αξίας 1.000.000,00 και ονομαστικού επιτοκίου 6%.

την ίδια μέρα γίνεται και η αποκοπή των κουπονιών του			
Χαρτοφυλάκιο εμπορικό	Ημερομηνία	Ον. Αξία	PV
1ο κουπόνι	31/12/22	60.000,00	56.603,77
2ο κουπόνι	31/12/23	60.000,00	53.399,79
3ο κουπόνι	31/12/24	60.000,00	50.377,16
Σώμα ΟΕΔ	31/12/24	1.000.000,00	839.619,28
		1.180.000,00	1.000.000,00

Οι εγγραφές είτε ο επενδυτής είναι εμπορική επιχείρηση είτε τράπεζα είναι οι παρακάτω

Ημερολόγιο	ΧΡΕΩΣΗ	ΠΙΣΤΩΣΗ
STRIP ΟΜΟΛΟΓΟΥ		
Ομόλογα - face value	1.000.000	
Ταμείο ή Καταθέσεις		1.000.000
Τοκομερίδια Strip Ομόλογα - present value	56.604	
Τοκομερίδια Strip Ομόλογα - present value	53.400	
Τοκομερίδια Strip Ομόλογα - present value	50.377	
Τοκομερίδια Strip Ομόλογα - present value	839.619	
Ομόλογα - face value		1.000.000
Δεύτερος Τρόπος		
Τοκομερίδια Strip Ομόλογα - face value	60.000	
Τοκομερίδια Strip Ομόλογα - non accrual interests		3.396
Τοκομερίδια Strip Ομόλογα - face value	60.000	
Τοκομερίδια Strip Ομόλογα - non accrual interests		6.600
Τοκομερίδια Strip Ομόλογα - face value	60.000	
Τοκομερίδια Strip Ομόλογα - non accrual interests		9.623
Τοκομερίδια Strip Ομόλογα - face value	1.000.000	
Τοκομερίδια Strip Ομόλογα - non accrual interests		160.381
Ομόλογα - face value		1.000.000
	1.180.000	1.180.000
Εγγραφή για ληγμένα τοκομερίδια		
Ληγμένα τοκομερίδια	60.000	
Τόκοι ΟΕΔ		60.000
οι τυχόν τόκοι που έχουν εγγραφεί στα αποτελέσματα αντिलογίζονται		

Τώρα για την πώληση των τοκομεριδίων, αν γίνει, δίνουμε την κάτωθι εφαρμογή:

Ένας Επενδυτής αγόρασε στην έκδοση ΟΕΔ αξίας 5.000.000,00 την 30/6/19 με επιτόκιο 6% αποκόπτει και πουλά τα κουπόνια με αριθμό 4, έναντι ποσού 250.000 και με αριθμό 5 έναντι ποσού 240.000.

Χαρτοφυλάκιο εμπορικό	Ημερομηνία	Ον. Αξία	PV	κουπόνι
1ο κουπόνι	30/6/20	300.000,00	283.018,87	1
2ο κουπόνι	30/6/21	300.000,00	266.998,93	2
3ο κουπόνι	30/6/22	300.000,00	251.885,78	3
4ο κουπόνι	30/6/23	300.000,00	237.628,10	4
5ο κουπόνι	30/6/24	300.000,00	224.177,45	5
Σώμα ΟΕΔ	30/6/24	5.000.000,00	3.736.290,86	5
		6.500.000,00	5.000.000,00	

Οι εγγραφές είναι:

Ημερολόγιο	ΧΡΕΩΣΗ	ΠΙΣΤΩΣΗ
STRIP ΟΜΟΛΟΓΟΥ		
Ομόλογα - face value	5.000.000	
Ταμείο ή Καταθέσεις		5.000.000
Τοκομερίδια Strip Ομόλογα - face value	300.000	
Τοκομερίδια Strip Ομόλογα - non accrual interests		16.981
Τοκομερίδια Strip Ομόλογα - face value	300.000	
Τοκομερίδια Strip Ομόλογα - non accrual interests		33.001
Τοκομερίδια Strip Ομόλογα - face value	300.000	
Τοκομερίδια Strip Ομόλογα - non accrual interests		48.114
Τοκομερίδια Strip Ομόλογα - face value	300.000	
Τοκομερίδια Strip Ομόλογα - non accrual interests		62.372
Τοκομερίδια Strip Ομόλογα - face value	300.000	
Τοκομερίδια Strip Ομόλογα - non accrual interests		75.823
Τοκομερίδια Strip Ομόλογα - face value	5.000.000	
Τοκομερίδια Strip Ομόλογα - non accrual interests		1.263.709
Ομόλογα - face value		5.000.000
	11.500.000	11.500.000
ΠΩΛΗΣΗ ΤΟΚΟΜΕΡΙΔΙΩΝ STRIP ΟΜΟΛΟΓΟΥ		
Ταμείο ή Καταθέσεις	250.000,00	
Τοκομερίδια Strip Ομόλογα - face value		300.000
Τοκομερίδια Strip Ομόλογα - non accrual interests	62.372	
Τόκοι ΟΕΔ		12.372
Τοκομερίδια Strip Ομόλογα - non accrual interests	240.000,00	
Τοκομερίδια Strip Ομόλογα - face value		300.000
Τοκομερίδια Strip Ομόλογα - non accrual interests	75.823	
Τόκοι ΟΕΔ		15.823

Σημειώνεται ότι για τους αναλυτικούς υπολογισμούς ο αναγνώστης μπορεί να ανατρέξει στα αρχεία του Excel.

10.3 Αποτίμηση Ομολόγων

Η αποτίμηση των ομολόγων διαφοροποιείται ανάλογα με το εάν το ομόλογο έχει ή δεν έχει τοκομερίδια. Η δεύτερη περίπτωση όπως αναφέραμε και παραπάνω είναι συνήθως τα έντοκα γραμμάτια ή δευτερογενώς τα στριπαρισμένα ομόλογα. Για να δούμε την αποτίμηση παρέχουμε την παρακάτω εφαρμογή:

ΑΠΟΤΙΜΗΣΗ ΟΜΟΛΟΓΩΝ									
Αποτίμηση τίτλου με κουπόνια									
Το επόμενο κουπόνι πληρώνεται :	31/12/24	Το Ομόλογο έχει λήξη: πληρωνει m=	31/12/26	Έχει διάρκεια από την έκδοσή του n=	5	ετών			
ποια είναι η αξία με ημερομηνία	20/11/24		2	semdays =	18	ημέρες			
				Τρέχον Επιτόκιο την ημέρα αποτίμησης r=	4	εξαμήνου			
τίτλος FV=	1.000,00	Ονομαστικό επιτόκιο R=	8%		6%				
Αποτίμηση Ομολόγου									
ημέρες μέχρι το πρώτο κουπόνι days=	41,00								
FV (Face Value)	1.000,00								
Aq= (1+r/m)^(days/semdays)	1,0066082								
Rm = R / m	0,04								
A = 1/(1+r/m)	0,970873786								
P = (FV/Aq)*[{Rm*(1-A^n)/(1-A)}+A^n]	1.070,10								
Αποτίμηση τίτλου χωρίς κουπόνια									
τίτλος FV=	5.000.000,00	Με τρέχον επιτόκιο i=	8%	Με λήξη μετά από =	5	έτη			
Η αξία του σήμερα είναι PV=FV/(1+i)^N	3.402.915,99								
Η εταιρεία ΑΒΓ προβαίνει σε Έκδοση Τίτλου	20.000.000,00	με ανατοκισμό ό κάθε m=	4	Το ομόλογο έχει διάρκεια n=	7				
με ονομαστικό επιτόκιο	12%	από την έκδοση N=	3	Χρόνια που απομένουν	4				
Αξία τίτλου κατά την έκδοση	8.741.535,06								
N χρόνια μετά η αξία είναι	12.463.338,78								

Η αποτίμηση όταν υπάρχει κουπόνι γίνεται με τους τύπους το είναι FV (Face Value), το $A_q = (1+r/m)^{(days/semdays)}$ το επιτόκιο στην περίοδο m είναι $R_m = R / m$ και η βάση εκτοκισμού είναι $A = 1/(1+r/m)$ με τα παραπάνω η τιμή του ομολόγου είναι $P = (FV/A_q) * [\{ R_m * (1-A^n) / (1-A) \} + A^n (n-1)]$.

Η αποτίμηση όταν δεν υπάρχει κουπόνι γίνεται με απλή προεξόφληση $PV = FV / (1+i)^N$

Σημειώνεται ότι για τους αναλυτικούς υπολογισμούς ο αναγνώστης μπορεί να ανατρέξει στα αρχεία του Excel.

10.4 Ομόλογο σε ΞΝ

Όταν ένα ομόλογο είναι σε ΞΝ τότε εκτός από τη συναλλαγματική ισοτιμία υπάρχει και θέμα με το discount ή το premium. Για να δούμε τις ιδιαιτερότητες της περίπτωσης αυτής παρέχουμε την εφαρμογή.

Ένας Επενδυτής αγόρασε Ομόλογο την 31/12/19 σε GBP ποσού 10.000 με ονομαστικό επιτόκιο $R = 4,70\%$. Η ισοτιμία 1 GBP 1,45 EURO, επιτόκιο τρέχον επιτόκιο $r = 10\%$

Η ισοτιμία την 31/12/20 γίνεται 1 GBP 1,5 EURO, η διάρκεια μέχρι τη λήξη του ομολόγου είναι 5 έτη. Η διαστρωμάτωση των ταμειακών ροών του ομολόγου είναι:

	Ημερομηνία	Ον. Αξία	PV & Σ(PV;r)	κουπόνι	
1ο κουπόνι C1	31/12/20	470,00	427,27	1	
2ο κουπόνι C2	31/12/21	470,00	388,43	2	
3ο κουπόνι C3	31/12/22	470,00	353,12	3	
4ο κουπόνι C4	31/12/23	470,00	321,02	4	
5ο κουπόνι C5	31/12/24	470,00	291,83	5	
Σώμα ΟΕΔ Body	31/12/24	10.000,00	6.209,21	5	
		12.350,00	7.990,88	discount D = 2.009,12	

Η απόσβεση του Discount ανά έτος δίνεται στον παρακάτω πίνακα καθώς και οι τύποι για τον υπολογισμό της απόσβεσης.

Διαχρονική Απόσβεση του Discount		
Απόσβεση discount D1 = $\Sigma(PV;r) * r - C1$	31/12/20	329,09
D2 = $[D1 + \Sigma(PV;r)] * r - C2$	31/12/21	362,00
D3 = $[D1 + D2 + \Sigma(PV;r)] * r - C3$	31/12/22	398,20
D4 = $[D1 + D2 + D3 + \Sigma(PV;r)] * r - C4$	31/12/23	438,02
D5 = $[D1 + D2 + D3 + D4 + \Sigma(PV;r)] * r - C5$	31/12/24	481,82
D1 + D2 + D3 + D4 + D5 = D =		2.009,12

Οι εγγραφές είναι:

	ΧΡΕΩΣΗ	ΠΙΣΤΩΣΗ
31/12/19		
Ομόλογα σε ΞΝ	£10.000,00	
Discount Ομολόγων σε ΞΝ		£2.009,12
Θέση Συναλλάγματος GDP		£7.990,88
Κόστος Θέση Συναλλάγματος GDP σε Ευρώ	11.586,78	

Ταμείο		11.586,78
31/12/20		
Ανταποκριτές Εξωτερικού	£470,00	
Θέση Συναλλάγματος GDP		£470,00
Κόστος Θέση Συναλλάγματος GDP σε Ευρώ	705,00	
Έσοδα από Τόκους Ομολόγων		705,00
Discount Ομολόγων σε ΞΝ	£329,09	-
Θέση Συναλλάγματος GDP	-	£329,09
Κόστος Θέση Συναλλάγματος GDP σε Ευρώ	493,63	-
Έσοδα από Τόκους Ομολόγων	-	493,63
Κόστος Θέση Συναλλάγματος GDP σε Ευρώ	399,54	
Συναλλαγματικές Διαφορές		399,54

Οι λογαριασμοί της θέσης για να εξαχθούν οι συναλλαγματικές διαφορές είναι:

Θέση Συναλλάγματος GDP	
	7.990,88
	470,00
	329,09
	8.789,97
Αποτίμηση Θέσης	13.184,96
Κόστος Θέση Συναλλάγματος GDP σε Ευρώ	
11.586,78	
705,00	
493,63	
12.785,41	
399,54 Συναλλαγματική διαφορά	

Σημειώνεται ότι για τους αναλυτικούς υπολογισμούς ο αναγνώστης μπορεί να ανατρέξει στα αρχεία του Excel.

10.5 Εκτοκισμός ομολόγων όταν υπάρχουν κουπόνια ή Μη

Εκτοκισμός Ομολόγων με κουπόνια				
Μία Επιχείρηση αγόρασε την	30/6/23	2	ετών	ομόλογο
Ονομαστική Αξία	1.000.000		Ημερομηνίες Ισολογισμών & Εγγραφών για τα Ομόλογα	
Ημερομηνία Έκδοσης	31/12/22		9μηνο	30/9/23
Φέρον επιτόκιο	9%	σταθερό	έτος	31/12/23
Αξία κτήσης με δεδουλευμένους τόκους	1.053.265		έτος	31/12/24
Απόδοση μέχρι τη λήξη	8,00%			
Ημερομηνία τοκομεριδίων	31-Dec			
Χαρτοφυλάκιο	HTM			
	ΧΡΕΩΣΗ	ΠΙΣΤΩΣΗ		

Ομόλογα σε ευρώ	1.000.000,00			
Αγοραζόμενοι τόκοι Ομολόγων Ευρώ	44.630,14			
Premium Ομολόγων Ευρώ	8.634,86			
Ταμείο		1.053.265,00	Στις 30/9/23	
30/9/23			ευλογη αξία 1ου κουπονιου	88.266,26
Δεδουλευμένοι τόκοι Ομολόγων Ευρώ	22.684,93		ευλογη αξία 2ου κουπονιου & Σώματος	989.817,16
Έσοδα Ομολόγων Ευρώ δεδουλευμένοι Τόκοι		22.684,93		1.078.083,43
Premium Ομολόγων Ευρώ	2.133,50		δεδουλευμένοι τόκοι και premium	78.083,43
Έσοδα Ομολόγων Ευρώ		2.133,50	δεδουλευμένοι τόκοι	67.315,07
31/12/23			Premium	10.768,36
Ανταποκριτές Εσωτερικού ΤτΕ	90.000,00		Απόσβεση Premium	- 2.133,50
Αγοραζόμενοι τόκοι Ομολόγων Ευρώ		44.630,14	μη απαιτητοι τοκοι	22.684,93
Τόκοι Ομολόγων Ευρώ		45.369,86	Στις 31/12/23	
Δεδουλευμένοι τόκοι Ομολόγων Ευρώ	αντιλογισμος	22.684,93	ευλογη αξία	1.009.259,26
Έσοδα Ομολόγων Ευρώ δεδουλευμένοι Τόκοι	22.684,93		Premium	9.259,26
Premium Ομολόγων Ευρώ	624,40		Απόσβεση Premium	624,40
Έσοδα Ομολόγων Ευρώ		624,40	θα περαστεί το ποσο και θα αντιλογισθει η 30/9	
Έσοδα Ομολόγων Ευρώ	2.133,50			
Premium Ομολόγων Ευρώ	αντιλογισμος	2.133,50		
31/12/24				
Ανταποκριτές Εσωτερικού ΤτΕ	1.090.000,00			
Ομόλογα σε ευρώ		1.000.000,00		
Τόκοι Ομολόγων Ευρώ		90.000,00		
Έσοδα Ομολόγων Ευρώ	9.259,26			
Premium Ομολόγων Ευρώ		9.259,26		

Premium Ομολόγων Ευρώ	624,40		
Έσοδα Ομολόγων Ευρώ	αντιλογισμος	624,40	
Εκτοκισμός σε Ομόλογα μηδενικού κουπονιού			
Ο επενδυτής αγόρασε ομόλογο την	30/6/21		Ημ/νιες εγγραφών
Ημερομηνία λήξης	30/6/24		30/6/21
αξίας στη λήξη	1.000.000,00		30/9/21
απόδοση τίτλου	8,75%		31/12/21
αξία Αγοράς	777.521,14		
30/6/21	ΧΡΕΩΣΗ	ΠΙΣΤΩΣΗ	
Ομόλογα Ευρώ	1.000.000,00		
Ομόλογα Μη δεδουλευμένοι Τόκοι	μη δεδ τοκοι	222.478,86	
Ταμείο		777.521,14	
30/9/21			
Ομόλογα Μη δεδουλευμένοι Τόκοι	16.613,93		παρούσα αξία τίτλου ΟΕ 794.135,07
Έσοδα τοκων Ομολόγων		16.613,93	δεδ & μη Απαιτ.Τοκοι 16.613,93
λόγο επιδείνωσης της πιστολ. Ικανοτητας παρούσα αξία τίτλου με το νέο επιτόκιο	10% 769.582,47		
Ζημία Αποτίμησης Εμπορικού Χ/κιου		24.552,59	
Ζημιές αποτίμησης ομολόγων	24.552,59		
Ομόλογα αποτέλεσμα αποτίμησης		24.552,59	
31/12/21			
Ομόλογα Μη δεδουλευμένοι Τόκοι	16.968,94		παρούσα αξία τίτλου ΟΕ 811.104,00
Έσοδα τοκων Ομολόγων		16.968,94	δεδ & μη Απαιτ.Τοκοι 16.968,94
λόγο επιδείνωσης της πιστολ. Ικανοτητας παρούσα αξία τίτλου με το νέο επιτόκιο	12% 753.628,32		αξία ομολόγου στα βιβλία 769.582,47
Ζημία Αποτίμησης Εμπορικού Χ/κιου		32.923,09	πραύξηση με δεδουλευμένος 16.968,94
Ζημιές αποτίμησης ομολόγων	32.923,09		αξία στα βιβλία με 31/12/2013 786.551,41
			αξία αποτίμησης 753.628,32

Ομόλογα αποτέλεσμα αποτίμησης		32.923,09	Ζημιά αποτίμησης 31/12	32.923,09
----------------------------------	--	-----------	---------------------------	-----------

Σημειώνεται ότι για τους αναλυτικούς υπολογισμούς ο αναγνώστης μπορεί να ανατρέξει στα αρχεία του Excel.

10.6 Repo και Reverse Repo

Μια ιδιόρρυθμη κατάθεση ή χορήγηση που μπορεί να κάνει μια εταιρεία και να δεχθεί μια τράπεζα είναι τα προϊόντα Repo and Reverse Repo. Στη περίπτωση του Repo η τράπεζα εισπράττει χρήματα από τον πελάτη -επιχείρηση και του εκχωρεί ομόλογα που έχει στο χαρτοφυλάκιο της χωρίς να γίνει φυσική αγοραπωλησία αλλά αυτό που έχει σημασία ο κίνδυνος του ομολόγου έχει μεταφερθεί στο πελάτη. Στην αντίθετη περίπτωση του Reverse Repo η τράπεζα πληρώνει χρήματα στον πελάτη -επιχείρηση ο οποίος της εκχωρεί ομόλογα που έχει στο χαρτοφυλάκιο του χωρίς να γίνει φυσική αγοραπωλησία αλλά αυτό που έχει σημασία είναι ότι ο κίνδυνος του ομολόγου έχει μεταφερθεί στη Τράπεζα.

ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ Repos- Reverse Repos					
Ημερομηνία Συναλλαγής	19/12/24	Επιτόκιο	5,00%		
Ημερομηνία Τακτοποίησης	23/12/24	Τρ.Αξ.Χ.Δ.Τ	1.050.000,00		
Ημερομηνία Λήξης	23/1/25	Εμπ.Τοκος	360 ημερών		
Διάρκεια	31	δεδουλ.Τοκοι	48.500,00		
επιτόκιο REPOS	2,00%		Reverse Repos		
Χαρακτηριστικά Ομολόγου	Ον.Αξία	1.000.000,00			
	Ημ.Λήξεως	24/3/26			
	Πλ.Τοκων	31-Dec			
23/12/24	ΧΡΕΩΣΗ	ΠΙΣΤΩΣΗ	23/12/24	ΧΡΕΩΣΗ	ΠΙΣΤΩΣΗ
Ταμείο	1.098.500,00		Απαιτήσεις Reverse Repos	1.098.500,00	
Υποχρεώσεις Repos		1.098.500,00	Ταμείο		1.098.500,00
23/1/25			23/1/25		
Τόκοι έξοδα Repos	1.891,86		Ταμείο	1.100.391,86	
Υποχρεώσεις Repos	1.098.500,00		Τόκοι έσοδα Reverse Repos		1.891,86
Ταμείο		1.100.391,86	Απαιτήσεις Reverse Repos		1.098.500,00

Σημειώνεται ότι για τους αναλυτικούς υπολογισμούς ο αναγνώστης μπορεί να ανατρέξει στα αρχεία του Excel.

11. Ανάλυση οικονομικών πληροφοριών κατά τομέα βάσει του Δ.Λ.Π. 14

Με βάση το πρότυπο διακρίνονται δύο επίπεδα ανάλυσης της οικονομικής πληροφορίας:

1. Το επίπεδο του επιχειρηματικού τομέα και
2. Το επίπεδο του γεωγραφικού τομέα δράσης.

Κάθε επιχείρηση, με βάση τα ειδικά της χαρακτηριστικά, θα πρέπει να αξιολογήσει και να επιλέξει μεταξύ του γεωγραφικού και του επιχειρηματικού τομέα και να καθορίσει ποιος είναι ο πρωτεύων και ο δευτερεύων τομέας, προκειμένου να προσφέρει την απαιτούμενη πληροφόρηση ανάλογα με τη σημαντικότητα του κάθε τομέα.

11.1 Επιχειρηματικός τομέας

Είναι ένα διακριτό μέρος μιας οικονομικής οντότητας, που απασχολείται με την παροχή ενός εξατομικευμένου προϊόντος ή υπηρεσίας ή μιας ομάδας σχετιζόμενων μεταξύ τους προϊόντων ή υπηρεσιών που υπόκειται σε κινδύνους και αποδόσεις, οι οποίες διαφέρουν από εκείνες των άλλων επιχειρηματικών τομέων. Οι παράγοντες που πρέπει να λαμβάνονται υπόψη στον προσδιορισμό είναι :

1. Τα προϊόντα ή οι υπηρεσίες να σχετίζονται μεταξύ τους.
2. Το είδος των προϊόντων ή υπηρεσιών.
3. Τη μορφή της παραγωγικής διαδικασίας.
4. Τον τύπο ή την κατηγορία του πελάτη των προϊόντων ή των υπηρεσιών.
5. Τις μεθόδους που χρησιμοποιούνται για τη διανομή των προϊόντων ή των υπηρεσιών.
6. Το κανονιστικό περιβάλλον.

11.2 Γεωγραφικός τομέας

Είναι ένα διακριτό μέρος μιας οικονομικής οντότητας, που απασχολείται με την παροχή προϊόντων ή υπηρεσιών μέσα σε ένα ειδικό οικονομικό περιβάλλον και που υπόκειται σε κινδύνους και αποδόσεις που διαφέρουν από εκείνες των μερών που λειτουργούν σε διαφορετικό οικονομικό περιβάλλον. Οι παράγοντες που πρέπει να λαμβάνονται υπόψη στην εξατομίκευση των γεωγραφικών τομέων είναι :

1. Η ομοιότητα των οικονομικών και πολιτικών συνθηκών.
2. Οι σχέσεις μεταξύ των εκμεταλλεύσεων σε διάφορους γεωγραφικούς χώρους.
3. Η εγγύτητα των εργασιών.
4. Οι ειδικοί κίνδυνοι που συνδέονται με τις εργασίες σε συγκεκριμένη περιοχή.
5. Οι κανονισμοί συναλλαγματικού ελέγχου και τους επικρατούντες συναλλαγματικοί κίνδυνοι.

Σύμφωνα και με τον ορισμό αυτό, ο καθορισμός του γεωγραφικού τομέα μπορεί να βασιστεί είτε

1. Στον τόπο παραγωγής των προϊόντων ή εγκατάστασης των υπηρεσιών ή των άλλων περιουσιακών στοιχείων της επιχείρησης, είτε
2. Στην τοποθεσία των αγορών και των πελατών της.

Συνήθως, η οργανωτική δομή και η δομή του πληροφοριακού συστήματος μιας επιχείρησης δίνει σαφείς αποδείξεις για το κατά πόσο οι κύριες πηγές κινδύνων πηγάζουν από τη γεωγραφική τοποθεσία των περιουσιακών στοιχείων (προέλευση πωλήσεων) ή από την γεωγραφική τοποθεσία των πελατών (προορισμός πωλήσεων). Συνεπώς, αυτές οι δομές καθορίζουν και το εάν οι γεωγραφικοί τομείς θα οριστούν βάσει της γεωγραφικής τοποθεσίας των περιουσιακών στοιχείων ή βάσει της γεωγραφικής τοποθεσίας των πελατών.

11.3 Πληροφόρηση κατά τομείς

Οι παράγοντες που καθορίζουν αν η πρωτεύουσα πληροφόρηση θα είναι κατά επιχειρηματικούς ή κατά γεωγραφικούς τομείς είναι η πηγή και η φύση των κινδύνων και των αποδόσεων της επιχείρησης. Η εσωτερική οργανωτική και διοικητική δομή και το σύστημα εσωτερικής πληροφόρησης προς τη διοίκηση της επιχείρησης, αποτελούν τη βάση για τον εντοπισμό της επικρατούσας πηγής, της φύσης των κινδύνων και των διαφορετικών ποσοστών απόδοσης που αντιμετωπίζει η επιχείρηση. Τα παραπάνω προσδιορίζουν τελικά τον πρωτεύοντα και δευτερεύοντα τομέα παρουσίασης της επίδοσης ή της περιουσίας μιας επιχείρησης.

Στην περίπτωση που οι κίνδυνοι και οι αποδόσεις της επιχείρησης επηρεάζονται ουσιωδώς τόσο από διαφορές στα προϊόντα που παράγει και στις υπηρεσίες που παρέχει, όσο και από διαφορές στις γεωγραφικές περιοχές όπου δραστηριοποιείται, τότε η επιχείρηση πρέπει να χρησιμοποιεί τον επιχειρηματικό τομέα ως πρωτεύοντα τύπο πληροφόρησης κατά τομέα και το γεωγραφικό τομέα, ως δευτερεύοντα τύπο πληροφόρησης. Επίσης, αν η εσωτερική οργάνωση και η διοικητική δομή της επιχείρησης καθώς και το σύστημα εσωτερικής πληροφόρησης δε βασίζονται ούτε σε συγκεκριμένα προϊόντα και υπηρεσίες, ούτε στη γεωγραφία, τότε η διοίκηση πρέπει να προσδιορίσει αν οι κίνδυνοι και η απόδοση της επιχείρησης σχετίζονται περισσότερο με τα παραγόμενα προϊόντα και τις υπηρεσίες ή με τις γεωγραφικές περιοχές στις οποίες δραστηριοποιείται, ώστε να προσδιορίσει τον πρωτεύοντα και δευτερεύοντα τύπο πληροφόρησης.

Μετά το διαχωρισμό των επιχειρηματικών και γεωγραφικών τομέων σε πρωτεύοντες και δευτερεύοντες, θα πρέπει να γίνει η οριοθέτησή τους. Ένας επιχειρηματικός ή γεωγραφικός τομέας παρουσιάζεται ξεχωριστά ως τομέας στις οικονομικές καταστάσεις, αν η πλειονότητα των εσόδων του προέρχεται από πωλήσεις σε πελάτες και ισχύει ένα από τα ακόλουθα:

1. Τα έσοδα του τομέα από πωλήσεις σε πελάτες εξωτερικού και από συναλλαγές που έχουν αυτοί με άλλους τομείς της επιχείρησης είναι τουλάχιστον το 10% του συνόλου των εσόδων όλων των τομέων.
2. Το αποτέλεσμα του τομέα, κέρδος ή ζημιά, είναι τουλάχιστον το 10% του συνολικού αποτελέσματος όλων μαζί των κερδοφόρων ή ζημιογόνων τομέων.

Στη συνέχεια εξετάζεται :

1. Ποιο είναι το μεγαλύτερο σε απόλυτο ποσό ή

2. Τα στοιχεία του ενεργητικού να είναι τουλάχιστον το 10% του συνόλου των στοιχείων του ενεργητικού όλων των τομέων.

Στην περίπτωση που κάποιος τομέας, για τον οποίο δίνεται εσωτερική πληροφόρηση, δεν πληροί κανένα από τα παραπάνω όρια, τότε:

1. Ο τομέας αυτός παρουσιάζεται ξεχωριστά ως τομέας στις οικονομικές καταστάσεις παρά το μέγεθός του, ή
2. Να συνενωθεί με άλλο παρόμοιο τομέα, ο οποίος επίσης, δεν πληροί τα παραπάνω όρια του 10% και να δημιουργήσουν μαζί έναν νέο παρουσιαζόμενο τομέα.
3. Αν δεν αναγνωριστεί ξεχωριστά ή μαζί με άλλους τομείς, τότε πρέπει να συμπεριληφθεί στα μη καταναμεμημένα κονδύλια για λόγους συμφωνίας.

Όταν τα συνολικά έσοδα των τομέων που πρόκειται να παρουσιαστούν από πωλήσεις σε πελάτες, συνιστούν λιγότερο από το 75% του συνόλου των ενοποιημένων εσόδων ή των εσόδων της επιχείρησης, τότε πρέπει να παρουσιαστούν επιπρόσθετοι τομείς, ακόμη και αν δεν ανταποκρίνονται στα όρια του 10%, μέχρις ότου τουλάχιστον το 75% των συνολικών εσόδων να συμπεριληφθεί στους προς παρουσίαση τομείς.

Εάν ένας τομέας είχε αναγνωριστεί σε προηγούμενη περίοδο ως παρουσιαζόμενος τομέας, επειδή πληρούσε το σχετικό όριο 10%, και εφόσον η διοίκηση της επιχείρησης κρίνει ότι ο τομέας συνεχίζει να είναι σημαντικός, θα πρέπει να συνεχίσει να εμφανίζεται ως παρουσιαζόμενος τομέας και στην τρέχουσα περίοδο, άσχετα από το αν τα έσοδά του, το αποτέλεσμα και τα στοιχεία του ενεργητικού του, παύουν να υπερβαίνουν το όριο του 10%.

Τέλος, αν ένας τομέας προσδιορίστηκε στην τρέχουσα περίοδο ως παρουσιαζόμενος τομέας, λόγω ικανοποίησης των παραπάνω ορίων του 10%, τα δεδομένα του τομέα της προηγούμενης περιόδου θα πρέπει να αναπροσαρμοστούν για τους σκοπούς της συγκριτικής παρουσίασης, ακόμα κι αν ο τομέας αυτός δεν πληρούσε το κριτήριο του 10% κατά την προηγούμενη περίοδο.

Αναφορικά με τις λογιστικές πολιτικές, το ΔΛΠ 14 απαιτεί η κατά τομέα πληροφόρηση να καταρτίζεται σύμφωνα με τις λογιστικές αρχές - πολιτικές που υιοθετήθηκαν για την κατάρτιση και παρουσίαση των οικονομικών καταστάσεων του ενοποιημένου ομίλου ή της οικονομικής οντότητας. Αυτό δεν σημαίνει όμως, ότι οι λογιστικές πολιτικές και μέθοδοι της οικονομικής οντότητας εφαρμόζονται στους παρουσιαζόμενους τομείς, με τέτοιο τρόπο σαν οι τομείς αυτοί ήταν ξεχωριστές και αυτούσιες οικονομικές οντότητες - επιχειρήσεις.

Η απαιτούμενη πληροφόρηση κατά τομέα, η οποία πρέπει να παρέχεται από την επιχείρηση σε κάθε ημερομηνία κατάρτισης των ετήσιων οικονομικών καταστάσεων, περιέχει τόσο την επιχειρηματική όσο και τη γεωγραφική της δραστηριότητα, ανεξάρτητα με το ποιος έχει καθοριστεί ως πρωτεύων τομέας πληροφόρησης. Τα έσοδα, έξοδα και αποτελέσματα του κάθε τομέα, καθώς και τα περιουσιακά στοιχεία και οι υποχρεώσεις του τομέα, όπως αυτά ορίζονται από το ΔΛΠ 14, είναι τα

απαιτούμενα στοιχεία γνωστοποιήσεων στις ετήσιες οικονομικές καταστάσεις. Τα παραπάνω στοιχεία των τομέων πρέπει να περιλαμβάνουν τα κονδύλια των αντίστοιχων στοιχείων – λογαριασμών που αφορούν άμεσα τον τομέα καθώς και τα κονδύλια των αντίστοιχων στοιχείων - λογαριασμών που μπορεί να κατανέμονται στον τομέα με έναν εύλογο τρόπο.

Όσον αφορά στις απαιτούμενες γνωστοποιήσεις κατά τομέα στις ενδιάμεσες οικονομικές καταστάσεις των εταιρειών, το ΔΛΠ 34 «Ενδιάμεση Οικονομική Έκθεση» αναφέρει ότι κατ' ελάχιστον η οικονομική οντότητα θα πρέπει να γνωστοποιεί τα έσοδα και τα αποτελέσματα ανά τομέα για επιχειρηματικούς ή γεωγραφικούς τομείς, οποιοσδήποτε από αυτούς αποτελεί την πρωταρχική βάση για την οικονομική πληροφόρηση κατά τομέα.

12. Λοιπά Θέματα - Παροχές στους εργαζομένους

Η διεθνής πρακτική στην ανάλυση και αναγνώριση των παροχών και των προγραμμάτων παροχών στους εργαζόμενους από τις επιχειρήσεις δεν διαφοροποιείται ως προς τα κύρια και βασικά της χαρακτηριστικά από τα εφαρμοζόμενα λογιστικά πρότυπα. Στο μέρος αυτό θα πραγματοποιηθεί μια λεπτομερής παρουσίαση της διεθνούς πρακτικής στηριζόμενη στα ΔΠΧΠ.

Το ΔΛΠ 19 εκδόθηκε από το Συμβούλιο των Διεθνών Λογιστικών Προτύπων το Φεβρουάριο του 1998 ενώ η πιο πρόσφατη αναθεώρηση του έγινε το καλοκαίρι του 2011. Το Λογιστικό αυτό Πρότυπο περιγράφει τον λογιστικό και χρηματοοικονομικό τρόπο με τον οποίο οι Εργοδότες πρέπει να αναγνωρίζουν στα βιβλία των επιχειρήσεών τους τις υποχρεώσεις τους έναντι των παροχών στους εργαζόμενους, Στο σημείο αυτό θα πρέπει να αναφερθεί ότι το ΔΛΠ 19 δεν καλύπτει ούτε ασχολείται με παροχές στο προσωπικό σε μετοχικούς τίτλους της επιχείρησης (Stock option plans). Το Συμβούλιο των Διεθνών Λογιστικών Προτύπων έχει εκδώσει το ΔΠΧΠ 2 «Πληρωμές μέσω μετοχών» για να καλύψει τα σχετικά προγράμματα.²⁸

Το πρότυπο αυτό απαιτεί από τις επιχειρήσεις να αναγνωρίζουν :

1. Μια Υποχρέωση όταν ο εργαζόμενος προσφέρει τις υπηρεσίες του στην επιχείρηση.
2. Ένα έξοδο για την επιχείρηση, η οποία δέχεται ωφέλεια από τις υπηρεσίες του Εργαζομένου.

Μελλοντικά τα ποσά αυτά ανήκουν και εισπράττονται από τον Εργαζόμενο ως Παροχή.

Παροχή Εργαζομένου είναι η με οποιαδήποτε μορφή ωφέλεια που λαμβάνει ο Εργαζόμενος, λόγω της παροχής των υπηρεσιών του σε μια επιχείρηση. Οι Παροχές διακρίνονται σε Άμεσες Παροχές, σε Παροχές μετά τη Συνταξιοδότηση σε Προγράμματα Παροχών μετά τη συνταξιοδότηση σε Προγράμματα Καθορισμένων Εισφορών σε Προγράμματα καθορισμένων Παροχών , Παροχές μέσω Ταμείων στους Εργαζόμενους.

²⁸ A Guide through International Financial Reporting Standards (IFRSs),2007 issued by the International Accounting Standard Board IASC – International Financial Reporting Standard 2 “Share-based Payments” pp 135-170.

Οι υποχρεώσεις και τα έξοδα για την επιχείρηση σε σχέση με τις παροχές σε εργαζόμενους προκύπτουν από δεσμεύσεις των εργοδοτών :

1. Νομικής Φύσης
2. Ηθικής Φύσης

Αξιοσημείωτο είναι το γεγονός της αναγνώρισης ηθικής δέσμευσης των εργοδοτών έναντι των εργαζομένων, βάσει των ΔΛΠ, για τα προγράμματα παροχών, οι οποίες όταν έστω και έμμεσα αναγνωρίζονται συνεπάγονται χρηματοοικονομική δαπάνη για τους εργοδότες.

12.1 Τα είδη παροχών στους εργαζόμενους

Οι παροχές στους εργαζόμενους διακρίνονται σε διάφορες κατηγορίες :

12.2 Άμεσες ή βραχυπρόθεσμες παροχές στους εργαζόμενους.

Οι παροχές αυτές είναι καταβλητέες στους εργαζόμενους συνήθως σε διάστημα μικρότερο των 12 μηνών από τον χρόνο παροχής των υπηρεσιών από αυτούς. Οι παροχές αυτές διακρίνονται σε :

1. Χρηματοοικονομικές Παροχές όπως:
 - Μισθοί και Ημερομίσθια
 - Εισφορές Κοινωνικής ασφάλισης
 - Επιδόματα, όπως Επίδομα Αδείας – Ασθενείας
 - Πρόσθετες Αμοιβές στο Προσωπικό (Bonuses , λοιπές παροχές)
2. Μη Χρηματοοικονομικές Παροχές όπως Υπηρεσίες που παρέχουν οι επιχειρήσεις στους εργαζόμενους δηλαδή:
 - Ιατροφαρμακευτική Περίθαλψη
 - Βρεφονηπιακοί Σταθμοί
 - Εκπαιδευτικά Προγράμματα κ.α.
3. Παροχή αγαθών από τις επιχειρήσεις στους εργαζόμενους δηλαδή :
 - Αυτοκίνητο , κινητό τηλέφωνο
 - Ένδυση, Εστίαση, παροχή Στέγης κ.α.

12.3 Παροχές μετά τη συνταξιοδότηση.

Οι παροχές μετά την συνταξιοδότηση είναι παροχές σε εργαζόμενους (διαφορετικές από τις παροχές αποζημίωσης) που είναι πληρωτέες μετά την ολοκλήρωση του εργασιακού χρόνου απασχόλησης του εργαζομένου. Τα προγράμματα συνταξιοδότησης είναι τυπικές ή άτυπες συμφωνίες βάσει των οποίων μια επιχείρηση προσφέρει παροχές μετά την συνταξιοδότηση για ένα ή περισσότερους εργαζόμενους και συνήθως είναι :

1. Συντάξεις
2. Εφάπαξ αποζημιώσεις συνταξιοδότησης. Οι παροχές αυτές μπορεί να καλύπτονται από σχετικούς νόμους ή εσωτερικούς οργανισμούς επιχειρήσεων που έχουν συμφωνηθεί με τους εργαζόμενους.

3. Ασφάλιση εργαζομένων μετά τη σύνταξη όπως :

- Ασφάλειες Ζωής
- Ασφάλειες Ασθενείας

12.4 Άλλες μακροπρόθεσμες παροχές στους εργαζόμενους.

Ο μακροπρόθεσμος χαρακτήρας των παροχών αυτών δηλώνει ότι αυτές παρέχονται στους εργαζομένους μελλοντικά και τουλάχιστον πάνω από 12 μήνες από το χρόνο παροχής των υπηρεσιών. Οι παροχές αυτές είναι διαφορετικές από τις παροχές συνταξιοδότησης και αποζημίωσης λόγω εξόδου από την υπηρεσία και συνήθως είναι:

1. Αποζημιώσεις Αδειών
2. Παροχές Ανικανότητας
3. Παροχές μέσω διανομής κερδών διάρκειας μεγαλύτερης των 12 μηνών.

12.5 Αποζημιώσεις παύσης εργασίας ή λόγω εξόδου από την υπηρεσία.

Οι αποζημιώσεις αυτές δίδονται στους εργαζόμενους όταν παύουν να εργάζονται, όχι λόγω της συμπλήρωσης των συντάξιμων ετών, αλλά με απόφαση ή παραίνεση του εργοδότη. Η επιχείρηση αναγνωρίζει παροχές αποζημίωσης λόγω εξόδου από την υπηρεσία ως υποχρέωση και ως έξοδο όταν, και μόνο όταν, η επιχείρηση είναι αποδεδειγμένα δεσμευμένη για το λόγο αυτό τέτοιες αποζημιώσεις καλύπτονται από την εργατική νομοθεσία ή τους εσωτερικούς κανονισμούς – οργανισμούς των επιχειρήσεων και συνήθως είναι :

1. Αποζημιώσεις απόλυσης.
2. Αποζημιώσεις Εθελουσίας εξόδου από την υπηρεσία. Κατά καιρούς και παγκοσμίως οι επιχειρήσεις παρέχουν κίνητρα μέσω Προγραμμάτων Εθελουσίας Εξόδου στο «Πλεονάζον» προσωπικό τους να αποχωρήσει από την υπηρεσία οικιοθελώς, μετά συνήθως από άμεσο χρηματικό αντάλλαγμα, το οποίο μπορεί να συνοδεύεται και από άλλες παροχές. Τα Προγράμματα εθελουσίας εξόδου πραγματοποιούνται κυρίως προς αποφυγή των διατάξεων Νόμων Προστασίας της εργασίας.

12.6 Προγράμματα και φορείς παροχών στους εργαζόμενους .

Για την κάλυψη των παροχών στους εργαζόμενους δημιουργούνται συνήθως διάφορα προγράμματα. Τα προγράμματα αυτά αναγνωρίζονται από τα ΔΛΠ είτε νομικά είτε ηθικά. Τα προγράμματα αυτά μπορεί να έχουν τις μορφές:

12.7 Προγράμματα που έχουν νομική υποχρέωση να τα αναγνωρίσουν οι επιχειρήσεις

Τα προγράμματα αυτά είναι εύκολα αναγνωρίσιμα αλλά συνήθως προκύπτουν:

1. Μέσω φορέων όπως:
 - Ασφαλιστικά Ταμεία

- Δημοσίου Δικαίου
- Ιδιωτικού Δικαίου
- Προγράμματα Ασφαλιστικών Εταιρειών
- Επαγγελματικά Ταμεία
- Απλοί Λογαριασμοί ταμειακοί ή Επενδυτικοί
- Μέσω συμβάσεων όπως:
 - Εργοδοτών – Εργαζομένων
 - Πρόνοιες Εσωτερικών Κανονισμών
 - Εργατικών ή Ασφαλιστικών Δικαιωμάτων

12.8 Προγράμματα παροχών που ηθικά δεσμεύεται η επιχείρηση.

Τα προγράμματα αυτά δεν είναι εύκολα αναγνωρίσιμα αλλά συνήθως προκύπτουν όταν:

- Η παροχή που λαμβάνουν οι εργαζόμενοι είναι εθιμικού χαρακτήρα (πάντα καλυπτόταν από την επιχείρηση, χωρίς αυτή να έχει υποχρέωση προς καταβολή).
- Η παροχή δεν καλύπτεται νομικά ούτε από την επιχείρηση ούτε από άλλο φορέα και σε αυτήν την περίπτωση πρέπει η παροχή αυτή να καλυφτεί από την επιχείρηση.
- Ο φορέας που κάλυπτε την παροχή αδυνατεί να την καλύψει οπότε οι εργαζόμενοι στρέφονται ως προς την επιχείρηση. Σε αυτή την περίπτωση η επιχείρηση είτε ηθικά θα αναγνωρίσει την παροχή βάσει του ΔΛΠ 19 ή αν δεν την αναγνωρίσει και η πιθανότητα να της καταλογισθεί είναι σημαντική, τότε θα αναγκαστεί να την αναγνωρίσει βάσει του ΔΛΠ 37 ως «ενδεχόμενη υποχρέωση»²⁹

12.9 Κάλυψη των παροχών των εργαζομένων μέσω προγραμμάτων.

Η κάλυψη των παροχών των εργαζομένων από τις επιχειρήσεις γίνεται βάσει του ΔΛΠ 19 με τρεις τρόπους :

12.10 Άμεση αναγνώριση της υποχρέωσης και του εξόδου για τις επιχειρήσεις και ταμειακή καταβολή στους εργαζόμενους.

Όταν ένας εργαζόμενος έχει παράσχει υπηρεσία και ειδικά στην περίπτωση των άμεσων , βραχυπρόθεσμων παροχών σε μια οικονομική οντότητα κατά τη διάρκεια μιας λογιστικής περιόδου, η επιχείρηση θα αναγνωρίσει το απροεξόφλητο ποσό των βραχυπρόθεσμων παροχών σε εργαζόμενους που αναμένεται να πληρωθεί σε αντάλλαγμα για την εν λόγω υπηρεσία.

Ο λογιστικός χειρισμός γίνεται μέσω της αναγνώρισης:

²⁹ A Guide through International Financial Reporting Standards (IFRSs),2007 issued by the International Accounting Standard Board IASC – International Accounting Standard 37 “Provisions, Contingent Liabilities, Contingent Assets Share-based Payments” pp 1693-1728.

1. Μιας υποχρέωσης (δεδουλευμένο έξοδο), μετά την αφαίρεση κάθε ποσού που έχει ήδη καταβληθεί. Εάν το ποσό που ήδη καταβλήθηκε υπερβαίνει το απροεξόφλητο ποσό των παροχών, η οικονομική οντότητα θα αναγνωρίζει το υπερβάλλον ποσό ως περιουσιακό στοιχείο (προπληρωμένο έξοδο) κατά την έκταση που η προπληρωμή θα οδηγήσει σε μια μείωση μελλοντικών πληρωμών ή επιστροφή μετρητών από τον εργαζόμενο.
2. Ενός εξόδου, εκτός αν ένα άλλο πρότυπο απαιτεί ή επιτρέπει του να συμπεριληφθεί η παροχή εργασίας στο κόστος ενός περιουσιακού στοιχείου (Συμμετοχή της άμεσης εργασίας στην αξία των αποθεμάτων μέσω της κοστολόγησης των προϊόντων ΔΛΠ 2 Αποθέματα και Ίδιο-παραγωγές παγίων και γενικά παγιοποιήσεις εξόδων, εφόσον επιτρέπονται, ΔΛΠ 16 Ενσώματες Ακινήτοποιήσεις). Στην περίπτωση της παροχής αγαθών από τις επιχειρήσεις στους εργαζόμενους που αποτελούν πάγια στοιχεία της επιχείρησης (αυτοκίνητο, κινητό) αυτή εκχωρεί τη χρήση στους εργαζόμενους ενώ αυτή αναγνωρίζει το έξοδο της απόσβεσης τους. Για τα λοιπά αγαθά μη πάγια (ένδυση, εστίαση, μίσθωση στέγης) το έξοδο αναγνωρίζεται στα αποτελέσματα της επιχείρησης ενώ το όφελος της κατανάλωσης τους το καρπούνται οι εργαζόμενοι. Οι αμοιβές μέσω διανομής κερδών ενώ πολλές φορές αναγνωρίζονται από τη φορολογική ή εταιρική νομοθεσία ενός κράτους όπως και η περίπτωση της παροχής αγαθών τα ΔΠΧΠ απαιτούν τη μεταφορά τους στο κόστος των αμοιβών προσωπικού, λόγω της μη ύπαρξης άλλης πρόβλεψης σε άλλα άρθρα τους.

12.11 Με καταβολή και αναγνώριση μιας εισφοράς ως εξόδου χωρίς καμία άλλη υποχρέωση

Στην περίπτωση αυτή το πρόγραμμα χαρακτηρίζεται βάσει των κριτηρίων του ΔΛΠ 19 ως «Πρόγραμμα Καθορισμένης Εισφοράς»³⁰. Μια παροχή καλύπτεται με πρόγραμμα καθορισμένων εισφορών όταν το πρόγραμμα πλήρη τα κριτήρια :

- Ο νομικά και ηθικά υπεύθυνος φορέας για την παροχή δεν είναι ο εργοδότης – επιχείρηση αλλά άλλος φορέας – Ταμείο ΝΠΔΔ ή ΝΠΙΔ, Ασφαλιστική Εταιρεία.
- Ο Εργοδότης – Επιχείρηση πληρώνει σταθερή εισφορά στον φορέα της παροχής. Η σταθερότητα της εισφοράς εξετάζεται ως :
 - ο Σταθερό Χρηματοοικονομικό ποσό
 - ο Σταθερό ποσοστό συνήθως επί των άμεσων-βραχυπροθέσμων παροχών.
 - ο Η σταθερότητα στα ποσά και ποσοστά γίνεται αποδεκτή και στην περίπτωση που αυτά δεν εμφανίζουν μεγάλη μεταβλητότητα στη διάρκεια του χρόνου. Τα Ασφαλιστικά Ταμεία και οι Ασφαλιστικές Εταιρείες αναπροσαρμόζουν τα εισπραττόμενα ποσά και

³⁰ IAS 19 Paragraph 7 Defined Contribution Plans

ποσοστά από τους ασφαλισμένους στο πλαίσιο της αναλογιστικής κάλυψης των παροχών που προσφέρουν.

- ο Ο Εργοδότης – Επιχείρηση δεν έχει ούτε νομική ούτε τεκμαιρόμενη υποχρέωση πρόσθετων σημαντικών ποσών πέραν της εισφοράς που καταβάλλει.

Δηλαδή με τα προγράμματα καθορισμένων εισφορών:

- ο Η νόμιμη ή τεκμαιρόμενη δέσμευση της επιχείρησης περιορίζεται στο ποσό που αυτή συμφωνεί να συνεισφέρει στο ταμείο. Έτσι, το ποσό των παροχών που λαμβάνεται από τον εργαζόμενο προσδιορίζεται από το ποσό των εισφορών που καταβάλλονται από την οικονομική οντότητα (και ίσως και τον εργαζόμενο) σε ένα πρόγραμμα παροχών συνταξιοδότησης καθορισμένων εισφορών που έχει δημιουργήσει η εταιρεία με τους εργαζομένους της ή σε μια ασφαλιστική εταιρεία, μαζί με την τυχόν απόδοση των επενδύσεων που πραγματοποίησαν οι φορείς ασφάλισης από τις καταβαλλόμενες εισφορές.
- ο Ο αναλογιστικός κίνδυνος (ότι οι παροχές θα είναι, λόγω χάρη, λιγότερες από τις αναμενόμενες) και ο επενδυτικός κίνδυνος (ότι τα περιουσιακά στοιχεία που αποκτήθηκαν από τις επενδύσεις των εισφορών θα είναι ανεπαρκή στο να καλύψουν τις αναμενόμενες αποδοχές) βαρύνουν τον αποκλειστικά τον εργαζόμενο.

Όταν ένας εργαζόμενος έχει παράσχει υπηρεσία σε μια επιχείρηση κατά τη διάρκεια μιας περιόδου, η επιχείρηση θα αναγνωρίσει στα λογιστικά της βιβλία την καταβλητέα εισφορά σε ένα πρόγραμμα καθορισμένων εισφορών.

Ο Λογιστικός Χειρισμός γίνεται μέσω της αναγνώρισης:

- Μιας υποχρέωσης (δεδουλευμένο έξοδο), μετά την αφαίρεση κάθε άλλης εισφοράς που έχει ήδη καταβληθεί. Αν η εισφορά που ήδη καταβλήθηκε υπερβαίνει τη συνεισφορά που οφείλεται για την υπηρεσία πριν από την ημερομηνία του ισολογισμού, η οντότητα θα αναγνωρίσει το υπερβάλλον ποσό ως περιουσιακό στοιχείο (προπληρωμένο έξοδο) κατά την έκταση που η προπληρωμή θα οδηγήσει, για παράδειγμα, μια μείωση μελλοντικών πληρωμών ή επιστροφή μετρητών.
- Ενός εξόδου, εκτός αν ένα άλλο Πρότυπο απαιτεί ή επιτρέπει τη συμπερίληψη της εισφοράς στο κόστος ενός περιουσιακού στοιχείου (για παράδειγμα, ΔΛΠ 2 Αποθέματα και ΔΛΠ 16 Ενσώματες Ακινητοποιήσεις, όπως είδαμε και ποιο πάνω).

12.12 Με ανάληψη της υποχρέωσης και του εξόδου της παροχής από την επιχείρηση, χωρίς άμεση αλλά μελλοντική καταβολή στον εργαζόμενο.

Σε αυτήν την περίπτωση, το πρόγραμμα χαρακτηρίζεται βάσει του ΔΛΠ 19 ως «Πρόγραμμα Καθορισμένων Παροχών»³¹. Με βάση τα προγράμματα αυτά και για την αντιμετώπιση της υποχρέωσης και του εξόδου που αυτή η παροχή συνεπάγεται, η επιχείρηση είναι υποχρεωμένη να προβεί στις έξι ενέργειες :

- ο Αναγνώριση της οφειλής για σύνολο του προσωπικού που η παροχή καλύπτει (Εργαζόμενους και Συνταξιούχους)
- ο Αναγνώριση όλων των αναλογιστικών κινδύνων που η παροχή αυτή συνεπάγεται.
- ο Αναγνώριση όλων των ωφελημάτων από τη σχηματισμένη περιουσία που έχει δημιουργηθεί από την συνεισφορά Εργοδοτών και Εργαζομένων για την κάλυψη της παροχής στη διάρκεια του χρόνου.
- ο Σύνταξη αναλογιστικής μελέτης για τον προσδιορισμό της σημερινής υποχρέωσης για την κάλυψη της παροχής.
- ο Αναγνώριση από την επιχείρηση της σημερινής υποχρέωσης στα Λογιστικά της Βιβλία. Η Αναγνώριση αυτή στηρίζεται σε αναλογιστικές παραδοχές σε δύο κατηγορίες παραγόντων :
 - Επί των Δημογραφικών Παραγόντων όπως ποσοστό θνησιμότητας ,ποσοστά αποχωρήσεων.
 - Επί Χρηματοοικονομικών Παραγόντων όπως προεξοφλητικά επιτόκια, εξέλιξη μισθών απόδοση περιουσίας.

Βάσει των παραγόντων αυτών υπολογίζεται από αναλογιστές για την εταιρεία η παρούσα αξία της παροχής στους εργαζόμενους. Από το ποσό αυτό αφαιρείται η παρούσα αξία της περιουσίας. Από τη διαφορά αυτή αφαιρούνται εισφορές εργοδότη εργαζομένου και μπορεί να προκύψει αναλογιστικό έλλειμμα. Το έλλειμμα αυτό θα πρέπει να αναγνωρισθεί αμέσως ως υποχρέωση και έξοδο από την επιχείρηση. Υπάρχει όμως και η πιθανότητα όταν η αξία της επενδυμένης περιουσίας έχει μεταβληθεί σημαντικά να προκύψει αναλογιστικό πλεόνασμα, οπότε και αυτό αναγνωρίζεται μειώνοντας την υποχρέωση για την επιχείρηση, ποτέ όμως η υποχρέωση δεν μπορεί να γυρίσει σε απαίτηση διότι τα περιουσιακά στοιχεία δεν ανήκουν στον εργοδότη αλλά στους εργαζόμενους.

- ο Έτσι και σύμφωνα με τα προγράμματα καθορισμένων παροχών:
 - Η υποχρέωση της οικονομικής οντότητας είναι να παρέχει τις συμφωνημένες παροχές σε νυν και πρώην υπαλλήλους.
 - Ο αναλογιστικός κίνδυνος (ότι οι παροχές θα κοστίσουν περισσότερο από το αναμενόμενο) και τις επενδύσεις μείωση των κινδύνων, στην ουσία, για την επιχείρηση. Αν η αναλογιστική ή επενδυτική εμπειρία είναι χειρότερη από το αναμενόμενο, η υποχρέωση της επιχείρησης μπορεί να αυξηθεί
 - ο Ο Λογιστικός Χειρισμός γίνεται μέσω της:
- 1) Χρήση αναλογιστικών τεχνικών για να γίνει μια αξιόπιστη εκτίμηση του ποσού του οφέλους που οι εργαζόμενοι έχουν κερδίσει σε ανταπόδοση της υπηρεσίας τους τόσο κατά την τρέχουσα και για τις

³¹ IAS 19 Paragraph 7 Defined Benefit Plans

προηγούμενες περιόδους. Αυτό απαιτεί μια επιχείρηση να προσδιορίσει πόσο όφελος αντιστοιχεί στην τρέχουσα και πόσο σε προηγούμενες περιόδους³² και να κάνει αναλογιστικές παραδοχές για τις δημογραφικές μεταβλητές όπως αυτές που αναφέρθηκαν παραπάνω (προσδόκιμο ζωής κ.λπ.) καθώς και οικονομικές παραδοχές (όπως για τις μελλοντικές αυξήσεις σε μισθούς, στο κόστος της ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης) που θα επηρεάσουν, τελικά, το κόστος της παροχής³³.

- 2) Προεξόφληση της παροχής αυτής χρησιμοποιώντας τη μέθοδο προβεβλημένης μονάδας υποχρέωσης (Projected Unit Credit Method), προκειμένου να καθοριστεί η παρούσα αξία δέσμευσης χρηματικών ποσών για την καθορισμένη παροχή και το πραγματικό κόστος της τρέχουσας απασχόλησης στην επιχείρηση³⁴.
- 3) Προσδιορισμό της εύλογης ή αγοραίας αξίας κάθε περιουσιακού στοιχείου του προγράμματος³⁵.
- 4) Προσδιορισμό του συνολικού ποσού των αναλογιστικών κερδών και ζημιών και του ποσού των αναλογιστικών κερδών και ζημιών που θα αναγνωριστεί στα βιβλία της επιχείρησης, μετά τον συμψηφισμό των παραπάνω³⁶.
- 5) Όταν ένα πρόγραμμα εισάγεται στην επιχείρηση ή η εάν ένα υπάρχον μεταβληθεί, πρέπει να πραγματοποιηθεί ο προσδιορισμός του προκύπτοντος κόστους προϋπηρεσίας για τους εργαζόμενους στο πρόγραμμα³⁷.
- 6) Όταν ένα πρόγραμμα έχει περικοπεί ή περιορισθεί, πρέπει να πραγματοποιηθεί ο προσδιορισμός του κέρδους ή της ζημίας που επέρχεται³⁸.
- 7) Το Πρότυπο απαιτεί μια απλούστερη μέθοδο λογιστικής για λοιπές μακροπρόθεσμες παροχές σε εργαζόμενους από ό, τι για τις παροχές συνταξιοδότησης, τα αναλογιστικά κέρδη και ζημίες και κόστος προϋπηρεσίας αναγνωρίζονται για τις μακροπρόθεσμες παροχές αμέσως.
- 8) Όταν οι αποζημιώσεις λόγω εξόδου από την υπηρεσία λήγουν πέραν των 12 μηνών μετά την ημερομηνία του ισολογισμού, πρέπει να προεξοφλούνται. Στην περίπτωση εθελουσίας εξόδου από την υπηρεσία που γίνεται για να ενθαρρύνει την αποχώρηση των εργαζομένων, η αποτίμηση των παροχών λήξης πρέπει να βασίζεται στον αριθμό των εργαζομένων που αναμένεται να δεχτούν την προσφορά
- 9) Όταν μια επιχείρηση έχει περισσότερα από ένα προγράμματα καθορισμένων παροχών, τότε πρέπει να εφαρμόσει τις παραπάνω διαδικασίες για κάθε σημαντικό πρόγραμμα ξεχωριστά.

³² παράγραφοι 67-71, ΔΛΠ.19

³³ παράγραφοι 72 - 91, ΔΛΠ.19

³⁴ παράγραφοι 64 - 66, ΔΛΠ.19

³⁵ παράγραφοι 102 - 104, ΔΛΠ.19

³⁶ παράγραφοι 92 - 95, ΔΛΠ.19

³⁷ παράγραφοι 96 - 101, ΔΛΠ.19

³⁸ παράγραφοι 109 - 115, ΔΛΠ.19

12.13 Η εφαρμογή των ΔΠΧΠ για τις παροχές των εργαζομένων στην Ελλάδα

Κατάσταση πριν την εφαρμογή των ΔΠΧΠ

Στην Ελλάδα ισχύουν ή η γενική συλλογική ή οι κλαδικές ή οι επιχειρησιακές συμβάσεις ως προς τους μισθούς και οι διατάξεις του Ν.2112 ή οι εσωτερικοί κανονισμοί επιχειρήσεων, εφόσον αυτοί προβλέπουν μεγαλύτερες παροχές από αυτές του Νόμου για αποζημιώσεις προσωπικού λόγω εξόδου από την υπηρεσία. Οι φορείς συνταξιοδότησης είναι Ασφαλιστικά Ταμεία με μεγαλύτερο το ΙΚΑ – TEAM για την κύρια και την επικουρική ασφάλιση. Επίσης τους όρους και τις συνθήκες απασχόλησης διέπει η εργατική νομοθεσία.

Στην Ελλάδα πριν την εφαρμογή των ΔΠΧΠ, οι περισσότερες επιχειρήσεις προς αποφυγή των επιβαρύνσεων των οικονομικών τους καταστάσεων πραγματοποιούσαν πρόβλεψη αποζημιώσεως του προσωπικού λόγω εξόδου από την υπηρεσία, με βάση την υπ' αριθμό. 205/1988 Γνωμοδότηση της Ολομέλειας των Νομικών Συμβούλων της Διοικήσεως και το άρθρο 10 του Ν. 2065/1992. Η γνωμοδότηση αυτή ουσιαστικά επέτρεπε στις επιχειρήσεις να πραγματοποιούν προβλέψεις για αποζημιώσεις προσωπικού λόγω εξόδου από την υπηρεσία μόνο για αυτούς που υπολόγιζαν ότι θα έφευγαν (συνταξιοδοτούνταν ή απολύονταν) το επόμενο χρόνο.

Επίσης τα συνταξιοδοτικά ταμεία εκτός του ΙΚΑ TEAM και κυρίως αυτά των Ελληνικών τραπεζών αποτελούσαν κυρίως νομικά ή ηθικά προγράμματα καθορισμένων παροχών

Κατάσταση μετάβασης στα ΔΠΧΠ

Οι Λογιστικές Αρχές που ακολουθούνται και εμφανίζονται στις οικονομικές καταστάσεις των εταιρειών στην Ελλάδα περιγράφονται ποιο κάτω. Ειδικότερα συλλέγοντας στοιχεία από τις δημοσιευμένες οικονομικές καταστάσεις των επιχειρήσεων που απαρτίζουν το χρηματιστικό δείκτη FTSE 20 επί των γνωστοποιήσεων των λογιστικών αρχών που ακολουθούν αναπαράγουμε την ποιο κάτω *τυπική γνωστοποίηση* που ακλουθούν για την αναγνώριση των διαφόρων θεμάτων που αφορούν τις παροχές σε εργαζόμενους.

«Στην Ελλάδα λειτουργούν προγράμματα καθορισμένων παροχών καθώς και προγράμματα καθορισμένων συνεισφορών. Στα προγράμματα καθορισμένων παροχών η παροχή αποτελεί συνάρτηση των ετών υπηρεσίας και του μισθού και υπάρχει εγγύηση κάλυψής της από την Επιχείρηση.

Στα προγράμματα καθορισμένων συνεισφορών η Επιχείρηση καταβάλλει ένα καθορισμένο, κατά περίπτωση, ποσό εισφοράς σε έναν ανεξάρτητο φορέα.

Η Επιχείρηση δεν έχει περαιτέρω υποχρέωση νομική ή τεκμαρτή να καταβάλλει επιπλέον εισφορές σε περίπτωση που ο φορέας αυτός δεν έχει τα απαραίτητα περιουσιακά στοιχεία για την κάλυψη των παροχών που σχετίζονται με την υπηρεσία του προσωπικού στο τρέχον ή σε παρελθόντα έτη.

Η υποχρέωση που αναγνωρίζεται στις οικονομικές καταστάσεις για τα προγράμματα καθορισμένων παροχών, είναι η παρούσα αξία των δεδουλευμένων παροχών μείον την εύλογη αξία των περιουσιακών στοιχείων των προγραμμάτων, λαμβάνοντας υπόψη προσαρμογές για τυχόν αναλογιστικά αποτελέσματα (κέρδη / ζημίες) και κόστος για υπηρεσίες παρελθόντων ετών.

Το ύψος της υποχρέωσης προσδιορίζεται ετησίως βάσει αναλογιστικής μελέτης που εκπονείται από ανεξάρτητη αναλογιστική εταιρεία, χρησιμοποιώντας τη μέθοδο της προβλεπόμενης μονάδας υποχρέωσης (Projected Unit Credit Method).

Η παρούσα αξία της προσδιορίζεται προεξοφλώντας τις εκτιμώμενες μελλοντικές χρηματοροές με το επιτόκιο που ισχύει για εταιρικό ομόλογο υψηλής πιστωτικής διαβάθμισης, που έχει εκδοθεί σε νόμισμα κοινό με αυτό στο οποίο καταβάλλεται η καθορισμένη παροχή και έχει εναπομένουσα διάρκεια που εναρμονίζεται με τη διάρκεια της σχετικής υποχρέωσης.

Τα συσσωρευμένα αναλογιστικά κέρδη/ζημίες, που προκύπτουν, από την απόκλιση μεταξύ εκτιμήσεων και εμπειρίας καθώς και τη μεταβολή των χρησιμοποιούμενων αναλογιστικών υποθέσεων, κατά το μέρος που υπερβαίνουν το 10% του μεγαλύτερου μεταξύ των δεδουλευμένων υποχρεώσεων και της εύλογης αξίας των περιουσιακών στοιχείων του προγράμματος, αποσβένονται σε περίοδο ίση με τη μέση εναπομένουσα εργάσιμη ζωή του προσωπικού.

Το κόστος από την υπηρεσία παρελθόντων ετών αναγνωρίζεται άμεσα στα αποτελέσματα χρήσεως, εκτός αν οι μεταβολές στη βάση υπολογισμού της παροχής εξαρτώνται από την παραμονή των εργαζομένων στην υπηρεσία για μία καθορισμένη χρονική περίοδο. Στη δεύτερη περίπτωση το κόστος υπηρεσίας παρελθόντων ετών αποσβένεται με τη γραμμική μέθοδο στη διάρκεια της περιόδου αυτής.

Για τα προγράμματα καθορισμένων συνεισφορών η Επιχείρηση καταβάλλει εισφορές, σε φορείς ασφάλισης δημόσιου ή ιδιωτικού δικαίου καθώς και σε ασφαλιστικές εταιρίες και ειδικούς λογαριασμούς, σε υποχρεωτική ή προαιρετική βάση. Η υποχρέωση εξαντλείται στην καταβολή συγκεκριμένης εισφοράς κατά περίπτωση. Οι εισφορές αναγνωρίζονται στις δαπάνες προσωπικού εφαρμόζοντας την αρχή των δεδουλευμένων. Τυχόν προπληρωμένες εισφορές αναγνωρίζονται ως απαίτηση εφόσον συνοδεύονται είτε με επιστροφή μετρητών είτε με μείωση μελλοντικών

13. Προσαρμογή των τιμών των κινητών αξιών εισηγμένων εταιρειών

Οι προσαρμογές των κινητών αξιών γίνονται με βάση την απόφαση 26 από 17-7-2008 απόφαση του ΔΣ του ΧΑ η οποία τροποποιήθηκε με τις από 29-1-2009, 6-10-2011 και 28-6-2012 αποφάσεις του ΔΣ του ΧΑ και την από 26.3.2014 απόφαση της Διοικούσας Επιτροπής Χρηματιστηριακών Αγορών της ΕΧΑΕ.

Οι παρακάτω μεταβολές ισχύουν για κινητές αξίες που τυγχάνουν διαπραγμάτευσης στην Αγορά Αξιών και στην Εναλλακτική Αγορά.

Οι ίδιες τεχνικές μπορούν να χρησιμοποιηθούν και για μετασχηματισμούς μη εισηγμένων

εταιρειών, καθώς και για προσαρμογές των κινητών τους αξιών, αντικαθιστώντας την παλαιά χρηματιστηριακή αξία (Π.Χ.Α.) με την αξία αποτίμησης σύμφωνα με τις μεθόδους που έχουμε εκθέσει σε προηγούμενη ενότητα.

13.1 Γενική Ταυτότητα Κινητών Αξιών μετά από εταιρική πράξη (Κεντρική Υπόθεση)

Πάντα ισχύει: $ΠΧΑ + ΑΚ = ΝΧΑ$ (1α)

Το οποίο μπορεί να γραφεί και ως: $(N_0 \times T_K) + (N_1 \times T_\delta) = (N_0 + N_1) \times T_\pi$ (1β)

Και ως εκ τούτου: (1α = 1β)

όπου:

ΠΧΑ = Παλαιά Χρηματιστηριακή Αξία ή Αξία Αποτίμησης (προ εταιρικής πράξης)

ΝΧΑ = Νέα Χρηματιστηριακή Αξία ή Νέα Αξία Αποτίμησης (μετά εταιρική πράξη)

ΑΚ = Αντληθέντα Κεφάλαια (κατά περίπτωση)

N_0 = αριθμός παλαιών μετοχών της εταιρίας

T_K = τιμή κλεισίματος / αποτίμησης μετοχής (προ εταιρικής πράξης)

T_δ = τιμή διάθεσης μετοχής

N_1 = αριθμός νέων μετοχών της εταιρίας από καταβολή μετρητών

T_π = τιμή προσαρμοσμένη μετοχής (μετά εταιρική πράξη)

13.2 Μεταβολές στις κινητές αξίες μετά από Αύξηση Μετοχικού Κεφαλαίου

13.2.1 Καταβολή Μετρητών

Στις περιπτώσεις αύξησης μετοχικού κεφαλαίου με καταβολή μετρητών υπέρ των παλαιών μετόχων ή και νέων μετόχων (Δημόσια Προσφορά), η παλαιά χρηματιστηριακή αξία της εταιρίας προσανξάνεται κατά τα αντληθέντα κεφάλαια και ισούται με τη νέα χρηματιστηριακή αξία της εταιρίας. Η Δημόσια Προσφορά ταυτίζεται με οποιαδήποτε Αύξηση Μετοχικού Κεφαλαίου υπέρ παλαιών ή και νέων μετόχων και για μη εισηγμένες.

Βάσει της Εξίσωσης (1β), η προσαρμοσμένη τιμή της μετοχής, λύνοντας ως προς T_π ισούται: $T_\pi = [(N_0 \times T_K) + (N_1 \times T_\delta)] / (N_0 + N_1)$ (2)

όπου

T_π = τιμή προσαρμοσμένη μετοχής (μετά εταιρική πράξη) N_0 =

αριθμός παλαιών μετοχών της εταιρίας

T_K = τιμή κλεισίματος μετοχής (προ εταιρικής πράξης) T_δ = τιμή

διάθεσης μετοχής

N_1 = αριθμός νέων μετοχών της εταιρίας από καταβολή μετρητών

Εφόσον, στον τύπο (2) $T_\pi > T_K$, τότε παραμένει ως τιμή εκκίνησης, η τιμή κλεισίματος της μετοχής.

Τότε αναμένεται κατά τις πρώτες συνεδριάσεις, αγοραία η τιμή να κινηθεί προς τα πάνω. Στην περίπτωση αυτή, τελικά η T_π αποτελεί μια θεωρητική προσαρμοσμένη τιμή. Σε μη εισηγμένες η T_π μπορεί να είναι μεγαλύτερη από την T_K , μόνο στις περιπτώσεις που έχουμε υπέρ το άρτιο Αυξήσεις Κεφαλαίου και το νέο υπέρ το άρτιο αποθεματικό, ανά μετοχή, υπερβαίνει τη διαφορά $T_K - O.T.$ Σε αυτήν την περίπτωση, και με είσοδο νέων μετόχων, έχουμε άμεση μεταφορά αξιών από τους νέους στους παλαιούς μετόχους.

Τιμή δικαιώματος κατά την Αύξηση υπάρχει μόνο στην περίπτωση εισηγμένων εταιρειών, ενώ στις μη εισηγμένες αυτή είναι σκιά και πρέπει να υπολογίζεται μέσω της διαδικασίας της αποτίμησης.

Έτσι στην περίπτωση εισηγμένων έχουμε :

Ο παλαιός μέτοχος είναι κάτοχος Δικαιωμάτων συμμετοχής στην αύξηση μετοχικού κεφαλαίου με καταβολή μετρητών, τα οποία διαπραγματεύονται στο ΧΑ. Ο συνολικός αριθμός δικαιωμάτων που διαπραγματεύονται στο ΧΑ ισούται με N_0 .

Η τιμή εκκίνησης διαπραγμάτευσης των Δικαιωμάτων, Δ , βάσει της (1), ισούται:

$$\Delta = [N_1 \times (T_\pi - T_\delta)] / N_0 \quad (3)$$

Όπου:

Δ = Τιμή Εκκίνησης Διαπραγμάτευσης Δικαιώματος

Η έναρξη διαπραγμάτευσης των δικαιωμάτων στο ΧΑ διαφέρει και - κατά συνέπεια - έπεται της ημερομηνίας προσαρμογής της τιμής της μετοχής. Συνεπώς, στον τύπο (3) $T_{\pi}=T_{\kappa}$, όπου T_{κ} η τιμή κλεισίματος μετοχής προ της έναρξης διαπραγμάτευσης των δικαιωμάτων.

Σε περίπτωση που στον τύπο (3) $\Delta < 0$, για τεχνικούς λόγους του ηλεκτρονικού συστήματος συναλλαγών ΟΑΣΗΣ, η τιμή εκκίνησης διαπραγμάτευσης του δικαιώματος ορίζεται 0,001 Ευρώ

13.3 Κεφαλαιοποίηση Αποθεματικών

13.3.1 Διανομή Δωρεάν Μετοχών

Στις περιπτώσεις αύξησης μετοχικού κεφαλαίου λόγω κεφαλαιοποίησης αποθεματικών με διανομή δωρεάν μετοχών στους μετόχους ή στους εργαζομένους της εταιρίας υπό μορφή bonus, η νέα χρηματιστηριακή αξία της εταιρίας ισούται με την παλαιά χρηματιστηριακή αξία της εταιρίας, καθώς δεν υφίσταται άντληση κεφαλαίων.

Βάσει του τύπου (1), η προσαρμοσμένη τιμή της μετοχής, T_{π} , ισούται:

$$T_{\pi} = (N_0 \times T_{\kappa}) / (N_0 + N_2) \quad (4)$$

T_{π} = τιμή προσαρμοσμένη μετοχής (μετά εταιρική πράξη) N_0 = αριθμός παλαιών μετοχών της εταιρίας

T_{κ} = τιμή κλεισίματος μετοχής (προ εταιρικής πράξης)

N_2 = αριθμός νέων μετοχών της εταιρίας από διανομή δωρεάν μετοχών ($T_{\delta} = 0 \Rightarrow$

$N_1 \times T_{\delta} = 0$)

13.3.2 Μεταβολή Ονομαστικής Τιμής Μετοχής

Στις περιπτώσεις αύξησης μετοχικού κεφαλαίου λόγω κεφαλαιοποίησης αποθεματικών με αύξηση ονομαστικής τιμής των υφιστάμενων μετοχών, χωρίς διανομή νέων δωρεάν μετοχών, ή μείωσης μετοχικού κεφαλαίου με μείωση της ονομαστικής τιμής της μετοχής, δεν πραγματοποιείται μεταβολή της χρηματιστηριακής αξίας της εταιρίας και της τιμής της μετοχής της.

Βάσει του τύπου (1), η τιμή της μετοχής δεν προσαρμόζεται: $T_{\pi} = T_{\kappa} \quad (5)$

T_{π} = τιμή προσαρμοσμένη μετοχής (μετά εταιρική πράξη) T_{κ} = τιμή

κλεισίματος μετοχής (προ εταιρικής πράξης) $N_1 = 0$

13.4 Μετά από Έκδοση Μετατρέψιμου Ομολογιακού Δανείου

Στις περιπτώσεις αύξησης μετοχικού κεφαλαίου λόγω έκδοσης μετατρέψιμου ομολογιακού δανείου, η παλαιά χρηματιστηριακή αξία της εταιρίας προσαυξάνεται κατά τα Αντληθέντα κεφάλαια του ομολογιακού δανείου και ισούται με τη νέα χρηματιστηριακή αξία της εταιρίας.

Βάσει του τύπου (1), η προσαρμοσμένη τιμή της μετοχής, T_{π} , ισούται:

$$T_{\pi} = [(N_0 \times T_{\kappa}) + (N_{\mu} \times T_{\mu})] / (N_0 + N_{\mu}) \quad (6)$$

T_{π} = τιμή προσαρμοσμένη μετοχής (μετά εταιρική πράξη)

N_0 = αριθμός παλαιών μετοχών της εταιρίας

T_{κ} = τιμή κλεισίματος μετοχής (προ εταιρικής πράξης)

T_{μ} = τιμή μετατροπής ομολογίας σε μετοχή

N_{μ} = αριθμός νέων μετοχών της εταιρίας από μετατροπή ομολογιών

Εφόσον, στον τύπο (6) $T_{\pi} > T_{\kappa}$, τότε παραμένει ως τιμή εκκίνησης, η τιμή κλεισίματος της μετοχής.

Στην περίπτωση αυτή, T_{π} = θεωρητική προσαρμοσμένη τιμή.

Σε περίπτωση έκδοσης μετατρέψιμου / ανταλλάξιμου ομολογιακού δανείου υπέρ των παλαιών μετόχων, η τιμή εκκίνησης διαπραγμάτευσης των Δικαιωμάτων, Δ , βάσει της (1), ισούται:

$$\Delta = [N_{\mu} \times (T_{\pi} - T_{\mu})] / N_0 \quad (7)$$

Δ = Τιμή Εκκίνησης Διαπραγμάτευσης Δικαιώματος

Η έναρξη διαπραγμάτευσης των δικαιωμάτων στο ΧΑ διαφέρει και - κατά συνέπεια - έπεται της ημερομηνίας προσαρμογής της τιμής της μετοχής. Συνεπώς, στον τύπο (7) $T_{\pi}=T_{\kappa}$, όπου T_{κ} η τιμή κλεισίματος μετοχής προ της έναρξης διαπραγμάτευσης των δικαιωμάτων.

Σε περίπτωση που στον τύπο (7) $\Delta < 0$, για τεχνικούς λόγους του ηλεκτρονικού συστήματος συναλλαγών ΟΑΣΗΣ, η τιμή εκκίνησης διαπραγμάτευσης του δικαιώματος ορίζεται 0,001 Ευρώ.

13.5 Σύνθετες Αυξήσεις Μετοχικού Κεφαλαίου

13.5.1 Συνδυασμένη Αύξηση του Μετοχικού Κεφαλαίου με Καταβολή Μετρητών & Διανομή Δωρεάν Μετοχών

Στις περιπτώσεις συνδυασμένης αύξησης μετοχικού κεφαλαίου λόγω καταβολής μετρητών και διανομής δωρεάν μετοχών, όπου η μια αύξηση μετοχικού κεφαλαίου δεν συμμετέχει στην άλλη, η παλαιά χρηματιστηριακή αξία της εταιρίας προσανξάνεται κατά τα Αντληθέντα κεφάλαια και συνεπάγεται τη νέα χρηματιστηριακή αξία της εταιρίας, ενώ ο συνολικός αριθμός μετοχών της εταιρίας περιλαμβάνει και τις διανεμηθείσες δωρεάν μετοχές.

Βάσει του τύπου (1), η προσαρμοσμένη τιμή της μετοχής, T_{π} , ισούται:

$$T_{\pi} = [(N_0 \times T_k) + (N_1 \times T_{\delta})] / (N_0 + N_1 + N_2) \quad (8)$$

T_{π} = τιμή προσαρμοσμένη μετοχής (μετά εταιρική πράξη)

N_0 = αριθμός παλαιών μετοχών της εταιρίας

T_k = τιμή κλεισίματος μετοχής (προ εταιρικής πράξης) T_{δ} = τιμή διάθεσης μετοχής

N_1 = αριθμός νέων μετοχών της εταιρίας από καταβολή μετρητών

N_2 = αριθμός νέων μετοχών της εταιρίας από διανομή δωρεάν μετοχών

Εφόσον, στον τύπο (8) $T_{\pi} > T_k$, τότε παραμένει ως τιμή εκκίνησης, η τιμή κλεισίματος της μετοχής.

Στην περίπτωση αυτή, T_{π} = θεωρητική προσαρμοσμένη τιμή.

13.5.2 Αυξήσεις με Δύο ή Περισσότερες Κατηγορίες Μετοχών

Οι αυξήσεις μετοχικού κεφαλαίου (με καταβολή μετρητών ή / και διανομή δωρεάν μετοχών, όπου η μια αύξηση μετοχικού κεφαλαίου δεν συμμετέχει στην άλλη) όταν διαπραγματεύονται δύο (ή περισσότερες) κατηγορίες μετοχών (πχ. κοινές & προνομιούχες) υποδιαιρούνται στις ακόλουθες δύο περιπτώσεις:

13.5.2.1 Η μία κατηγορία μετοχών δεν συμμετέχει στην άλλη

Στην περίπτωση αυτή, η αύξηση μετοχικού κεφαλαίου αφορά την αυτή κατηγορία μετοχής (δηλ. στις παλαιές κοινές μετοχές δίδονται νέες κοινές μετοχές, στις παλαιές προνομιούχες μετοχές δίδονται νέες προνομιούχες μετοχές).

Βάσει του τύπου (1), η προσαρμοσμένη τιμή της μετοχής (κοινής ή προνομιούχου), T_{π} , ισούται:

$$T_{\pi} = [(N_0 \times T_k) + (N_1 \times T_{\delta})] / (N_0 + N_1 + N_2) \quad (9)$$

T_{π} = τιμή προσαρμοσμένη (κοινής ή προνομιούχου) μετοχής (μετά εταιρική πράξη) N_0 = αριθμός παλαιών (κοινών ή προνομιούχων) μετοχών της εταιρίας

T_k = τιμή κλεισίματος (κοινής ή προνομιούχου) μετοχής (προ εταιρικής πράξης)

T_{δ} = τιμή διάθεσης (κοινής ή προνομιούχου) μετοχής

N_1 = αριθμός νέων (κοινών ή προνομιούχων) μετοχών της εταιρίας από καταβολή μετρητών

N_2 = αριθμός νέων (κοινών ή προνομιούχων) μετοχών της εταιρίας από δωρεάν διανομή (εάν η αύξηση μετοχικού κεφαλαίου αφορά μόνο καταβολή μετρητών

$N_2 = 0$, άρα ισχύει ο τύπος (2), εάν η αύξηση μετοχικού κεφαλαίου αφορά μόνο δωρεάν διανομή

$N_1 = T_{\delta} = 0$, άρα ισχύει ο τύπος (4))

Εφόσον, στον τύπο (9) $T_{\pi} > T_k$, τότε παραμένει ως τιμή εκκίνησης, η τιμή κλεισίματος της μετοχής.

Στην περίπτωση αυτή, T_{π} = θεωρητική προσαρμοσμένη τιμή.

Η τιμή εκκίνησης διαπραγμάτευσης των Δικαιωμάτων (κοινών ή προνομιούχων), Δ (σε περίπτωση αύξησης μετοχικού κεφαλαίου με καταβολή μετρητών), βάσει της (1), ισούται: $\Delta = [N_1 \times (T_{\pi} - T_{\delta})] / N_0$ (10)

Δ = Τιμή Εκκίνησης Διαπραγμάτευσης Δικαιώματος (κοινών ή προνομιούχων) μετοχών

Η έναρξη διαπραγμάτευσης των δικαιωμάτων στο ΧΑ διαφέρει και - κατά συνέπεια - έπεται της ημερομηνίας προσαρμογής της τιμής της μετοχής. Συνεπώς, στον τύπο (10) $T_{\pi} = T_k$, όπου T_k η τιμή κλεισίματος μετοχής προ της έναρξης διαπραγμάτευσης των δικαιωμάτων.

Σε περίπτωση που στον τύπο (10) $\Delta < 0$, για τεχνικούς λόγους του ηλεκτρονικού συστήματος συναλλαγών ΟΑΣΗΣ, η τιμή εκκίνησης διαπραγμάτευσης του δικαιώματος ορίζεται 0,001 Ευρώ

13.5.2.2 Η μία κατηγορία μετοχών συμμετέχει στην άλλη

Στην περίπτωση αυτή, σε αύξηση μετοχικού κεφαλαίου, η μία κατηγορία μετοχής συμμετέχει στην

άλλη κατηγορία μετοχής (πχ. στις παλαιές κοινές και προνομιούχες μετοχές διατίθενται νέες κοινές μετοχές).

Βάσει του τύπου (1), και έστω ότι νέες κοινές μετοχές δίδονται με καταβολή μετρητών και διανομή δωρεάν μετοχών στις παλαιές κοινές και προνομιούχες μετοχές, η προσαρμοσμένη τιμή της κοινής μετοχής (T_{π}^{λ}) και της προνομιούχου μετοχής (T_{π}^{ρ}), ισούται αντίστοιχα:

$$T^{\lambda} = [(N_0^{\lambda} \times T_{\kappa}^{\lambda}) + (N_1^{\lambda} \times T_{\delta}^{\lambda})] / (N_0^{\lambda} + N_1^{\lambda} + N_2^{\lambda}) \quad (11\alpha)$$

$$T^{\rho} = [(N_0^{\rho} \times T_{\kappa}^{\rho}) + (N_1^{\rho} \times T_{\delta}^{\rho}) - (T_{\pi}^{\lambda} \times (N_1^{\rho} + N_2^{\rho}))] / N_0^{\rho} \quad (11\beta)$$

T_{π} = τιμή προσαρμοσμένη (κοινής ή προνομιούχου) μετοχής (μετά εταιρική πράξη)

N_0 = αριθμός παλαιών (κοινών ή προνομιούχων) μετοχών της εταιρίας

T_{κ} = τιμή κλεισίματος (κοινής ή προνομιούχου) μετοχής (προ εταιρικής πράξης)

T_{δ} = τιμή διάθεσης (κοινής) μετοχής

N_1 = αριθμός νέων (κοινών) μετοχών της εταιρίας από καταβολή μετρητών

N_2 = αριθμός νέων (κοινών) μετοχών της εταιρίας από διανομή δωρεάν μετοχών

λ = κοινή μετοχή,

ρ = προνομιούχος μετοχή

(εάν η αύξηση μετοχικού κεφαλαίου αφορά μόνο καταβολή μετρητών $N_2 = 0$, εάν ή αύξηση μετοχικού κεφαλαίου αφορά μόνο δωρεάν διανομή $N_1 = T_{\delta} = 0$)

Εφόσον, στους τύπους (11α) και (11β) $T_{\pi}^{\lambda} > T_{\kappa}^{\lambda}$ ή/και $T_{\pi}^{\rho} > T_{\kappa}^{\rho}$, τότε παραμένει ως τιμή εκκίνησης, η τιμή κλεισίματος της μετοχής. Στην περίπτωση αυτή, T_{π} = θεωρητική προσαρμοσμένη τιμή.

Η τιμή εκκίνησης διαπραγμάτευσης των Δικαιωμάτων, Δ , (στην περίπτωση καταβολής μετρητών), βάσει της (1), ισούται:

$$\Delta^{\lambda} = [N_1^{\lambda} \times (T_{\pi}^{\lambda} - T_{\delta}^{\lambda})] / N_0^{\lambda} \quad (12\alpha)$$

$$\Delta^{\rho} = [N_1^{\rho} \times (T_{\pi}^{\lambda} - T_{\delta}^{\lambda})] / N_0^{\rho} \quad (12\beta)$$

Δ = Τιμή Εκκίνησης Διαπραγμάτευσης Δικαιώματος

λ = κοινή μετοχή, ρ = προνομιούχος μετοχή

Η έναρξη διαπραγμάτευσης των δικαιωμάτων στο ΧΑ διαφέρει και - κατά συνέπεια - έπεται της ημερομηνίας προσαρμογής τιμής κοινών και προνομιούχων μετοχών. Συνεπώς, στους τύπους (12α) & (12β), $T_{\pi}^{\lambda} = T_{\kappa}^{\lambda}$, όπου T_{κ}^{λ} η τιμή κλεισίματος της κοινής μετοχής προ της έναρξης διαπραγμάτευσης των δικαιωμάτων.

Εάν $N_1^{\lambda} / N_0^{\lambda} = N_1^{\rho} / N_0^{\rho}$, τότε $\Delta^{\lambda} = \Delta^{\rho}$.

Σε περίπτωση που στους τύπους (12α) και (12β) $\Delta^{\lambda} < 0$ ή/και $\Delta^{\rho} < 0$, για τεχνικούς λόγους του ηλεκτρονικού συστήματος συναλλαγών ΟΑΣΗΣ, η τιμή εκκίνησης διαπραγμάτευσης του δικαιώματος ορίζεται 0,001 Ευρώ.

13.5.3 Αύξηση με Κεφαλαιοποίηση Πληρωτέων Μερισμάτων

Στην περίπτωση αυτή, η εταιρία μπορεί να διανέμει (μετά τη διανομή του πρώτου μερίσματος) ένα μέρος ή ολόκληρο το πρόσθετο μέρισμα σε νέες δωρεάν μετοχές.

Βάσει του τύπου (1), η προσαρμοσμένη τιμή της μετοχής, T_{π} , ισούται με τον τύπο (4):

$$T_{\pi} = (N_0 \times T_{\kappa}) / (N_0 + N_2) \quad (13)$$

T_{π} = τιμή προσαρμοσμένη μετοχής (μετά εταιρική πράξη)

N_0 = αριθμός παλαιών μετοχών της εταιρίας

T_{κ} = τιμή κλεισίματος μετοχής (προ εταιρικής πράξης)

N_2 = αριθμός νέων μετοχών της εταιρίας από διανομή δωρεάν μετοχών

13.6 Διάσπαση Ονομαστικής Αξίας Μετοχής (split) – Σύμπτυξη Αριθμού Μετοχών (reverse split)

Στην περίπτωση αυτή το μετοχικό κεφάλαιο παραμένει αμετάβλητο, καθώς:

α) όσον αφορά στο **split**, η μείωση του μετοχικού κεφαλαίου λόγω μείωσης της ονομαστικής αξίας της μετοχής συνεπάγεται ισόποση αύξηση του μετοχικού κεφαλαίου με αντίστοιχη αύξηση του αριθμού των μετοχών της εταιρίας.

β) όσον αφορά στο **reverse split**, η αύξηση του μετοχικού κεφαλαίου λόγω αύξησης της ονομαστικής αξίας της μετοχής συνεπάγεται ισόποση μείωση του μετοχικού κεφαλαίου με

αντίστοιχη μείωση του αριθμού των μετοχών της εταιρίας.

Βάσει του τύπου (1), η προσαρμοσμένη τιμή της μετοχής, T_{π} , προκύπτει ως εξής:

13.6.1 Split, Μετοχών

$$T_{\pi} = (N_0 \times T_{\kappa}) / (N_0 + N_2) \quad (14.1)$$

T_{π} = τιμή προσαρμοσμένη μετοχής (μετά την εταιρική πράξη)

N_0 = αριθμός παλαιών μετοχών της εταιρίας

T_{κ} = τιμή κλεισίματος μετοχής (προ εταιρικής πράξης)

N_2 = αριθμός νέων μετοχών της εταιρίας από το split μετοχών

13.6.2 Reverse Split,

$$T_{\pi} = (N_0 \times T_{\kappa}) / N_v \quad (14.2)$$

T_{π} = τιμή προσαρμοσμένη μετοχής (μετά την εταιρική πράξη) N_0 = αριθμός παλαιών μετοχών της εταιρίας

T_{κ} = τιμή κλεισίματος μετοχής (προ εταιρικής πράξης)

N_v = συνολικός αριθμός μετοχών της εταιρίας μετά το reverse split μετοχών

13.7 Ιδιωτική Τοποθέτηση

Στην περίπτωση αύξησης μετοχικού κεφαλαίου εισηγμένης εταιρίας με ιδιωτική τοποθέτηση όπως, ενδεικτικά αύξησης με κατάργηση του δικαιώματος προτίμησης των παλαιών μετόχων, αύξησης λόγω μετατροπής ομολογιών, ή κατόπιν εξάσκησης δικαιωμάτων προαίρεσης αγοράς μετοχών (stock option plan), δεν πραγματοποιείται προσαρμογή της τιμής και παραμένει ως τιμή εκκίνησης, η τιμή κλεισίματος της μετοχής.

13.8 Επανεπένδυση Μερισμάτων

Στην περίπτωση αυτή, μια εισηγμένη στο ΧΑ εταιρία, στα πλαίσια της πολιτικής διανομής μερίσματος, παρέχει σε όλους τους μετόχους της το δικαίωμα να επανα- επενδύσουν το σύνολο ή μέρος του ποσού του μερίσματος που τους αναλογεί σε νεοεκδιδόμενες μετοχές της με ορισμένη τιμή διάθεσης μετοχής.

Βάσει του τύπου (1), η προσαρμοσμένη τιμή της μετοχής, T_{π} , ισούται:

$$T_{\pi} = [(N_0 \times T_{\kappa}) + (N_1 \times T_{\delta})] / (N_0 + N_1) \quad (15)$$

T_{π} = τιμή προσαρμοσμένη μετοχής (μετά εταιρική πράξη) N_0 = αριθμός παλαιών μετοχών της εταιρίας

T_{κ} = τιμή κλεισίματος μετοχής (προ εταιρικής πράξης) T_{δ} = τιμή διάθεσης μετοχής

N_1 = αριθμός νέων μετοχών της εταιρίας από εξάσκηση δικαιώματος επανα-επένδυσης μερισμάτων

Στην συγκεκριμένη περίπτωση δεν διαπραγματεύονται δικαιώματα στο ΧΑ και όταν $T_{\pi} > T_{\kappa}$, τότε παραμένει ως τιμή εκκίνησης, η τιμή κλεισίματος της μετοχής.

13.9 Συγχωνεύσεις

13.9.1 Απορρόφηση μη εισηγμένης από εισηγμένη εταιρεία

Στην περίπτωση συγχώνευσης με απορρόφηση μη εισηγμένης εταιρίας (απορροφημένη) από εισηγμένη εταιρία (απορροφούσα), όσον αφορά στην προσαρμογή της τιμής της μετοχής της απορροφώσας εταιρίας μετά τη συγχώνευση, διακρίνουμε τις εξής τρεις περιπτώσεις:

13.9.2 Οι μέτοχοι της απορροφώσας εταιρίας διατηρούν τον αριθμό μετοχών που κατέχουν στα πλαίσια της συγχώνευσης.

Στην περίπτωση αυτή, στα πλαίσια της συγχώνευσης, οι μέτοχοι της απορροφώσας εταιρίας, με βάση τις εγκεκριμένες από τις Γενικές Συνελεύσεις των μετόχων σχέσεις ανταλλαγής μετοχών, διατηρούν τον αριθμό μετοχών που κατέχουν και μετά τη συγχώνευση. Οι νέες μετοχές που εκδίδονται στα πλαίσια της συγχώνευσης διατίθενται – με βάση την εγκριθείσα σχέση ανταλλαγής – αποκλειστικά στους μετόχους της απορροφημένης εταιρίας.

Η προσαρμοσμένη τιμή της μετοχής, T_{π} , ισούται με την τελευταία τιμή κλεισίματος της μετοχής της απορροφώσας εταιρίας πριν από την εταιρική πράξη της συγχώνευσης, T_{κ} , δηλαδή:

$$T_{\pi} = (N_0 \times T_{\kappa}) / N_0 = T_{\kappa} \quad (16\alpha)$$

T_{π} = τιμή προσαρμοσμένη μετοχής απορροφώσας εταιρίας (μετά τη συγχώνευση) N_0 = αριθμός παλαιών μετοχών της απορροφώσας εταιρίας

T_{κ} = τιμή κλεισίματος μετοχής απορροφώσας εταιρίας (προ της συγχώνευσης)

Στην περίπτωση που στα πλαίσια της συγχώνευσης ακυρώνονται λόγω σύγχυσης (άρθρο 75, Κ.Ν. 2190/1920) μετοχές της απορροφώσας εταιρίας, τότε N_0 = αριθμός παλαιών μετοχών της απορροφώσας εταιρίας κατόπιν ακύρωσης μετοχών.

Ο τύπος (19α) ισχύει και στην περίπτωση που μια εισηγμένη εταιρία (απορροφούσα) συγχωνεύεται με απορρόφηση μιας άλλης εισηγμένης εταιρίας (απορροφημένη) και η απορροφημένη εταιρία τελεί υπό καθεστώς αναστολής για χρονικό διάστημα άνω των τριών (3) μηνών.

13.9.3 Οι μέτοχοι της απορροφώσας εταιρίας διατηρούν τον αριθμό μετοχών που κατέχουν και λαμβάνουν νέες δωρεάν μετοχές στα πλαίσια της συγχώνευσης.

Στην περίπτωση αυτή, στα πλαίσια της συγχώνευσης, με βάση τις εγκεκριμένες από τις Γενικές Συνελεύσεις των μετόχων σχέσεις ανταλλαγής μετοχών, οι μέτοχοι της απορροφώσας εταιρίας διατηρούν τον παλαιό αριθμό μετοχών που κατέχουν και λαμβάνουν νέες δωρεάν μετοχές. Επιπλέον, εκδίδονται νέες μετοχές οι οποίες – με βάση την εγκριθείσα σχέση ανταλλαγής – διατίθενται στους μετόχους της απορροφημένης εταιρίας. Επομένως, στην συγκεκριμένη περίπτωση, ο υπολογισμός της προσαρμοσμένης τιμής είναι ανάλογος της αύξησης μετοχικού κεφαλαίου με διανομή δωρεάν μετοχών.

Η προσαρμοσμένη τιμή της μετοχής, T_{π} , ισούται:

$$T_{\pi} = (N_0 \times T_{\kappa}) / (N_0 + N_{\delta^{\text{εισ}}}) \quad (16\beta)$$

T_{π} = τιμή προσαρμοσμένη μετοχής απορροφώσας εταιρίας (μετά τη συγχώνευση)

N_0 = αριθμός παλαιών μετοχών της απορροφώσας εταιρίας

T_{κ} = τιμή κλεισίματος μετοχής απορροφώσας εταιρίας (προ της συγχώνευσης)

$N_{\delta^{\text{εισ}}}$ = αριθμός νέων δωρεάν μετοχών της απορροφώσας εταιρίας

Στην περίπτωση που στα πλαίσια της συγχώνευσης ακυρώνονται λόγω σύγχυσης (άρθρο 75, Κ.Ν. 2190/1920) μετοχές της απορροφώσας εταιρίας, τότε N_0 = αριθμός παλαιών μετοχών της απορροφώσας εταιρίας κατόπιν ακύρωσης μετοχών.

Σε περίπτωση που στα πλαίσια της συγχώνευσης εκτός των νέων δωρεάν μετοχών που λαμβάνουν οι μέτοχοι της απορροφώσας εταιρίας, οι μετοχές που εκδίδονται για τους μετόχους της απορροφώμενης εταιρίας διατίθενται με καταβολή μετρητών σε συγκεκριμένη τιμή διάθεσης και με παραίτηση του δικαιώματος προτίμησης των παλαιών μετόχων, τότε εφαρμόζεται αναλογικά ο τύπος (19β) και σε συνδυασμό με τον τύπο (2) της αύξησης μετοχικού κεφαλαίου με καταβολή μετρητών.

13.9.4 Οι μέτοχοι της απορροφώσας εταιρίας ανταλλάσσουν τις παλαιές μετοχές τους με λιγότερες νέες μετοχές της νέας εταιρίας στα πλαίσια της συγχώνευσης.

Στην περίπτωση αυτή, στα πλαίσια της συγχώνευσης, οι μέτοχοι της απορροφώσας εταιρίας, με βάση τις εγκεκριμένες από τις Γενικές Συνελεύσεις των μετόχων σχέσεις ανταλλαγής μετοχών, ανταλλάσσουν τις παλαιές μετοχές που κατέχουν πριν από τη συγχώνευση με λιγότερες νεοεκδιδόμενες μετοχές της νέας εταιρίας που προκύπτει μετά τη συγχώνευση. Οι νέες μετοχές που εκδίδονται στα πλαίσια της συγχώνευσης διατίθενται – με βάση την εγκριθείσα σχέση ανταλλαγής – αποκλειστικά στους μετόχους της απορροφημένης εταιρίας.

Η προσαρμοσμένη τιμή της μετοχής, T_{π} , ισούται:

$$T_{\pi} = (N_0 \times T_{\kappa}) / N_1 \quad (16\gamma)$$

T_{π} = τιμή προσαρμοσμένη μετοχής απορροφώσας εταιρίας (μετά τη συγχώνευση)

N_0 = αριθμός παλαιών μετοχών της απορροφώσας εταιρίας

T_{κ} = τιμή κλεισίματος μετοχής απορροφώσας εταιρίας (προ της συγχώνευσης)

N_1 = αριθμός μετοχών που αναλογούν στους μετόχους της απορροφώσας εταιρίας μετά τη συγχώνευση

Στην περίπτωση που στα πλαίσια της συγχώνευσης ακυρώνονται λόγω σύγχυσης (άρθρο 75, Κ.Ν. 2190/1920) μετοχές της απορροφώσας εταιρίας, τότε N_0 = αριθμός παλαιών μετοχών της απορροφώσας εταιρίας κατόπιν ακύρωσης μετοχών.

13.10 Απορρόφηση εισηγμένης από εισηγμένη εταιρεία

Στην περίπτωση συγχώνευσης με απορρόφηση εισηγμένης εταιρίας (απορροφημένη) από άλλη εισηγμένη εταιρία (απορροφούσα), σύμφωνα με προκαθορισμένη σχέση ανταλλαγής, η προσαρμοσμένη τιμή της μετοχής της απορροφώσας εταιρίας, T_{π} , ισούται βάσει του τύπου (1), με την άθροιση των χρηματιστηριακών αξιών των δύο υπό συγχώνευση εταιριών και η συνολική αξία διαιρείται με τον συνολικό αριθμό -μετά τη συγχώνευση – μετοχών.

Βάσει του τύπου (1), η προσαρμοσμένη τιμή της μετοχής, T_{π} , ισούται:

$$T_{\pi} = [(N_{0\Sigma} \times T_{\kappa\Sigma}) + (N_{0\sigma} \times T_{\kappa\sigma})] / N_1 \quad (17)$$

T_{π} = τιμή προσαρμοσμένη μετοχής απορροφώσας εταιρίας (μετά τη συγχώνευση)

$N_{0\Sigma}$ = αριθμός παλαιών μετοχών απορροφώσας εταιρίας

$N_{0\sigma}$ = αριθμός παλαιών μετοχών απορροφημένης εταιρίας

$T_{\kappa\Sigma}$ = τιμή κλεισίματος μετοχής απορροφώσας εταιρίας (προ της συγχώνευσης)

$T_{\kappa\sigma}$ = τιμή κλεισίματος μετοχής απορροφημένης εταιρίας (προ της συγχώνευσης)

N_1 = αριθμός μετοχών απορροφώσας εταιρίας μετά τη συγχώνευση

Στην περίπτωση που στα πλαίσια της συγχώνευσης ακυρώνονται λόγω σύγχυσης (άρθρο 75, Κ.Ν. 2190/1920) μετοχές της απορροφώσας ή/και της απορροφημένης εταιρίας, τότε $N_{0\Sigma}$ = αριθμός παλαιών μετοχών απορροφώσας εταιρίας κατόπιν ακύρωσης μετοχών ή/και $N_{0\sigma}$ = αριθμός παλαιών μετοχών απορροφημένης εταιρίας κατόπιν ακύρωσης μετοχών.

13.11 Μείωση Μετοχικού Κεφαλαίου

13.12 Ακύρωση Μετοχών

Στην περίπτωση μείωσης του μετοχικού κεφαλαίου λόγω ακύρωσης μετοχών που κατέχει η ίδια η εισηγμένη στο ΧΑ εταιρία, τότε δεν πραγματοποιείται προσαρμογή της τιμής της μετοχής.

13.13 Ακύρωση μετοχών με αναλογία αντικατάστασης

Στην περίπτωση μείωσης του μετοχικού κεφαλαίου λόγω ακύρωσης μετοχών με συγκεκριμένη αναλογία αντικατάστασης παλαιών με νέες μετοχές, γεγονός που προσομοιάζει στην περίπτωση του reverse split, η νέα χρηματιστηριακή αξία της εταιρίας ισούται με την παλαιά χρηματιστηριακή αξία της εταιρίας, καθώς δεν υφίσταται άντληση κεφαλαίων.

Βάσει του τύπου (1), η προσαρμοσμένη τιμή της μετοχής, T_{π} , ισούται:

$$T_{\pi} = (N_0 \times T_{\kappa}) / N_1 \quad (18)$$

T_{π} = τιμή προσαρμοσμένη μετοχής (μετά εταιρική πράξη)

N_0 = αριθμός παλαιών μετοχών της εταιρίας

T_{κ} = τιμή κλεισίματος μετοχής (προ εταιρικής πράξης)

N_1 = αριθμός νέων μετοχών της εταιρίας μετά την ακύρωση

13.14 Επιστροφή Κεφαλαίου στους μετόχους με συνακόλουθη μείωση της ονομαστικής αξίας της μετοχής

13.14.1 Επιστροφή Κεφαλαίου με καταβολή μετρητών

Στην περίπτωση μείωσης του μετοχικού κεφαλαίου με συνακόλουθη μείωση της ονομαστικής αξίας της μετοχής με σκοπό την επιστροφή κεφαλαίου στους μετόχους με καταβολή μετρητών, κατά το συνολικό ποσό, ή μέρος αυτού, της μεταβολής της ονομαστικής αξίας ανά μετοχή, η νέα χρηματιστηριακή αξία της εταιρίας ισούται με την παλαιά χρηματιστηριακή της αξία μείον τα κεφάλαια που επιστρέφει στους μετόχους της.

Βάσει των ανωτέρω, η προσαρμοσμένη τιμή της μετοχής, T_{π} , ισούται:

$$T_{\pi} = T_{\kappa} - E_{\kappa} \quad (19)$$

T_{π} = τιμή προσαρμοσμένη μετοχής (μετά εταιρική πράξη)

T_{κ} = τιμή κλεισίματος μετοχής (προ εταιρικής πράξης)

E_{κ} = ποσό επιστροφής κεφαλαίου ανά μετοχή

13.14.2 Επιστροφή κεφαλαίου σε είδος

Στην περίπτωση μείωσης του μετοχικού κεφαλαίου με συνακόλουθη μείωση της ονομαστικής αξίας της μετοχής, με σκοπό την επιστροφή κεφαλαίου στους μετόχους μιας εισηγμένης εταιρίας (εταιρία Α) με καταβολή του ποσού της μείωσης του μετοχικού κεφαλαίου σε είδος, δηλαδή με δωρεάν διανομή υφισταμένων μετοχών άλλης εισηγμένης εταιρίας (εταιρία Β), τις οποίες η πρώτη εταιρία κατέχει, τότε η προσαρμοσμένη τιμή της μετοχής, T_{π} , ισούται:

$$T_{\pi A} = [(N_{0A} \times T_{\kappa A}) - (N_{0B} \times T_{\kappa B})] / N_{0A} \quad (20)$$

$T_{\pi A}$ = τιμή προσαρμοσμένη μετοχής εταιρίας Α (μετά την εταιρική πράξη)

N_{0A} = αριθμός παλαιών μετοχών εταιρίας Α

$T_{\kappa A}$ = τιμή κλεισίματος μετοχής εταιρίας Α (προ εταιρικής πράξης)

N_{0B} = αριθμός των προς διανομή υφισταμένων μετοχών εταιρίας Β

$T_{\kappa B}$ = τιμή κλεισίματος μετοχής εταιρίας Β (προ εταιρικής πράξης)

13.15 Νέες ή συνδυασμένες εταιρικές πράξεις

Στην περίπτωση που προκύψουν νέες εταιρικές πράξεις, οι οποίες δεν έχουν υλοποιηθεί στο παρελθόν στο Χ.Α. ή δεν περιγράφονται ρητώς στον Κανονισμό του Χ.Α., ή στην περίπτωση συνδυασμού εταιρικών πράξεων, εφαρμόζονται - λαμβάνοντας υπόψη την κεντρική τον τύπο 1 - αναλογικά ή συνδυαστικά οι αντίστοιχοι παραπάνω τύποι προσαρμογής τιμής, ανάλογα με την περίπτωση.